Textul actualei versiuni reproduce ediția *Le livre des Mille nuits et une nuit*, traduction littérale et complète du texte arabe par le dr. *J. C. Mardrus*, Editions de la Revue Blanche, Paris, 1899, versiune coroborată cu traducerea în limba rusă *Kniga tâsiaci i odnoi noci*, perevod s arabskogo *M. A. Salie*, Gosudarstvennoe Izdatelstvo Hudojestvennoi Literaturî, Moskva, 1959, și cu traducerea în limba germană *Tausend und eine Nacht*, aus dem Arabischen übertragen von *Max Henning*, Druck und Verlag von Philipp Reclam Jun., Leipzig, 1895.

O MIE ŞI UNA DE NOPŢI

Volumul V
(Nopţile 230–315)

Text integral
Traducere şi note de Haralambie Grămescu

ErcPress

Design copertă: Carmen Lucaci
Ilustrații: Ion Manea

Editura Erc Press
Piața Presei Libere, nr. 1,
sector 1, București
Tel./fax: 021.318.70.27, 021.318.70.28
office@ercpress.ro
comenzi@ercpress.ro
www.ercpress.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
O mie și una de nopți ; trad.: Haralambie Grămescu. -
București : Erc Press, 2009-
15 vol.
ISBN 978-973-157-712-8
Vol. 5. - 2009. - ISBN 978-973-157-741-8

I. Grămescu, Haralambie (trad.)

821.411.21-91-34=135.1
398(=411.21)

Editori: Ciprian Ene, Adriana Ene
Redactori: Mihaela Pogonici, Roxana Geantă
Consilier literar: Mihail Grămescu
DTP: Carmen Stoica
Corector: Raluca Sălcudean

POVESTEA CU KAMARALZAMAN ŞI CU DOMNIŢA BUDUR, CEA MAI FRUMOASĂ LUNĂ DINTRE LUNE
(continuare)

Dar în cea de a două sute treizecea noapte[1]

Spuse:

... Luaţi-l pe tânărul acesta şi duceţi-l la hammam! Pe urmă îmbrăcaţi-l falnic şi aduceţi-l dinaintea mea mâine dimineaţă, la ceasul dintâi al divanului!

Şi porunca fu îndeplinită pe clipă.

Iar Sett Budur se duse la dragostea sa Haiat-Alnefus şi îi spuse:

– Mieluşica mea, mult-iubitul nostru s-a întors! Pe Allah! am chibzuit un tertip minunat pentru ca dovedirea noastră să nu ia vreo întorsătură păcătoasă pentru unul care s-ar vedea aşa ajuns din grădinar dintr-odată sultan. Şi tertipul meu este în aşa fel încât, dacă ar fi scris cu acele în colţul dinlăuntru al ochiului, ar sluji de bună învăţătură celor dornici să se dăscălească.

Iar Haiat-Alnefus fu atâta de bucuroasă, încât se aruncă în braţele domniţei Budur; şi amândouă, în noaptea aceea, şezură cuminţi, ca să fie gata să-l primească în toată prospeţimea pe mult-iubitul inimii lor.

Or, de dimineaţă, la divan, fu adus Kamaralzaman,

[1] Pe parcursul volumelor, vor lipsi mai multe nopţi, datorită faptului că nu au existat în sursele cercetate de noi. Astfel se explică şi lipsa celei de *a două sute douăzeci şi noua nopţi*. (Vezi nota de subsol p. 263, vol. IV) – n. ed.

îmbrăcat falnic. Iar hammamul dase chipului său toată strălucirea, iar hainele cele ușoare, bine croite, îi sporeau mândrețea mijlocelului cel atâta de subțire și a șoldurilor voinice. Încât toți emirii, și dregătorii, și musaipii nu se minunară deloc când îl auziră pe sultan că îi spune vizirului cel mare:

– Să-i dai acestui tânăr o sută de robi ca să-l slujească, și să-i tocmești niște simbrii de la vistierie care să fie pe potriva cinului la care îl ridic pe dată!

Și îl căftăni vizir în rând cu vizirii, și îi hotărî un tain pentru casa lui, și cai, și catâri, și cămile, fără a mai socoti lăzile cele pline și dulapurile. Pe urmă plecă.

A doua zi, Sett Budur, tot cu numele de sultan peste Insula de Abanos, porunci să vină dinainte-i vizirul cel proaspăt, și îl mazili din slujbă pe vizirul cel mare de până aci, pe urmă îl căftăni pe Kamaralzaman mare vizir în locul aceluia. Iar Kamaralzaman intră pe dată în divan și sfatul fu diriguit sub ocârmuirea lui.

Dar după ce divanul se încheie, Kamaralzaman începu să cugete adânc și gândi în sineși: „Hatârurile pe care mi le dăruiește sultanul acesta tânăr în prietenia cu care mă cinstește așa, de față cu toată lumea, de bună seamă că trebuie să aibă o pricină! Dar care să fie pricina? Năierii m-au înșfăcat și m-au adus aici sub învinuirea că aș fi vătămat un băiat, atunci când ei mă prepuneau că aș fi fost cândva bucătarul acestui sultan. Iar sultanul, în loc să mă pedepsească, mă trimite la hammam și mă căftănește în slujbe și toate celelalte. O, Kamaralzaman, cam care să fie pricina unei povești așa de ciudate?"

Mai cugetă o vreme, apoi strigă: „Pe Allah! am găsit pricina, ci afurisit să fie Eblis! Negreșit că sultanul acesta, care este tare tânăr și tare frumos, mă crede pesemne doritor de băieți; și nu îmi arată atâta bunăvoință decât numai din pricina aceasta. Și, pe Allah! nu pot să primesc a împlini asemenea slujbe. Ba chiar am

să lămuresc pe dată atari socoteli; şi dacă chiar va vrea asta de la mine ori de la el, am să-i dau pe clipă pe dată îndărăt toate lucrurile pe care mi le-a dăruit şi mă lepăd de slujba de mare vizir şi mă întorc la grădina mea!"

Şi Kamaralzaman se duse numaidecât la sultan şi îi spuse:

– O, norocitule sultan, chiar că l-ai covârşit pe robul tău cu hatâruri şi cu cinstiri ce nu se dau de obicei decât unor preacinstiţi bătrâni albiţi în înţelepciune; iar eu nu sunt decât un băieţandru dintre cei mai băieţandri. Or, dacă toate astea nu au o pricină tainică, atunci sunt minunea cea mai minunată dintre toate minunile!

La vorbele acestea, Sett Budur zâmbi a râde şi se uită la Kamaralzaman cu ochi galeşi şi îi spuse:

– Negreşit, o, vizire al meu preafrumos, toate astea au o pricină, şi anume dragostea pe care frumuseţea ta a aprins-o dintr-odată înlăuntrurile mele. Întrucât chiar că sunt înrobit până peste poate de chipul tău atâta de gingaş şi de senin!

Şi Kamaralzaman spuse:

– Allah dealungească-i zilele sultanului! Dar robul tău are o soţie pe care o iubeşte şi pentru care plânge noapte de noapte, de la o întâmplare ciudată care l-a despărţit de ea. Încât, o, Măria Ta, robul tău îţi cere îngăduinţă să plece la drum, după ce are să dea îndărăt în mâinile tale slujbele cu care ai binevoit să-l cinsteşti!

Şi Sett Budur îl luă de mână şi îi spuse:

– O, vizire al meu preafrumos, stai jos! Ce mai ai să-mi spui despre călătorit şi despre plecare? Rămâi aici lângă cel ce arde după ochii tăi şi care este cu totul gata, dacă vrei să-i împărtăşeşti dragostea, să te pună să domneşti împreună cu el în scaunul acesta de domnie. Întrucât să ştii prea bine că şi eu nu am fost făcut sultan decât datorită dragostei pe care sultanul cel bătrân mi-a mărturisit-o

și gingășiei pe care eu la rându-mi am avut-o față de el. Așa că dedă-te cu năravurile noastre, o, flăcăule dulce, în veacul acesta în care se dă pe drept întâietate făpturilor frumoase; și nu uita spusele cele așa de potrivite pe care unul dintre poeții noștri cei mai aleși...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfielnic.

Dar în cea de a două sute treizeci și doua noapte

Spuse:

... și nu uita spusele cele atâta de adevărate ale unuia dintre poeții noștri cei mai de seamă:

Veacul nostru amintește
Vremurile-acelea, ah,
Când trăia moș Loth, vestitul,
Ruda celui care-n viață
Fost-a Abraham, prieten
Al Măritului Allah!
Și bătrânul Loth, cu barba-i
Ca de sare, avea față
De fecior, ca trandafirii
Luminoși când dau în floare;
În cetatea lui fierbinte,
Unde îngeri, pasămite,
Poposeau adeseori,
Moșu-l găzduia pe-oricare,
Dându-și spornic, tuturor,
Fetele-i neostoite.
Ceru-l descotorosise
De-o soție-asupritoare,
Preschimbând-o-n stean de sare
Fără zbucium și alean.
Drept zic: veacul nostru-i veacul
Dulce-al celor mici de ani!

După ce ascultă stihurile și le pricepu tâlcul, Kamaralzaman rămase până peste fire de încurcat și obrajii i se înroșiră precum o pânză învăpăiată; pe urmă spuse:

– O, Măria Ta, robul tău îți mărturisește lipsa lui de jind după asemenea lucruri, cu care nu a putut să se nărăvească. Și-apoi sunt și prea mic ca să pot îndura niște poveri și niște măsuri pe care nu le-ar putea tăbârci decât pe grumazul vreunui hamal deprins!

La vorbele acestea, Sett Budur se puse pe un râs până peste poate, pe urmă îi spuse lui Kamaralzaman:

– Chiar că, o, flăcău dulce, nu pricep nimic din spaima ta! Ascultă, așadar, ceea ce am să-ți spun în privința aceasta: fie că ești mic, fie că ești baban. Dacă ești însă mic și nu ai ajuns la vârsta răspunderii, nu ești întru nimica de dojenit; întrucât nu au de ce să fie certate faptele fără de urmări ale celor mici, ori a le privi cu un ochi aspru și crunt; dar dacă ești la vârsta răspunderilor – și mai degrabă asta cred, când te aud că vorbești cu atâta chibzuință – atunci ce ai de șovăiești și te sfiești, când ești slobod să faci ce vrei cu trupul tău, și când poți să-l închini oricărei folosințe de care ai poftă, și când nimic nu se întâmplă decât numai ceea ce îți este scris? Gândește-te mai ales că mie ar trebui să-mi fie frică mai degrabă, întrucât eu sunt mai mic decât tine; ci eu pun în fapt stihurile cele atâta de desăvârșite ale poetului:

Văzând copilul cu priviri senine,
Un zvâcnet simt cum se trezește-n mine.
El țipă-atunci: „Văleu, ești prea nămornic!“
Îi spun: „Așa-i! Și mai cu seamă spornic!“
El spune: „Ia arată-ți vitejia!“
Eu lui: „Nu-i slobod!“ Ci el: „Slobozia
Ți-o dărui eu! Grăbește-te-așadară!“
Iar eu, numai ca să nu-i stau în poară

Și ca să-i fiu pe plac cum se cuvine,
Îmi dau silința cât pot eu mai bine!

Când auzi vorbele și stihurile acestea, Kamaralzaman văzu lumina cum se preschimbă în neguri dinaintea ochilor lui, și își lăsă fruntea în jos și îi spuse domniței Budur:

– O, sultane plin de slavă, ai în saraiul tău destule femei tinere, și roabe copile, și fecioare tare frumoase, și așa cum niciun sultan de pe aceste vremuri nu are altele asemenea. Pentru ce te lepezi de toate, ca să nu mă vrei decât numai pe mine? Au nu știi că îți este îngăduit să folosești cu femeile tot ce te ispitesc poftele, ori să-ți sporești ispitele și să-ți încerci râvnele?

Dar Sett Budur zâmbi închizându-și ochii pe jumătate și întorcându-i într-o parte, pe urmă răspunse:

– Nimica nu este mai adevărat decât ceea ce înșiruiești tu, o, chibzuite vizir al meu preafrumos! Da ce-i de făcut, dacă poftele noastre își abat dorul, dacă simțirile ni se spilcuiesc ori ni se schimbă, și dacă poftele își sucesc firea? Ce ne mai rămâne de făcut? Ci să lăsăm încolo o trăncăneală care nu poate să ducă la nimic, și să ascultăm ce spun în această privință poeții noștri cei mai prețuiți. Iacătă numai câteva stihuri de-ale lor:

Unul a spus:

Ia uite-n suk – ispite arătoase;
Răscoapte poame. Colo, stând pe frunze
De palmier, smochinele pătrunse,
Ca zgăul murg, cu marginile grase.
Ci ia te uită dincolo, pe tavă,
La rodul dulce-al sicomorilor;
Ce fructe, zugrăvite parcă-n slavă:
Ce rumenă este chemarea lor!

Un altul a spus:

Să-ntrebi pe-o fetişcană: de ce oare,
Atunci când sânii-ncep să-i deie-n pârg,
Râvneşte doar lămâile-acrişoare,
Iar la harbuji ori rodii nu-şi dă sârg?

Un altul a spus:

Oh, tu mi-eşti singura iubire,
Copile! Frumuseţea ta
Alean mi-e, mai presus de fire;
E singura credinţă-a mea
Şi singura mea mântuire!

De dragul tău am da uitării
Toate iubitele pe rând.
Văzându-mă-nchinat răbdării,
Prietenii – sărmani de gând –
Socot că-s pradă lepădării
Şi schimnic că m-oi fi făcând!

Un altul a spus:

O, tu, Zeinab, cea cu sânii ca măslina,
Şi tu, cu plete măiestrite, Hind,
Habar n-aveţi voi care e pricina
Că-n preajma voastră nu mă mai alint.
Găsit-am trandafirii, cei pe care
Îndeosebi abia de-i poţi găsi
Pe chipurile dulcilor fecioare!
Uf, o, Zeinab, acum, de vrei să ştii,
Nu pe-un obraz de fată oarecare
Ci, ya, Zeinab, altundeva-i găsii!
Nici tu, o, Hind, cu plete zugrăvite,
Nici tu, Zeinab, cu sânii tuciurii
Nu mă mai duceţi, bietele-n ispite,
Cu nurii voştri goi şi cusurgii!

Un altul a spus:

Ia seama și ferește-te vreodată
Să faci nepotrivită-asemănare
Între obrazul spilcuit de fată
Și-al căpriorului pe care-l iată!
De-atari vederi doar un mișel e-n stare –
Deosebirea este foarte mare!

Căci o femeie-ți vine dinainte,
Iar tu la fel! Ci căpriorul n-are
Cum face-așa – el pleacă-se-nainte,
Și-astfel încovoindu-se, cuprinde
Pământu-ntreg în caldă-mbrățișare –
Deosebirea este foarte mare!

Un altul a spus:

Copile drag, te-am dezrobit anume
Ca să fii bucuria mea pe lume,
O bucurie care nici nu pradă,
Nici nu te-ngroapă cu năpăd de roadă;
Că mare spaimă-mi bântuie amarul:
Să nu mă tăbârcească rău samarul,
Cu plozi, și cu nevoi și angarale,
Cu care-ți leagă viața niște poale!

Un altul a spus:

Copile dulce, rob al meu, știi bine:
Te-am slobozit ca altfel să-mi slujești,
Căci tu măcar nu zămislești în tine
Niscaiva ouă, și nici nu clocești!

Ah, spaimă mi-e de-un pântec de femeie
Vârtoasă-n coapse, care mi-ar plodi
Atâția prunci că n-ar ști să le deie
Pământul adăpost la câți ar fi!

Un altul a spus:

Atâta îmi făcu ochi dulci nevasta
Şi-atâta-şi jucă şoldurile greu,
Că mă lăsai târât să-nfrunt năpasta
Pe-un pat de care m-am ferit mereu.
Zadarnic însă, căci n-avu norocul
Să-ntarte băieţelul jinduit.
Atunci, aprinsă la obraz ca focul,
Ţipă: „De nu-l văd repede zvâcnit,
Şi de nu intră-a-şi face datoria,
Să nu te miri când mâine-n zori de zi
Ai să găseşti că mi-a trecut mânia
Şi-n frunte-ţi nişte coarne vei găsi!"

Un altul a spus:

Când ceri lui Allah îndurare
Ori sfânta-i binecuvântare,
Spre slavă braţele ridici
Şi strigi ceea ce vrei să strigi.

Femeile nu fac aşa!
Când vor să capete ceva
De la iubitul lor – nu strigă,
Ci doar picioarele-şi ridică!

Într-un sfârşit, un altul a spus:

Ades muierea cade-n aiurire:
Pentru că are şi ea fund, socoate
Că la nevoie, prin asemuire,
De-l dăruieşte, birui-va, poate!

I-am dovedit unei astfel de proaste
Că în atare socoteli se-nşală.
Venise într-o zi să mă adaste
Cu o zvanga, spun drept, fără greşeală.

Am lămurit-o: „Eu fug ca de streche
De ceea ce vrei tu!“ Ci ea-mi răspunse:
„Știu, veacul nostru lasă moda veche,
Dar nu-i nimic: cunosc cele ascunse!“

Se-ntoarse-apoi, lăsând vederii mele
Un zgău adânc, ca borta cea bătrână.
Și eu rostii atunci cu vorbe grele:
„Îți mulțumesc din inimă, stăpână!

Ești, văd, destul de largă primitoare!
Ci teamă-mi e să nu mă pierd deodată
Într-o spărtură ce-i cu mult mai mare
Ca într-un zid de baștă răsuflată!“

După ce Kamaralzaman ascultă toate stihurile acestea, pricepu prea bine că nu mai avea nicio cale de a se amăgi asupra gândurilor domniței Budur, pe care el o socotea tot sultan, și văzu că nu i-ar sluji la nimic să se mai împotrivească; și-apoi se simți și ispitit să afle în ce stă moda aceea nouă despre care vorbea poetul...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute treizeci și patra noapte

Spuse:

... în ce stă moda aceea nouă despre care vorbea poetul. Așa că răspunse:

– O, sultane al veacului, de vreme ce știi atâtea, făgăduiește-mi că nu avem să facem treaba aceea împreună decât numai o dată. Și, dacă mă învoiesc, să știi bine că o fac ca să încerc a-ți dovedi apoi că este mai de ales să ne întoarcem la moda străveche! Oricum, din

parte-mi, mi-ar plăcea să te aud cum îmi făgăduieşti hotărât că niciodată nu ai să mă mai ispiteşti să săvârşesc asemenea faptă, pentru care îmi cer dinainte iertare de la Allah cel fără de margini îndurător!

Iar Sett Budur strigă:

– Îţi făgăduiesc apriat! Şi vreau şi eu să cer îndurare de la Allah cel Milosârdnic, a cărui bunătate este fără de margini, ca să ne ajute să ieşim din beznele greşalelor la lumina înţelepciunii adevărate!

Pe urmă adăugă:

– Dar chiar că trebuie numaidecât, măcar fie şi numai o dată, ca să dăm dreptate poetului care a spus:

Ne-nvinuieşte lumea, prietene iubit,
Că săvârşim ce încă noi nici n-am săvârşit,
Şi pune-n seama noastră mulţime de păcate
Şi-atâtea rele câte prin gând le trec pe toate.
Prietene, hai dară să fim atât de buni,
S-adeverim o dată aceste mari minciuni,
Şi dacă ne vorbeşte aşa de rău tot natul,
Hai să gustăm încalte o dată doar păcatul!
Ne-om pocăi pe urmă, sătui de ce-am făcut.
Prietene, hai dară să ostenim tăcut,
Să-i uşurăm pe-aceia ce stau şi ne defaimă
De vina-nvinuirii nedrepte, ca de-o spaimă!

Şi se ridică sprintenă şi îl târî spre saltelele cele largi, întinse pe chilimuri, pe când el da oarecum să se apere şi clătina din cap cu o înfăţişare abătută şi suspinând:

– Nu este ajutorinţă decât întru Allah! Nimica nu se întâmplă decât numai la porunca lui!

Şi, cum Sett Budur, nerăbdătoare, îl îmbulzea să zorească, îşi scoase ceacşirii cei largi, apoi schimburile de in, şi se pomeni deodată răsturnat pe saltea de către sultanul care se pologise peste el şi îl cuprinsese în braţe. Şi sultanul îi spuse:

– Ai să vezi că nici îngerii nu ar fi în stare să-ți dea o noapte ca aceasta!

După care adăugă:

– Ah, înghesuie-te!

Şi îşi aruncă amândouă picioarele împrejurul coapselor lui şi îi spuse:

– Uf! dă-mi mâna! Pune-o colea între coapsele mele, ca să se deştepte țâncul şi să-l sileşti să lase somnul, după atâta vreme de când tot doarme!

Iar Kamaralzaman, cam stângaci totuşi, spuse:

– Nu cutez!

Sultanul spuse:

– Să te ajut!

Şi îi luă mâna şi o duse la locul cu pricina.

Atunci Kamaralzaman simți că atingerea aceea a coapselor sultanului era tare dulce şi mai moale decât untul la pipăit şi cu mult mai gingaşă decât mătasea. Şi tare îi mai plăcu şi îl ispiti să cerceteze singur şi în sus şi în jos, până ce mâna ajunse la o boltă pe care o găsi cutremurată până peste poate şi, într-adevăr, plină de binecuvântare. Dar degeaba căută el mult şi bine de jur împrejur că nu izbuti să dea de niciun minaret! Atunci cugetă în sineşi: „Ya Allah! ascunse mai sunt lucrurile tale! Cum de poate să fie o boltă fără minaret?" Pe urmă îşi zise: „Pesemne că sultanul acesta fermecător nu este nici bărbat, nici femeie, ci vreun hadâmb alb. Asta chiar că este searbăd de tot!" Şi îi spuse sultanului:

– O, Măria Ta, nu ştiu, dar nu găsesc țâncul!

La vorbele acestea, Sett Budur fu cuprinsă de un râs de era să leşine...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă ca totdeauna, tăcu.

Dar în cea de a două sute treizeci şi cincea noapte

Spuse:

... Sett Budur fu cuprinsă de un râs de era să leșine. Pe urmă deodată își curmă râsul și își luă glasul ei de odinioară, cel atâta de dulce și de încântător, și îi spuse lui Kamaralzaman:

– O, soțul meu mult-iubit, ce repede ai uitat nopțile noastre frumoase de demult!

Și se ridică sprintenă și, aruncându-și cât colo hainele bărbătești cu care era îmbrăcată, și turbanul, se ivi goală toată, cu pletele despletite pe spate.

La priveliștea aceea, Kamaralzaman o cunoscu pe soția sa Budur, fiica sultanului Ghaiur, stăpânul de peste El-Bahur și El-Kussur. Și o îmbrățișă, și ea îl îmbrățișă, și o strânse, și ea îl strânse, pe urmă amândoi, plângând de bucurie, se prăbușiră în săruturi pe saltele. Iar ea îi prociti stihurile acestea, printre multe altele:

Acesta mi-e iubitul! Priviți-l: a sosit!
E-un căprior cu trupul suleget izvodit!
Priviți-l cum plutește în mersu-i ca vrăjit!

Acesta-i! Să nu credeți vreodată că s-ar plânge
De sarcina ce-n seama picioarelor o strânge,
Sub care și-o cămilă s-ar îndoi și frânge!

Priviți-l, dar! În cale-i, așterne-voi, covor,
Obrajii mei în floare. Ah, dulcele meu dor,
Țărâna de pe talpe-ți mi-e ochilor odor!

Fecioare, voi, din țara Arabiei, văzui
Cum joacă răsăritul de soare-n ochii lui –
Cum să-i mai uit dulceața cum alta-n lume nu-i?[1]

---

[1] La M. A. Salie, poemul este altul:
Cu trupul meu unduitor l-am îmbiat să mă cuprindă
Și către el m-am aplecat ca o ispită unduindă.
Dârziei sufletului său i-am dat licoarea mea s-o bea,
Și se supuse rugăminții doar ca să facă voia mea.
Că se temea să nu-l zărească vreun hulitor cu gura mare

După care sultana Budur îi istorisi lui Kamaralzaman toate câte i se întâmplaseră, de la început până la sfârșit; iar el făcu la fel; pe urmă el o certă și îi spuse:

– Chiar că este până peste măsură ceea ce mi-ai făcut în noaptea asta!

Ea răspunse:

– Pe Allah! a fost numai de glumă!

Pe urmă își văzură mai departe de ale lor, printre coapse și brațe, până la revărsat de zori.

Atunci sultana Budur se duse la sultanul Armanos, părintele domniței Haiat-Alnefus, îi spuse toată povestea ei adevărată, și îi mărturisi că Haiat-Alnefus, fata lui, era încă tot fată, întocmai cum i-a fost dată.

Când auzi spusele domniței Budur, fiica sultanului Ghaiur, sultanul Armanos, stăpânul peste Insula de Abanos, se minună până peste marginile minunării și porunci ca povestea aceea minunată să fie scrisă toată cu slove de aur strălucitoare pe foi de piele fără de asemănare.

Atunci când se va arăta în zalele-i strălucitoare.
Se plânge mijlocu-i mlădiu de șoldurile-i fără milă –
Când calcă, e piciorul lui precum piciorul de cămilă.
În ochii lui se împletesc sclipiri de paloșe tăioase,
Iar zalele cămășii-i sunt din fir de nopți întunecoase.
Mireasma-i e bunăvestire ce cu ivirea-i te îmbie,
Și fug spre el ca pasărea scăpată dintr-o colivie.
Mi-aștern obrajii-n calea lui să-i calce tălpile-i iubite,
Cu sulimanul pulberii să-mi vindec pleoapele rănite.
Sub steagul dragostei l-am strâns, îmbrățișându-ne fierbinte,
Am dezlegat mândria lui de nodurile dinainte,
Și-am rânduit un zamparalâc, iar el s-a învoit cu mine,
Și fără grijile cărunte, doar cu zurbalele senine.
Eu luna am acoperit cu stele de pe buza lui –
Cum dulcii stropi horesc jucând pe fața dulce-a vinului,
Iar în mihrab eu am găsit deplinul sfintei desfătări,
Cu cea al cărei har i-aduce pe păcătoși la adevăr!
Mă jur pe Sura Zorilor și-a-Închinăciunii, că în veci*
N-am să te uit, minunea mea, oriunde-ai fi, oriunde pleci!

(**Sura Zorilor* și *Sura Închinăciunii* sunt denumirile date capitolelor CXIII – penultimul – și, respectiv, XXXIII din *Coran*.)

Pe urmă se întoarse către Kamaralzaman și îl întrebă:

– O, fiu al sultanului Șahraman, vrei să intri în nemotenia mea, primind-o ca pe cea de a doua soție pe fiica mea Haiat-Alnefus, care este încă neprihănită ca feciorie?

Kamaralzaman răspunse:

– Sunt dator să mă sfătuiesc cu soția mea Sett Budur, căreia îi datorez cinstire și dragoste fără înconjur!

Și se întoarse către sultana Budur și o întrebă:

– Pot avea îngăduința ta ca Haiat-Alnefus să-mi fie cea de a doua soție?

Budur răspunse:

– De bună seamă că da! Întrucât eu am păstrat-o așa, ca să sărbătoresc întoarcerea ta! Și aș fi fericită să stau chiar și pe cel de al doilea rând, întrucât îi datorez multă mulțumire domniței Haiat-Alnefus pentru toate drăgălășeniile ei și pentru găzduire!

Atunci Kamaralzaman se întoarse către sultanul Armanos și îi spuse:

– Soția mea Sett Budur mi-a răspuns că se învoiește fără de murmur, mărturisind că s-ar socoti fericită dacă ar fi nevoită să rămâie, precum a spus, chiar și roabă a domniței Haiat-Alnefus!

La vorbele acestea, sultanul Armanos se bucură până peste marginile bucuriei și se duse numaidecât să stea, pentru acea împrejurare, în scaunul de domnie al județelor sale, și porunci să se adune toți vizirii, și emirii, și musaipii, și mai-marii din împărăție, și le istorisi povestea lui Kamaralzaman și a soției acestuia, Sett Budur, de la început până la sfârșit. Pe urmă le împărtăși gândul său de a i-o da pe Haiat-Alnefus ca pe cea de a doua soție lui Kamaralzaman, și de a-l căftăni, cu acel prilej, sultan peste Insula de Abanos, în locul soției lui, sultana Budur. Și toți sărutară pământul dintre mâinile sale și răspunseră:

– De vreme ce emirul Kamaralzaman este soțul sultanei Budur, care a stat mai întâi în scaunul acesta domnesc, îl primim cu bucurie să ne fie sultan, și vom fi fericiți să fim robii lui credincioși!

La vorbele acestea, sultanul Armanos se cutremură de mulțumire până peste marginile mulțumirii, și ceru numaidecât să fie chemați cadiii, martorii și căpeteniile de frunte, și să se scrie senetul de căsătorie al lui Kamaralzaman cu Haiat-Alnefus. Iar aceasta fu prilej de petreceri mari și de ospețe minunate, și de sumedenie de vite junghiate pentru cei săraci și nevoiași, și de daruri pentru tot norodul și pentru toată oastea. Încât nu rămase nimeni în împărăție care să nu fi făcut urări de viață lungă și de bucurie pentru Kamaralzaman și pentru cele două soții ale sale, Budur și Haiat-Alnefus.

Iar Kamaralzaman, la rându-i, dovedi tot atâta dreptate în ocârmuirea împărăției câtă și în a-și mulțumi cele două soții; căci își petrecea câte o noapte cu fiecare dintre ele, pe rând.

Cât despre Sett Budur și Haiat-Alnefus, ele trăiră împreună într-o necurmată înțelegere desăvârșită, dăruindu-și nopțile soțului lor, da păstrându-și pentru ele ceasurile zilei.

După care Kamaralzaman trimise olăcari la părintele său, sultanul Șahraman, ca să-i povestească toate acele întâmplări fericite și să-i spună că socotea să se ducă să-l vadă de îndată ce va fi cucerit de la niște necredincioși o cetate de pe țărmul mării unde îi hăcuiseră pe locuitorii musulmani.

Într-acestea, sultana Budur și sultana Haiat-Alnefus, plodite strălucit de Kamaralzaman, dăruiră soțului lor fiecare câte un fiu, frumos ca luna. Și toți trăiră într-o fericire desăvârșită, până la sfârșitul zilelor lor! Și-aceasta-i povestea cea minunată cu Kamaralzaman și cu Sett Budur.

Iar Șeherezada, zâmbind, tăcu.

Or, micuța Doniazada, cea cu obrajii atâta de albi de obicei, se înroșise până peste poate, mai cu seamă la sfârșitul poveștii, iar ochii i se căscaseră de desfătare, de ispită și totodată de rușine, și până la urmă își acoperi privirea cu amândouă mâinile, da uitându-se printre degete.

Încât, în vreme ce Șeherezada, ca să-și dreagă glasul, își înmuia buzele într-o cupă rece cu sorbet de stafide, Doniazada bătu din palme și strigă:

– O, sora mea, ce păcat că povestea asta minunată s-a sfârșit așa de repede! Este cea dintâi de felul acesta pe care o aud din gura ta. Și nu știu de ce m-am roșit așa!

Iar Șeherezada, după ce bău o înghițitură, zâmbi din coada ochiului către surioara ei și îi spuse:

– Dar ce are să mai fie când ai să auzi *Povestea cu Aluniță?*... Dar nu am s-o istorisesc decât numai după gingașa *Poveste cu Frumosul-Fericit și cu Frumoasa-Fericită*!

La vorbele acestea, Doniazada sări în sus de bucurie și de tulburare și strigă:

– O, sora mea! mă rog ție, spune mai întâi, înainte de a începe povestea cu *Frumosul-Fericit și cu Frumoasa-Fericită*, care îmi și place peste măsură numai cât i-am auzit numele, ce este cu acel Aluniță!

Și Șeherezada răspunse:

– Păi, dulceața mea, Aluniță este un flăcău!

Atunci sultanul Șahriar, a cărui mohorâre pierise de la cele dintâi cuvinte din povestea cu Sett Budur, pe care o ascultase de la început până la sfârșit cu mare luare-aminte, spuse:

– O, Șeherezada, povestea asta cu Budur, sunt dator să-ți mărturisesc, m-a fermecat și m-a veselit și, pe deasupra, m-a stârnit să cercetez mai de aproape ce este cu moda aceea despre care vorbea Sett Budur în proză și în stihuri. Așa că, dacă în poveștile pe care ni le făgăduiești se află zugrăvită cu alte amănunte și moda aceasta despre care eu habar nu am, poți să începi numaidecât!

Dar în clipita aceea a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă cum era, tăcu.

Iar sultanul Șahriar gândi în cugetul său: „Pe Allah! nu am s-o ucid decât după ce am să ascult și alte amănunte despre moda cea nouă care mi se pare, până acum, adumbrită de multă întunerecime și de încâlceli!"

Dar în cea de a două sute treizeci și șaptea noapte

Doniazada strigă:

– O, Șeherezada, sora mea, începe, mă rog ție!

Iar Șeherezada îi zâmbi surorii sale, pe urmă se întoarse către sultanul Șahriar și spuse:

POVESTEA CU FRUMOSUL-FERICIT ȘI CU FRUMOASA-FERICITĂ[1]

Se povestește – ci Allah este mai știutor – că era în cetatea Kufa[2] un om care se socotea printre locuitorii cei mai bogați și cei mai de frunte și pe care îl chema Primăvară[3].

Din cel dintâi an al lui de căsătorie, negustorul Primăvară simți cum coboară asupra casei sale binecuvântarea Celui-Preaînalt odată cu nașterea unui fiu tare frumos, care veni pe lume surâzând. Încât îi puseră numele de Frumosul-Fericit[4].

În cea de a șaptea zi de la nașterea fiului său, negustorul Primăvară se duse la sukul de robi ca să cumpere o slujnică pentru soția sa. Când ajunse în târg, aruncă o privire roată asupra femeilor și a băieților aduși spre vânzare, și văzu în mijlocul unei cete o roabă cu chipul dulce și care o căra în spinare, strânsă cu o cingătoare lată, pe fetița ei adormită.

Negustorul Primăvară gândi atunci: „Allah e darnic!" și se duse la misitiu și îl întrebă:

– Cât face roaba aceasta cu fata ei?

Misitiul răspunse:

– Cincizeci de dinari, nici mai mult, nici mai puțin!

Primăvară spuse:

---

[1] La M. A. Salie, se păstrează numele originale ale eroilor povestirii, așa încât titlul este *Povestea cu Nime și cu Num*.

[2] *Kufa* – oraș irakian, socotit sfânt în legendele islamice, situat la sud de ruinele străvechiului Babilon.

[3] La M. A. Salie: ar-Rabi ibn Hatim.

[4] La M. A. Salie: Nimat-Allah – Mila lui Allah.

– O cumpăr! Scrie senetul şi ia banii!

Pe urmă, după ce scrisa se îndeplini pe clipă, negustorul Primăvară îi spuse cu blândeţe femeii:

– Vino după mine, fata mea!

Şi o duse la el acasă.

Când fiica socrului său îl văzu pe Primăvară că vine cu acea roabă, îl întrebă:

– O, fiu al unchiului meu, pentru ce cheltuiala asta de prisos? Întrucât eu, măcar că de-abia ridicată după lăuzie, pot să-ţi ţin casa ca şi înainte!

Negustorul Primăvară îi răspunse cu blândeţe:

– O, fiică a unchiului meu, am cumpărat-o pe roabă din pricina fetiţei pe care o cară în spinare şi pe care noi avem s-o creştem cu copilul nostru Frumosul-Fericit. Şi bine să ştii tu că dacă ai s-o judeci după cât am văzut din trăsăturile ei, copiliţa, când are să crească, nu va avea pereche ca frumuseţe în toate ţările Irakului şi ale Persiei şi ale Arabiei.

Atunci soţia lui Primăvară se întoarse spre roabă şi o întrebă cu bunătate:

– Cum te cheamă?

Ea răspunse:

– Mă cheamă Îmbelşugare[1], o, stăpână a mea!

Soţia negustorului fu bucuroasă foarte de numele acela şi spuse:

– Ţi se potriveşte, pe Allah! Dar pe fată cum o cheamă?

Ea răspunse:

– Norocire[2].

Atunci soţia negustorului Primăvară, bucuroasă până peste poate, spuse:

– Drept să fie precum spui! Iar Allah, odată cu venirea ta, facă să dăinuiască norocirea şi îmbelşugarea

[1] La M. A. Salie: Taufic.
[2] La M. A. Salie: Sad.

asupra celor care te-au cumpărat, o, chip de lumină!

După care se întoarse către soțul său Primăvară și îl întrebă:

– Întrucât este îndătinat ca stăpânii să dea un nume robilor pe care i-au cumpărat, cum gândești tu să se cheme fetița?

Primăvară răspunse:

– Cum ți-o plăcea ție!

Ea răspunse:

– Să-i dăm numele de Frumoasa-Fericită[1]!

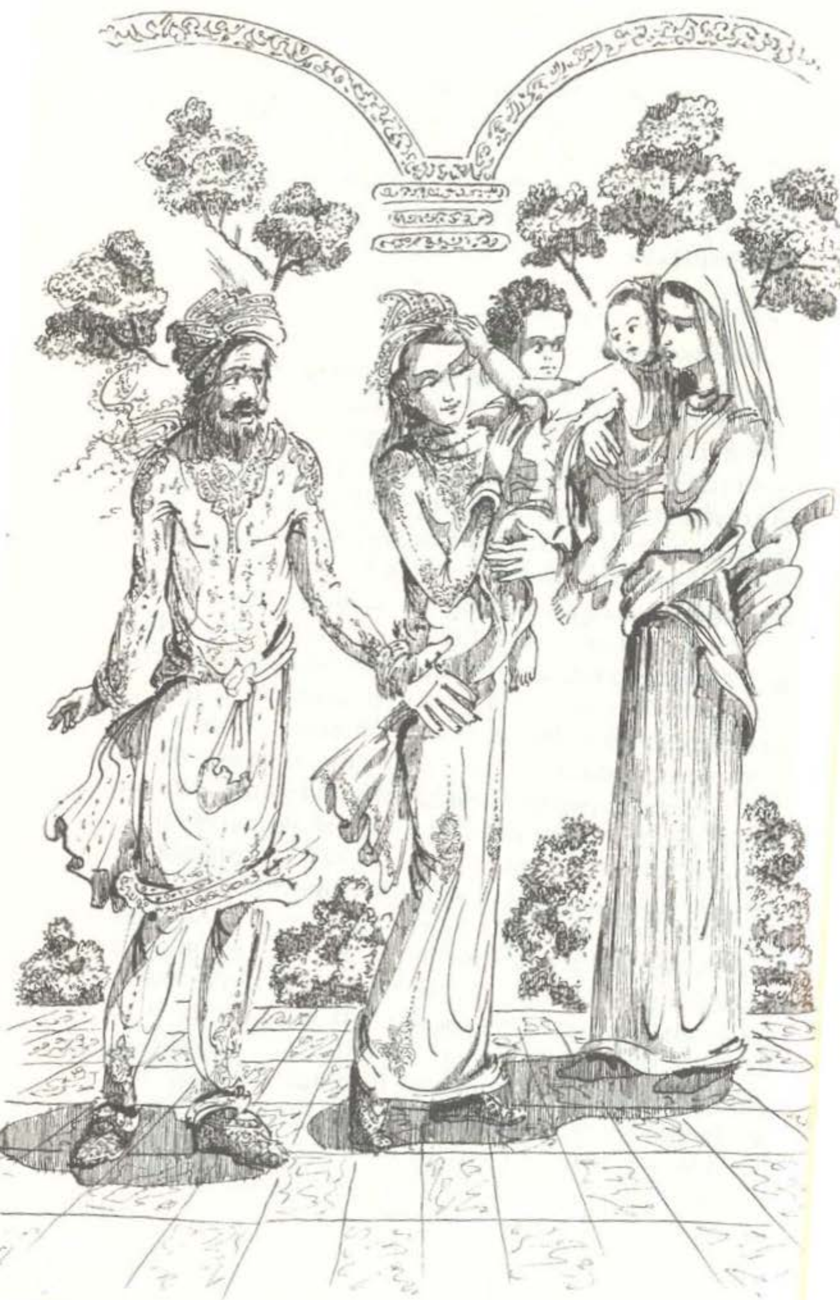
Primăvară răspunse:

– Păi de bună seamă! Nu găsesc nimica împotrivă.

Și copila, în felul acesta, fu numită Frumoasa-Fericită și fu crescută laolaltă cu Frumosul-Fericit, întocmai și aidoma. Și amândoi crescură alături, sporind zi de zi în frumusețe; iar Frumosul-Fericit îi zicea Frumoasei-Fericite „sora mea“, iar ea îi zicea „fratele meu“.

Când Frumosul-Fericit împlini cinci ani, se gândiră să-i sărbătorească tăierea-împrejur. Așteptară pentru aceea praznicul nașterii Prorocului (asupra-i fie ruga și mântuirea!), ca să dea acelei sfinte rânduieli toată strălucirea de frumusețe care se cerea. Așadar se săvârși cu mare fală tăierea-împrejur a Frumosului-Fericit care, în loc să plângă, nu fu departe de a găsi treaba înveselitoare și care, ca de altminteri în toate împrejurările, zâmbea dulce. Atunci se întocmi alaiul cel numeros și falnic, alcătuit din toate rudele, prietenii și cunoscuții lui Primăvară și ai fiicei unchiului său; apoi, cu prapurii și cu tâmpinele în frunte, străbătu toate ulițele Kufei, iar Frumosul-Fericit sta cocoțat într-un polog roșu pe un catâr înfotăzat falnic cu atlazuri, iar lângă el ședea micuța Frumoasa-Fericită, care îl vântura cu o năframă de mătase. În urma pologului veneau prietenii, vecinii și copiii care vrăjeau văzduhurile cu *liu-liu-liu*-urile lor

[3] La M. A. Salie: Num – Fericire, Bunăstare, Prosperitate.

de veselie, pe când vrednicul Primăvară ducea de căpăstru catârul mândru și cuminte.

Când ajunseră acasă, oaspeții îi făcură pe rând negustorului Primăvară urările lor, înainte de a pleca, spunând:

– Binecuvântarea și bucuria să te lumineze! Bucura-te-ai o viață lungă de belșugul bucuriilor sufletului...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfielnic.

Dar în cea de a două sute treizeci și opta noapte

Spuse:

... Bucura-te-ai o viață lungă de belșugul bucuriilor sufletului!

Pe urmă anii se scurseră cu bucurie, iar cei doi copii ajunseră la vârsta de doisprezece ani.

Atunci Primăvară se duse la fiul său Frumosul-Fericit, care se juca în tovărășia Frumoasei-Fericite, și îl luă de-o parte și îi spuse:

– Iacătă, o, copilul meu, că ai împlinit vârsta de doisprezece ani, mulțumită binecuvântării lui Allah! Încât, de astăzi, nu trebuie să-i mai spui soră Frumoasei-Fericite, întrucât sunt dator să-ți spun acum că Frumoasa-Fericită este fata roabei noastre Îmbelșugare, măcar că noi am pus-o să crească împreună cu tine în același leagăn și am socotit-o ca pe fata noastră. Pe deasupra, ea de-acuma trebuie să-și acopere obrazul cu iașmacul, întrucât mama ei mi-a spus că Frumoasa-Fericită a ajuns săptămâna trecută la vârsta ei de măritiș. Încât maică-ta are să se îngrijească să-i găsească un soț care să fie pentru noi un rob credincios.

La vorbele acestea, Frumosul-Fericit îi spuse părintelui său:

– De vreme ce Frumoasa-Fericită nu este soră cu mine, vreau s-o iau chiar eu de soție!

Primăvară răspunse:

– Trebuie să cerem îngăduința de la mama sa!

Atunci Frumosul-Fericit se duse la maică-sa și îi luă mâna și i-o sărută și o duse la frunte; pe urmă îi spuse:

– Vreau s-o iau pe Frumoasa-Fericită, fiica roabei noastre Îmbelșugare, de soție tainică.

Iar mama Frumosului-Fericit răspunse:

– Frumoasa-Fericită este a ta, copilul meu! Întrucât tatăl tău a cumpărat-o în numele tău!

Numaidecât Frumosul-Fericit, fiul lui Primăvară, alergă la sora lui de până aci și o luă de mână și o iubi, iar ea îl iubi și ea, și, chiar în seara aceea, se culcară împreună ca soț și soție, fericiți.

Apoi, starea aceea de lucruri neprecurmându-se nicicum, trăiră amândoi huzuriți până peste poate, vreme de încă cinci ani binecuvântați. Încât, în toată cetatea Kufei, nu se dovedea copilă mai frumoasă, ori mai dulce, ori mai gingașă decât soția fiului lui Primăvară. Tot așa nu se dovedi alta mai iscusită ori tot așa de învățată. Într-adevăr, Frumoasa-Fericită își închinase ceasurile ei de tihnă învățării *Coranului*, a științelor, a frumoasei scrieri kufice și a scrierii obișnuite, a literaturii și a poeziei, a cântatului din lăute și din țimbale, și ajunsese așa de dibace la meșteșugul cântării, încât știa să cânte în mai bine de cincisprezece glasuri felurite, și putea, pornind doar de la cuvântul din stihul dintâi al unei cântări, să dealungească ceasuri în șir, ba chiar o noapte întreagă, mlădieri nesfârșite, care vrăjeau cu legănările și cu trilurile lor.

Încât, de câte ori nu veniseră, Frumosul-Fericit și roaba lui, Frumoasa-Fericită, în ceasurile de arșiță, să șadă în grădina lor, pe marmura dimprejurul havuzului, unde răcoarea apei și a pietrei îi pătrundea desfătător!

Acolo mâncau ei harbuji de soi, cu carne topitoare și ușoară, și migdale, și alune, și semințe prăjite și sărate, și multe alte bunătăți. Și se opreau să miroasă trandafirii și iasomiile, sau să procitească stihuri vrăjitoare. Și atunci Frumosul-Fericit o ruga pe roaba lui să cânte; iar Frumoasa-Fericită își lua lăuta cea cu strunele puse în două, din care știa să scoată niște sunete fără asemuire cu niciun altul. Și amândoi cântau stihuri pe rând, precum acestea dintre multe altele minunate:

„Frumoaso, flori și păsări plouă! Vântul
Hai să ne ducă să umblăm pământul
Către Bagdadul plin de minarete!"

„Ba nu, emire-al meu! Colea-n grădină,
Cu mâinile la ceafă, pe-ndelete,
Sub palmii-nalți de aur și lumină,
Doar tihna unui vis să ne desfete!"

„Vino, copilo! Plouă nestemate
Prin frunze-albastre; crengile se-ndoaie
Ca arcuri în azur. Ah, minunat e!
Ridică-te și scutură șuvoaie
De stropi ce ți se rătăcesc prin plete!"

„Ba nu, emire-al meu! Stai să te-mbete
Înmiresmatu-mi sân ca floarea dulce!
Ah, lasă pe genunchii-mi să se culce
Drag capul tău! Și-ascultă-n seară-așa
Cum cântă vântul lin: Ya leii la-la!"

Alte dăți, cei doi tineri cântau stihuri precum acestea, îngânându-se numai cu dafful:

Sunt fericită și ușoară
Ca dansatoarea-n danț când zboară!
Opriți-vă suspinul pe flaut, buze moi!

Opriți-vă sub deget, țimbale dulci, și voi!
Stați s-ascultați cum cântă pletoșii palmieri,
Ca niște fete zvelte cu păru-n adieri;
Se-ngână în surdină, iar șoapta frunzei lor
Răspunde înserării și vântului ușor.
Ah, fericită-s și ușoară
Ca dansatoarea-n danț când zboară!

Soția mea fără de pată,
Mireasmă binecuvântată,
La cântecul tău dulce vin pietrele jucând
Și singure se-așază în zid măreț, pe rând!
Cel care zămislit-a pe-acest pământ iubirea
Îngăduie-ne pururi să soarbem fericirea,
Soția mea fără de pată,
Mireasmă binecuvântată!

Eu doar pentru iubirea noastră
Îmi dau cu zugrăveală-albastră
Împodobindu-mi pleoapele cu kohl;
De dragul tău fac degetele-mi stol
Și-n purpuria hinnă le vopsesc:
Să-ți pară fructe roșii de gingifar domnesc,
Ori dulci curmale coapte ce ție le menesc!
Cu-arome de tămâie, și sâni, și șold îmi scald,
Ca trupul meu să-ți pară mai proaspăt și mai cald,
Sub buza-ți dulce și măiastră, –
Ah, doar pentru iubirea noastră!...

Și iac-așa își petreceau serile și diminețile, fiul lui Primăvară și fiica Îmbelșugării, într-o viață tihnită și huzurită...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă cum era, tăcu.

Dar în cea de a două sute treizeci și noua noapte

Spuse:

... Într-o viață tihnită și huzurită.

Ci vai! ceea ce stă tras pe fruntea omului de degetele lui Allah, mâna omului nu poate să șteargă; și aripi dacă ar avea făptura, tot n-ar putea să scape de ursita ei.

Drept aceea, Frumosul-Fericit și Frumoasa-Fericită avură de îndurat o vreme urgiile soartei. Dar, până la urmă, binecuvântarea de la naștere, pe care o aduseseră cu ei pe pământ, avea să-i izbăvească din amarul cel fără de liman.

Într-adevăr, valiul care ocârmuia cetatea Kufa în numele califului auzise de frumusețea Frumoasei-Fericite, soția fiului lui Primăvară, negustorul. Și își zisese în cugetul său: „Trebuie să găsesc numaidecât un mijloc de a pune mâna pe Frumoasa-Fericită pe care toți mi-o laudă pentru desăvârșirile și meșteșugul ei la cântat! Ar fi un dar împărătesc de făcut stăpânului meu, emirul drept-credincioșilor, Abd El-Malek ben-Meruan!“

Într-o zi, așadar, valiul de la Kufa hotărî să-și pună în fapt gândul; și porunci să vină la el o bătrână tare telpiză care, de obicei, era însărcinată cu cumpăratul și cu dăscălitul aparte al roabelor copile. Și îi spuse:

– Îți cer să te duci acasă la negustorul Primăvară și s-o cauți pe roaba fiului său, tânăra pe care o cheamă Frumoasa-Fericită, despre care se spune că este atâta de iscusită la meșteșugul cântării, și atâta de frumoasă! Și trebuie să mi-o aduci aici, într-un chip ori într-altul, întrucât vreau s-o trimit ca peșcheș califului Abd El-Malek.

Și bătrâna răspunse:

– Ascult și mă supun!

Și plecă îndată ca să se gătească de ducă.

Dimineața, de la întâiul ceas, se îmbrăcă în haine de pănură și își petrecu pe după gât un ditamai șirag de mătănii, întocmit dintr-un potop de mărgele, își atârnă la brâu o tigvă cu apă, luă în mână o cârjă și porni cu

pas ostenit spre casa lui Primăvară, oprindu-se din vreme în vreme ca să suspine cu evlavie:

– Mărire lui Allah! Nu este alt Dumnezeu decât numai unul Allah! Nu este ajutor decât întru Allah! Allah este mare!

Şi nu conteni aşa pe tot lungul drumului, spre deplina încredinţare a trecătorilor, până ce ajunse la poarta locuinţei lui Primăvară. Bătu la poartă, rostind:

– Allah e darnic! O, Milostivule! o, Binefăcătorule!

Atunci veni să-i deschidă portarul, care era un moşneag falnic, slujitor bătrân al lui Primăvară. O văzu pe baba cea cucernică şi, după ce o cercetă, nu întrezări pe faţa ei pecetea vreunei evlavii, ba dimpotrivă! Şi, la rându-i, nici el nu-i fu pe plac babei, care îi aruncă o privire poncişă. Şi portarul simţi cu sufletul acea privire şi, ca să izgonească piaza rea, rosti în gând: „Cele cinci degete de la mâna mea stângă în ochiul tău drept, şi celelalte cinci de la dreapta în ochiul tău stâng!“ Pe urmă, cu glas tare, o întrebă:

– Ce vrei, babo?

Ea răspunse:

– Sunt o biată bătrână care nu are altă grijă decât pe cea a rugăciunii. Or, întrucât văd că se apropie ceasul de rugăciune, aş vrea să intru în casa voastră ca să-mi fac datorinţele în ziua asta sfântă!

Preacinstitul portar se burzului şi îi spuse cu glas repezit:

– Tulea! aici nu e nici geamie, nici paraclis! ci e casa negustorului Primăvară şi a fiului său Frumosul-Fericit!

Bătrâna răspunse:

– Ştiu prea bine! Dar se află vreo geamie ori vreun paraclis mai vrednic de rugăciune decât casa binecuvântată a lui Primăvară şi a fiului său Frumosul-Fericit? Şi să mai ştii, o, portar cu chip veştejit, că eu sunt o

femeie cunoscută la Damasc, în saraiul emirului dreptcredincioșilor. Și am purces să cercetez sfintele locuri și să mă rog aici pe la toate colțurile vrednice de închinăciune.

Și portarul îi răspunse:

– Prea bine dacă ești cuvioasă, da asta nu-i pricină să intri aici. Urmează-ți calea pe care ai purces!

Dar baba se ținu tare, și atâta de îndelung stărui, până ce larma glasului ei răzbătu la urechile Frumosului-Fericit, care ieși să-și dea seama de pricina gâlcevii, și o auzi pe bătrână spunându-i portarului:

– Cum poți să oprești o bătrână de seama mea să intre în casă la Frumosul-Fericit, fiul lui Primăvară, când toate porțile cele mai păzite ale emirilor și ale maimarilor îmi sunt oricând larg deschise?

Când auzi vorbele acestea, Frumosul-Fericit zâmbi, după feleșagul său, și o rugă pe bătrână să intre. Atunci baba merse după el și ajunseră împreună în iatac la Frumoasa-Fericită. Îi ură bună pace în chipul cel mai simțit și, dintr-o ochire, rămase năucă de frumusețea ei. Când Frumoasa-Fericită o văzu pe sfânta bătrână că intră, grăbi să se ridice în cinstea ei și îi întoarse urarea cu cinstire și îi spuse:

– Venirea ta să ne fie de piază bună, măicuță! Binevoiește a te odihni!

Și ea îi răspunse:

– Ceasul de rugăciune stă să bată, copila mea. Îngăduie-mi să mă rog!

Și se întoarse pe dată spre Mecca, și se așeză ghemuită a rugă. Și șezu așa până seara, fără să se miște, și nimeni nu cuteza s-o tulbure dintr-o îndeletnicire atâta de dumnezeiască. Și de altminteri ea însăși era așa de cufundată în cucernicie, încât nu băga de seamă nimic din ce se petrecea împrejurul ei.

Într-un sfârșit, Frumoasa-Fericită se înviteji oleacă și se apropie sfioasă și îi spuse cu glas dulce și cuviincios:

– Maică, odihnește-ți genunchii, măcar un ceas!

Bătrâna răspunse:

– Acela care nu-și trudește trupul pe lumea aceasta, nu poate năzui la tihna hărăzită celor neprihăniți și aleși de dincolo!

Frumoasa-Fericită, întărită în credință până peste poate, urmă:

– Rugămu-ne ție, o, maică a noastră, cinstește-ne masa cu lumina ta și primește să împarți cu noi pâinea și sarea.

Ea răspunse:

– M-am juruit să ajunez, copila mea. Nu pot să-mi calc jurământul. Încât nu te mai îngrija de mine și du-te la soțul tău. Voi, cei care sunteți tineri și frumoși, mâncați și beți și fiți fericiți...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute patruzecea noapte

Spuse:

... Voi, cei care sunteți tineri și frumoși, mâncați și beți și fiți fericiți!

Atunci Frumoasa-Fericită se duse la stăpânul ei și îi spuse:

– O, stăpâne al meu, mă rog ție, du-te și juruiește-o pe sfânta aceea să-și aleagă ca locuință de-aci înainte casa noastră, întrucât fața ei topită de cucernicie are să ne lumineze căminul!

Frumosul-Fericit răspunse:

– Fii liniștită! I-am pregătit într-o odaie anume un

aşternut nou şi o saltea, precum şi ibric şi un lighean. Şi nimeni nu are s-o tulbure.

Cât despre babă, aceasta îşi petrecu toată noaptea rugându-se şi citind cu glas tare din *Coran*. Pe urmă, la luminat de ziuă, se ridică şi se duse la Frumosul-Fericit şi la iubita lui şi le spuse:

– Am venit să-mi iau bun-rămas de la voi. Aibă-vă Allah întru paza sa!

Dar Frumoasa-Fericită îi spuse:

– O, maică a noastră, cum poţi să ne laşi aşa fără nicio părere de rău, când noi amândoi ne şi bucuram să ne vedem casa binecuvântată pe totdeauna de venirea ta, şi când îţi pregătisem odaia cea mai bună unde să-ţi îndeplineşti sfintele datorinţe fără a fi tulburată?

Baba răspunse:

– Allah să vă ocrotească pe amândoi şi să deştearnă asupra-vă darurile şi milele sale! De vreme ce mila musulmană ţine în inima voastră un loc atâta de ales, sunt bucuroasă să fiu adăpostită de găzduirea voastră. V-aş ruga numai să-i spuneţi portarului vostru, care are un chip atâta de acru şi de puţin binevoitor, să nu se mai împotrivească a mă lăsa să intru aici la ceasul când voi putea! Acuma mă duc să cercetez locurile sfinte de la Kufa, pe unde am să mă închin lui Allah ca să vă răsplătească după bunătatea voastră; pe urmă am să mă întorc să mă dedulcesc cu găzduirea voastră!

Apoi plecă, în vreme ce amândoi îi luau mâinile şi şi le duceau la buze şi la frunte.

Ah, sărmană Frumoasa-Fericită, dacă ai fi ştiut tu pricina pentru care baba aceea de catran intrase în casa ta, şi gândurile negre pe care le clocea împotriva fericirii şi a tihnei tale! Dar cine-i acela care poate să ghicească cele ascunse şi să dezvăluiască viitorul?

Afurisita de babă ieşi aşadar şi se îndreptă către saraiul

valiului şi se înfăţişă dinaintea lui pe dată. Atunci el o întrebă:

– Ei, ce ai făcut, o, deznodătoareo de pânze de păianjen, o, mult iscusită şi fără de seamăn vicleană?

Baba spuse:

– Orice aş face, o, stăpâne al meu, nu sunt decât ucenica ta şi oblăduita luminilor tale. Iacătă! Am văzut-o pe tinerica Frumoasa-Fericită, roaba fiului lui Primăvară. Pântecele plodirii n-a mai zămislit vreodată o frumuseţe asemenea!

Valiul strigă:

– Ya Allah!

Bătrâna urmă:

– E întocmită din desfătări! E un ştiubei neprecurmat de gingăşii şi de farmece neprihănite!

Valiul strigă:

– O, ochi al meu! o, zvâcnet al inimii mele!

Bătrâna urmă:

– Dar ce ai mai zice când i-ai auzi sunetul glasului, mai proaspăt ca şopotul apei sub o boltă vuitoare? Ce ai mai face când i-ai vedea ochii de antilopă şi privirile sfioase?

El strigă:

– Nu aş putea decât să mă minunez de ele cu toată minunarea, întrucât, precum ţi-am spus, am hărăzit-o stăpânului nostru, califul. Grăbeşte dară cu izbândă!

Ea spuse:

– Îţi cer pentru aceasta un răspas de o lună întreagă.

El spuse:

– Ia-ţi acest răspas, da să fie cu folos! Iar la mine ai să găseşti o mărinimie de care ai să fii mulţumită. Iacătă, de început, o mie de dinari ca arvună a bunăvoinţei mele!

Şi bătrâna înghesui mia de dinari la cingătoare şi purcese din ziua aceea să bată nesmintit pragul casei Frumosului-Fericit şi a Frumoasei-Fericite, iar ei la

rându-le îi dovedeau din zi în zi tot mai multă cinstire și prețuire.

Or, starea aceea neprecurmându-se nicidecum, baba ajunse sfetnica statornică a casei. Așa că într-o zi îi spuse Frumoasei-Fericite:

– Copila mea, rodirea încă nu ți-a cercetat tinerele vintre. Nu vrei să mergi să cerem binecuvântare de la sfinții cucernici, de la șeicii iubiți de Allah, de la pustnicii și de la înțelepții care sunt în legătură cu Preaînaltul? Fachirii aceia, copila mea, îmi sunt prieteni. Eu îi cunosc și le știu puterea cea mare pe care o au de a săvârși minuni și de a îndeplini lucrurile cele mai uluitoare în numele lui Allah. Vindecă orbii și ologii, înviază morții, plutesc prin văzduh, umblă pe apă. Cât despre rodirea femeilor, acesta este harul cel mai mărunt cu care i-a miluit Allah! Iar tu vei dobândi acest folos numai cât să te atingi de poala hainei lor, ori să săruți mărgelele de la mătăniile lor!

La vorbele acestea ale bătrânei, Frumoasa-Fericită simți în sufletul ei cum se zbate dorul de rodire, și îi spuse bătrânei:

– Trebuie să-i cer stăpânului meu Frumosul-Fericit îngăduința de a ieși. Să așteptăm întoarcerea lui.

Dar baba răspunse:

– Spune-i numai soacră-tii, atâta ajunge.

Atunci tânăra nevastă se duse la soacră-sa, mama Frumosului-Fericit, și îi spuse:

– Te juruiesc pe Allah, o, stăpână a mea, să-mi dai îngăduința să plec cu această sfântă bătrână ca să mă duc să-i cercetez pe prietenii lui Allah, la sfântul lor lăcaș. Și îți făgăduiesc că am să fiu aici îndărăt până a nu sosi stăpânul meu, Frumosul-Fericit.

Atunci soția lui Primăvară răspunse:

– Fata mea, gândește-te la supărarea stăpânului tău dacă s-ar întoarce și nu te-ar găsi! Are să-mi spună: „Cum

de a putut Frumoasa-Fericită să iasă așa, fără îngăduința mea? Este întâia oară când i se întâmplă asta!“

În clipita aceea, baba se băgă în vorbă și spuse către mama Frumosului-Fericit:

– Pe Allah! dăm numai o roată iute pe la locurile sfinte, și nici baremi nu am s-o las să stea să se hodinească și am s-o și aduc îndărăt fără de zăbavă.

Atunci mama Frumosului-Fericit se învoi cu plecarea, măcar că tot suspinând.

Așadar baba o luă pe Frumoasa-Fericită și o duse drept la un chioșc din grădina saraiului, o lăsă acolo numai o clipită, și alergă să-l vestească de sosirea ei pe valiu, care se și duse numaidecât la chioșc...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute patruzeci și una noapte

Spuse:

... valiul se și duse numaidecât la chioșc și rămase înlemnit în prag, așa de uluit fu de frumusețea aceea.

Când îl văzu intrând pe insul acela străin, Frumoasa-Fericită se grăbi să-și acopere fața și izbucni deodată în suspine; și căuta cu ochii o ieșire ca să fugă, dar degeaba.

Atunci, cum bătrâna nu se mai arăta nicidecum, Frumoasa-Fericită nu mai avu nicio îndoială că afurisita o vânduse, și își aduse aminte unele vorbe pe care i le spusese portarul cel cuminte despre ochii plini de prefăcătorii ai cuvioasei.

Cât despre valiu, odată încredințat că Frumoasa-Fericită era chiar aceea pe care o vedea în fața lui, ieși încuind ușa și se duse să dea niște porunci grabnice; scrise o scrisoare către califul Abd El-Malek ben-Meruan,

și dete scrisoarea și copila în seama căpeteniei străjilor sale, poruncindu-i să purceadă numaidecât la drum către Damasc.

Atunci căpetenia străjilor o luă cu sila pe Frumoasa-Fericită, o sui pe o cămilă sprintenă, încălecă și el dinaintea ei și, urmat de câțiva robi, plecă în graba mare către Damasc.

Cât despre Frumoasa-Fericită, pe tot drumul își ascunse capul sub iașmac și suspină în tăcere, fără a lua seama nici la opriri, nici la hurducături, nici la popasuri ori la plecări. Iar căpetenia străjilor nu putu să scoată de la ea nicio vorbă și niciun semn, și-așa până ce ajunseră la Damasc.

Încât, fără a zăbovi, se duse drept la saraiul emirului drept-credincioșilor, dete roaba și scrisoarea în seama căpeteniei odăiașilor, luă dovada de primire și se întoarse la Kufa precum venise.

A doua zi, califul intră în haremul său și le înștiință pe soția și pe sora sa de venirea roabei celei noi, spunându-le:

– Valiul de la Kufa mi-a trimis peșcheș o roabă tânără; și îmi scrie ca să-mi spună că acea roabă, cumpărată de el, este o fiică de domn, răpită din țara ei de niște negustori de robi.

Și soția îi răspunse:

– Allah sporească-ți bucuria și milele sale!

Iar sora califului întrebă:

– Cum o cheamă? Este oacheșă ori albă?

Califul răspunse:

– Încă nu am văzut-o.

Atunci sora califului, pe care o chema Sett Zahia, întrebă de iatacul în care se afla copila și se duse numaidecât s-o vadă. O găsi frântă în două, cu fața arsă de soare și scăldată în lacrimi; și era aproape leșinată.

La priveliştea aceea, Sett Zahia, care avea inima duioasă, fu cuprinsă de milă şi se duse lângă copilă şi o întrebă:

– De ce plângi, surioară? Tu nu ştii că aici eşti la adăpost şi că viaţa îţi va fi uşoară şi fără de griji? Unde ai fi putut să cazi mai bine decât în saraiul emirului drept-credincioşilor?

La vorbele acestea, fata roabei Îmbelşugare ridică ochii uluiţi şi întrebă:

– Păi, o, stăpână a mea, oare în care cetate mă aflu, dacă aici este saraiul emirului drept-credincioşilor?

Sett Zahia răspunse:

– În cetatea Damascului. Ce, nu ştiai? Şi negustorul care te-a vândut nu ţi-a spus că ai fost cumpărată pentru califul Abd El-Malek ben-Meruan? Păi da, sora mea, de-acum înainte eşti aici, în stăpânirea emirului drept-credincioşilor, iar eu sunt sora lui. Aşa că şterge-ţi lacrimile şi spune-mi cum te cheamă.

La vorbele acestea, copila nu mai putu să-şi oprească lacrimile care o sugrumau şi suspină:

– O, stăpână a mea, în ţara mea mi se spunea Frumoasa-Fericită!

Cum sfârşi spusele acestea, intră califul. Veni la Frumoasa-Fericită, zâmbind cu bunătate, şezu lângă ea şi îi spuse:

– Ridică-ţi iaşmacul de pe faţă, o, copilo!

Dar Frumoasa-Fericită, în loc să-şi dezvelească faţa, numai la asemenea gând se şi înspăimântă de tot şi îşi trase pânza până sub bărbie, cu mâna tremurând. Iar califul nu vroi să se supere pentru o faptă atâta de nemaipomenită şi spuse către Sett Zahia:

– Ţi-o încredinţez pe copila aceasta şi nădăjduiesc că în câteva zile ai s-o deprinzi cu tine şi ai s-o îmbărbătezi şi ai s-o faci mai puţin sfioasă.

Pe urmă mai aruncă o privire asupra Frumoasei-Fericite și nu putu să vadă, în afară de hainele în care sta strâns înfășurată, decât încheieturile de la pumnișorii ei gingași. Dar și numai ceea ce văzu era de ajuns ca să-l facă s-o îndrăgească până peste poate: niște pumnișori așa de minunat întocmiți nu puteau să fie decât de la o frumusețe desăvârșită! Și plecă.

Atunci Sett Zahia o luă pe Frumoasa-Fericită și o duse la hammamul din sarai, și o îmbrăcă, după scaldă, în niște haine tare frumoase, și îi înfipse în păr mai multe rânduri de mărgăritare și de nestemate; pe urmă șezu în tovărășia ei toată ziua, căutând s-o deprindă cu ea. Și Frumoasa-Fericită, măcar că era tare nedumerită de cinstirile pe care i le dovedea sora califului, nu izbutea să-și curme lacrimile și nu voia nici să dezvăluiască pricina mâhnirilor sale. Întrucât își zicea că acest lucru nu i-ar schimba nicidecum triștea. Așa că își păstră numai pentru ea ascuțimea durerii și se mistui mai departe, zi și noapte, cu atâta alean, încât nu după multă vreme căzu bolnavă greu; și se pierdu orice nădejde de a o mai tămădui, după ce se încercaseră asupra ei hakimii cei mai vestiți de la Damasc.

Cât despre Frumosul-Fericit, fiul lui Primăvară, iacătă! Pe seară se întoarse acasă și, după tabietul lui, se tolăni pe divan și strigă:

– O, Frumoasă-Fericită!

Dar, pentru întâia oară, nimeni nu-i răspunse. Atunci se ridică repede și o chemă a doua oară:

– O, Frumoasă-Fericită!

Dar nimeni nu răspunse; și nimeni nu îndrăzni să intre. Căci toate roabele se ascunseseră și niciuna nu cuteza să se clintească. Atunci Frumosul-Fericit porni spre iatacul mamei sale și intră buzna: și o găsi pe

maică-sa stând jos, tristă toată, cu mâna pe obraz şi pierdută în gânduri. La priveliştea aceea, îngrijorarea lui nu făcu decât să sporească, şi o întrebă cu spaimă pe maică-sa:

– Unde este Frumoasa-Fericită?...

Dar, drept orice răspuns, soţia lui Primăvară izbucni în lacrimi; şi pe urmă suspină:

– Ocrotească-ne Allah, o, copilul meu! Frumoasa-Fericită, în lipsa ta, a venit să-mi ceară îngăduinţă să iasă cu bătrâna ca să se ducă, precum mi-a spus, să-l cerceteze pe un sfânt *uali* care săvârşeşte minuni. Şi încă nu s-a întors. Ah, fiul meu, inima mea nu mai ştie ce este liniştea de când cu venirea acelei bătrâne în casa noastră. Nici portarul nostru, sluga bătrână şi credincioasă care ne-a crescut pe toţi, nici el nu s-a uitat vreodată la ea cu ochi tihnit! Întruna mi se părea că bătrâna aceea are să ne aducă nenorocirea cu preaîndelungile ei rugăciuni şi cu privirile ei cele atâta de viclene!

Dar Frumosul-Fericit îi curmă vorba ca s-o întrebe:

– Când anume a ieşit Frumoasa-Fericită?

Ea răspunse:

– Astăzi dis-de-dimineaţă, după ce ai plecat la suk.

Şi Frumosul-Fericit strigă:

– Iacătă, maică, la ce ne slujeşte să ne schimbăm datinile şi să le dăm femeilor nişte slobozenii cu care habar nu au ce să facă şi care nu pot să le fie decât păgubitoare! Ah, maică, pentru ce i-ai îngăduit Frumoasei-Fericite să plece? Cine ştie pe unde s-o fi rătăcit ori dacă nu o fi căzut în vreo apă, ori dacă vreun minaret nu s-o fi prăbuşit peste ea? Ci am să dau fuga la valiu ca să-l îndatorez să purceadă numaidecât în căutarea ei!

Şi Frumosul-Fericit, scos din fire, alergă la saraiul vizirului, iar valiul îl primi, fără a-l lăsa să aştepte, din cinstire pentru tătânele său Primăvară, care era socotit printre navabii cei mai de frunte din cetate. Şi Frumosul-

Fericit, fără ca baremi să mai zăbovească în temenelile neabătute ale salamalecului, îi spuse valiului:

– Roaba mea a plecat azi-dimineață din casa mea, însoțită de o bătrână pe care o găzduisem la noi. Am venit să te rog să mă ajuți s-o caut.

Valiul luă un glas plin de luare-aminte și răspunse:

– Păi negreșit, fiul meu! Nu mă dau în lături de la nicio osteneală, din cinstire față de vrednicul tău părinte. Du-te de-o caută din partea mea pe căpetenia agiilor și deșterne-i treaba. Este un om grozav de priceput și plin de sârg, care, fără nicio îndoială, are să vă găsească roaba în puține zile de-aci.

Atunci Frumosul-Fericit alergă la căpetenia de carauli și îi spuse:

– Vin la tine din partea valiului, ca s-o găsești pe roaba mea care a plecat de-acasă.

Ceaușul agiei, stând jos pe chilim, cu picioarele încrucișate sub el, pufni de vreo două, trei ori, și întrebă:

– Și cu cine a plecat?

Frumosul-Fericit răspunse:

– Cu o bătrână care arată *așa* și *așa*. Și bătrâna este îmbrăcată cu pănură și poartă la gât niște mătănii cu boabele fără de număr.

Și căpetenia agiei spuse:

– Pe Allah! spune-mi unde se află bătrâna și mă duc pe dată să-ți aduc roaba!

La vorbele acestea, Frumosul-Fericit răspunse:

– Păi știu eu unde se află baba? Și aș mai fi venit aici dacă știam locul unde se află?

Capul de agie își mută împleticiunea picioarelor aducându-le sub el altminteri, și spuse:

– Fiul meu, nu este decât numai Allah cel Atoateștiutorul care să vadă lucrurile cele nevăzute!

Atunci Frumosul-Fericit, zădărât până peste poate, strigă:

– Pe Prorocul! numai pe tine te fac răspunzător de belea! Şi, dacă va trebui, am să mă duc la valiu, şi chiar la emirul drept-credincioşilor, ca să-i lămuresc în privința ta!

Celălalt răspunse:

– Poți să te duci unde ți se pare că e bine! Eu n-am învățat vrăjitoria de a vedea lucrurile cele ascunse!

Atunci Frumosul-Fericit se întoarse la valiu şi îi spuse:

– Am fost la căpetenia de agii şi s-a petrecut *cutare* şi *cutare* lucru.

Şi valiul spuse:

– Nu este cu putință! Hei, străjeri, duceți-vă şi aduceți-mi-l pe plodul ăla de câine!

Iar când acela sosi, valiul îi spuse:

– Îți poruncesc să faci cercetările cele mai amănunțite ca s-o găseşti pe roaba Frumosului-Fericit, fiul lui Primăvară! Trimite-ți călăraşii în toate părțile; dă fuga tu însuți şi caută peste tot; că trebuie s-o găseşti!

Şi, estimp, îi făcu cu ochiul să nu săvârşească nimic; pe urmă se întoarse spre Frumosul-Fericit şi îi spuse:

– În ce te priveşte, fiule, vreau ca de aci înainte să nu-ți mai ceri roaba decât de la barba mea! Şi dacă, cine ştie (căci se poate întâmpla orice), roaba nu are să se găsească, am să-ți dau chiar eu, în locul ei, zece fecioare de vârsta huriilor, cu sâni tari şi cu şolduri vârtoase şi întemeiate ca nişte bucăți de piatră! Şi am să-l silesc şi pe căpetenia de agii să-ți dea tot aşa din haremul lui zece roabe tinere, la fel de neprihănite ca şi ochiul meu! Numai linişteşte-ți sufletul, întrucât ştii bine că soarta îți păstrează pururea ceea ce îți este menit, şi că, pe de altă parte, nu poți să ai niciodată ceea ce soarta nu ți-a sorocit...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute patruzeci și doua noapte

Spuse:

... nu poți să ai niciodată ceea ce soarta nu ți-a sorocit!

Atunci Frumosul-Fericit își luă rămas-bun de la valiu și se întoarse acasă deznădăjduit, după ce rătăci toată noaptea în căutarea Frumoasei-Fericite. Încât a doua zi fu nevoit să zacă la pat, pradă unei slăbiciuni până peste fire și unei arșiți care nu făcu alta decât să sporească zi de zi, pe măsură ce își pierdea și bruma de nădejde în privința căutărilor poruncite de valiu. Iar doctorii chemați la patul lui răspunseră:

– Boala nu are alt leac decât întoarcerea soției sale!

Într-acestea, sosi în cetatea Kufa un persian tare priceput la doctoriceală, la meșteșugul leacurilor, la citit în stele și în nisipuri ghicitorești. Și negustorul Primăvară grăbi să-l poftească să vină la fecioru-său. Atunci învățatul persian, după ce fu întâmpinat cu cele mai alese cinstiri de către Primăvară, se duse la Frumosul-Fericit și îi spuse:

– Dă-mi mâna!

Și îi luă mâna, îi pipăi bătăile sângelui o bună bucată de vreme, se uită cu luare-aminte la fața lui, pe urmă zâmbi, și se întoarse spre negustorul Primăvară să-i spună:

– Boala fiului tău stă în inima lui!

Și Primăvară răspunse:

– Pe Allah! drept grăiești, o, hakimule!

Învățatul urmă:

– Iar boala are ca pricină pierderea unei ființe dragi. Ei bine, cu ajutorul puterilor cele tainice, am să vă spun locul unde se află acuma făptura aceea!

Și, sfârșind spusele acestea, persianul se ghemui pe

vine jos, scoase dintr-un sac o pungă cu nisip pe care îl întinse dinaintea lui; pe urmă înfipse în mijlocul nisipului cinci pietre albe și trei pietre negre, le înșiră pe un rând, apoi pe două rânduri, apoi pe trei rânduri, se uită la ele rostind niște cuvinte pe limba persienească, și spuse:

– O, voi cei care mă ascultați, să știți că făptura aceea se află în ceasul de-acum la Bassra!

Pe urmă se răzgândi și spuse:

– Nu! cele trei râuri pe care le văd aici m-au amăgit. Făptura se află la ceasul de-acum la Damasc, într-un sarai mare, și în aceeași stare de zăcășie ca și fiul tău, o, strălucitule negustor!

La vorbele acestea, Primăvară strigă:

– Și ce ni se cade să facem, o, preacinstitule hakim? Îndură-te și ne lămurește, și nu vei avea a te plânge de zgârcenia lui Primăvară. Întrucât, pe Allah! am să-ți dau cât să trăiești în belșug vreme de trei vieți de om!

Și persianul răspunse:

– Liniștiți-vă amândoi sufletele și să vi se învioreze pleoapele și să vă acopere ochii fără de griji! Căci mă însărcinez să-i adun iarăși la un loc pe cei doi tineri, iar treaba este încă și mai lesne de făcut decât ți-ai închipui tu!

Pe urmă adăugă, grăind către Primăvară:

– Scoate de la brâu patru mii de dinari!

Și Primăvară se desfăcu numaidecât la cingătoare și înșiră dinaintea persianului patru mii de dinari, și încă o mie de dinari. Și persianul spuse:

– Acuma, că avem cu ce să înfruntăm toate cheltuielile, pe dată am să purced la drum către Damasc, luându-l cu mine și pe fiul tău! Și, de-o vrea Allah, avem să ne întoarcem cu aceea pe care o iubește!

Pe urmă se întoarse spre flăcăul întins pe pat și îl întrebă:

– O, fiu al preacinstitului Primăvară, cum te cheamă?

El răspunse:
– Frumosul-Fericit!
Persianul spuse:
– Ei bine, Frumosule-Fericit, scoală-te, și sufletul să-ți fie izbăvit de orice grijă, întrucât poți din chiar ceasul de-acum să și socoți că ți s-a risipit boala!
Și Frumosul-Fericit, schimbat dintr-odată de înrâurirea cea bună a hakimului, se sculă și șezu așa. Iar hakimul urmă:
– Întărește-ți bărbăția și inima. Alungă toate grijile. Mănâncă, bea și dormi! Și, peste o săptămână, odată ce ți se vor întoarce puterile, am să vin să te iau ca să fac călătoria cu tine.
Și își luă rămas-bun de la Primăvară și de la Frumosul-Fericit și se duse să se gătească și el de plecare.
Atunci Primăvară îi dete fiului său alte cinci mii de dinari și îi cumpără niște cămile pe care puse să se încarce mărfuri bogate și mătăsuri de Kufa, cele atâta de frumoase la culoare, și îi dete cai pentru el și pentru alaiul lui. Apoi, când trecu săptămâna, cum Frumosul-Fericit urmase arătările învățatului și se simțea de minune, Primăvară socoti că fiul său putea fără de nicio supărare să bată drumul Damascului. Așadar Frumosul-Fericit își luă rămas-bun de la tatăl său, de la maică-sa, de la Îmbelșugare și de la portar și, însoțit de urările pe care toate brațele alor săi le chemau asupra capului său, plecă din Kufa împreună cu învățatul persian.
Or, Frumosul-Fericit, la vremea aceea, ajunsese la desăvârșirea tinereții, iar cei șaptesprezece ani ai lui îi înveleau cu un puf de mătase obrajii rumeiori; ceea ce îi făcea nurii mai ademenitori, încât nimeni nu putea să se uite la el fără să se oprească vrăjit. Iar cărturarul persian nu zăbovi mult până a se lăsa dovedit de puterea cea desfătată a nurilor flăcăului, și îl îndrăgi din tot sufletul,

într-adevăr, și se lipsi pe sine, cât ținu călătoria, de orice înlesnire, în folosul băiatului. Și, dacă îl vedea mulțumit, era fericit până peste fire...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute patruzeci și treia noapte

Spuse:

... Și, dacă îl vedea mulțumit, era fericit până peste fire. În atare împrejurări, călătoria fu voioasă și fără osteneală, și ajunseră astfel la Damasc.

Numaidecât cărturarul persian se duse cu Frumosul-Fericit la sukul cel mare și închirie, pe clipă pe dată, o prăvălie mare pe care puse s-o facă tot atunci ca nouă. Pe urmă puse să se facă niște rafturi zarife, așternute cu catifea, pe care își orândui frumos șipurile sale cele scumpe, dictamele, balsamurile, prafurile, zemurile închise în cristaluri, teriacurile cele tari păstrate în aur lamur, găvanele de farfuriu persienesc cu străluciri ca de mademuri în care dospeau alifiurile cele vechi întocmite din fiertura de la trei sute de buruieni rare; și între borcanele cele pântecoase, țevării și alambicuri, puse astrolabul de aur.

După care se îmbrăcă în caftanul de vraci și se împodobi cu ditamai turbanul său cu șapte rotocoale, apoi se îngriji să-l îmbrace și pe Frumosul-Fericit, care urma să-i slujească de ucenic, întocmind leacurile, pisând în piulițe, croind punguțe și scriind leacurile arătate de vraci. Drept aceea, îl îmbrăcă el însuși cu o cămașă de mătase albastră și cu o bundă de cașmir, îi petrecu pe după șolduri un șorț de mătase vișinie pe care jucau niște fire de aur, și îi spuse să-i stea în preajmă. Apoi îi zise:

– O, Frumosule-Fericit, din clipita de-acum trebuie să-mi spui tată, iar eu am să-ți spun fiul meu, ca să nu dibăcească locuitorii din Damasc că între noi ar fi ceva ce pricepi tu!

Și Frumosul-Fericit răspunse:

– Ascult și mă supun!

Or, de-abia se deschisese prăvălia în care persianul urma să-i primească pe bolnavi, că și năpădiră din toate părțile locuitorii cu ghiotura, unii ca să-și arate beteșugul, alții numai ca să se minuneze de frumusețea flăcăului; și toți erau năuciți și vrăjiți totodată când îl auzeau pe Frumosul-Fericit cum vorbea cu hakimul pe limba persienească, de care ei habar nu aveau și pe care o găseau desfătătoare în gura preafrumosului ucenic. Dar ceea ce ducea până peste fire uluirea oaspeților era felul cum ghicea hakimul persian bolile.

Într-adevăr, învățatul se uita câteva clipite în albul ochilor bolnavului care venise la el, apoi îi da un ol mare și îi spunea:

– Pișă-te!

Și bolnavul se pișa în bocal, iar persianul ridica bocalul în dreptul ochilor și îl cerceta, apoi spunea:

– Tu ai *cutare* și *cutare* lucru!

Și bolnavul întotdeauna striga:

– Pe Allah! este adevărat!

Ceea ce făcea ca toată lumea să ridice mâinile spunând:

– Ya Allah! ce învățat de-a mirărilea! Nu am mai auzit să se fi pomenit vreodată una ca asta! Cum de-o putea să cunoască așa bolile după ud?

Încât nu are cum să fie de mirare că doctorul persian ajunse vestit în câteva zile printre toți mai-marii și bogătanii pentru priceperea lui nemaipomenită, și că zvonul despre toate minunile lui ajunse și la urechile califului și ale surorii sale El-Sett Zahia.

Aşa, într-o zi, pe când hakimul şedea jos în mijlocul prăvăliei şi dicta un leac Frumosului-Fericit care sta lângă el şi ţinea calamul în mână, o preacinstită hanâmă, călare pe un măgar cu şa de atlaz roşu înstelat cu nestemate, se opri la uşă, legă frâul măgarului de inelul de aramă care împodobea oblâncul şăii, apoi îi făcu semn învăţatului să vină şi s-o ajute să descalece. El se ridică numaidecât cu mare grabă, sări s-o ia de mână şi o ajută să descalece de pe măgar şi să intre în prăvălie, unde o rugă să şadă, după ce Frumosul-Fericit îi puse la îndemână o pernă, zâmbind cuviincios.

Atunci hanâma scoase de sub izar un bocal plin cu ud şi îl întrebă pe persian:

– Chiar tu eşti, preacinstitule şeic, vraciul venit de la Irak-Ajami ca să săvârşească minuni de tămăduiri la Damasc?

El răspunse:

– Este chiar robul tău, da!

Ea spuse:

– Nimeni nu este rob, decât numai lui Allah! Află, dar, o, dascăle neasemuit întru ştiinţă, că în bocalul acesta este lucrul la care tu te pricepi, şi care este al unei cadâne, măcar că încă fecioară, de-a stăpânului nostru, emirul drept-credincioşilor. Vracii de aici nu au putut să dovedească pricina bolii care a doborât-o la pat din cea dintâi zi a venirii ei la sarai, încât El-Sett Zahia, sora stăpânului nostru, m-a trimis să-ți aduc bocalul ca să dovedeşti pricina cea nedovedită.

La vorbele acestea, hakimul răspunse:

– O, stăpâna mea, se cere să-mi spui numele acelei bolnave, ca să pot să-mi fac socotelile şi să aflu temeinic ceasul cel mai potrivit când să-i dau să bea leacurile.

Hanâma răspunse:

– O cheamă Frumoasa-Fericită.

Atunci hakimul începu să înşiruie pe o bucată de

hârtie pe care o ținea în mână sumedenie de socoteli, unele cu cerneală roșie, altele cu cerneală verde. Pe urmă făcu socoata cifrelor roșii și pe cea a cifrelor verzi, le adună și spuse:

– O, stăpâna mea, am dovedit ce boală are! Este o suferință cunoscută sub numele de *zbaterea băierilor inimii.*

La vorbele acestea, hanâma se minună:

– Pe Allah! este adevărat! Întrucât băierile inimii ei se zbat atâta de tare, încât le și auzim!

Hakimul urmă:

– Ci am trebuință, înainte de a hotărî leacurile, să știu din ce țară este bolnava. Este un lucru de mare însemnătate, întrucât numai așa voi ști, odată ce-mi voi fi făcut socotelile, urmarea ușurătății aerului ori a greutății lui asupra băierilor bolnavei. Pe deasupra, ca să judec starea în care se află băierile ei gingașe, trebuie să știu de asemenea de câtă vreme se află la Damasc și ce vârstă anume are?

Hanâma răspunse:

– A fost crescută, pare-se, la Kufa, cetatea Irakului; este în vârstă de șaisprezece ani, întrucât s-a născut, după câte ne-a spus, în anul în care a ars sukul de la Kufa. Cât despre venirea ei la Damasc, a venit numai de câteva săptămâni.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfielnic.

Dar în cea de a două sute patruzeci și patra noapte

Spuse:

... a venit numai de câteva săptămâni.

La vorbele acestea, învățatul persian îi spuse Frumosului-Fericit, a cărui inimă bătea ca o piuă:

– Fiul meu, întocmește leacurile *cutare* și *cutare*, după învățul lui Ibn-Sina, la pontul șapte.

Atunci hanâma se întoarse spre flăcău, pe care începu să-l cerceteze mai cu luare-aminte, ca să-i spună după câteva clipe:

– Pe Allah! o, copilul meu, bolnava tare ți se mai aseamănă, iar chipul său este tot atât de frumos și de dulce ca și al tău!

Pe urmă îi zise învățatului:

– Spune-mi, o, preaalese persian, flăcăul acesta este fiul sau robul tău?

El răspunse:

– Este fiul meu, preacinstită hanâmă, și robul tău!

Iar hanâma cea bătrână, peste poate de măgulită de toate acele talâmuri, răspunse:

– Chiar că nu știu de ce se cade să mă minunez mai mult aici, de știința ta, o, strălucitule hakim, ori de urmașul tău!

Pe urmă tăifăsui mai departe cu cărturarul, pe când Frumosul-Fericit isprăvea de întocmit punguțele cu leacuri și le punea într-o cutie în care strecură un răvășel prin care, în câteva cuvinte[1], îi da de știre Frumoasei-Fericite despre venirea lui la Damasc, cu hakimul persian. După care pecetlui cutia și scrise pe capacul ei numele lui și locul unde se afla, cu litere kufice, pe care locuitorii de la Damasc nu știau să le citească, da care erau lesne de priceput de către Frumoasa-Fericită care știa bine și scrierea arăbească obișnuită și tot atâta de

[1] La M. A. Salie, nu scrie decât versuri:
Doar o privire, numai una de și-ar trimite-asupra-mi Num,
Djuml însăși mi-ar părea o ciumă, Sad pacoste ieșită-n drum!*
Spuneau: „S-o uiți, că-n locu-i multe și mai frumoase vor apare!“
Eu le-am răspuns: „Ci ea nu are în lumea-ntreagă-asemănare!“

(*Joc de cuvinte, bazat pe semnificația numelor: *Djuml* = frumusețe, *Sad* = noroc.)

bine și pe cea kufică. Iar hanâma luă cutia, puse zece dinari de aur pe tejgheaua hakimului, își luă rămas-bun de la amândoi și plecă spre a se duce drept la sarai, unde grăbi să suie la bolnavă.

O găsi cu ochii pe jumătate închiși și scăldați în lacrimi la colțurile pleoapelor, ca întotdeauna. Se duse lângă ea și îi spuse:

– Ah, fata mea! fie ca leacurile acestea să-ți aducă tot atâta bine câtă desfătare mi-a stârnit mie chipul celui care le-a făcut. Este un flăcău frumos ca îngerii, iar prăvălia în care șade este un loc al desfătărilor. Iacătă cutia pe care mi-a dat-o pentru tine.

Atunci Frumoasa-Fericită, ca să nu se lepede de darul adus, întinse mâna, luă cutia și aruncă o privire pierdută spre capac; și deodată se schimbă la chip când văzu cuvintele scrise cu litere kufice: „Sunt Frumosul-Fericit, fiul lui Primăvară de la Kufa".

Dar avu destulă tărie asupra sufletului său ca să nu leșine ori să se dea în vileag. Și îi spuse bătrânei hanâme, zâmbind:

– Spui că este un flăcău frumos? Cum arată?

Ea răspunse:

– Este o îngemănare de atâtea desfătări, încât îmi este peste putință să ți-l zugrăvesc! Are niște ochi! și niște sprâncene! ya Allah! da ce vrăjește sufletul este o aluniță pe care o are la colțul din stânga al gurii și o gropiță care i se adâncește, când zâmbește, pe obrazul drept.

La vorbele acestea, Frumoasa-Fericită nu mai avu nicio îndoială că acela nu ar fi stăpânul ei preaiubit, și îi spuse bătrânei hanâme:

– Dacă-i așa, fie ca acel chip să fie vestitor de bine! Dă-mi leacurile.

Și le luă zâmbind, și le înghiți dintr-odată. Și tot atunci

văzu şi răvaşul, pe care îl desfăcu şi îl citi. Atunci sări jos din pat şi strigă:

– Maica mea cea bună, simt că m-am vindecat. Leacurile acestea sunt făcătoare de minuni. O, ce zi binecuvântată!

Şi bătrâna se minună:

– Da! pe Allah! asta-i o binecuvântare de la Cel-Preaînalt!

Şi Frumoasa-Fericită adăugă:

– Mă rog ţie, grăbeşte de-mi adu de mâncat şi de băut, că simt că mor de foame după aproape o lună de când n-am putut să mă ating de nimic!

Atunci bătrâna, după ce porunci să i se aducă Frumoasei-Fericite, de către roabe, nişte tablale pline cu tot soiul de fripturi, de poame şi de băuturi, grăbi a se duce să-i dea de ştire califului despre vindecarea roabei, mulţumită priceperii hakimului persian. Şi califul spuse:

– Mergi degrabă şi du-i din partea mea o mie de dinari!

Şi bătrâna grăbi a îndeplini porunca, după ce însă trecu pe la Frumoasa-Fericită care îi dete şi ea un dar pentru hakim într-o cutie pecetluită.

Când ajunse la prăvălie, hanâma cea bătrână îi înmână cei o mie de dinari hakimului, iar cutia o dete Frumosului-Fericit, care o deschise şi citi cele ce se aflau în ea. Dar atunci tulburarea lui fu aşa de mare, încât izbucni în hohote de plâns şi se prăbuşi leşinat; căci Frumoasa-Fericită, într-un răvaş, îi istorisea pe scurt toată păţania şi răpirea, din porunca valiului, şi trimiterea ei ca peşcheş la califul Abd El-Malek, la Damasc.

La priveliştea aceea, hanâma cea bună îl întrebă pe vraci:

– Dar oare pentru ce a leşinat fiul tău, după ce a izbucnit mai întâi în plâns?

El răspunse:

– Dar cum ai vrea, o, preacinstito, să fie altminteri, de vreme ce roaba Frumoasa-Fericită, cea pe care am lecuit-o, este bunul chiar al aceluia pe care îl crezi fiul meu și care nu este altcineva decât fiul vestitului negustor Primăvară de la Kufa? Iar venirea noastră la Damasc nu a avut alt rost decât căutarea tinerei Frumoasa-Fericită, care a pierit într-o zi, răpită de o afurisită de babă cu ochi vânzași! Încât, o, maică a noastră, ne punem în bunăvoința ta nădejdea noastră cea mai scumpă, și suntem încredințați că avem să te vedem cum ne ajuți să dobândim îndărăt bunul nostru cel mai sfânt!

Pe urmă adăugă:

– Și, ca zălog al îndatorinței noastre, iacătă, de început, cei o mie de dinari de la calif. Sunt ai tăi! Iar viitorul are să-ți dovedească, pe deasupra, că mulțumita pentru milele tale are în inima noastră un loc de cinste...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute patruzeci și cincea noapte

Spuse:

... mulțumita pentru milele tale are în inima noastră un loc de cinste!

Atunci hanâma cea bună grăbi mai întâi să-l ajute pe vraci să-l facă pe Frumosul-Fericit să-și vină în simțiri și îi spuse:

– Puteți să vă bizuiți pe bunăvoința și pe credința mea.

Și îi lăsă spre a se duce numaidecât la Frumoasa-Fericită, pe care o găsi cu chipul strălucind de bucurie

și de sănătate. Se apropie de ea zâmbind și îi spuse:

– Fata mea, pentru ce nu ai avut dintru început încredere în maica ta? Dar și câtă dreptate ai avut să-ți plângi toate lacrimile sufletului că erai despărțită de stăpânul tău, Frumosul-Fericit cel chipeș, fiul lui Primăvară de la Kufa!

Și, întrucât văzu uimirea copilei, se grăbi să adauge:

– Tu, fata mea, poți să te bizui pe toată tăinuirea și pe credința mea de mamă față de tine. Mă juruiesc ție că am să te împreun iarăși cu cel care îți este drag, măcar de-ar fi să-mi primejduiesc și viața! Așa că liniștește-ți sufletul și las-o pe bătrână să facă pentru binele tău după priceperea ei!

Plecă apoi de la Frumoasa-Fericită, care îi sărută mâinile plângând de bucurie, și se duse să întocmească o legătură în care puse niște haine femeiești, niște giuvaieruri și toate fleacurile trebuitoare pentru o străvestire din cap până în picioare, și se întoarse la prăvălia hakimului, unde îi făcu semn Frumosului-Fericit să vină cu ea mai de-o parte. Atunci Frumosul-Fericit o duse în fundul prăvăliei, după perdea, și află de la ea ce socoteli își făcuse, socoteli pe care le găsi chibzuite desăvârșit, și se lăsă călăuzit după acea socoată pe care i-o înfățișase ea.

Așa că hanâma cea de treabă îl îmbrăcă pe Frumosul-Fericit cu hainele femeiești pe care le adusese, și îi alungi ochii cu kohl, și îi spori cu negreală alunița de pe obraz; pe urmă îi petrecu niște brățări pe după încheieturile mâinilor și îi înfipse niște giuvaieruri în părul acoperit cu un văl de Mossul; și, când sfârși, mai aruncă o privire asupra înfățișării lui, și găsi că era răpitor așa, și cu mult mai frumos decât toate femeile din saraiul califului laolaltă. Și îi spuse atunci:

– Binecuvântat fie Allah în fâpturile sale! Acuma,

fiul meu, ți se cade să iei umbletul fetelor încă fecioare, să nu calci decât cu pași mărunței, aruncându-ți șoldul drept înainte și repezind îndărăt șoldul stâng, tremurându-ți totodată ușurel fundul cu isteciune. Mai întâi încearcă oleacă atari tertipuri, până a pleca!

Atunci Frumosul-Fericit, în prăvălie, începu să încerce acele mișcări și le săvârși în asemenea chip, încât hanâma strigă:

– Mașallah! femeile ar putea să nu se mai laude de-acuma! Ce legănări minunate de șolduri și ce zvâcnituri strălucite! Ci, pentru ca treaba să fie minunată întru totul, se cere să dai feței o închipuire mai galeșă, înclinându-ți oleacă mai mult capul și privind cu coada ochiului. Așa! e minunat! Acuma poți să vii după mine.

Și plecă împreună cu el la sarai.

Când ajunseră la ușa de intrare de la latura hotărâtă haremului, căpetenia hadâmbilor le ieși înainte și spuse:

– Nicio ființă străină nu poate intra fără poruncă anume de la emirul drept-credincioșilor. Îndărăt dară cu fata asta, ori mai bine, dacă vrei, intră tu singură!

Dar bătrâna hanâma spuse:

– Ce-ai făcut cu mințile tale, o, cunună a străjerilor? Tu cel de obicei însăși dulceața și curtenia, iei acuma un glas care nu se potrivește nicidecum cu înfățișarea ta aleasă! Ori tu nu știi, o, dăruitule cu purtări alese, că roaba aceasta este roaba sultanei Zahia, sora stăpânului nostru califul, și că Sett Zahia, dacă ar auzi de lipsa ta de cinstire față de roaba ei dragă, nu ar pregeta să poruncească să fii dat afară, ba chiar să și pună să fii descăpățânat? Și numai tu ai fi astfel pricina nenorocirii tale!

Pe urmă hanâma se întoarse către Frumosul-Fericit și îi spuse:

– Haide, roabă! dă uitării lipsa aceasta de cinstire a

ceaușului nostru, și mai cu seamă să nu-i spui nimic stăpânei tale! Hai! Vino!

Și îl luă de mână și îl pofti să intre, pe când el își pleca galeș capul când la dreapta, când la stânga, aruncând un zâmbet din ochi căpeteniei hadâmbilor, care clătina din cap.

Odată ajunși în curtea haremului, hanâma îi spuse Frumosului-Fericit:

– Fiul meu, ți-am pregătit o odaie chiar înlăuntrul haremului, și de aici până acolo ai să te duci singur. Ca s-o găsești, vei intra pe ușa de colea, vei străbate sala ce se va înfățișa dinaintea ta, vei face o cotitură la stânga, apoi una la dreapta, vei număra apoi cinci uși și o vei deschide pe cea de a șasea: aceea este de la odaia ce ți s-a pregătit și unde va veni la tine Frumoasa-Fericită, la care mă duc să-i dau de știre. Și mă însărcinez atunci că am să vă scot pe amândoi din sarai fără a trezi luarea-aminte a străjerilor și hadâmbilor.

Atunci Frumosul-Fericit intră în harem, și, tulburat cum era, greși drumul: făcu o cotitură la dreapta, apoi la stânga pe o sală lungă în rând cu cealaltă, și intră în cea de a șasea odaie...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfielnic.

Dar în cea de a două sute patruzeci și șasea noapte

Spuse:

... în cea de a șasea odaie.

Se pomeni astfel într-o sală largă, cu o boltă ușoară deasupra și cu pereți împodobiți cu versete scrise în litere de aur ce se înșiruiau peste tot, înlănțuite într-o sumedenie de rânduri desăvârșite; pereții erau căptușiți

cu mătase trandafirie, ferestrele adumbrite cu nişte perdele subţiri şi străvezii, iar pe jos erau aşternute chilimuri uriaşe de la Korasan şi de la Caşmir; pe sofale erau rânduite bocale cu poame şi, de-a dreptul pe chilimuri, se înşiruiau tablalele acoperite cu peşchire ocrotitoare pe sub care se ghiceau, după rotunjimile şi după miresmele lor minunate, acele zumaricale vestite, desfătări pentru gâtlejurile cele mai năzuroase, şi pe care numai Damascul, dintre toate cetăţile Răsăritului şi ale lumii întregi, ştia să le înzestreze cu însuşirile acelea atâta de ispititoare.

Or, Frumosul-Fericit era departe de a-i da prin gând ce-i hărăziseră în sala aceea puterile cele neştiute.

În mijlocul sălii, era un jilţ învelit în catifea, şi altceva nimic; încât Frumosul-Fericit, necutezând să mai dea îndărăt, de frică să nu fie găsit rătăcind pe săli, se duse şi şezu în jilţ şi îşi aşteptă soarta.

Nu şezu aşa decât de-abia câteva clipite, când deodată un foşnet de mătăsuri îi ajunse la ureche, răsfrânt de bolta sălii, şi văzu intrând pe una din uşile lăturalnice o femeie tânără, cu înfăţişare împărătească, îmbrăcată cu hainele ei de casă, fără iaşmac pe faţă ori năframă pe cap; şi era urmată de o roabă copilă, cu picioarele desculţe, şi care avea pe cap nişte flori şi ţinea în mână o lăută din lemn de sicomor. Iar hanâma aceea nu era alta decât Sett Zahia însăşi, sora emirului drept-credincioşilor.

Când Sett Zahia însăşi văzu făptura aceea învăluită în iaşmac şezând în sală, se duse la ea cu drăgălăşenie şi o întrebă:

– Cine eşti tu, o, străino pe care nu te cunosc? Şi de ce stai înfăşurată aşa cu iaşmacul în harem, unde niciun ochi obraznic nu are cum să te vadă?

Ci Frumosul-Fericit, care grăbise să se ridice în

picioare, nu îndrăzni să îngaime o vorbă și luă hotărârea să se prefacă mut. Și Sett Zahia îl întrebă:

– O, copilă cu ochi frumoși, de ce nu răspunzi? Dacă ești cumva vreo roabă alungată din sarai de fratele meu, emirul drept-credincioșilor, grăbește de-mi spune și am să pun o vorbă bună pentru tine, întrucât califul îmi împlinește toate voile.

Ci Frumosul-Fericit nu cuteză să îngaime niciun răspuns. Iar Sett Zahia gândi că muțenia aceea va fi având ca pricină faptul că se afla acolo roaba cea micuță, cu ochii holbați, uitându-se a mirare la ființa învăluită în iașmac și atâta de sfioasă. Așa că spuse:

– Du-te, micuța mea și stai dinaintea ușii, ca să nu lași pe nimeni să intre în sală aici.

Și, după ce micuța ieși, veni lângă Frumosul-Fericit, care se simți îmboldit să se strângă și mai tare în izarul lui, și îi spuse:

– Spune-mi, acuma, copilo, cine ești, și spune-mi cum te cheamă, și pricina venirii tale în sala aceasta în care nu intru decât eu și emirul drept-credincioșilor? Poți să-mi vorbești cu mâna pe inimă, întrucât te găsesc fermecătoare, și ochii tăi îmi plac tare mult! Da! chiar că te găsesc răpitoare, micuța mea.

Și Sett Zahia, care îndrăgea peste poate fecioarele albe și gingașe, până a aștepta răspunsul, o și cuprinse pe fată pe după mijloc, trăgând-o către ea, și își duse mâna la sânii ei, ca s-o alinte, totodată descopcindu-i rochia cu mâna cealaltă. Dar rămase uluită când văzu că pieptul fetei era neted ca al unui băiat! Dintru-ntâi se trase îndărăt, apoi se apropie iarăși și vru să-i salte rochia, ca să cerceteze treaba mai limpede.

Când văzu mișcarea aceea, Frumosul-Fericit socoti mai cuminte să vorbească și, luând mâna sultanei Zahia, și-o duse la buze și grăi:

– O, stăpâna mea, mă încredințez întru totul în seama bunătății tale și mă pun sub aripa ta, cerându-ți ocrotirea!

Sett Zahia spuse:

– Ți-o dăruiesc întru totul. Vorbește!

El spuse:

– O, stăpâna mea, nu sunt fată; sunt Frumosul-Fericit, fiul lui Primăvară de la Kufa. Și, dacă am venit aici, cu primejdia vieții mele, am făcut-o cu gândul de-a o găsi pe soția mea, Frumoasa-Fericită, roaba pe care valiul de la Kufa mi-a răpit-o ca s-o trimită peșcheș emirului drept-credincioșilor. Pe viața Prorocului nostru, o, stăpână a mea, ai milă de robul tău și de soția lui!

Și Frumosul-Fericit izbucni în plâns.

Și Sett Zahia o și chemase pe roaba micuță și îi spusese:

– Fugi repede, drăguța mea, la iatacul Frumoasei-Fericite și spune-i: „Te cheamă stăpâna mea Zahia!"

Pe urmă se întoarse...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfielnic.

Dar în cea de a două sute patruzeci și șaptea noapte

Spuse:

... Pe urmă se întoarse către Frumosul-Fericit și îi spuse:

– Liniștește-ți sufletul, tinere. Nu are să ți se întâmple decât lucruri de bine!

Or, estimp, hanâma cea bună se dusese la Frumoasa-Fericită și îi spusese:

– Vino după mine, fata mea. Stăpânul tău mult-iubit este în odaia pe care i-am pregătit-o!

Și o duse, galbenă de tulburare, în odaia în care gândea că are să-l găsească pe Frumosul-Fericit. Încât mare

le fu durerea și spaima când nu-l găsiră acolo; iar bătrâna spuse:

– De bună seamă că trebuie să se fi rătăcit pe săli! Întoarce-te, copila mea, în iatacul tău, în vreme ce eu am să mă duc să-l caut!

Și taman atunci intră și roaba copilă la Frumoasa-Fericită, pe care o găsi tremurând toată și galbenă, și îi spuse:

– O, Frumoasa-Fericită, stăpâna mea Sett Zahia te cheamă!

Atunci Frumoasa-Fericită nu mai avu nicio îndoială în ce privește pieirea ei și a mult-iubitului ei, și o urmă, clătinându-se, pe copilița cea gingașă și desculță.

Dar de-abia intrase în sală, că sora califului și veni la ea, cu zâmbetul pe buze, o luă de mână și o duse la Frumosul-Fericit, care sta tot înfășurat în iașmac, spunându-le amândurora:

– Iacătă fericirea!

Și cei doi tineri se cunoscură pe clipă și căzură leșinați unul în brațele celuilalt.

Atunci sora califului, ajutată de roaba cea micuță, îi stropi cu apă de trandafiri, îi făcu să-și vină în simțiri și îi lăsă singuri. Pe urmă se întoarse, peste un ceas, și îi găsi stând jos, îmbrățișați strâns, și cu ochii plini cu totul de fericire și de îndatorință față de bunătatea ei. Și le spuse:

– Acuma ni se cade să sărbătorim întâlnirea noastră, bând împreună pentru dăinuirea în veci a fericirii voastre!

Și numaidecât, la un semn, roaba cea micuță și zâmbitoare umplu pocalele cu un vin ales, și le aduse dinaintea lor. Băură, iar Sett Zahia le spuse:

– Tare vă mai iubiți, copiii mei! Încât, de bună seamă că trebuie să știți și niște stihuri minunate despre dragoste și niște cântece frumoase despre îndrăgostiți.

Mi-ar plăcea să vă aud cântându-mi câte ceva! Luați läuta asta! Și, rând pe rând, faceți să-i răsune sufletul cântăreț!

Atunci Frumosul-Fericit și Frumoasa-Fericită sărutară mâinile surorii califului, și după ce strunirä läuta, cântară, când unul, când altul, strofele acestea minunate:

– Sub vălul meu de Kufa
Ți-aduc cununi de floare
Și poame poleite
Cu pulbere de soare.

– Iubire fără pată
Și fără-asemănare,
Cât aur porți în tine întreg
Sudanul n-are!

– Lumină-ți împletește
În plete sfântul soare;
Ți-s ochii catifele
De la Damasc, ușoare.

– Privește! Vin la tine
Cu ceasul de-nserare,
Când aerul foșnește
Prielnic la visare,

Când strävezie cade
Mătasea nopții-n zare,
Când murmur lin suspină
În frunze și-n izvoare.

– Ah, te-am găsit, gazelă
A nopților stelare!
De ochii tăi și bezna
Se-aprinde, orbitoare!

Ah, ochii tăi, iubire,
Ah, ochii tăi în care

M-afund ca rânduneaua
În zboru-i peste mare!

– Apropie-te galeș
Și-adună dulcea floare,
Ca trandafirul fraged
În zboru-i peste mare!

Ca floarea să mă scutur
Și-n stinsă legănare
Să mă dezvălui ție
Din creștet la picioare!

– Iubire scumpă!...
– Eu sunt!
Eu, pârgă-aromitoare,
Curmală gata coaptă,
Și taină, și chemare!

Culege-mă! Și-ți fi-voi
Ca un întins de zare
Larg străbătut de vânturi
Și păsări în vâltoare[1]*!*

---

[1] La M. A. Salie, mai întâi cântă Num versurile următoare:
Când vrăjmașii despărțirea ne-o vroiau neabătut,
Măcar că nici tu, nici eu niciun rău nu le-am făcut,
Ne-ndemnau cu vorbe rele și cu-al vicleniei spor,
Și puțini au fost cei care ne-au sărit în ajutor.
Cu săgețile privirii tale eu i-am înfruntat,
Și cu paloșul iubirii, și cu focul ei curat!
După care Nimé ia lăuta și cântă la rându-i:
Cu luna te-aș asemui, dar luna asfințește-n zare!
Cu soarele, ci iată că sunt pete și-n slăvitul soare!
Ca o minune ești – ci câtă minune-i scrisă în iubire!
Și cât noian de gânduri mari, de dor, de chin, de fericire!
Ușoară-i calea când mă duc către iubita mea frumoasă,
Dar cât de grea-i când mă întorc spre pustiul meu de-acasă!
Apoi cântă sora califului:
Alean și chin s-au cuibărit în mine,
Statornice, și grele, și depline!
Uscat mi-e trupul până peste fire,
Încât văd toți că sufăr de iubire!

De-abia se stinseseră cele de pe urmă sunete ale cântecului pe buzele Frumoasei-Fericite, topite de fericire, că deodată perdelele se și traseră la o parte și califul însuși intră în sală.

La vederea lui, tustrei săriră în picioare și sărutară pământul dintre mâinile lui. Iar califul le zâmbi tuturora și veni să șadă jos în mijlocul lor pe chilim, și porunci roabei copile să toarne vin și să aducă pocalele. Pe urmă spuse:

– Să bem ca să sărbătorim astfel întoarcerea Frumoasei-Fericite la sănătate!

Și ridică pocalul de aur și rosti:

– De dragul ochilor tăi, o, Frumoasă-Fericită!

Și bău încetișor. Puse apoi pocalul jos și, luând aminte la roaba cea cu iașmacul pe față, pe care nu o cunoștea, o întrebă pe soră-sa:

– Dar cine este tinerica asta al cărei chip îmi pare așa de frumos sub iașmacul subțire?

Sett Zahia răspunse:

– Este o prietenă a Frumoasei-Fericite, de care nu poate să se despartă; că nu poate nici să mănânce, nici să bea cu mulțumire dacă nu o știe lângă ea[1].

Atunci califul trase la o parte vălul flăcăului și rămase uluit de frumusețea lui! Frumosul-Fericit într-adevăr încă nu avea un fir de păr pe obraji, ci numai un pufușor care așternea o umbră vrăjitoare pe albeața feței, fără a mai pune la socoteală și stropul de musc care îi zâmbea nurliu pe bărbie.

După care Nimé ia lăuta și cântă la rându-i:

O, cel căruі i-am dat viața-mi, iar el sufletu-mi sfâșie!
Când am vrut s-o iau acasă nu am mai avut tărie!
Dă-i râvnita izbăvire celui ars de dor și chin,
Până ce nu vine moartea cu cernitul ei suspin!

[1] La M. A. Salie, sora califului adaugă:

Sunt feluriți la chip – și-i leagă această neasemuire,
Căci frumusețea uneori mai vie-i prin deosebire!

Încât califul, răpit până peste poate, strigă:

– Pe Allah! o, Zahia, chiar din astă-seară vreau s-o iau de cadână și pe fata aceasta proaspătă, și am să-i rânduiesc, ca și Frumoasei-Fericite, un iatac vrednic de frumusețea ei și o nacafa aidoma cu cea a soției mele legiuite!

Și Sett Zahia răspunse:

– Negreșit, o, fratele meu, copila este vrednică de tine!

Pe urmă adăugă:

– Tocmai mi-a venit în minte să-ți înfățișez o poveste pe care am citit-o într-o carte scrisă de unul dintre cărturarii noștri[1].

Și califul întrebă:

– Și care-i povestea?

Sett Zahia spuse:

– Află, o, emire al drept-credincioșilor, că trăia în cetatea Kufa un flăcău pe care îl chema Frumosul-Fericit, fiul lui Primăvară...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfielnic.

---

[1] La M. A. Salie, înainte de expunerea pildei, toți cei de față se delectează cu băuturile, iar sora califului prociteşte niște versuri:

Paharnicul, de-mi tot va da să beau și iar să beau cu sete
Din trei pocale – va vedea cum vinul are să mă-mbete
Și poala cum o să-mi rotesc ca un păun coborâtor
Din os de os împărătesc, emir drept-credincioșilor!

După care cântă Num:

Iată-l pe cel fără de seamăn în lumea noastră, pe cel care
E preamărit de-ntreg pământul precum un răsărit de soare,
Slăvit cum nu e altu-n lume, domnind în strălucitu-i jeț,
El, scutul și lumina noastră, mândria noastră fără preț!
Tu, domn al domnilor și-al lumii, nemărginita-ți dărnicie
Asupra-ne-o reverși bogată, cu milă și cu bucurie.
Allah să ni te ocrotească, spre-a ticăloșilor pieire,
Și daurească-ți pururi steaua cu-a biruinței strălucire!

Dar în cea de a două sute patruzeci și opta noapte

Spuse:

... un flăcău pe care îl chema Frumosul-Fericit, fiul lui Primăvară. Era stăpânul unei roabe tare frumoase, pe care o iubea și care îl iubea și ea, întrucât amândoi fuseseră crescuți împreună în același leagăn și se bucuraseră unul de altul încă din cele dintâi vremuri ale tinereții lor. Și au fost fericiți ani în șir, până ce într-o zi vremea s-a întors împotriva lor, răpindu-i unul de lângă celălalt. Și o babă a slujit de unealtă a nenorocirii soartei crunte. Ea a răpit-o pe tânăra roabă și a dat-o pe mâna valiului cetății, care s-a grăbit s-o trimită peșcheș sultanului. Dar fiul lui Primăvară, când a aflat de pieirea celei pe care o iubea, nu avu tihnă până ce nu o găsi chiar în saraiul sultanului, în inima haremului. Dar chiar în clipita când amândoi se bucurau de întâlnirea lor și vărsau lacrimi de fericire, sultanul intră în sala în care se găseau și îi prinse laolaltă. Mânia lui fu până peste margini și, fără a mai căuta să lumineze împrejurarea, porunci să li se taie capetele la amândoi, pe clipă pe dată! Or – urmă Sett Zahia – întrucât cărturarul care a scris povestea nu ne dă și părerea sa despre hotărârea sultanului, aș vrea, o, emire al drept-credincioșilor, să-ți cer părerea ta despre fapta acelui sultan, și să știu ce ai fi făcut tu în locul lui, în acele împrejurări!

Emirul drept-credincioșilor, Abd El-Malek ben-Meruan, răspunse fără a șovăi:

– Sultanul acela ar fi trebuit să se ferească a hotărî cu atâta pripeală, și ar fi făcut mai bine să-i fi iertat pe cei doi tineri, și anume pentru trei pricini: cea dintâi este că cei doi tineri se iubeau temeinic și de multă vreme; cea de a doua este că ei, la ceasul acela, erau oaspeți ai acelui sultan, întrucât se aflau în saraiul lui; iar cea

de-a treia este că un sultan nu trebuie să hotărască decât cu chibzuință și cu grijă. Socot așadar că sultanul acela a săvârșit o faptă nevrednică de un sultan adevărat!

La vorbele acestea, Sett Zahia se aruncă la genunchii fratelui ei și strigă[1]:

– O, cârmuitorule al drept-credincioșilor, tu, fără să știi, ai judecat singur în hotărârea ce urmează s-o împlinești! Te juruiesc pe amintirea sfântă a marilor noștri strămoși și a slăvitului nostru tată neprihănit, să fii drept în pricina pe care am să ți-o înfățișez!

Și califul, uluit, îi spuse suroră-sii:

– Poți să-mi vorbești cu toată încrederea. Dar ridică-te!

Și sora califului se ridică și se întoarse către cei doi tineri și le spuse:

– Sculați-vă în picioare!

Și ei se sculară în picioare, iar Sett Zahia îi spuse fratelui ei:

– O, emire al drept-credincioșilor, fata aceasta atâta de dulce și atâta de frumoasă, care este acoperită cu acest iașmac, nu este altcineva decât Frumosul-Fericit, fiul lui Primăvară. Iar Frumoasa-Fericită este aceea care a fost crescută împreună cu el și care a ajuns mai târziu soția lui! Iar răpitorul ei nu este altul decât valiul de la Kufa, pe care îl cheamă Ben-Yusuf El-Thekafi. Acela a

[1] La M. A. Salie, mai întâi cântă Num, la îndemnul surorii califului, stihurile acestea:

De-a pururi vremea-i crunt izvor de cazne,
Răpune inimi, fulgeră năprasne.

Pe-ndrăgostiți amarnică-i desparte,
În lacrimi ca de foc obraji-i arde.

Ah, viața mea a fost ca o lumină
Cât am trăit în dragoste deplină!

De-atunci cu mări de lacrimi ca de sânge
Și zi și noapte dragostea mea plânge.

mințit în scrisoarea în care îți spunea că a cumpărat o roabă pe o mie de dinari. Îți cer pedepsirea lui și iertarea acestor doi tineri atâta de vrednici de iertare. Dăruiește-mi viața lor, aducându-ți aminte că sunt oaspeții tăi și că se află adăpostiți la umbra ta!

La vorbele acestea ale surora-sii, califul spuse:

– Negreșit! Nu am năravul să-mi întorc vorba!

Pe urmă se întoarse către Frumoasa-Fericită și o întrebă:

– O, Frumoasă-Fericită, adeverești că acesta este chiar stăpânul tău, Frumosul-Fericit?

Ea răspunse:

– Tu spui, o, cârmuitorule al drept-credincioșilor!

Iar califul încheie:

– Vă dau îndărăt pe unul celuilalt!

După care se uită la Frumosul-Fericit și îl întrebă:

– Dar poți măcar să-mi spui cum ai izbutit să răzbați aici și să afli că Frumoasa-Fericită se află în saraiul meu?

Frumosul-Fericit răspunse:

– O, emire al drept-credincioșilor, dăruiește-i robului tău câteva clipite de luare-aminte și are să-ți istorisească toată povestea lui!

Și numaidecât îi deșternu califului toată întâmplarea, de la început până la sfârșit, fără să sară peste niciun amănunt.

Califul rămase uluit până peste poate și vru să-l vadă pe hakimul persian care săvârșise o faptă atâta de-a mirărilea; și îl căftăni hakim al saraiului său din Damasc, și îl năpădi cu huzmeturi și cu cinstiri. Pe urmă îi opri pe Frumosul-Fericit și pe Frumoasa-Fericită în saraiul său vreme de șapte zile și de șapte nopți, unde dete în cinstea lor niște ospețe mari, și îi trimise la Kufa încărcați cu daruri și cu fălnicii. Și îl mazili pe valiul de dinainte

și căftăni în locul lui pe Primăvară, tatăl Frumosului-Fericit. Și-așa trăiră cu toții fericiți până peste fire, vreme de-o viață lungă și desfătată.

Când Șeherezada își conteni vorba, sultanul Șahriar strigă:

– Șeherezada, povestea asta m-a vrăjit, iar stihurile mai ales m-au încântat până peste poate. Dar chiar că sunt tare nedumerit că nu am aflat aici amănuntele despre moda aceea de dragoste de care îmi pomeneai!

Iar Șeherezada zâmbi a râde ușurel și spuse:

– O, norocitule sultan, chiar acele amănunte făgăduite se află în *Povestea cu Aluniță*, pe care o păstrez să ți-o istorisesc, dacă tot nu ai somn!

Iar sultanul Șahriar strigă:

– Ce spui tu, o, Șeherezada! Păi, pe Allah! tu nu știi că, fie și cu primejdia de a muri de somn, vreau să ascult *Povestea cu Aluniță*?

Dar în clipita aceea, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și amână povestea pe a doua zi.

Încât, în cea de a două sute cincizecea noapte

Șeherezada spuse:

POVESTEA CU ALUNIȚĂ[1]

Mi s-a izvodit, o, norocitule sultan, că a sălăşluit în Cairo un şeic falnic, care era starostele negustorilor din cetate. Şi era preţuit de întregul suk pentru cinstea lui, pentru purtarea sa cuminte şi aleasă, pentru vorbele-i măsurate, pentru bogăţia lui şi pentru mulţimea de robi şi de slugi. Îl chema Şamseddin.

Într-o zi de vineri, înainte de rugăciune, se duse la hammam, pe urmă la bărbier unde, precum cer sfintele datini, puse să i se potrivească mustăţile pe chiar dunga buzei de sus şi să fie ras cu grijă pe cap. Apoi luă oglinda pe care i-o întindea bărbierul şi se privi în ea, după ce mai întâi rostise mărturisirea de credinţă spre a se pune la adăpost de vreo făloşie prea vădită faţă de trăsăturile chipului său. Şi luă seama, cu o mâhnire fără de capăt, că firele albe din barba lui ajunseseră cu mult mai multe decât cele negre, şi că se cerea multă luare-aminte ca să le dibuieşti pe cele din urmă din desişurile albe printre care erau împrăştiate. Şi cugetă: „Barba care încărunţeşte este semn de bătrâneţe, iar bătrâneţea este prevestire a morţii! Sărmane Şamseddin! Iacătă-te aproape de pragul mormântului şi încă nu ai niciun urmaş! Ai să te stingi şi ai să ajungi ca şi cum niciodată nu ai fi fost!“

Pe urmă, plin de gândurile acestea amare, se duse la geamie să-şi facă rugăciunea, şi de acolo se întoarse acasă, unde soţia lui, cunoscând ceasul obişnuit al venirii sale, se gătise să-l întâmpine îmbăiată, şi înmiresmată, şi

[1] În varianta tradusă de M. A. Salie, titlul este: *Povestea despre Ala-ad-din Abu-ş-Şamate.*

dichisită cu mare grijă. Şi îi ieşi înainte cu un chip zâmbăreț şi îi ură seară-bună, spunând:

– O seară de fericire fie asupra-ți!

Dar starostele, fără a-i întoarce soției urarea, îi spuse cu glas acru:

– Despre ce fel de fericire îmi pomeneşti tu? Au poate să mai fie vreo fericire pentru mine?

Soția, uluită, îi spuse:

– Numele lui Allah fie asupra-ți şi împrejuru-ți! Dar de unde asemenea închipuiri pârdalnice? Ce-i lipseşte fericirii tale? Şi care îți este pricina de supărare?

El răspunse:

– Tu numai! ascultă-mă, aşadar, muiere! Cugetă şi tu la ciuda şi la amărăciunea care mă încearcă ori de câte ori mă duc la suk! Îi văd prin prăvălii pe negustori cum stau alături cu cei doi sau trei copii pe care îi au şi care cresc sub ochii lor. Şi sunt mândri de odraslele lor. Şi numai eu sunt păgubit de atare mângâiere! Şi adesea îmi doresc moartea, ca să mă mântui de viața asta fără de mângâiere! Şi mă rog la Allah, carele i-a chemat la sânul lui pe părinții mei, să-mi scrie şi mie un sfârşit care să pună capăt zbuciumelor mele!

La vorbele acestea, soția starostelui spuse:

– Nu te opri acuma la asemenea gânduri şi hai de cinsteşte masa pe care am aşternut-o pentru tine!

Dar starostele strigă:

– Nu, pe Allah! Nu mai vreau nici să mănânc, nici să beau, nici mai cu seamă să primesc de aci înainte chiar nimic din mâinile tale! Că numai tu eşti pricina sterpiciunii noastre! Iacătă că s-au şi scurs patruzeci de ani de la căsătoria noastră, şi fără de niciun rost! Şi mereu mi te-ai tot pus împotrivă să-mi mai iau şi alte soții şi, ca o muiere hapsână ce eşti, te-ai prilejuit de slăbiciunea cărnii mele încă din cea dintâi noapte a

nunţii noastre ca să mă pui să mă leg cu jurământ că niciodată nu am să aduc în casă o altă femeie de faţă cu tine, şi că niciodată nici măcar nu am să mă culc cu altă femeie afară de tine! Iar eu, ca un prost, ţi-am făgăduit toate astea. Şi ceea ce este şi mai cumplit, este că mi-am ţinut făgăduiala şi că tu, când ţi-ai văzut sterpiciunea, nu ai avut mărinimia să mă dezlegi de jurământ! Ci, pe Allah! mă jur acuma că mai degrabă îmi tai mădularul decât să ţi-l mai dăruiesc ţie ori măcar să te mai alint vreodată. Că văd bine acuma că e caznă zadarnică să mai trudesc cu tine; şi tot atâta dobândă-i dacă-mi împlânt scula într-o gaură de stâncă ori dacă încerc să rodesc o ţarină uscată ca a ta! Da, pe Allah! e trudă irosită toată truda pe care am părăduit-o în zgăul tău fără fund!

Când auzi vorbele astea, mai degrabă smucite, nevasta starostelui văzu lumina cum se preschimbă în neguri dinaintea privirilor sale şi, cu glasul cel mai acru pe care izbuti să-l ia în mânia ei, ţipă la soţul său, starostele:

– A, ghiuj streghețat! Ia mai clăteşte-ţi gura înainte de a vorbi! Numele lui Allah fie asupra-mi şi împrejuru-mi! Ferească-mă el de orice hulă şi de orice învinuire nedreaptă! Păi tu socoţi că dintre noi doi eu aş fi cea zăbavnică? Dezmântă-te, baboşule! Nu te împoboti decât pe tine şi pe ouăle tale clocite! Păi, da, pe Allah! Că tare-s clocite, şi tare apătoase, şi tare fără de vârtute! Du-te de cumpără cu ce să le mai descloceşti şi să le mai învârtoşezi. Şi ai să vezi tu atunci dacă rodul meu e plin de sământă ori e sterp!

La vorbele acestea ale soţiei sale zburlite, starostele negustorilor rămase destul de clătinat în puterile lui şi, cu glas îndoit, întrebă:

– Să zicem, precum te încumeţi tu, că ouăle mele ar fi reci şi străvezite şi că măduva lor ar fi limpede şi fără

de vârtute; ai putea tu oare cumva să-mi dezvăluieşti, ca să dau fuga şi eu, locul unde se vinde leacul în stare să învârtoşească ceea ce este apos?

Soția îi răspunse:

– Ai să găseşti la cel dintâi negustor de leacuri din drum amestecul care învârtoşeşte ouăle bărbatului şi le face volnice să plodească o femeie...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute cincizeci şi una noapte

Spuse:

... amestecul care învârtoşeşte ouăle bărbatului şi le face volnice să plodească o femeie.

Când auzi vorbele acestea, starostele îşi zise: „Pe Allah! chiar mâine am să mă duc la negustorul de leacuri să cumpăr oleacă de amestec ca acela, spre a-mi învârtoşa ouăle!“

Încât a doua zi, de cum se deschise sukul, starostele luă un bocal gol şi se duse la un negustor de leacuri şi îi spuse:

– Pacea să fie asupra-ți!

Negustorul îi întoarse salamalecul şi îi spuse:

– O, ce dimineață binecuvântată care mi te aduce ca pe cel dintâi muşteriu! Porunceşte!

Starostele spuse:

– Vin să-ți cer a-mi vinde o uncie din dresul care învârtoşeşte ouăle bărbatului!

Şi îi întinse bocalul de farfuriu.

La atare vorbe, negustorul nu ştiu ce să socoată, şi îşi zise: „Starostele nostru, cel atâta de aspru îndeobşte, fără de îndoială că vrea să glumească. Am să-i răspund în acelaşi chip.“ Şi îi spuse:

– Nu, pe Allah! ieri încă mai aveam, dar leacul acesta este atâta de căutat, încât marfa mea s-a vândut toată. Du-te dară și cere-o la vecinul meu.

Atunci starostele se duse la cel de al doilea negustor de leacuri, apoi la cel de al treilea, apoi la toți negustorii de leacuri din suk, și toți îl întâmpinară cu același răspuns, râzându-și în barbă de o cerere așa de anapoda.

Când văzu că toate căutările lui rămân fără de folos, starostele se întoarse la prăvălia lui și șezu jos acolo, potopit de gânduri și scârbit de viață. Și pe când își făcea sânge rău așa, văzu că se oprește dinaintea ușii sale șeicul misiților, un mâncător de hașiș ajuns de pomină, un bețivan, un hălpău de opiu, într-un cuvânt icoana lepădăturilor și ticăloșimii din suk. Pe nume îl chema Sesam.

Dar misitul Sesam îl cinstea tare mult pe starostele Șamseddin și nu trecea o dată pe dinaintea prăvăliei sale fără a se temeni până la pământ, rostind urările cele mai alese. Și nici în dimineața aceea nu pregetă a se ploconi cu temenelile lui obișnuite către preacinstitul staroste, care nu se putu opri a-i întoarce salamalecul cu un glas tare morocănos. Iar Sesam, care luă seama la aceasta, îl întrebă:

– Ce prăpăd așa de mare s-a putut petrece, încât să arunce atâta tulburare în sufletul tău, o, preacinstite staroste al nostru?

El răspunse:

– Păi chiar că așa! O, Sesam, vino de șezi colea lângă mine și ascultă la vorbele mele! Și ai să vezi dacă am pricină să mă mohorăsc. Socoate, Sesame, că iacătă-s patruzeci de ani bătuți de când sunt însurat, și încă nu m-am împărtășit nici baremi cu mireasma unui copil! Și până la urmă mi s-a spus că zăbăvnicia vine numai din pricina mea, care aș avea, precum se pare, sămânța prea străvezie și apa prea sălcie și fără de vârtute! Și am

fost sfătuit să caut pe la negustorii de leacuri dresul care învârtoşeşte sămânța. Dar niciun negustor nu are atare leac în prăvălia lui. Aşa că mă vezi tare nevolnic că nu pot afla cu ce să dau tăria trebuincioasă zemei celei mai de preț a insului meu!

Când auzi vorbele acestea ale starostelui, misitul Sesam, în loc să se arate mirat ori să râdă ca neguțătorii de leacuri, întinse mâna cu podul palmei întors în sus, şi spuse:

– Pune un dinar în palma asta şi dă-mi bocalul acela de farfuriu. Am eu ce-ți trebuie!

Şi starostele răspunse:

– Pe Allah! oare este cu putință? Păi, o, Sesam, să ştii bine că dacă chiar ai să izbuteşti în treaba asta, te-ai procopsit! Îți jur pe viața Profetului! Şi iacătă, pentru început, doi dinari, nu unul!

Şi îi puse cei doi dinari în palmă şi îi înmână bocalul.

Atunci dezmățatul de pomină care era Sesam se dovedi cu prilejul acela mai dedat cu hakimia decât toți dresăturgiii din suk. Într-adevăr, după ce cumpără din suk toate cele de care avea trebuință, se întoarse la el acasă şi se apucă numaidecât să întocmească amestecul următor: luă două uncii de peltea de piper chiubeb chinezesc, o uncie de ulei de turiță grecească, o uncie de cuişoare proaspete, o uncie de scorțişoară roşie de la Serendib, zece drahme de cardamoamă albă de la Malabar, cinci de gimbir indienesc, cinci de piper alb, cinci de ardei roşu din insule, o uncie de bace înstelate de badian indienesc, şi o jumătate de uncie de schinduf de munte. Le amestecă pe toate cu iscusință, după ce le pisă şi le trecu printr-o sită, turnă peste ele nişte miere limpede şi alcătui astfel un păsat bine legat la care mai adăugă cinci boabe de musc şi o uncie de icre bine bătute. Mai adăugă şi oleacă de salep subțiat cu apă de trandafiri şi puse totul în bocalul de farfuriu.

Grăbi apoi să plece spre a-i duce bocalul starostelui Șamseddin, spunându-i:

– Iacătă leacul desăvârșit care întărește sămânța bărbatului și învârtoșează zeama prea apoasă...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfioasă.

Dar în cea de a două sute cincizeci și doua noapte

Spuse:

... Iacătă leacul desăvârșit care întărește sămânța bărbatului și învârtoșează zeama prea apoasă!

Pe urmă adăugă:

– Se cere să mănânci păsatul acesta cu două ceasuri înainte de a te culca. Dar mai întâi se cere ca trei zile în șir să nu mai mănânci nimic altceva decât hulubi fripți, ardeiați până peste poate, pește cu lapți și, într-un sfârșit, fudulii de berbec, fripte ușor. Și dacă, după toate astea, nu ai să ajungi să străpungi până și zidurile și să plodești și-o stâncă goală, mă învoiesc eu, Sesam, să-mi razi barba și mustățile, și te las să mă scuipi în ochi!

Și, după ce spuse vorbele acestea, îi dete starostelui bocalul de farfuriu și plecă.

Atunci starostele cugetă: „De bună seamă că Sesam acesta, care își petrece viața în dezmăț, trebuie să se priceapă la leacuri întăritoare! Așa că am să-mi pun nădejdea în Allah și în el!“ Și se întoarse acasă și grăbi să se împace cu nevastă-sa, pe care, de altminteri, o iubea, și care și ea îl iubea, și amândoi își cerură iertăciune unul față de celălalt pentru mânia lor trecătoare și își mărturisiră toată ciuda pe care o trăiseră noaptea întreagă, certați din pricina unor vorbe fără judecată.

După care Șamseddin se apucă să urmeze de șart,

vreme de trei zile, tacâmul hotărât de Sesam, şi la sfârşit înfulecă şi păsatul cu pricina, care i se păru minunat.

Simţi atunci că sângele i se încinge până peste măsură, ca pe vremea tinereţii sale, când făcea rămăşaguri cu făgădarii de seama lui. Aşa că se duse la nevastă-sa şi o îmbucură; iar ea tot aşa pe el; şi amândoi rămaseră mulţumiţi de ispravă, şi ca spornicie, şi ca vrednicie, şi ca rodnicie, şi ca dibăcie, şi ca volnicie, şi ca tărie.

Încât, în noaptea aceea, soţia starostelui fu binecuvântată fără de nicio îndoială; fapt de care se încredinţă întru totul când luă aminte că trecură trei luni fără de niciun stropişor de sânge.

Şi sarcina îşi urmă drumul ei firesc; şi, la capătul celor nouă luni, zi la zi, soţia avu o naştere fericită, da înfricoşător de anevoioasă, întrucât pruncul pe care îl năştea era mare de parcă ar fi avut un an ca vârstă. Iar moaşa mărturisi, după urările îndătinate, că în viaţa ei nu mai văzuse copil atâta de voinic şi atâta de frumos. Fapt de care nu trebuie să ne minunăm dacă ne gândim la păsatul vrăjitoresc al lui Sesam. Aşa că moaşa luă copilul şi îl spălă, procitind numele lui Allah, al lui Mahomed şi al lui Ali, şi îi rosti la ureche mărturisirea de credinţă musulmană, şi îl înfăşă şi îl încredinţă mamei, care îi dete sân până ce pruncul se sătură bine şi adormi. Iar moaşa rămase încă trei zile lângă lăuză, şi nu plecă decât atunci când fu încredinţată că totul era bine şi că li se împărţiseră vecinilor zumaricalele plămădite cu prilejul acela.

În cea de a şaptea zi, presărară sare prin odaie, iar starostele intră atunci s-o firitisească pe nevastă-sa. Pe urmă o întrebă:

– Unde este darul de la Allah?

Numaidecât ea i-l întinse pe noul-născut. Iar starostele rămase fermecat de frumuseţea acelui copil de şapte zile care părea să aibă un an şi al cărui obraz era mai

strălucitor decât luna plină la răsăritul ei. Și o întrebă pe soție:

– Ce nume va să-i dai?

Ea răspunse:

– Dacă ar fi fost fată, i-aș fi pus eu numele; da întrucât este băiat, tu ai căderea să alegi!

Or, în clipita aceea, una dintre roabele care înfășau pruncul suspină de tulburare și de bucurie când văzu pe buca stângă a micuțului un semn negricios și gingaș de noroc, ca o bobiță de musc, ce se ițea cu buburuza și cu strălucirea lui pe albeața pielii. Și, de altfel, și pe cei doi obraji ai pruncului străluceau tot așa, da cu mult mai mici, câte o bobiță neagră și catifelată. Încât, vrednicul staroste, stârnit de faptul acela, strigă:

– Avem să-i punem numele de Alaeddin Aluniță!

Așadar, pruncului i se puse numele de Alaeddin Aluniță; da întrucât era prea lung, i se spunea numai Aluniță. Și Aluniță fu alăptat vreme de patru ani de către două doici și de maică-sa; încât ajunse tare ca un pui de leu și rămase alb ca o iasomie și rumen ca trandafirii. Și era așa de frumos, că toate fetițele de prin vecini și ale rudelor îl îndrăgiseră nebunește; iar el le primea dovezile de dragoste, da nu se îndura niciodată să le lase să-l sărute, și le zgâria amarnic când ele îl înghesuiau prea tare; încât fetițele, ba până și fetele mai mărișoare se prilejuiau de somnul lui spre a veni să-l acopere nepedepsite cu sărutări și să se minuneze de frumusețea și de frăgezimea lui.

Când tatăl și mama lui Aluniță văzură cât de îndrăgit și de alintat era fiul lor, li se făcu frică să nu îl deoache; și chibzuiră să-l ferească de o atare piază rea. Pentru aceasta, în loc să facă și ei ca alți părinți care lasă muștele și murdăria să acopere fața copiilor lor ca să nu pară prea frumoși și să nu tragă asupra lor deochiul, părinții lui Aluniță îl închiseră pe copil într-o hrubă

zidită dedesubtul casei, şi îl ţinură să crească astfel departe de orice ochi. Şi Aluniţă crescu aşa, neştiut de nimeni, da înconjurat de grijile necontenite ale roabelor şi ale hadâmbilor. Iar când ajunse la o vârstă mai răsărită, i se aduseră nişte dascăli cărturari care îl învăţară scrierea frumoasă, şi *Coranul*, şi ştiinţele. Iar el la rându-i ajunse tot atâta de învăţat pe cât era de frumos şi de bine făcut. Şi părinţii lui hotărâră să nu-l scoată de acolo decât atunci când barba are să-i crească şi să se facă atâta de mare cât să i se târască pe pământ...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfioasă.

Dar în cea de a două sute cincizeci şi treia noapte

Spuse:

... decât atunci când barba are să-i crească şi are să i se facă atâta de mare cât să i se târască pe pământ.

Or, într-o zi, unul dintre robi, care îi aducea lui Aluniţă tablalele cu mâncăruri, uită să închidă după el uşa de la hrubă; iar Aluniţă, văzând deschisă uşa aceea, pe care niciodată nu o luase în seamă, atâta de mare şi de plină de perdele şi de zăveze era hruba, se repezi să iasă şi să suie la catul casei, unde se afla maică-sa înconjurată de fel de fel de hanâme venite în musafirlâc.

Pe atunci Aluniţă ajunsese un flăcăiaş minunat de patrusprezece ani, frumos ca un înger beţivănit, şi cu obrajii acoperiţi cu pufuşor ca o poamă, tot cu câte o aluniţă pe lângă buze, de fiecare parte, fără a le mai pune la socoteală şi pe cele care nu se vedeau.

Încât, atunci când îl văzură pe flăcău dând deodată buzna peste ele, femeile grăbiră să-şi acopere faţa, zăpăcite, şi îi spuseră soţiei lui Şamseddin:

– Pe Allah! ce ocară ne faci de laşi să intre aşa peste

noi un tânăr străin! Tu nu știi că neprihana este una dintre pravilele de temelie ale credinței?

Dar mama lui Aluniță răspunse:

– Chemați asupra-vă numele lui Allah! O, oaspete ale mele, flăcăul pe care îl vedeți nu e altcineva decât copilul meu cel scump, rodul lăuntrurilor mele, fiul starostelui negustorilor din Cairo, și care a fost crescut la sânul unor doici cu lapte din belșug, și pe brațe de roabe frumoase, pe umeri de fecioare alese și pe pieptul celor mai curate și mai de viță; el e ochiul mamei sale și fala tatălui său, este Aluniță! Chemați asupra-i numele lui Allah!

Iar soțiile emirilor și ale negustorilor cei bogați răspunseră:

– Numele lui Allah fie asupra-i și împrejuru-i! Ci, o, mamă a lui Aluniță, cum se face că niciodată nu ni l-ai arătat pe fiul tău până astăzi?

Atunci soția lui Șamseddin mai întâi se ridică și îl sărută pe fiul ei pe ochi și îl trimise de acolo, ca să nu le mai stânjenească pe musafire, apoi le spuse:

– Tatăl său a pus să fie crescut în iatacurile de dedesubtul casei noastre, ca să-l ferească de deochi. Și a chibzuit să nu-l scoată la iveală decât după ce are să-i crească barba, întrucât frumusețea lui îl primejduiește să tragă asupra-i pacostea și piezele rele. Iar dacă a ieșit acuma, de bună seamă că e din vina vreunui hadâmb care o fi uitat să închidă ușa după sine.

La vorbele acestea, oaspetele o firitisiră îndelung pe soția starostelui că avea un fecior atâta de frumos, și chemară asupra lui milele celui Preaînalt, apoi plecară.

Atunci Aluniță se întoarse lângă maică-sa și, văzând niște robi că înșăuau un catâr, întrebă:

– Pentru cine este catârul acela?

Ea răspunse:

– Este pentru tatăl tău, ca să-l aducă de la suk.

El întrebă:

– Şi ce meserie are tatăl meu?

Ea spuse:

– Tatăl tău, o, lumină a ochilor mei, este negustor mare, şi este staroste peste toţi negustorii din Cairo; şi el este capanlâul sultanului arabilor şi al tuturor emirilor musulmani. Şi, ca să-ţi arăt cât de cât ce mare este tatăl tău, află că muşteriii nu se duc de-a dreptul la el să stea de vorbă decât pentru cumpărături falnice care trec de o mie de dinari; dar când cumpărătura este mai mică, fie ea chiar şi de nouă sute optzeci de dinari, atunci treaba cade în seama slujbaşilor tatălui tău, fără a-l mai sâcâi pe el. Şi nicio marfă şi nicio încărcătură nu poate să intre ori să iasă din Cairo fără ca mai întâi să fie prevestit tatăl tău şi fără ca să fie întrebat. Allah, aşadar, i-a hărăzit părintelui tău bogăţii fără de socoată. Preamărit fie El!

Aluniţă răspunse:

– Da! Mărire lui Allah carele a făcut să mă nasc fiu al starostelui negustorilor! Şi nu vreau să-mi mai petrec viaţa închis, departe de ochii tuturora, şi de mâine trebuie să mă duc în suk cu tatăl meu!

Iar mama răspunse:

– Allah să te audă, copilul meu! Am să vorbesc cu tatăl tău despre aceasta de cum are să se întoarcă.

Încât atunci când Şamseddin se întoarse acasă, soţia lui îi istorisi ce se întâmplase şi îi spuse:

– Chiar că este vremea să-l iei pe fiul nostru în suk cu tine.

Starostele spuse:

– O, mamă a lui Aluniţă, păi tu nu ştii că deochiul este un lucru adevărat şi că nu e de glumit cu nişte treburi aşa de amarnice? Şi uiţi de triştea vecinului nostru *cutare* şi a vecinului nostru *cutare* şi a atâtor altora ucişi

de deochi? Fii încredințată că jumătate din morminte sunt pline cu morții răpuși de deochi!

Soția starostelui răspunse:

– O, tată al lui Aluniță, într-adevăr soarta omului îi este legată la gât! Cum ar putea el să scape de ea? Iar ceea ce este scris nu poate să fie șters, iar fiul va bate aceeași cale ca și tatăl său, și în viață și în moarte. Iar ceea ce astăzi este, mâine nu are să mai fie! Apoi cugetă la urmările cele negre pe care fiul tău are să le îndure într-o zi, din vina ta! Că, atunci când, după o viață pe care eu o doresc lungă și pururea norocită, ai să mori, nimeni nu are să vrea a-l privi pe fiul nostru drept moștenitor legiuit al bogățiilor și al bunurilor tale, de vreme ce până astăzi nimeni nu are habar că se află pe lume! Și așa că Haznaua Domnească are să pună mâna pe toate bunurile tale și are să-l prade pe fiul tău, fără de izbavă. Iar eu degeaba am să cer mărturia celor bătrâni, că bătrânii nu vor putea să spună decât: „Nu avem știre ca starostele Șamseddin să fi avut vreun fiu ori vreo fiică!"

Vorbele acestea înțeleptești îl făcură pe staroste să stea a chibzui, și, după o bucată de vreme, răspunse:

– Pe Allah! ai dreptate, o, femeie! De mâine am să-l iau pe Aluniță cu mine și am să-l învăț să vândă și să cumpere, și neguțătoriile, și toate dedesubturile meseriei.

Apoi se întoarse către Aluniță, pe care știrea aceea îl năucise de bucurie, și îi spuse:

– Știu că ești tare bucuros să vii cu mine. Prea bine! Află însă, fiul meu, că în suk să cade să fii cuminte și să ții ochii plecați cu sfioșenie; încât nădăjduiesc că ai să pui în fapt învățăturile cele înțelepte ale dascălilor tăi și sfaturile bune cu care ai fost hrănit.

A doua zi, starostele Șamseddin, înainte de a-l duce pe fiul său la suk, îl pofti să intre la hammam...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute cincizeci și patra noapte

Spuse:

... îl pofti să intre la hammam și, după scaldă, îl îmbrăcă într-o haină de mătase dulce, cea mai frumoasă pe care o avea în prăvălie, și îi încinse fruntea cu un turban ușor de șifon învrâstat cu firișoare de mătase aurită. După care amândoi mâncară câte ceva și băură câte un pocal de sorbet și, răcoriți astfel, ieșiră de la hammam. Starostele încălecă pe catârul cel alb pe care i-l țineau robii și îl luă la spatele lui pe fiul său Aluniță, al cărui chip fraged se făcuse încă și mai și, și ai cărui ochi strălucitori i-ar fi târât în ispită până și pe îngeri. Apoi, călare astfel amândoi pe catâr, cu un potop de robi îmbrăcați în straie noi, care mergeau înaintea și în urma lor, luară calea către suk.

La vederea lor, toți negustorii din suk și toți mușteriii și vânzătorii rămaseră uluiți; și își ziceau unii altora:

– Ya Allah! uitați-vă la băiat! E chiar luna în cea de a patrusprezecea noapte a ei!

Iar alții spuneau:

– Dar cine să fie băiatul acela minunat care șade la spatele starostelui Șamseddin? Nu l-am mai văzut niciodată!

Pe când ei se minunau astfel la trecerea catârului pe care călărea starostele cu Aluniță, misitul Sesam tocmai trecea prin suk și îl zări și el pe flăcăiaș. Or, Sesam, din pricina dezmățurilor și a bețivănelilor cu hașiș și cu opiu, ajunsese până la urmă să-și piardă de-a binelea ținerea de minte și nu își mai amintea nici baremi de tămăduitura pe care o dovedise odinioară cu amestecul

acela vrăjit pe temei de lapți, musc, peltea de chiubeb și atâtea alte lucruri minunate.

Încât, dacă îl văzu pe staroste cu flăcăiaşul, începu a face zâmbre cu un chip înțelegător și a şugui buruienos pe seama lui, grăind spre negustorii care îl ascultau:

– Uitați-vă oleacă la bătrânul ăla cu barbă albă! E ca prazul! Alb pe dinafară şi verde pe dinăuntru!

Şi umbla de la un negustor la altul, ca să spună la fiecare vorbele-i de duh și zeflemelile, până ce nu mai rămase nimeni în suk care să nu fie încredințat că starostele Şamseddin avea un puştiulică de mameluc la prăvălia sa.

Când atare zvoană răzbătu până la urechile maimarilor şi ale negustorilor de frunte, se alcătui un divan întocmit din cei mai vârstnici şi mai cinstiți dintre ei, spre a judeca asupra belelei cu starostele lor. Şi, în mijlocul divanului, Sesam îi da cu gura şi făcea schime de scârbă şi spunea:

– Nu vroim să-l mai avem în capul nostru, ca staroste al sukului, pe barbă ăsta stricat, care se freacă în târg cu flăcăiaşii! Încât de astăzi avem să ne lipsim a mai merge să procitim înainte de deschiderea prăvăliilor, cele şapte stihuri din *fatihà*[1] de faţă cu starostele. Şi, astăzi chiar, avem să ne alegem alt staroste care să fie oleacă mai puțin râvnitor la puştani decât moşnegărie ăsta!

La spusa aceasta a lui Sesam, negustorii nu găsiră nimica de grăit împotrivă, şi se învoiră, într-un glas, cu socoata înfăţişată.

Cât despre cinstitul Şamseddin, apoi dacă văzu că trecuse ceasul fără ca negustorii și misiții să fi venit spre a prociti de față cu el stihurile îndătinate din *fatihà*, nu ştiu pe seama cui să pună o încălcare atâta de grea şi atâta de potrivnică datinei. Şi, întrucât îl zări nu departe de acolo pe stricatul de Sesam, îi făcu semn să se apropie

[1] *Fatihà* (în arabă: „deschizătoarea") este suraua cu care începe *Coranul*, şi echivalează pentru musulmani cu „Tatăl nostru" al creştinilor.

spre a-i spune două vorbe. Și Sesam, care nu aștepta decât semnul acela, se apropie, da încetuț și zăbovind a codeală și târomindu-și pasul fără păsare, tot aruncând la dreapta și la stânga niște zâmbete tâlcuite spre prăvăliașii care nu mai aveau ochi decât pentru el, așa de strașnic îi mistuia inima și îi făcea să dorească o dezlegare a acelei jitanii mai presus de orice în ochii lor.

Încât Sesam, știindu-se ținta tuturor privirilor și a luării-aminte a tuturora, veni tăndălindu-se să se sprijine de parmaclâcul prăvăliei; și Șamseddin îl întrebă:

– Bre Sesame, da cum se face că negustorii, cu șeicul în frunte, nu au venit să procitească dinaintea mea surata dintâi din *Coran*?

Sesam răspunse:

– He! he! Habar n-am! Dar sunt niște scorneli, cam așa, care umblă prin suk, niște scorneli, cum să le zic, niște scorneli! Oricum, ceea ce știu eu prea bine, este că s-a alcătuit o tabără, întocmită din șeicii de frunte, care a hotărât să te mazilească și să cheme pe altul în slujba de staroste!

La vorbele acestea, preacinstitul Șamseddin se schimbă la chip și, cu glas totuși cumpănit încă, întrebă:

– Poți măcar să-mi spui pe ce se întemeiază hotărârea aceasta?

Sesam clipi din ochi, își fâțâi șoldurile și răspunse:

– Haida-de! taică șeicule, nu te mai ascunde pe după deget! Că știi mai bine decât oricare altul! iar flăcăiașul ăla, pe care l-ai adus la prăvălie, nu e acolo numai așa ca să prindă muște! Oricum, să știi bine că eu, împotriva tuturor, ți-am luat apărarea, numai eu din toată adunarea, și le-am spus că tu nu ești râvnitor de flăcăi, dat fiind că eu aș fi fost cel mai dintâi care să știu, întrucât mă aflu în chelemet cu toți cei care osârduiesc mai cu drag la atare desfăt acriu. Și chiar am adăugat că băiatul acela trebuie să fie vreo rudă de-a soției tale ori

fiul vreunui prieten de-al tău de pe la Tanzah, Mansurah ori Bagdad, venit la tine cu daraveli negustorești. Dar adunarea toată s-a întors împotriva mea, o, șeicule! Allah este cel mai mare, o, șeicule! Și îl ai, ca să te alini, pe flăcăiașul acela, așa de drăgălaș, pentru care, îngăduie-mi între noi, să te firitisesc. Chiar că e tare bine...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute cincizeci și cincea noapte

Spuse:

... flăcăiașul acela atâta de drăgălaș, pentru care îngăduiește-mi, între noi, să te firitisesc. Chiar că e tare bine!

La vorbele acestea ale lui Sesam, starostele Șamseddin nu mai putu să-și înfrâneze mânia și strigă:

– Taci, o, tu cel mai stricat dintre dezmățați! Păi tu nu știi că acesta-i copilul meu? Unde îți este ținerea de minte, o, mâncătorule de hașiș?

Dar Sesam răspunse:

– Ia nu mă lua așa! Păi de când ai tu un fiu? Băiatul ăsta de patrusprezece ani doar n-o fi ieșit, așa cum e, din pântecele maică-sii?

Șamseddin îl lămuri:

– Păi, o, Sesame, nu mai ții minte că chiar tu, acuma-s patrusprezece ani, mi-ai adus amestecătura aceea minunată care învârtoșește ouăle și le îndesește apa? Pe Allah! mulțumită ei am izbutit să dobândesc rodnicirea și să mă dăruiască Allah cu fiul acesta! Iar tu nu ai mai venit niciodată să afli știri despre leacul tău. Iar eu, de spaima deochiului, am hotărât să fie crescut copilul în încăperea cea mare de dedesubtul casei noastre, și azi e întâia oară când iese cu mine în lume. Întrucât,

măcar că socoata mea dintâi fusese să nu-l las să iasă decât atunci când are să-și țină barba în brațe, maică-sa m-a înduplecat să-l iau cu mine ca să-l învăț negustoria și să-l deprind cu daravelile pentru ziua de mâine.

Pe urmă adăugă:

– Cât despre tine, o, Sesame, sunt bucuros că într-un sfârșit te-am întâlnit, ca să mă despovărez de datorie! Iacătă o mie de dinari, pentru binele pe care mi l-ai făcut odinioară, cu leacul tău cel minunat!

Când auzi vorbele acestea, Sesam nu mai avu nicio îndoială asupra adevărului și dete fuga să-i dezmintă pe toți negustorii, care pe dată se repeziră să-l firitisească mai întâi pe starostele lor și să-și ceară apoi iertăciune de la el pentru întârzierea adusă rugii de deschidere pe care, atunci pe loc, o și procitiră între mâinile sale.

După care Sesam, în numele tuturora, luă vorba și grăi:

– O, preacinstite staroste al nostru, Allah păstreze întru dragostea noastră și trunchiul copacului și ramurile lui! Și facă el ca ramurile la rându-le să înflorească și să dea poame înmiresmate și daurite! Ci, o, staroste al nostru, de obicei până și sărăcanii, cu prilejul unei nașteri, pun să se facă tot felul de bunătățuri și le împart pe la prieteni și pe la vecini; iar noi încă nu ne-am dedulcit cerul gurii cu desfătul unei *asside* cu unt și miere, care-i atâta de bună s-o deguști când faci urările pentru noul-născut! Pe când așadar căldarea cea mare cu minunata aceea de assidă?

Starostele Șamseddin răspunse:

– Păi cum de nu! Nu râvnesc nici eu la altceva! Și nu doar o căldare de assidă am să vă dăruiesc, ci un ospăț falnic la casa mea de la țară, la poarta de intrare în Cairo, în inima grădinilor! Așa că vă poftesc pe toți, o, prietenii mei, să veniți mâine dimineață la grădina mea, pe care o știți. Și acolo, de-o vrea Allah, avem să

dobândim ceea ce nu a fost decât zăbovit!

De îndată ce se întoarse acasă, preacinstitul staroste puse să se facă pregătiri mari pentru a doua zi și trimise la cuptor, ca să fie rumenite dis-de-dimineață, niște oi ghiftuite vreme de șase luni numai cu iarbă verde, și niște miei întregi, cu grămezi de unt și cu tablale fără de număr și alte lucruri la fel; și, drept aceea, le puse în bobote pe toate roabele din casă care se pricepeau la meșteșugul bunătăților; și pe toți cichirgiii și plăcintarii de pe ulița Zeini. Așa încât, se cade s-o spunem, treaba, după atâtea osteneli, nu lăsa nimic de dorit.

A doua zi, de cu zori, Șamseddin plecă la grădină împreună cu fiu-său Aluniță, și puse roabele să aștearnă două ditamai fețe de mese, în două locuri osebite, destul de depărtate unul de celălalt; pe urmă îl chemă pe Aluniță și îi spuse:

– Fiul meu, am pus să se aștearnă, precum vezi, două mese osebite; una pentru cei vârstnici, iar cealaltă pentru băieții de seama ta care vor veni cu părinții lor. Eu am să-i întâmpin pe cei cu barbă, iar tu, fiule, ai să-i întâmpini pe flăcăii fără barbă.

Dar Aluniță, nedumerit, îl întrebă pe tătâne-său:

– Și pentru ce despărțenia asta și aceste două rostuiri deosebite? De obicei nu se face așa decât între bărbați și femei. Iar băieții ca mine ce ar avea să se teamă de bărbații cu barbă?

Starostele răspunse:

– Fiul meu, băieții fără barbă au să se simțească mai slobozi singuri și au să se veselească mai bine între ei decât dacă ar fi de față cu părinții lor!

Și Aluniță, care nu știa pișicherlâcurile, se mulțumi cu acel răspuns.

Încât, la sosirea oaspeților, Șamseddin se rândui să-i întâmpine pe cei vârstnici, iar Aluniță pe băieți și pe flăcăi. Și mâncară, și băură, și cântară, și se veseliră cât

putură; și pe toate chipurile strălucea voioșia și bucuria; iar tămâia și mirosnele fură aprinse în cățui. Apoi, după ce masa se încheie, roabele le aduseră musafirilor cupele pline cu înghețată de șerbet. Și atunci fu ceasul pentru cei vârstnici să se lăfăiască în desfăt, pe când tinerii, de cealaltă parte, se dedară între ei la fel de fel de jocuri vesele.

Or, printre oaspeți se afla și un negustor, unul dintre mușteriii cei mai aleși ai starostelui; da acela era o pușlama de pomină, care nu lăsase să scape de zăticnelile lui niciun flăcăiandru mai chipeș din mahala. Îl chema Mahmud, da nimeni nu-l știa decât după porecla de „Deandosulea".

Când auzi zarva pe care o făceau copiii în partea cealaltă, Deandosulea...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și se opri din povestitul îngăduit de sultanul Șahriar.

Dar în cea de a două sute cincizeci și șasea noapte

Spuse:

... Când auzi zarva pe care o făceau copiii în partea cealaltă, Mahmud-Deandosulea se înfioră până peste poate și cugetă: „De bună seamă că trebuie să se găsească vreun chilipir strașnic prin partea aceea!" Și se prilejui de neluare-aminte a tuturora ca să se scoale și să se prefacă a se duce să-și împlinească o nevoie zornică; și se strecură binișor printre pomi și ajunse în mijlocul băieților; și se poticni înmărmurit dinaintea mișcărilor lor ispitite și a chipurilor lor vrăjitoare. Și nu trecu multă vreme până să bage de seamă că, neîndoielnic, cel mai muchelef dintre ei era Aluniță. Și începu să-și facă la gânduri cum să intre în vorbă cu el și cum să-l prindă de-o parte, și cugetă:

„Ya Allah! de s-ar depărta oleacă de ortacii lui!“ Or, soarta îl ajută până peste nădejdile sale.

Într-adevăr, de la o vreme, Aluniță, încins de joc și cu obrajii îmbujorați de zbânțâieli, simți și el zorul să meargă să se ușureze. Și, ca un băiat bine crescut ce era, nu vroi să se ciucească de față cu toată lumea, și se duse mai încolo pe sub pomi. Numaidecât Deandosulea își zise: „Neîndoielnic că dacă m-aș apropia de el acuma l-aș speria. Am să fac altfel!“ Și ieși de după copacul unde ședea și se înfățișă în mijlocul băieților, care îl cunoscură și începură să-l huiduiască furișându-i-se printre picioare. Iar el, tare mulțumit, se lăsa la cheremul lor, zâmbindu-le; pe urmă le spuse, într-un sfârșit:

– Ascultați la mine, copii! făgăduiesc că am să vă dăruiesc mâine câte o mantie nouă de fiecare, și bani cu care să vă împliniți toate chefurile, dacă izbutiți să stârniți în Aluniță patima după călătoriri și dorul de a pleca din Cairo!

Iar băieții îi răspunseră:

– O, Deandosulea, asta-i tare lesne!

Atunci îi lăsă și se întoarse să-și ia locul printre cei cu barbă.

După ce Aluniță își isprăvi treaba, când se întoarse la locul său, ortacii lui își făcură cu ochiul, iar cel mai bun de gură din ceată, uitându-se la Aluniță, îi spuse:

– În lipsa ta, am vorbit despre minunățiile călătoriilor și despre țările cele vrăjite de departe, și despre Damasc, și despre Alep, și despre Bagdad! Tu, Aluniță, care ai un tată așa de bogat, negreșit că trebuie să-l fi însoțit de multe ori în drumurile lui cu caravanele! Așa că povestește-ne și nouă câte ceva din ce ai văzut tu mai minunat!

Și Aluniță răspunse:

– Eu? Păi ce, voi nu știți că eu am fost crescut în iatacurile de sub pământ și că nu am ieșit de acolo decât

ieri? Cum ați fi vrut să călătoresc în asemenea împrejurări? Că și acuma este de mirare că tata mi-a îngăduit să-l însoțesc de acasă până la prăvălie!

Atunci tot băiatul acela îi spuse:

– Sărmane Aluniță, ai fost păgubit de bucuriile cele mai alese, chiar mai înainte de a fi putut să le deguști! Dacă ai ști, o, prietene, gustul minunat al călătoritului, nu ai sta să mai zăbovești o clipită în casa tatălui tău! Poeții toți au cântat desfătările hoinăritului, și de altminteri iacătă doar vreo două, trei stihuri din cele câte ni s-au lăsat în privința aceasta:

Călătorie, au cine-ar ști a spune
Farmecul tău, minune cu minune?
Prieteni dragi, tot ce-i frumos pe lume
Numai schimbare e, și numai drum e!
Chiar perlele din vânăta genune
A mărilor, ies ca să se adune,
După ce trec întinderi fără nume,
O frunte de sultan să încunune
Ori gâtul sultănițelor anume!

Când auzi stihurile acestea, Aluniță spuse:

– De bună seamă! Dar și tihna de acasă își are și ea vraja ei!

Atunci unul dintre băieți începu să râdă și le spuse tovarășilor săi:

– Ia luați oleacă aminte la Aluniță! E ca peștii – care mor de îndată ce ies din apă!

Iar un altul puse paie pe foc spunând:

– Ba pesemne că îi e frică să nu i se veștejească trandafirii din obraji!

Iar un al treilea adăugă:

– Păi voi nu vedeți că e ca muierile – care nu pot să facă nici baremi un pas singure de cum se pomenesc pe uliță!

Iar un altul se minună într-un sfârșit:

– Dar cum așa? Măi Aluniță, păi ție nu îți este rușine să nu fii bărbat?

Când auzi toate acele zeflemeli, Aluniță se simți atâta de umilit, încât își lăsă numaidecât oaspeții și, încălecând pe catâr, luă drumul spre cetate și ajunse, cu mânia în inimă și cu lacrimile în ochi, la maică-sa, care se sperie când îl văzu în starea aceea. Și Aluniță îi spuse și ei batjocurile cu care îl potopiseră tovarășii săi, și îi mărturisi că vrea să plece numaidecât oriunde o fi, numai să plece! Și adăugă:

– Ia seama bine la cuțitul ăsta! Are să intre în pieptul meu, dacă nu vei vrea să mă lași să călătoresc!

Față de hotărârea aceea așa de neașteptată, biata mamă nu putu decât să-și înghită lacrimile și să se învoiască la gândul acela. Și așa că îi spuse lui Aluniță:

– Fiul meu, îți făgăduiesc că am să te ajut din toate puterile mele! Ci cum de la început sunt încredințată de împotrivirea tatălui tău, am să pun eu însămi să ți se pregătească o încărcătură de mărfuri, pe cheltuiala mea!

Și Aluniță spuse:

– Dar atunci, toate să se facă pe dată, înainte de a se întoarce tata!

Numaidecât soția lui Șamseddin porunci robilor să descuie un capan cu mărfuri aparte, și porunci ca mărfurile să fie împărțite în atâtea poveri câte să ajungă spre a încărca zece cămile.

Cât despre starostele Șamseddin, odată ce oaspeții plecară, îl căută zadarnic pe fiul său prin toată grădina, și într-un sfârșit află că plecase mai devreme acasă. Și starostele, înspăimântat de gândul că fiul său ar fi putut să pățească vreun necaz pe drum, dete goană catârului și ajunse cu sufletul la gură în bătătura casei unde putu până la urmă să-și potolească spaima când auzi de la portar că Aluniță se întorsese fără de nicio supărare. Dar

care nu-i fu mirarea când văzu în curte legături peste legături, gata să fie încărcate şi având scrise pe ele, cu litere groase, locurile unde urmau să ajungă: Alep, Damasc şi Bagdad...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute cincizeci şi şaptea noapte

Spuse:

... cu litere groase, locurile unde trebuiau să ajungă: Alep, Damasc şi Bagdad!

Zori atunci să suie la soţia sa, care îi povesti tot ceea ce se petrecuse, precum şi amarnicul prăpăd care ar fi dacă i s-ar împotrivi lui Aluniţă. Şi starostele spuse:

– Eu tot am să încerc să-i schimb gândul!

Şi îl chemă pe Aluniţă şi îi spuse:

– O, copilul meu, lumineze-te Allah şi răsîntoarcă-te el de la toana ta neagră! Că tu nu ştii ce a spus Prorocul nostru (asupra-i fie pacea şi rugăciunea!): „Fericit e omul care se hrăneşte cu fructul pământului său şi care îşi găseşte în ţara lui mulţumirea vieţii!“ Iar cei de demult au spus: „Nu purcede niciodată la călătorit, de-ar fi şi măcar de-o milă depărtare!“ Încât, o, fiul meu, îţi cer să-mi spui dacă, după atari vorbe, tot mai stăruieşti în hotărârea ta.

Aluniţă răspunse:

– Află, o, părinte al meu, că nu vreau nicidecum să-ţi fiu neascultător; dar dacă ai să te împotriveşti plecării mele, nedându-mi cele de trebuinţă, am să mă despoi de hainele de pe mine, am să îmbrac cămaşa dervişilor cei săraci, şi am să purced pe jos să străbat toate ţările şi toate pământurile!

Când văzu că fiul său era hotărât să plece cu orice preț, starostele fu nevoit să nu se mai pună de-a curmezișul dorinței lui Aluniță și îi spuse:

– Atunci, o, copilul meu, iacătă încă patruzeci de poveri; și, în felul acesta, vei avea, pe lângă celelalte zece pe care ți le-a dăruit mama ta, cincizeci de poveri de cămile. Vei găsi în ele mărfuri pentru nevoile fiecăreia dintre cetățile în care vei intra: întrucât nu se cade să vinzi la Alep, de pildă, bogasiurile care le plac locuitorilor de la Damasc; ar fi o afacere proastă! Du-te, așadar, fiul meu, și Allah să te ocrotească și să-ți netezească drumul! Și mai cu seamă să fii cu mare veghere când ai să străbați, în Pustia-Leului, un loc care se cheamă Valea-Câinilor. Acolo este bârlogul unor tâlhari de drumul mare, care îl au de căpetenie pe un beduin poreclit Iutele, din pricina iuțelii loviturilor și a poghiazurilor lui.

Și Aluniță răspunse:

– Întâmplările, bune ori rele, de la mâna lui Allah ne vin! Și orice aș face eu, nu voi avea decât ceea ce îmi este scris să dobândesc!

Cum vorbele acestea erau fără de cârtire, starostele nu mai spuse nimic; dar soția lui nu avu tihnă până ce nu înălță un potop de rugăciuni și până ce nu făgădui o sută de oi sfinților musulmani, și îl puse pe fiul ei sub ocrotirea cea sfântă a lui El-Saiied Abd El-Kader El-Ghilani[1], ocrotitorul călătorilor.

După care starostele, însoțit de fiul său, care numai cu mare cazna izbuti să se smulgă din brațele maicii sale ce-și plânse asupra-i toate lacrimile inimii, se duse la caravana gata de mult de plecare. Și îl luă de-o parte pe bătrânul mokademm al cămilarilor și al catârgiilor, șeicul Kamal, și îi spuse:

---

[1] *El-Saiied Abd El-Kader El-Ghilani* a fost un propovăduitor și un mistic din vremurile străvechi. La mormântul său de la Bagdad i se aduceau ofrande.

– O, preacinstite mokademm, ți-l încredințez pe copilul acesta, lumina ochilor mei, și îl pun sub aripa lui Allah și sub straja ta! Iar tu, fiul meu, îi spuse lui Aluniță, iacătă-l pe cel care are să-ți țină loc de tată, în lipsa mea. Să-l asculți și să nu faci niciodată nimic până nu te sfătuiești cu el!

Apoi îi dete lui Aluniță o mie de dinari de aur și, drept cel mai de pe urmă îndemn, îi spuse:

– Îți dau această mie de dinari, fiul meu, ca să poți să te slujești de ei și să aștepți în tihnă vremea cea mai prielnică pentru vânzarea mărfurilor tale; întrucât se cere să te ferești a vinde la vremea când prețurile sunt scăzute; trebuie să prinzi prilejul când bogasiurile și celelalte mărfuri sunt cât mai scumpe, ca să le măriți în împrejurările cele mai bune!

Pe urmă, după ce își luară bun-rămas, caravana se urni la drum și în curând fu dincolo de porțile cetății Cairo.

Or, cât despre Mahmud-Deandosulea, iacătă! Când află de plecarea lui Aluniță, își făcu numaidecât și el pregătirile și, în câteva ceasuri, își și încărcase catârii și cămilele și își înșăuase caii. Și, fără a pierde vremea, porni la drum și ajunse caravana la câteva mile de la Cairo. Și își zicea: „Acuma, în pustie, nimeni nu are să te dea în vileag și nimeni nu are să stea să te privegheze! Și ai să poți, fără de frica de a fi tulburat, să te desfătezi cu copilul acesta!“

Încât, de la cel dintâi conac, Deandosulea puse să i se întocmească corturile alături de corturile lui Aluniță, și îl povățui pe bucătarul lui Aluniță să nu se mai ostenească să aprindă focul, dat fiind că el, Mahmud, îl poftise pe Aluniță să vină să împartă cina cu el, în cortul său.

Și, în fapt, Aluniță veni în cortul lui Deandosulea, da însoțit de șeicul Kamal, mokademmul cămilarilor.

Şi, în seara aceea, Deandosulea rămase cu buzele umflate. Iar a doua zi, la cel de al doilea conac, tot aşa fu, şi la fel în toate zilele, până ce ajunseră la Damasc; întrucât, de fiecare dată, Aluniță primea poftirea, da venea în cortul lui Deandosulea însoțit de mokademmul cămilarilor.

Dar când ajunseră la Damasc, unde Deandosulea avea, ca de altminteri şi la Cairo, şi la Alep, şi la Bagdad, o casă a lui ca să-şi primească prietenii...

În clipita aceasta a povestirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi se opri din povestitul îngăduit.

Dar în cea de a două sute cincizeci și opta noapte

Spuse:

... la Damasc, unde Deandosulea avea, ca de altminteri şi la Cairo, şi la Alep, şi la Bagdad, o casă a lui ca să-şi primească prietenii, trimise la Aluniță, care rămăsese în corturile de la intrarea în cetate, un rob ca să-l poftească, numai pe el, să vină să-l cinstească cu ospeția lui. Şi Aluniță răspunse:

– Aşteaptă să-i cer sfatul şeicului Kamal!

Dar mokademmul cămilarilor îşi încruntă sprâncenele la întrebarea aceea şi răspunse:

– Nu, fiul meu, nu se cade să primeşti!

Şi Aluniță nu primi poftirea.

Şederea la Damasc nu fu lungă, şi porniră pe dată la drum spre Alep, unde, cum ajunseră, Deandosulea trimise să fie poftit Aluniță; dar, ca şi la Damasc, şeicul Kamal sfătui să nu se dea ascultare, şi Aluniță, fără a şti prea bine de ce era aşa de aspru mokademmul, nu vru să i se împotrivească. Dar, şi de data aceasta, Deandosulea rămase cu buzele umflate pentru drumul şi cheltuielile făcute.

Dar după ce plecară de la Alep, Deandosulea se jurui că data viitoare lucrurile nu au să se mai petreacă tot așa. Încât, la cel dintâi conac pe drumul către Bagdad, puse să se facă pregătiri pentru un ospăț fără de pereche, și veni el însuși să-l poftească pe Aluniță să-i fie tovarăș. Iar, de data aceasta, Aluniță fu chiar nevoit să primească, neavând nicio pricină întemeiată spre a se împotrivi, și se duse mai întâi în cortul său ca să se îmbrace în chipul cuvenit.

Atunci șeicul Kamal veni la el și îi spuse:

– Nechibzuit mai ești, o, Aluniță! Pentru ce ai primit poftirea lui Mahmud? Tu nu știi ce gânduri are? Și nu cunoști pricina pentru care a fost poreclit Deandosulea? Oricum, s-ar fi căzut să ceri părerea unui moșneag ca mine și despre care poeții au spus:

L-am întrebat pe-un biet moșneag:
„Ce umbli veșnic frânt de șale?"
El mi-a răspuns: „Copile drag,
Mi-am fost pierdut demult pe cale
Al tinereților șirag
Și l-am tot căutat așa,
Încovoiat, fără-ncetare,
Încât, așa cum poți vedea,
M-am gârbovit atât de tare
De nu mai pot, oricât aș vrea,
Să-mi mai îndrept biata spinare!"

Ci Aluniță răspunse:

– O, preacinstitule mokademm, ar fi totuși necuviincios să nu primesc poftirea prietenului nostru Mahmud, căruia i se spune, habar nu am pentru ce, Deandosulea! Doar nu o să mă mănânce!

Iar mokademmul răspunse repezit:

– Ba chiar! Pe Allah! are să te mănânce! A mai mâncat el până acuma destui!

La vorbele acestea, Aluniță pufni în râs și zori să se ducă la Deandosulea, care îl aștepta cu nerăbdare. Și amândoi intrară în cortul unde era întins ospățul.

Or, chiar că Deandosulea nu precupețise nimic spre a-l primi cum se cerea pe flăcăiașul cel minunat, și toate erau rânduite ca să farmece ochii și să desfăteze simțirile. Încât masa fu veselă și plină de însuflețire; și amândoi mâncară cu mare poftă, și băură din același pocal, pe săturatele. Și, când vinul începu să le fiarbă în cap, iar robii se furișară afară binișor, Deandosulea, beat de vin și de patimă, se plecă spre Aluniță și, prinzându-l de obraji cu amândouă mâinile, dete să-l sărute. Dar Aluniță, tare tulburat, ridică mâna fără de veste; și sărutul lui Deandosulea nu nimeri decât palma feciorului. Atunci Deandosulea își petrecu o mână pe după gâtul lui, iar cu cealaltă îl cuprinse pe după mijloc, și, când Aluniță îl întrebă: „Dar ce vrei să faci?", îi spuse:

– Doar încerc să-ți lămuresc, spre a le pune în fapt, stihurile acestea ale poetului:

Ah, ce fiori de flăcări, ce cârcei!
O, tu, lumină a ochilor mei,
Ia tot ceea ce poți să iei,
O palmă, două palme, trei,
Pe cât ți-e placul, și atât cât vrei –
Să-ți fie drag, să fim noi singurei!...

Pe urmă, după ce spuse stihurile acestea într-un anume fel, Mahmud-Deandosulea se întoarse să i le tălmăcească flăcăiașului într-un chip mai limpede. Dar Aluniță, fără a pricepe prea bine care-i rostul, se simți tare stânjenit de fandoselile, de schimele și de dăinăielile lui, și vru să plece. Iar Deandosulea îl opri și, într-un sfârșit, îl făcu să priceapă despre ce era vorba.

Când pricepu limpede socoatele lui Deandosulea şi îi cântări cererea, Aluniţă...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute cincizeci şi noua noapte

Spuse:

... Când pricepu limpede socoatele lui Deandosulea şi îi cântări cererea, Aluniţă se sculă pe dată şi îi spuse:
– Nu, pe Allah! Eu marfă de asta nu vând! Oricum, ca să te alini, se cade să-ţi spun că, dacă aş vinde-o altora pe aur, ţie ţi-aş dărui-o pe degeaba!
Şi, cu toate rugăminţile lui Deandosulea, Aluniţă nu vru să mai zăbovească o clipită în cort; ieşi destul de repezit şi se întoarse grabnic în tabăra lui, unde mokademmul, tare îngrijorat, îi adăsta întoarcerea. Încât, dacă îl văzu pe Aluniţă că intră cu faţa aceea schimbată, mokademmul îl întrebă:
– Pe Allah! ce s-a întâmplat?
El răspunse:
– Păi chiar că nimic! Numai că trebuie să ridicăm pe dată tabăra şi să plecăm la Bagdad fără de zăbavă; întrucât nu mai vreau să călătoresc cu Deandosulea! Are nişte pofte până peste poate şi tare stânjenitoare!
Şeicul cămilarilor spuse:
– Păi nu ţi-am spus eu, fiule? Dar slavă lui Allah că nu s-a întâmplat nimic! Se cade numai să-ţi spun că ar fi tare primejdios să drumeţim aşa, singuri. Ar fi mai bine să rămânem cum suntem acum, toţi într-o caravană, ca să putem să înfruntăm loviturile beduinilor tâlhari de care colcăie pământurile de pe-aici!
Ci Aluniţă nu vroi să audă de nimic şi dete porunca de plecare.

Caravana cea mică plecă aşadar singură la drum, şi nu conteni să meargă astfel până ce într-o zi, pe la scăpătat de soare, nu mai fu decât la câteva leghe de porţile Bagdadului. Mokademmul cămilarilor veni atunci la Aluniţă şi îi spuse:

– Ar fi mai bine, fiul meu, să îndemnăm spre Bagdad chiar în noaptea aceasta, fără a mai poposi aici pentru conac. Întrucât locul în care ne aflăm acum este cel mai primejdios din toată călătoria: este Valea-Câinilor! Ne paşte prea mare primejdie să fim prădaţi, dacă ne petrecem noaptea aici! Aşa că să zorim a ajunge la Bagdad înainte de închiderea porţilor. Că, fiul meu, se cade să ştii că emirul drept-credincioşilor în fiecare seară pune să se încuie cu grijă porţile cetăţii, ca să nu poată răzbate pe furiş înlăuntru hoardele de schismatici şi să pună gabja pe cărţile de învăţătură şi pe scripturile cele alese, încuiate în clădirile de şcoală, şi să le arunce în Tigru!

Aluniţă, căruia atare îndemn nu-i cădea la inimă, răspunse:

– Nu, pe Allah! nu vreau să intru în cetate noaptea, căci vreau să mă bucur de priveliştea Bagdadului în răsărit de soare! Aşa că ne vom petrece noaptea aici, întrucât la urma urmei nu am niciun zor şi nu călătoresc pentru daraveli negustoreşti, ci numai pentru cheful meu şi ca să văd ceea ce nu cunosc!

Şi bătrânul mokademm nu putu decât să se închine, da plângând în sineşi încăpăţânarea cea atâta de primejdioasă a fiului lui Şamseddin.

Cât despre Aluniţă, acesta şezu să îmbuce oleacă; pe urmă, după ce robii se duseră să se culce, ieşi din cort şi coborî ceva mai încolo pe vale şi se opri să stea jos sub un pom, în bătaia lunii. Şi îi veniră în minte procitaniile pe care i le făceau dascălii săi în iatacul de sub casa în care fusese crescut şi, îmbiat de un loc atâta de

prielnic viselor, începu cântecul acesta al poetului:

Sultană a Irakului, o, sfântă
Cetate-a desfătărilor depline,
Bagdadule, cetate de califi și de poeți,
De când te port în mine,
O, tu, a păcii...

Dar deodată, până a apuca el să isprăvească întâia strofă, auzi în stânga lui o zarvă înfricoșătoare, și o goană de cai, și niște răcnete țipate de o sută de guri laolaltă! Și se întoarse și văzu tabăra năpădită de o ceată mare de beduini răsăriți din toate părțile de parcă ieșeau din pământ.

Priveliștea aceea atâta de nouă pentru el îl țintui locului și așa putu să vadă căsăpirea caravanei toate, care voise să se apere, și jaful taberei întregi. Iar când beduinii văzură că nu mai era nimeni în picioare, luară cămilele și catârii și pieriră într-o clipeală de ochi pe acolo pe unde veniseră.

Când uluiala în care se afla se mai risipi oleacă, Aluniță coborî la locul unde fusese tabăra și putu să-i vadă pe toți oamenii lui măcelăriți. Și chiar și șeicul Kamal, mokademmul cămilarilor, în pofida vârstei sale albe, nu fusese cruțat mai mult decât ceilalți și zăcea mort, cu pieptul străpuns de un potop de lovituri de lance, încât Aluniță nu mai putu să îndure vederea unei priveliști atâta de cumplite și o luă la fugă, fără a cuteza să se mai uite îndărăt.

O ținu așa în fugă toată noaptea și, ca să nu stârnească lăcomia vreunui alt tâlhar, se despuie cu totul de hainele lui bogate, pe care le aruncă hăt încolo, și nu mai rămase pe el decât numai cu cămașa. Și așa, pe jumătate gol, își făcu intrarea în Bagdad, la răsărit de ziuă.

Atunci, sfârșit de osteneală și nemaiputând să se țină

drept pe picioare, se opri dinaintea celei dintâi fântâni din Bagdad care-i răsări în drum, la intrarea în cetate. Se spălă pe mâini, pe obraji şi pe picioare, şi se sui pe acoperişul care adumbrea fântâna, se întinse cât era de lung şi nu zăbovi să adoarmă.

Dar cât despre Mahmud-Deandosulea, acesta pornise şi el la drum, dar apucase pe o cale mai întoarsă, şi aşa că izbutise să ocolească întâlnirea cu tâlharii; ba şi ajunse la porţile Bagdadului în chiar ceasul când Aluniţă trecuse pragul şi adormise deasupra fântânii.

Cum trecea pe lângă fântâna aceea, Deandosulea se abătu spre jgheabul de piatră prin care curgea apa pentru vite şi vru să-şi dea la adăp calul însetat. Dar calul văzu umbra care se dealungea acolo a flăcăului adormit şi se trase îndărăt sforăind. Atunci Deandosulea ridică ochii spre acoperiş şi era mai să cadă de pe cal când în flăcăul adormit, pe jumătate gol, de pe piatră, îl cunoscu pe Aluniţă...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute şaizecea noapte

Spuse:

... când în flăcăul adormit, pe jumătate gol, de pe piatră, îl cunoscu pe Aluniţă.

Numaidecât sări jos de pe cal, se căţără pe acoperiş şi înlemni de minunare dinaintea lui Aluniţă, cel întins, cu capul sprijinit pe-o mână, în toropeala somnului. Şi, pentru întâiaşi dată, putu într-un sfârşit să-şi dedulcească privirile cu desăvârşirile goale ale acelui trup de cleştar tânăr pe care aluniţele măslinii se iţeau aşa de frumoase din albeaţa dimprejur. Şi nu pricepea neam în

urma cărui noroc da astfel în drumul său, dormind în felul acela pe fântâna de acolo, de îngerul de dragul căruia săvârşise el toată călătoria aceea. Şi nu mai izbutea să-şi rupă privirea de pe ispita măruntă care îi împodobea, rotundă ca o boabă de musc, buca stângă, dezvelită în clipa aceea. Şi îşi zicea, neştiind bine la ce hotărâre să se oprească: „Ce ar fi mai cu cale să fac? Să-l trezesc? Să-l iau, aşa cum e, pe calul meu şi să fug cu el în pustie? Să-l aştept să se trezească, şi să-i vorbesc, să-l înduioşez şi să-l înduplec să mă însoţească la casa mea din Bagdad?"

Într-un sfârşit, se opri la gândul acesta din urmă şi, stând jos pe marginea acoperişului, la picioarele băiatului, aşteptă trezirea lui scăldându-şi ochii în toată limpezimea trandafirie pe care soarele o aşternea pe trupul fecioresc.

Aluniţă, odată sătul de somn, îşi întinse picioarele şi miji ochii; şi tot atunci Mahmud îl şi luă de mână şi, cu un glas tare dulce, îi spuse:

– Nu-ţi fie teamă, copilul meu, te afli la adăpost lângă mine! Da, grăbeşte, rogu-te, să-mi lămureşti pricina împrejurării!

Atunci Aluniţă se ridică în şezut şi, măcar că era stânjenit văzându-se dinaintea celui îndrăgostit de el, îi istorisi păţania cu toate amănuntele. Şi Mahmud îi spuse:

– Mărire lui Allah, tinere prieten, carele ţi-a luat bunurile, da ţi-a păstrat viaţa; că zice poetul:

Când scapi cu viaţă din vâltoare,
Chiar şi de pierzi averea toată,
Întreg prăpădul nu te doare
Mai mult ca unghia tăiată.

Şi-apoi nici bunurile tale nu sunt chiar pierdute, întrucât tot ceea ce stăpânesc eu este al tău. Haide,

așadar, cu mine acasă să te îmbăiezi și să te îmbraci; și din clipita aceasta poți să socotești toate bunurile lui Mahmud ca pe chiar ale tale; viața lui Mahmud îți este închinată!

Și urmă a-i vorbi atâta de părintește lui Aluniță, încât îl îndupleca să-l însoțească.

Mahmud coborî așadar el mai întâi și îl ajută apoi pe Aluniță să încalece pe cal la spatele său, pe urmă porni la drum către casă, înfiorat de desfătare numai la atingerea de trupul cald și gol al flăcăului lipit de el.

Cea dintâi grijă a lui fu de a-l duce pe Aluniță la hammam și de a-l scălda el însuși, fără ajutorul niciunui băieș ori al vreunei slugi; și, după ce îl îmbrăcă într-o mantie de mare preț, îl pofti să intre în sala în care de obicei își primea prietenii.

Era o sală desfătată de răcoare și de umbră, luminată doar de strălucirile albăstrii ale smalțurilor și ale farfuriurilor, și de sclipirile ce se cerneau de sus ca niște stele. O mireasmă de tămâie vrăjitoare ducea sufletul spre grădini de camfori și de cinamoni de vis. La mijloc, cânta o fântână țâșnitoare. Era o tihnă desăvârșită și netulburată, iar vraja putea să se aștearnă plină de seninătate.

Amândoi șezură jos pe chilimuri, iar Mahmud îi întinse lui Aluniță o pernă ca să-și sprijine brațul pe ea. Bucatele fuseseră rânduite pe tablale, și ei începură să mănânce; și băură apoi vinurile cele alese cu care erau pline olurile. Atunci Deandosulea, care până aci nu se dovedise prea zornic, nu mai izbuti să se stăpânească și izbucni, procitind stihurile acestea ale poetului:

O, dor călău! nici dulcele alint
Al ochilor, nici calda sărutare
A buzelor nu sting aprinsu-ți jind
Și nu-ți pot da vreodată alinare!

O, dor al meu, asupra-ți simt mereu
Povara grea de patimă amară,
Și n-ai să scapi de-amarnicul ei greu
De n-ai să guști beția ei cea rară!

Dar Aluniță, deprins de-acuma cu stihurile lui Deandosulea, le pricepu lesne tâlcul cel cam tulbure, se ridică numaidecât și îi spuse gazdei:

– Chiar că nu înțeleg deloc stăruința ta în privința aceasta. Nu pot decât să-ți mai spun încă o dată ceea ce ți-am spus: în ziua în care le-aș vinde altora pe aur marfa aceasta, ție ți-aș dărui-o pe degeaba!

Și, fără a vrea să asculte mai mult lămuririle lui Deandosulea, se ridică hotărât și ieși.

Când ajunse afară, începu să cutreiere cetatea. Dar se și făcuse întuneric; și, întrucât nu știa încotro s-o ia, străin cum era la Bagdad, se hotărî să-și petreacă noaptea într-o geamie care i se brodi în cale. Intră așadar în curte și, când să-și scoată papucii ca să intre înlăuntru moscheii, văzu cum veneau spre el doi inși, înaintea cărora mergeau niște robi de-ai lor care țineau dinainte-le două fanare aprinse. Se trase de-o parte ca să-i lase să treacă, da cel mai bătrân dintre cei doi se opri dinaintea lui și, după ce îl măsură cu multă luare-aminte, îi spuse:

– Pacea fie asupra-ți!

Iar Aluniță îi răspunse la salamalec. Celălalt urmă:

– Ești străin, copilul meu?

El răspunse:

– Sunt de la Cairo. Tatăl meu este Șamseddin, starostele negustorilor din cetate.

La vorbele acestea, bătrânul se întoarse către tovarășul său și îi spuse:

– Allah ne ajutorează până peste gândurile noastre! Nu nădăjduiam să găsim atâta de repede străinul pe care îl căutam și care să ne scoată din încurcătură...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute șaizeci și una noapte

Spuse:

... străinul pe care îl căutăm și care are să ne scoată din încurcătură.

Pe urmă îl luă pe Aluniță de-o parte și îi spuse:

– Binecuvântat fie Allah carele ni te-a scos în cale! Avem să-ți cerem un ajutor pe care avem să-l plătim din belșug, dându-ți cinci mii de dinari, haine de o mie de dinari și un cal de o mie de dinari. Iacătă! Știi și tu, o, fiul meu, că, după legea noastră, când un musulman se leapădă întâia oară de soția lui, poate s-o ia îndărăt fără de niciun necaz, într-un răspas de trei luni și zece zile; iar dacă ajunge să se despărțească de ea și a doua oară, poate la fel s-o ia îndărăt, atunci când răspasul legiuit s-a împlinit; dar dacă se leapădă de ea și a treia oară, sau dacă, fără să se fi lepădat de ea vreodată, îi spuse numai: „Mă lepăd de tine de trei ori", sau „Nu mai ești nimica pentru mine, mă juruiesc pe cea de a treia despărțenie!", păi atunci, dacă-i așa, se cere, dacă soțul mai vrea s-o ia de soție iarăși, ca un alt bărbat să se însoare mai întâi legiuit cu soția lepădată, și să se lepede la rându-i de ea, după ce s-a culcat fie și măcar o noapte cu ea. Și numai atunci soțul dintâi poate s-o ia îndărăt ca soție legiuită. Or, tocmai așa-i necazul acestui tânăr care este cu mine. S-a lăsat mai deunăzi furat de un val de supărare și a țipat la nevastă-sa, care-i copila mea: „Ieși din casa mea! Nu te mai cunosc! Mă despărțesc de tine prin Cele-Trei!" Și pe dată fiică-mea, care este soția lui, și-a tras iașmacul peste ochi, dinaintea soțului ei, care acuma era un străin pentru ea, și-a luat zestrea și s-a întors chiar în ziua

aceea la mine acasă. Dar acuma soțul ei, pe care iacătă-l, dorește fierbinte s-o ia îndărăt. A venit să-mi sărute mâinile și să mi se închine să-l împac cu nevastă-sa. Iar eu m-am învoit să-l ajut. Și numaidecât am ieșit să căutăm un bărbat care urmează să slujească de Dezlegător vreme de o noapte. Și uite-așa, fiul meu, am dat de tine. Întrucât ești străin de cetatea noastră, lucrurile au să se petreacă tainic, de față numai cu cadiul, și nimica nu are să se dea în vileag.

Starea de sărăcie lucie în care se afla Aluniță îl făcu să se învoiască din toată inima cu târgul acela și își zise: „Am să dobândesc cinci mii de dinari, am să capăt haine de o mie de dinari, am să mă și desfăt toată noaptea. Pe Allah! primesc!"

Și le spuse celor doi care așteptau răspunsul cu nerăbdare:

– Pe Allah! primesc să fiu Dezlegătorul!

Atunci soțul femeii, care încă nu deschisese gura, se întoarse către Aluniță și îi spuse:

– Chiar că ne scoți dintr-un mare necaz, întrucât se cuvine să-ți spun că o iubesc pe soția mea până peste poate! Numai că mi-e tare teamă că mâine dimineață, dacă ai s-o găsești pe pofta ta, nu ai să vrei să te mai desparți de ea și nu ai să vrei să mi-o dai îndărăt. În atare împrejurări, legea îți dă dreptate. Așa că, tot acuma, dinaintea cadiului, ai să te îndatorezi că-mi verși zece mii de dinari ca despăgubire dacă, din nenorocire, nu ai să mai vrei să te învoiești cu despărțania, mâine.

Și Aluniță primi învoiala, întrucât era bine hotărât să nu se culce decât o noapte cu femeia împricinată.

Se duseră așadar tustrei la cadiu și, dinaintea lui, întocmiră senetul, după datinele legiuite. Iar cadiul, la vederea lui Aluniță, fu până peste poate de tulburat și îl îndrăgi amarnic. Încât avem să ne mai întâlnim cu el

pe apa istorisirii acesteia.

Aşa că, după ce încheiară senetul, ieşiră de la cadiu, iar tatăl femeii despărțite îl luă pe Aluniță şi îl pofti să intre în casa lui. Îl rugă să aştepte în încăperea de la intrare, şi se duse să-i dea de ştire fiică-sii, spunându-i:

– Fata mea scumpă, ți-am găsit un băiat tare bine făcut care, nădăjduiesc, are să-ți placă. Ți-l laud peste marginile laudelor. Petrece-ți cu el o noapte desfătată şi nu te lipsi de nimica. Nu ai în fiece noapte un băiat aşa de minunat în brațe!

Şi, după ce o dădăci astfel pe fiică-sa, tătânele cel de treabă plecă tare mulțumit la Aluniță să-i spună şi lui la fel. Şi îl rugă să mai aştepte oleacă până ce proaspăta lui soție va isprăvi să se gătească a-l primi.

Cât despre soțul cel dintâi, acesta se duse pe dată la o babă tare telpiză care îl crescuse, şi îi spuse:

– Mă rog ție, maica mea cea bună, trebuie să închipui vreun tertip cu care să-l opreşti pe Dezlegătorul pe care l-am găsit să se apropie în noaptea aceasta de soția mea cea lepădată!

Şi bătrâna îi spuse:

– Pe viața ta! nimica nu este mai lesne!

Şi se învălui cu iaşmacul...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu, sfioasă.

Dar în cea de a două sute șaizeci și doua noapte

Spuse:

Şi se învălui cu iaşmacul şi se duse la casa lepădatei, unde îl văzu mai întâi pe Aluniță în încăperea de la intrare. Îi dete binețe şi îi spuse:

– Am venit la tânăra cea despărțită ca să-i ung trupul

cu niște unsori, așa cum fac în fiecare zi, ca s-o vindec de lepra de care este bolnavă, biata femeie!

Și Aluniță strigă:

– Ferească-mă Allah! Ce, o, maică bună? Femeia asta-i bolnavă de lepră? Și eu în noaptea asta urma să mă împreun cu ea! Întrucât eu sunt Dezlegătorul ales de soțul ei de mai înainte.

Și bătrâna răspunse:

– O, fiul meu, păzească-ți Allah tinerețea cea frumoasă! Păi, hotărât, ai face mai bine să te oprești a te împreuna cu ea!

Și îl lăsă năuc și intră la despărțită, pe care o încredință la fel în ceea ce îl privea pe flăcăul care urma să slujească de Dezlegător. Și o sfătui să se păzească a nu se molipsi. După care plecă.

Cât despre Aluniță, acesta urmă a aștepta un semn de la tinerică spre a intra la ea. Dar așteptă mult și bine să vadă venind nimica, afară de o roabă care îi aduse o tabla cu de-ale gurii. Mâncă și bău, pe urmă, ca să-și treacă vremea, prociti o surată din *Coran*, și-apoi începu să îngâne niște stihuri dintr-un cântec, cu un glas mai vrăjitor decât glasul tânărului David dinaintea lui Saul.

Când tânăra nevastă auzi dinlăuntru glasul acela, își zise: „Ce-mi îndruga baba aia a năpastelor? Păi un ins lovit de lepră poate fi dăruit cu un glas atâta de frumos? Pe Allah! Am să-l chem și să văd cu ochii mei dacă bătrâna nu m-o fi mințit. Da mai întâi am să-i răspund."

Și luă o lăută indienească pe care o struni meșterit și, cu un glas în stare să oprească în vânătaia cerului păsările din zbor, cântă:

Mi-e drag un tânăr căprior
Cu ochii galeși visători,
Cu mijloc șui și pas ușor,

Că însuși ramul foșnitor
Învață-al vânturilor zbor
Văzându-i mersul plutitor.

Când auzi cele dintâi sunete ale acelui cântec, Aluniță se opri din lălăiala lui și ascultă cu o luare-aminte vrăjită. Și gândi: „Ce-mi îndruga baba cea vânzătoare de unsori? Pe Allah! de bună seamă că m-a mințit! Un glas atâta de frumos nu poate să fie al unei leproase!" Și numaidecât, potrivindu-și glasul după sunetele de la urmă pe care le auzi, cântă cu un glas în stare a face să joace și pietrele:

Mă-nchin gazelei zvelte care,
Temându-se de vânător,
Ascunde-mbujorata floare
De pe obrazu-i vrăjitor.

Și spuse astea cu o atare mlădiere de glas, încât tânăra nevestică, cutremurată de tulburare, se repezi să ridice perdelele care o despărțeau de flăcău și se înfățișă vederii lui, precum luna se iveşte deodată dintr-un nor. Și îi făcu semn să intre repede, și i-o luă înainte legănându-și șoldurile, de să puie pe picioare și un moșneag neputinte. Iar Aluniță rămase năuc de frumusețea, de prospețimea și de tinerețea ei. Dar tot nu cuteză să se apropie de ea, bântuit cum era de spaima că ar putea să se molipsească.

Dar deodată tinerica, fără a rosti o vorbă, într-o clipeală de ochi, se dezbrăcă de cămașă și de șălvărași, pe care le aruncă hăt încolo, și se ivi goală-goluță și mai curată ca argintul străcurat, și mai dreaptă, și mai mlădie ca ramul de palmier tinerel.

La priveliștea aceea, Aluniță simți cum i se cutremură clironomia de la preacinstitu-i tătâne-său,

copilul cel vrăjitor pe care îl purta pe sub brăcinare. Şi, pricepând limpede scâncetele lui zornice, ca să-l potolească, vru să i-l treacă nevesticăi, care de bună seamă că va fi ştiind ce să-i facă. Ci tinerica îi spuse:

– Să nu te apropii de mine! Mi-e frică să nu mă molipsesc de lepra de pe trupul tău!

La vorbele acestea, Aluniță, fără a rosti o vorbă, se dezbrăcă de toate hainele de pe el, pe urmă şi de cămaşă şi de şalvari, pe care le aruncă hăt încolo, şi se ivi în goliciunea lui desăvârşită, mai limpede ca apa de izvor şi mai neprihănit ca ochiul de copil.

Atunci copilandra nu mai avu nicio îndoială în ce privea tertipul de care se slujise cotoroanța de codoaşă, la îndemnul soțului dintâi şi, beată de nurii flăcăului, se repezi la el şi îl învălui cu brațele şi îl trase în pat, peste care se rostogoli cu el odată. Şi, gâfâind cu jind, îi spuse:

– Dovedeşte-ți tăriile, o, şeicule Zaharie, taică al vânărilor vârtoase!

La chemarea aceea atâta de temeinică, Aluniță o înşfăcă pe copilă pe după şolduri, îşi ținti acadeaua vânăturoasă drept spre poarta slăvilor, şi, îndemnând-o pe cripta de cleştar, o duse de ajunse iute la pragul biruințelor. Pe urmă o aduse să ocolească de la drumul cel mare, şi o îmboldi amarnic, pe un drum scurt, drept spre poarta culmilor; da, întrucât vânătura şovăia dinaintea strâmtimii acelei porți întrezidite, sili strunga, spărgând capacul olului, şi se pomeni atunci ca acasă, de parcă întocmitorul ziditurii ar fi luat măsurile dintr-amândouă părțile deodată. Apoi îşi duse mai departe căutările, cercetând pe îndelete sukul de luni, târgul de marți, bazarul de miercuri şi iarmarocul de joi. Pe urmă, după ce dezlegă astfel tot ceea ce era de dezlegat, se odihni, ca un musulman cucernic, la intrarea de vineri.

Şi-aşa fu călătoria de cercare a lui Aluniță şi a țâncului său prin livada copilandrei...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute șaizeci și treia noapte

Spuse:

Şi-aşa fu călătoria de cercare a lui Aluniță şi a țâncului său prin livada copilandrei.

După care Aluniță, cu pruncul visătorind mulțumit, o înlănțui dulce pe copila cea cu straturile răvăşite; şi câteşitrei dormiră până dimineața.

De cum se trezi, Aluniță o întrebă pe soția lui cea trecătoare:

– Cum te cheamă, inima mea?

Ea răspunse:

– Zobeida.

El îi spuse:

– Hei, Zobeida, tare îmi pare rău că sunt nevoit să te las!

Ea întrebă, tulburată:

– Şi de ce să mă laşi?

El spuse:

– Păi ştii şi tu bine că eu nu sunt decât Dezlegător!

Ea strigă:

– Nu, pe Allah! am uitat! Şi îmi închipuiam, în bucuria mea, că eşti un dar minunat pe care taica al meu cel bun mi-l făcea ca să-l înlocuiesc pe celălalt!

El spuse:

– Păi da, o, minunată Zobeida, sunt un Dezlegător ales şi de tatăl tău şi de soțul tău dintâi. Şi, ca prevedere față de vreo rea-voință din partea mea, au avut grijă amândoi să mă pună să iscălesc o învoială, dinaintea

cadiului, precum că mă îndatorez să le plătesc zece mii de dinari dacă în dimineaţa aceasta nu mă lepăd de tine. Or, chiar că nu văd cum aş putea să le plătesc atâta prăpăd de bani, eu care nu am în buzunarele mele nici baremi o drahmă. Aşa că este mai bine să plec, că altminteri mă paşte temniţa, întrucât nu am cu ce să plătesc.

La vorbele acestea, tânăra Zobeida chibzui o clipită; apoi, sărutând ochii flăcăului, îl întrebă:

– Cum te cheamă, ochi al meu?

El spuse:

– Aluniţă!

Ea strigă:

– Ya Allah! nicicând n-a fost purtat un nume mai potrivit! Ei bine, dragule, o, Aluniţă, întrucât, mai mult decât toate zaharurile kandi, tare mult îmi place vânătura aceea de acadea dulce cu care mi-ai dedulcit livada toată noaptea, mă juruiesc ţie că avem să dibăcim noi un vicleşug ca să nu ne mai despărţim niciodată; că mai degrabă aş muri decât să mai fiu a altuia, după ce te-am degustat!

El întrebă:

– Păi cum să facem?

Ea spuse:

– Treaba este tare la îndemână. Iacătă! Îndată are să vie taică-meu după tine şi are să te ducă la cadiu ca să împlineşti învoielile din senet. Tu atunci să te apropii galeş de cadiu şi să-i spui: „Nu mai vreau să mă despărţesc!" El are să te întrebe: „Ce? te păgubeşti de cei zece mii de dinari care sunt să-i dai, şi de hainele de o mie de dinari, şi de calul de o mie de dinari ca să rămâi cu o femeie?" Tu să răspunzi: „Socotesc că fiecare fir de păr de-al acelei femei preţuieşte zece mii de dinari! Drept aceea rămân în stăpânia unui păr atâta de scump." Atunci cadiul acela are să-ţi spună: „Este dreptul tău! da va să-i plăteşti soţului dintâi zece mii de dinari,

ca daune." Şi atunci, dragule, ascultă bine ce-ţi spun: bătrânul cadiu, om altminteri minunat, îi are tare cu drag pe flăcăiandri. Or, pesemne că ai şi stârnit asupra lui o tulburare mare, sunt încredinţată!

Aluniţă strigă:

– Păi atunci tu socoţi că şi cadiul este deandosulea?

Zobeida izbucni în râs şi spuse:

– Negreşit! Dar de ce te-o fi minunând atâta una ca asta?

El spuse:

– Hotărât că trebuie să fie scris ca toată viaţa sa Aluniţă să ajungă de la un deandosulea la alt deandosulea! Ci, o, isteaţă Zobeida, urmează-ţi mai departe, rogu-te, lămuririle. Ziceai: „Bătrânul cadiu, om altminteri minunat, îi are tare dragi pe flăcăiandri." Să nu te apuci acuma să mă sfătuieşti să-i vând marfa mea!

Ea spuse:

– Nu! ai să vezi!

Şi urmă:

– Când cadiul are să-ţi spună: „Trebuie să plăteşti cei zece mii de dinari!", tu să te uiţi la el cam aşa, într-un anume chip, să-ţi legeni ispitit şoldurile, nu prea tare, da oricum într-un fel de să se topească de tulburare pe chilimul lui. Şi atunci, negreşit, are să-ţi dea o păsuire ca să-ţi plăteşti datoria. Şi de-aci încolo, Allah cu mila!

La vorbele acestea, Aluniţă cugetă o clipită şi spuse:

– Asta se poate!

Şi tot atunci o roabă, de după perdea, dete glas şi spuse:

– Stăpână a mea Zobeida, este aici tatăl tău care îl aşteaptă pe stăpânul meu!

Atunci Aluniţă se sculă, se îmbrăcă în grabă şi se duse la tatăl Zobeidei. Şi amândoi, după ce se întâlniră în drum cu soţul dintâi, se duseră la cadiu.

Or, prorocirile Zobeidei se împliniră vorbă cu vorbă;

dar se cade să spun că și Aluniță avu grijă să urmeze cu sfințenie sfaturile de preț pe care i le înșirase ea.

Încât cadiul, năruit cu totul de ocheadele furișe pe care i le arunca Aluniță, îi îngădui nu numai răspasul de trei zile pe care îl ceruse cu sfiiciune flăcăul, ci își încheie județul cu spusele acestea:

– Pravilele credinței noastre, precum și sfintele datini nu pot să facă din despărțania bărbatului de femeie o povară! Iar cele patru ramuri ale dreptei-credințe sunt în deplină potriveală în această privință. Pe de altă parte, Dezlegătorul, ajuns soț legiuit, se bucură de o păsuire, dată fiind împrejurarea că este străin. Îi dăm așadar zece zile spre a-și plăti datoria.

Atunci Aluniță sărută cuviincios mâna cadiului, care cugeta în sineși: „Pe Allah! Flăcăul acesta frumos prețuiește mai mult de zece mii de dinari. Și i-aș da chiar eu cu dragă inimă!" Pe urmă Aluniță își luă bun-rămas cu multă drăgălășie de la el și alergă la soția sa Zobeida...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute șaizeci și patra noapte

Spuse:

... cu multă drăgălășie și alergă la soția sa Zobeida.

Și Zobeida, cu chipul străluminat de bucurie, îl întâmpină pe Aluniță firitisindu-l pentru izbânda dobândită, și-i dete o sută de dinari anume spre a orândui, numai pentru ei doi, un ospăț care să țină toată noaptea. Și Aluniță, cu banii de la nevastă-sa, porunci pe dată să se gătească ospățul cu pricina. Și amândoi se apucară să mănânce și să bea pe săturatele. Atunci, huzuriți până peste marginile huzurului, se desfătară îndelung. Pe urmă, ca să-și mai facă pofta, coborâră la

sala de petreceri, aprinseră făcliile și se porniră ei doi să cânte niște cântece de să facă pietrele să dănțuiască și zborul păsărilor să se oprească în vânătaia cerului.

Încât nu e de mirare că deodată se auziră la ușa dinspre drum a casei niște bătăi. Iar Zobeida, care le auzi dintâi, îi spuse lui Aluniță:

– Ia du-te de vezi cine bate la ușă.

Și Aluniță coborî numaidecât să deschidă.

Or, în noaptea aceea, califul Harun Al-Rașid, simțindu-și pieptul nădufit, spusese către vizirul Giafar, spătarul Massrur și poetul său drag, desfătătorul Abu-Nowas:

– Îmi simt pieptul cam apăsat. Haideți să ne preumblăm oleacă pe ulițele Bagdadului, ca să găsim ceva cu ce să ne voioșim toanele!

Și se străvestiseră tuspatru în straie de derviși persani și plecaseră să bată ulițele Bagdadului, cu nădejdea în vreo întâmplare hazlie. Și ajunseseră într-acest chip dinaintea casei Zobeidei și, când auziră cântecele și zvoana de lăute, bătură la ușă, după năravul dervișilor, fără să le pese de ceva.

Când îi văzu pe derviși, Aluniță, cum nu era un neștiutor al datorințelor de ospeție, și cum pe deasupra mai era plin de o voie bună minunată, îi primi cu toată inima și îi pofti în odaia de la intrare și le aduse de-ale gurii. Dar ei nu vroiră a primi să mănânce, spunând:

– Pe Allah! sufletele gingașe nu au trebuință de niciun fel de mâncăruri spre a-și desfăta simțirea, ci numai de o cântare frumoasă! Și băgăm de seamă că iacătă cântecele au tăcut taman odată cu venirea noastră. Oare nu cumva era o cântăreață de meserie aceea care cânta așa de minunat?

Și Aluniță spuse:

– Ba nu, domniile voastre! Era chiar soția mea.

Și le povesti pătărania lui, de la început până la

sfârşit, fără să sară peste niciun amănunt. Ci n-ar fi de niciun folos s-o mai spunem şi noi încă o dată.

Atunci căpetenia dervişilor, care era chiar califul, îi spuse lui Aluniţă, care i se părea gingaş până peste poate şi faţă de care se simţise cuprins dintr-odată de duioşie:

– Fiul meu, poţi să fii liniştit în ceea ce priveşte cei zece mii de dinari pe care îi datorezi soţului dintâi al soţiei tale. Eu sunt capul *tekkelei* dervişilor din Bagdad, care numără patruzeci de mădulare; noi, din mila lui Allah, suntem avuţi; iar zece mii de dinari pentru noi nu sunt vreo corvoadă. Aşa că îţi făgăduiesc că au să ajungă la tine până în zece zile. Dar du-te şi roag-o pe soţia ta să ne cânte ceva, de după perdea, spre a ne înviora sufletul. Întrucât, fiul meu, cântecul le slujeşte unora de mâncare, altora de leac, iar altora de vânturar: pentru noi îndeplineşte câteşitrei slujbele deodată.

Aluniţă nu se lăsă rugat mai mult; iar soţia sa Zobeida binevoi a primi să cânte pentru dervişi. Încât bucuria lor fu până peste poate; şi petrecură o noapte desfătată, ba ascultând cântecul şi răspunzând: „Ah! ah!" din toată inima, ba tăifăsuind dulce, ba ascultând ticluielile soitarii ale poetului Abu-Nowas, pe care frumuseţea flăcăului îl făcea să aiureze până peste marginile aiurelii.

La ziuă, dervişii cei calpi se ridicară, iar califul, până a nu pleca, puse sub perna pe care se sprijinise o pungă în care se aflau, pentru început, o sută de dinari de aur, atâta cât avea cu sine la ceasul acela. Pe urmă îşi luară bun-rămas de la gazda lor cea liudă, mulţumindu-i prin gura lui Abu-Nowas, care îi ticlui nişte stihuri alese şi care îşi făgădui straşnic în ceea ce îl privea că nu are să-l piardă din vedere.

Înspre prânz, Aluniţă, căruia Zobeida îi dăduse cei o sută de dinari găsiţi sub pernă, vru să iasă ca să se ducă în suk să facă nişte târguieli; şi, când deschise uşa, văzu

opriți dinaintea casei cincizeci de catâri încărcați cu legături de bogasiuri, iar pe o catârcă înfotăzată falnic un copilandru, rob abisinian, minunat la chip, care ținea în mână o scrisoare făcută sul.

Când îl văzu pe Aluniță, copilandrul cel gingaș sări sprinten jos, veni de săruta pământul dinaintea flăcăului și, înmânându-i răvașul, îi spuse:

– O, stăpâne Aluniță al meu, chiar acuma tocmai am sosit de la Cairo, trimis la tine de părintele tău Șamseddin, starostele negustorilor din cetate. Îți sunt aducător a cincizeci de mii de dinari în mărfuri de preț, și a unei legături pline cu un dar de la mama ta, anume pentru soția ta Sett Zobeida, un ibric bătut cu nestemate și un lighenaș de aur ispitit...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute șaizeci și cincea noapte

Spuse:

... un ibric bătut cu nestemate și un lighenaș de aur ispitit.

Aluniță rămase atâta de uluit și de bucuros totodată de acea întâmplare de-a mirărilea, încât dintru-ntâi nu se gândi decât să afle ce cuprindea scrisoarea. O desfăcu și citi cele ce urmează:

„După urările cele mai depline de fericire și de sănătate din partea lui Șamseddin către fiul său Aluniță!

Află, o, fiul meu mult-iubit, că zvonul despre prăpădul care a căzut peste caravana ta și despre pierderea bunurilor tale a răzbătut până la mine. Numaidecât ți-am întocmit altă caravană de cincizeci de catâri încărcați cu mărfuri de cincizeci de mii de dinari de aur. Pe deasupra, maică-ta

îți trimite un caftan frumos pe care l-a înhorboțit cu chiar mâna ei și, ca dar pentru soția ta, un ibric și un lighenaș care, îndrăznim a nădăjdui, are să-ți placă.

Întrucât într-adevăr am aflat, cu oarecare uimire, că ai slujit de Dezlegător într-o despărțanie pricinuită de rostirea Lepădării pe cele Trei. De vreme ce tu ai găsit-o pe tânăra femeie pe pofta ta, după încercare, bine ai făcut că ți-ai oprit-o. Încât mărfurile care îți vin sub paza micuțului abisinian Salim au să-ți slujească, și încă până peste trebuință, spre a-ți plăti cei zece mii de dinari pe care îi datorezi, ca daune, soțului dintâi.

Mama ta și toți ai noștri sunt bine sănătoși, nădăjduiesc întoarcerea ta grabnică și îți trimit cu drag salamalecurile lor și mărturia cea mai osebită a iubirii lor.

Să trăiești multă vreme!"

Scrisoarea și sosirea năpristan a acelor bunuri îl tulburară până într-atâta pe Aluniță, încât nu cugetă o clipită la nepotrivelile din întâmplarea aceea. Și se urcă la soția sa și îi povesti cum stau lucrurile.

Nici nu-și isprăvise el bine lămuririle când se auziră niște bătăi la ușă, și tatăl Zobeidei cu soțul dintâi se iviră în odaia de la intrare. Veneau să încerce a-l îndupleca pe Aluniță să se despărțească prin bună-înțelegere.

Tatăl Zobeidei îi spuse așadar lui Aluniță:

– Fiul meu, aibi milă de ginerele meu dintâi, care tare o iubește pe cea care i-a fost soție! Allah ți-a trimis bunuri care îți îngăduie să cumperi cele mai frumoase roabe din târg, precum și să te însori, cu nuntă legiuită, chiar și cu fata celui mai de vază dintre emiri. Încât dă-i îndărăt bietului om soția, iar el se învoiește să se facă rob al tău!

Și Aluniță răspunse:

– Chiar că Allah mi-a trimis toate aceste bunuri ca să-l răsplătesc cu mărinimie pe cel de dinaintea mea.

Sunt gata să-i dau cei cincizeci de catâri cu mărfurile de pe ei, şi chiar şi robuleţul abisinian Salim, şi să nu opresc din toate decât darul pentru soţia mea, adică lighenaşul şi ibricul!

Pe urmă adăugă:

– Dar dacă fiica ta Zobeida se învoieşte să se întoarcă la soţul ei dintâi, mă învoiesc şi eu s-o dezleg!

Atunci socrul intră la Zobeida şi o întrebă:

– Hei, primeşti să te întorci la soţul tău dintâi?

Ea răspunse, dând spornic din mâini a lepădare:

– Ya Allah! Ya Allah! Păi da el nici habar n-a avut vreodată de preţul straturilor din livada mea, şi totdeauna s-a oprit la jumătatea drumului! Nu, pe Allah! rămân cu flăcăul care m-a răvăşit în toate chipurile!

Când se dumiri că pentru el orice nădejde se irosise, soţul dintâi fu cuprins de o mâhnire aşa de mare, încât îi plesni fierea în el acolo pe loc, pe clipă pe dată, şi muri. Şi iac-aşa cu el!

Cât despre Aluniţă, acesta urmă a se voioşi mai departe cu nurlia şi dibacea de Zobeida; şi în toată serile, după ospăţ şi după un potop de năstruşnicii, de hârjoane şi de alte asemenea, amândoi laolaltă îi trăgeau câte o cântare de să facă pietrele să dănţuiască şi să oprească în vânătăile cerului zborul păsărilor.

În cea de a zecea zi de la însurătoarea sa, Aluniţă îşi aduse aminte de făgăduiala pe care i-o făcuse căpetenia dervişilor că îi trimite zece mii de dinari, şi îi spuse soţiei:

– Vezi tu ce căpetenie de mincinoşi? Dacă ar fi trebuit să aştept împlinirea făgăduielii lui, acuma aş fi mort de foame în temniţă! Pe Allah! dacă l-aş mai întâlni vreodată, i-aş cam spune eu ce gândesc despre reaua lui credinţă!

Apoi, întrucât se lăsa seara, puse să se aprindă făcliile din sala de ospeţe şi tocmai se pregătea să înceapă o cântare, ca în toate serile, când se auziră bătăi la uşă.

Sări să se ducă chiar el la ușă și nu mică îi fu mirarea când îi zări pe cei patru derviși din noaptea dintâi. Pufni a râs în nasul lor și le spuse:

– Bineveniți fie mincinoșii, inșii cei de rea-credință! Ci eu tot am să vă poftesc să intrați; întrucât Allah m-a mântuit să mai am trebuință de ajutorul vostru. Și-apoi, măcar că sunteți mincinoși și fățarnici, sunteți totuși desfătători și bine crescuți!

Și îi duse în sala de ospețe și o rugă pe Zobeida să le cânte ceva, de după perdea. Iar ea cântă într-un chip de să le răpească mințile, de să facă pietrele să dănțuiască și de să se oprească în vânătaia cerului zborul păsărilor.

La o vreme, căpetenia dervișilor se ridică și se duse să-și împlinească o trebuință. Atunci unul dintre dervișii cei calpi, și care era poetul Abu-Nowas, se plecă la urechea lui Aluniță și îi spuse...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute șaizeci și șasea noapte

Spuse:

... poetul Abu-Nowas se plecă la urechea lui Aluniță și îi spuse:

– O, minunată gazdă a noastră, îngăduiește-mi să-ți pun o întrebare: cum de a-i putut să crezi o clipită că tatăl tău Șamseddin ți-a trimis cei cincizeci de catâri încărcați cu bunuri? Ia să vedem! Câte zile fac ele de la Bagdad la Cairo?

El răspunse:

– Patruzeci și cinci de zile, pe puțin.

Abu-Nowas întrebă:

– Și ca să se întoarcă?

El răspunse:

– Patruzeci de zile, pe puțin.

Abu-Nowas începu să râdă și zise:

– Atunci cum ai vrea ca în mai puțin de zece zile tatăl tău să fi aflat de pierderea caravanei tale și să fi putut să-ți trimită alta?

Aluniță strigă:

– Pe Allah! bucuria mi-a fost așa de mare, încât nici nu am avut vreme să cuget la toate astea! Da, spune-mi atunci, dervișule: și scrisoarea pe care mi-a scris-o? și peșcheșul acela? de unde vin?

Abu-Nowas răspunse:

– Deh, Aluniță! dacă ai fi tot atâta de deștept pe cât ești de frumos, de mult ai fi ghicit că sub hainele de derviș ale căpeteniei noastre este însuși stăpânul nostru califul, emirul drept-credincioșilor, Harun Al-Rașid, iar cel de al doilea derviș este însuși vizirul cel înțelept, Giafar Barmecidul, iar cel de al treilea este spătarul Massrur, iar eu sunt robul și proslăvitorul tău Abu-Nowas, poet numai!

La spusele acestea, Aluniță rămase până peste poate de uluit și de năucit, și întrebă cu sfială:

– Păi, o, mărite poete Abu-Nowas, care îmi este meritul ce-a tras asupra-mi toate milele acestea ale califului?

Abu-Nowas zâmbi a râde și spuse:

– Frumusețea ta!

Și adăugă:

– Cel mai mare merit în ochii lui este acela de a fi tânăr, ispitit și nurliu. Și socoate că niciodată nu se cumpără prea scump priveliștea unei făpturi frumoase și vederea unui obraz chipeș!

Estimp, califul se întoarse să-și ia locul pe chilim. Atunci Aluniță veni să se temenească între mâinile sale și îi spuse:

– O, emire al drept-credincioșilor, Allah păstreaze-te întru cinstirea și dragostea noastră, și să nu ne văduvească El nicicând de milele dărniciei tale!

Iar califul îi zâmbi și îl mângâie ușurel pe obraz și îi spuse:

– Te aștept mâine la sarai.

Apoi încheie petrecerea și, urmat de Giafar, de Massrur și de Abu-Nowas, care îl povățui pe Aluniță să nu uite să vină, plecă.

A doua zi, Aluniță, pe care nevastă-sa îl îndemnă de zor să se ducă la sarai, alese lucrurile cele mai de preț pe care i le adusese micuțul Salim, le așeză într-un sipet tare frumos și puse sipetul pe capul robului cel drăgălaș; apoi, după ce fu îmbrăcat și gătit cu multă grijă de soția sa Zobeida, purcese la divan, luându-l cu sine și pe copilul cu sipetul acela. Și urcă la divan și, punând sipetul la picioarele califului, îi făcu o închinare în stihuri bine ticluite, și îi spuse:

– O, emire al drept-credincioșilor, Prorocul nostru cel binecuvântat (asupra-i fie rugăciunea și pacea!) primea orice dar, ca nu cumva să pricinuiască vreo mâhnire celui care i-l închina. Robul tău ar fi și el bucuros dacă ai să binevoiești să primești sipețelul acesta ca mărturie a datorinței sale!

Atunci califul fu mulțumit de cinstirea aceea din partea flăcăului și îi spuse:

– Este prea mult, o, Aluniță, întrucât tu însuți ne și ești un peșcheș tare scump! Fii dar binevenit în saraiul meu și, de astăzi chiar, vreau să te căftănesc într-o slujbă înaltă.

Și pe dată îl și mazili din slujbă pe starostele cel mare al negustorilor din Bagdad și îl căftăni pe Aluniță în locul lui.

Pe urmă, pentru ca acea căftănire să fie aflată de

toată lumea, califul scrise un firman în care ştiricea faptul, porunci ca firmanul să fie înmânat valiului, care îl trecu pristavului obştesc să-l strige pe toate uliţele şi prin toate sukurile din Bagdad.

Cât despre Aluniţă, d-apoi el începu chiar din ziua aceea a se duce neabătut la calif, care nu mai putea să se lipsească de a-l vedea. Şi, spre a-şi vinde mărfurile, cum nu avea nicidecum vreme el însuşi, deschise o prăvălie frumoasă, în capul căreia îl puse pe micuţul rob tuciuriu, care se dovedi de minune în meseria aceea gingaşă.

De-abia se scurseră într-acest chip vreo două, trei zile, că iacătă că i se vesti califului moartea neaşteptată a căpeteniei paharnicilor săi. Şi califul, pe loc, îl şi căftăni pe Aluniţă în slujbele baş-paharnicului, şi îl dărui cu un caftan falnic, potrivit cu slujba aceea măreaţă, şi îi hotărî o simbrie strălucită. Şi într-acest chip nu se mai despărţi de el.

Peste două zile, cum Aluniţă sta tot pe lângă calif, odăiaşul cel mare intră, sărută pământul dinaintea scaunului domnesc şi spuse:

– Păstreze-i Allah zilele califului şi sporească-i-le cu tot atâtea zile câte tocmai i-a răpit moartea căpeteniei saraiului!

Şi adăugă:

– O, emire al drept-credincioşilor, căpetenia saraiului a murit adineaori!

Emirul drept-credincioşilor spuse:

– Aibă-l Allah întru mila sa!

Şi tot atunci îl şi căftăni pe Aluniţă căpetenie a saraiului în locul răposatului şi îi hotărî nişte simbrii încă şi mai strălucite. Şi într-acest chip Aluniţă avea să rămână mereu alături de calif. Apoi, după ce căftănirea aceea se făcu şi fu ştiricită în tot saraiul, califul ridică divanul, fluturând, ca de obicei, năframa...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute șaizeci și șaptea noapte

Spuse:

... califul ridică divanul, fluturându-și, ca de obicei, năframa, și nu îl mai opri la el decât pe Aluniță.

Încât, din ziua aceea, Aluniță își petrecea toate zilele la sarai; și nu se mai întorcea la el acasă decât tare târziu noaptea și se culca fericit cu soția lui căreia îi istorisea toate întâmplările de peste zi.

Iar dragostea califului față de Aluniță nu făcu decât să sporească zi de zi, până într-atâta încât ar fi fost în stare să jertfească totul, decât să lase neîmplinită fie și cea mai măruntă poftă a flăcăiandrului, precum se vădește din întâmplarea următoare.

Califul rânduise un benchet la care se aflau de față soții săi de inimă cei îndătinați: Giafar, poetul Abu-Nowas, Massrur și Aluniță. De după perdea cânta chiar cadâna cea mai dragă califului, cea mai frumoasă și mai desăvârșită dintre cadânele sale. Și deodată califul se uită țintă la Aluniță și îi spuse:

– Prietene, îți place cadâna mea, citesc asta în ochii tăi.

Și Aluniță răspunse:

– Ceea ce îi place stăpânului trebuie să-i placă și robului!

Și califul strigă:

– Pe capul meu și pe mormântul strămoșilor mei, o, Aluniță, din clipita aceasta cadâna mea este a ta!

Și o chemă numaidecât pe căpetenia hadâmbilor și îi spuse:

– Du la casa căpeteniei saraiului meu toate lucrurile precum și pe cele patruzeci de roabe ale cadânei mele

Desfătarea-Inimilor, pe urmă du-o şi pe ea la casa lui într-un jeţ purtat de robi.

Dar Aluniţă spuse:

– Pe viaţa ta, o, emire al drept-credincioşilor, iartă-l pe robul tău nevrednic de a lua ceea ce este al stăpânului!

Atunci califul pricepu gândul lui Aluniţă şi îi spuse:

– Poate că ai dreptate. De bună seamă că soţia ta ar fi zuliară pe fosta mea cadână! Încât cadâna să rămână la sarai!

Pe urmă se întoarse către Giafar, vizirul său, şi îi spuse:

– O, Giafar, se cade să cobori numaidecât la sukul de robi, întrucât azi e zi de târg, şi să cumperi, la zece mii de dinari, cea mai frumoasă roabă din tot sukul. Şi s-o duci pe dată acasă la Aluniţă!

Giafar se ridică pe dată, coborî la sukul de robi, şi îl rugă pe Aluniţă să-l însoţească spre a-i arăta chiar el ce alegere să facă.

Or, valiul cetăţii, emirul Khaled, coborâse şi el în ziua aceea la suk ca să cumpere o roabă pentru fecioru-său, care tocmai ajunsese la vârsta de flăcău.

Valiul cetăţii avea într-adevăr un fiu. Dar fiul acela era un băiat de o urâţenie cât să facă să lepede o femeie plină – scălâmb, cu răsuflarea împuţită, cu ochii câşi, cu gura mare cât o veşcă de vacă bătrână. Încât îl chema Buhăilă[1].

Chiar în seara din ajun, Buhăilă împlinise paisprezece ani, iar maică-sa era îngrijorată, de o bună bucată de vreme, că nu văzuse la el niciun semn de bărbăţie adevărată. Dar se linişti numaidecât când băgă de seamă, chiar în dimineaţa acelei zile, că fiu-său Buhăilă, ca urmare a vreunui vis, se desfătase de unul singur în somnul lui, lăsând pe saltea un semn de netăgăduit.

[1] La M. A. Salie: *Habazlam Bazzaza.*

Dovada aceea o bucurase până peste poate pe mama lui Buhăilă şi o făcuse să dea fuga la bărbatu-său să-i ducă ştirea cea fericită, silindu-l să coboare pe dată la suk, însoţit de fiul său, ca să-i cumpere o roabă frumoasă pe pofta lui.

Aşadar vru Ursita, care este în mâinile lui Allah, ca în ziua aceea să facă aşa ca să se întâlnească în sukul de robi Giafar şi Aluniţă cu emirul Khaled şi cu fiul acestuia, Buhăilă.

După salamalecurile îndătinate, se strânseră cu toţii laolaltă şi puseră să treacă pe dinaintea lor telalii, fiecare cu toate roabele albe, tuciurii ori negre, pe care le aveau. Aşa că văzură o grămadă fără de număr de copile – grecoaice, abisinience, chinezoaice şi persiance – şi erau gata să plece fără a se hotărî în ziua aceea la alegerea vreuneia, când însuşi căpetenia misiţilor trecu cel din urmă, ţinând de mână o copilă cu chipul descoperit, mai frumoasă ca luna plină din luna Ramadanului.

La vederea ei, Buhăilă începu să pufnească de zor spre a-şi arăta jindul şi îi spuse emirului Khaled, tătânele său:

– Asta e care îmi trebuie!

Iar Giafar la rându-i îl întrebă pe Aluniţă:

– Aceasta te mulţumeşte?

El răspunse:

– Face banii!

Atunci Giafar o întrebă pe copilă:

– Cum te cheamă, o, roabă gingaşă?

Ea răspunse:

– O, stăpâne al meu, Yasmina!

Atunci vizirul îl întrebă pe misit:

– Ce preţ de strigare are Yasmina?

El spuse:

– Cinci mii de dinari, o, stăpâne al meu!

Atunci Buhăilă strigă:
– Eu dau șase mii!
Atunci Aluniță păși înainte și spuse:
– Dau opt mii!
Atunci Buhăilă pufni de mânie și spuse:
– Opt mii de dinari și încă unul!
Giafar spuse:
– Nouă mii și încă unul!
Dar Aluniță spuse:
– Zece mii de dinari!
Atunci misitul, temându-se ca nu care cumva cele două părți să se răzgândească, spuse:
– La zece mii de dinari, roaba Yasmina!
Și i-o dete lui Aluniță.
Când văzu așa, Buhăilă se prăbuși mestecând în vânt cu mâinile și cu picioarele, spre marea supărare a tatălui său, emirul Khaled, care nu îl adusese la suk decât ca să facă cheful neveste-sii, că altmintrelea îi era silă de el din pricina hidoșiei și a nătângiei lui.
Cât despre Aluniță, acesta, după ce mulțumi vizirului Giafar, o luă pe Yasmina și o îndrăgi, iar ea îl îndrăgi tot așa. Încât, după ce i-o înfățișă neveste-sii Zobeida, care o găsi ispititoare și îl lăudă pentru alegerea făcută, se desfătă cu ea în chip legiuit, luând-o ca pe cea de a doua soție. Și dormi în noaptea aceea cu ea, și o plodi pe dată, precum are să se vădească în urmarea istorisirii.
Dar cât despre Buhăilă, iacătă!
După ce izbutiră, cu momeli și cu șoseli, să-l ducă acasă, se aruncă pe saltele și nu mai vroi să se scoale nici să mănânce, nici să bea, și de altminteri aproape că își pierduse mințile de tot.
Pe când toate femeile din casă, uluite, o împresurau pe mama lui Buhăilă, care era năucită până peste poate, iacătă că tocmai intră pe ușă o cotoroanță de babă, care

era mama unui hoțoman vestit, la ceasul acela întemnițat, în temeiul unei osânduiri la ocnă pe viață și știut în tot Bagdadul pe numele de Ahmad-Vicleanul[1].

Ahmad-Vicleanul acela era atâta de dibaci în meșteșugul furtișagului, încât pentru el era un joc să șterpelească o poartă de sub chiar nasul portarului și s-o facă să nu mai fie de parcă ar fi înghițit-o, să găurească zidurile dinaintea stăpânului casei, prefăcându-se că-și face treaba mică, să smulgă genele de la ochii unui ins fără ca acela să-l vadă, să șteargă sulimanul de pe ochii unei femei fără ca ea să simtă.

Mama lui Ahmad-Vicleanul intră așadar la mama lui Buhăilă și, după salamalecuri, o întrebă:

– Care este pricina supărării tale, o, stăpână a mea? Și de ce boală zace tânărul meu stăpân, fiul tău, ocrotească-l Allah?

Atunci mama lui Buhăilă îi istorisi bătrânei, care încă de multă vreme îi slujea de aducătoare de slujnice, pricina care îi prăbușise pe toți în starea aceea. Iar mama lui Ahmad-Vicleanul strigă:

– O, stăpână a mea, numai fecioru-meu ar putea să vă scape din necaz, mă juruiesc ție pe viața ta! Cată să capeți slobozirea lui, și are să știe el să găsească vreun tertip cu care s-o aducă pe Yasmina cea frumoasă în mâinile tânărului nostru stăpân, fiul tău. Întrucât bine știi că bietul meu copil zace în lanțuri, la picioare cu un belciug de fier pe care stau săpate vorbele: „Pe viață!" Și toate astea numai pentru că a bătut niște bani calpi!

Iar mama lui Buhăilă îi făgădui ocrotire.

Drept pentru care, chiar în seara aceea, când valiul, soțul ei, se întoarse acasă, se duse la el, după cină; și se dichisise, și se parfumase, și își luase înfățișarea ei cea

[1]La M. A. Salie, se păstrează numele original: pungașul *Ahmad-Kamakin*.

mai ispitită. Încât emirul Khaled, care era un om tare bun, nu putu să se împotrivească poftei pe care i-o stârnea vederea soției sale și vru s-o cuprindă; ci ea se împotrivi și îi spuse:

– Juruiește-mi pe despărțenie că ai să-mi dai ceea ce am să-ți cer!

Iar el i se jurui. Și ea îl îndupleca la milă de soarta mamei celei bătrâne a hoțomanului și căpătă de la el făgăduiala slobozeniei. Încât apoi ea se lăsă în pofta soțului.

Și-așa, a doua zi dimineața, emirul Khaled, după spălările îndătinate și după rugăciune, se duse la temnița unde era întemnițat Ahmad-Vicleanul și îl întrebă:

– Hei, tâlharule, te căiești de relele săvârșite?

El răspunse:

– Mă căiesc, și o mărturisesc cu vorba întocmai precum cuget în inima mea!

Atunci valiul îl scoase din temniță și îl duse dinaintea califului, care rămase uluit până peste poate că îl mai vedea în viață, și îl întrebă:

– Ce, o, tâlharule, încă tot n-ai murit?

El răspunse:

– Pe Allah! o, emire al drept-credincioșilor, viața celui ticălos este tare grea la popreală!

Atunci califul începu să râdă în hohote și spuse:

– Trimiteți după fierar să vină să-i scoată fiarele!

Pe urmă îi spuse:

– Întrucât îți cunosc isprăvile, vreau să-ți ajut a te statornici de-acuma în căința ta, și, întrucât nimeni nu-i știe pe hoți mai bine ca tine, te căftănesc peste agia Bagdadului.

Și pe dată califul puse să se pristăvească firmanul prin care îl căftănea pe Ahmad-Vicleanul căpetenie peste agie. Atunci Ahmad sărută mâna califului și purcese pe dată la treburile slujbei lui.

Ca început așadar, spre a-și sărbători vesel slobozenia și slujba cea proaspătă, se duse la rateșul pe care îl ținea ovreiul Abraham, tăinuitorul isprăvilor lui de odinioară, să golească vreo două-trei oluri bătrâne din băutura lui, un vin grecesc minunat. Încât atunci veni maică-sa după el să-i spună de datorința pe care urma s-o dovedească de aci înainte față de aceea care fusese cheia slobozeniei lui, soția emirului Khaled, mama lui Buhăilă; și îl găsi pe jumătate beat și ostenind să-l tragă de barbă pe ovrei, care nu cuteza să cârtească din cinstire față de slujba înfricoșată de căpetenie de agie a fostului Ahmad-Vicleanul.

Dar bătrâna tot izbuti să-l scoată de acolo și, luându-l de-o parte, îi povesti toate împrejurările care duseseră la slobozirea lui, și îi spuse că trebuia numaidecât să închipuie ceva spre a o răpi pe roaba lui Aluniță, căpetenia saraiului.

La vorbele acestea, Ahmad-Vicleanul îi spuse maică-sii:

– Treaba se va face în seara aceasta. Întrucât nimica nu este mai ușor.

Și o lăsă, ca să se ducă să rânduiască lovitura...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute șaizeci și opta noapte

Spuse:

... Și o lăsă, ca să se ducă să rânduiască lovitura.

Or, se cade a se ști că în noaptea aceea Harun Al-Rașid intrase în iatacul soției sale Sett-Zobeida; întrucât era ziua dintâi a lunii, iar el îi hotărâse ziua aceea spre a sta de vorbă cu ea despre treburile obișnuite și să-i ceară sfatul despre toate treburile mari și mici ale împărăției

lui. Că avea în ea o încredere fără de margini și-i era dragă pentru înțelepciunea și pentru frumusețea ei mereu proaspete. Dar tot așa se cade a se mai ști că emirul drept-credincioșilor avea obiceiul, înainte de a intra în iatacul soției sale, să-și lase în odaia de la intrare, pe o sofa anume, șiragul de mătănii făcut din boabe de chihlimbare și de peruzele, spada lui cea dreaptă cu mâner de jad învrâstat în rubine mari cât ouăle de porumbel, pecetea împărătească și un fănăraș de aur împodobit cu nestemate care îi lumina calea atunci când, la vreme de noapte, își cerceta în taină saraiul.

Amănuntele acestea erau bine știute de Ahmad-Vicleanul. Așa că îi slujiră spre a-și pune în fapt vicleșugul. Așteptă beznele nopții și somnul robilor, spre a-și agăța scara de sfoară de-a lungul zidului din latura ce slujea de iatac soției califului, să se cațere acolo și să se strecoare tăcut ca o umbră în odăița de la intrare unde, într-o clipeală de ochi, puse gabja pe cele patru lucruri de preț, spre a grăbi să coboare pe acolo pe unde urcase.

De aci, dete fuga la casa lui Aluniță și, în același chip, se strecură în curte unde, fără a face nici cel mai mic zgomot, ridică una din pietrele de marmură care pardoseau curtea, săpă repede o groapă și ascunse în ea lucrurile furate. Pe urmă, după ce puse totul la loc în bună rânduială, pieri spre a se duce să bea mai departe la rateșul ovreiului Abraham.

Dar Ahmad-Vicleanul, ca hoț desăvârșit ce era, nu putu să-și înfrâne jindul de a-și însuși unul dintre cele patru lucruri furate. Așa că șterpeli fănărașul de aur și, în loc să-l îngroape laolaltă cu celelalte în fundul gropii, îl îngropă în buzunarul său, zicându-și: „Nu stă în deprinderile mele să nu-mi iau misitia. Aici mă plătesc singur!“

Dar, ca să ne întoarcem la calif, dintru-ntâi mare îi fu mirarea când nu-și mai găsi, dimineața, cele patru lucruri de preț pe sofa. Apoi, când hadâmbii întrebați se aruncară cu fața la pământ, apărându-se cu neștiința lor, califul fu cuprins de o supărare fără de margini și, până într-atâta încât își îmbrăcă pe clipită rantia cea cumplită a mâniei. Caftanul acela era tot numai din mătase roșie; și când califul îl îmbrăca, acesta era semnul unui prăpăd neabătut și al unor năpaste înfricoșătoare pe capul tuturor celor din preajma lui.

Califul, după ce îmbrăcă acel caftan roșu, intră la divan și șezu în scaunul de domnie, singur în toată sala. Și toți dregătorii și toți vizirii intrară unul câte unul și se ploconiră cu fața la pământ, și șezură prăvăliți așa, afară de Giafar care, măcar că îngălbenise, sta drept și cu ochii ațintiți la picioarele califului.

Peste un ceas de tăcere înfricoșată ca aceea, califul se uită la Giafar cel încremenit și îi spuse cu glas înfundat:

– Căldarea clocotește!

Giafar răspunse:

– Ferească Allah de orice rău!

În clipita aceea, intră valiul însoțit de Ahmad-Vicleanul.

Și califul îi spuse:

– Dă-te mai încoace, emire Khaled! Și ia spune-mi cum stăm cu liniștea obștească în Bagdad!

Valiul, tătânele lui Buhăilă, răspunse:

– Liniștea este desăvârșită în Bagdad, o, emire al drept-credincioșilor!

Califul strigă:

– Minți !

Și întrucât valiul, uluit, habar nu avea cum să-și lămurească mânia aceea, Giafar, care era mai aproape de el, îi șopti la ureche, în două vorbe, pricina care îl năuci de-a binelea. Pe urmă califul îi spuse:

– Dacă până deseară nu ai izbutit să găsești lucrurile cele de preț, care îmi sunt mai scumpe decât toată împărăția, capul tău are să spânzure deasupra porții de la sarai!

La vorbele acestea, valiul sărută pământul dintre mâinile califului și strigă:

– O, emire al drept-credincioșilor, hoțul trebuie să fie careva de la sarai, căci vinul care se oțetește cuprinde chiar în sineși floarea dospelii. Și-apoi îngăduiește-i robului tău să spuie că răspunzător nu poate să fie decât numai un ins, și anume capul de agie, care numai el are sarcina acestei veghi, și care de altminteri îi știe bob cu bob pe toți hoții din Bagdad și din împărăție! Așa încât moartea lui se cade să fie înaintea morții mele, în împrejurarea că nu s-ar găsi lucrurile pierdute.

Atunci păși înainte capul de agie, Ahmad-Vicleanul, și, după închinăciunile de cuviință, îi spuse califului:

– O, emire al drept-credincioșilor, hoțul are să fie dovedit. Dar mă rog califului să-mi slobozească un firman care să-mi îngăduiască a face cercetări la toți cei ce sălășluiesc la sarai și la toți cei ce intră aici, până și la cadiu, până și la vizirul cel mare Giafar, ori la căpetenia saraiului Aluniță!

Iar califul porunci să i se slobozească pe dată firmanul cu pricina și spuse:

– Îmi trebuie, orice-ar fi, să pun a se tăia capul cuiva, și va fi ori capul tău, ori capul hoțului. Alege! Și mă jur pe viața mea și pe mormântul strămoșilor mei că, de-ar fi hoțul acela chiar și fiul meu, moștenitorul meu la domnie, hotărârea mea va fi neabătută: moartea în spânzurătoare pe maidanul cetății!

La vorbele acestea, Ahmad-Vicleanul, cu firmanul în mână, ieși și se duse să-și ia doi străjeri de la cadiu și doi străjeri de la valiu, și își începu numaidecât cercetările, mergând la casa lui Giafar, apoi la cea a

valiului şi apoi la cea a cadiului. Pe urmă ajunse la casa lui Aluniță, care nici habar nu avea de ceea ce era să se întâmple.

Ahmad-Vicleanul, ținând firmanul într-o mână, iar în mâna cealaltă o vergea grea de aramă, păşi în odaia de la intrare şi îi dete de ştire lui Aluniță despre împrejurare, şi îi spuse:

– Ci eu am să mă feresc, doamne, a mă apuca de cercetări în casa prietenului de inimă al califului! Îngăduieşte-mi, aşadar, să plec ca şi cum lucrul s-ar fi săvârşit!

Aluniță spuse:

– Ferească-mă Allah de una ca asta, o, căpetenie a agiei! Se cade să-ți îndeplineşti datoria până la capăt!

Atunci Ahmad-Vicleanul spuse:

– Am s-o fac numai aşa chipurile!

Şi, cu o înfățişare nepăsătoare, ieşi în curte şi începu să dea ocol lovind în fiecare piatră de marmură cu vergeaua lui de aramă, până ce ajunse la piatra cu pricina care, la lovitură, scoase un sunet gol.

Când auzi sunetul acela, Ahmad-Vicleanul strigă:

– O, domnia ta, pe Allah! eu tare socot că aci dedesubt trebuie să fie vreo criptă bătrână în care o fi tăinuită vreo comoară din vremurile duse!

Iar Aluniță le spuse celor patru străjeri:

– Atunci încercați să săltați marmura ca să vedem cam ce poate să fie dedesubt!

Şi numaidecât străjerii îşi înfipseră uneltele în despicăturile din jurul pietrei de marmură şi o săltară. Şi, dinaintea ochilor tuturora, se iviră trei dintre lucrurile furate, anume spada, pecetea şi mătăniile.

La priveliştea aceea, Aluniță strigă:

– În numele lui Allah!

Şi căzu leşinat.

Atunci Ahmad-Vicleanul trimise după cadiu şi după

valiu, şi după martori; şi cu toţii pecetluiră hârtia, iar cadiul însuşi se duse s-o înmâneze califului, pe când străjerii îl zeberiră pe Aluniţă.

Când se văzu cu cele trei lucruri în mâinile sale, afară de fanar, şi auzi că fuseseră găsite în casa celui pe care îl socotea ca pe cel mai credincios şi mai de inimă prieten al său, pe care îl potopise cu hatâruri şi în care îşi pusese o încredere fără de margini, califul rămase vreme de un ceas fără a rosti o vorbă, apoi se întoarse către căpetenia străjilor şi spuse:

– Să fie spânzurat!

Numaidecât, căpetenia străjilor ieşi şi puse să se strige osânda pe toate uliţele Bagdadului, şi se duse acasă la Aluniţă, pe care îl zeberi el însuşi şi îi zăpsi pe clipă pe dată femeile şi bunurile. Bunurile se vărsară în vistieria obştească, iar cele două femei aveau să fie strigate în târg la mezat ca roabe; da atunci valiul, tătânele lui Buhăilă, spuse că o ia el pe roaba care fusese cumpărată de Giafar; iar căpetenia străjilor porunci să fie dusă acasă la el cealaltă, care era Zobeida cea cu glas duios.

Or, căpetenia aceea de străji era chiar prietenul cel mai bun al lui Aluniţă, şi îi purta acestuia o dragoste ca de părinte, ce nu se dezminţise niciodată. Încât, măcar că de ochii lumii împlinea amarnicele porunci ale osândelor hotărâte de mânia califului asupra lui Aluniţă, se jurui că are să scape capul fiului său de suflet, şi mai întâi o puse la adăpost în chiar casa lui pe una dintre soţiile lui Aluniţă, pe frumoasa Zobeida, pe care nenorocirea o zdrobise.

În chiar seara aceea, urma să aibă loc spânzurarea lui Aluniţă, care până una-alta zăcea ferecat în fundul temniţei. Dar căpetenia străjilor veghea asupra lui. Se duse la căpetenia temnicerilor şi îl întrebă:

– Câţi întemniţaţi ai, osândiţi la spânzurătoare săptămâna aceasta?

El răspunse:
– Cam patruzeci, fără vreo doi, trei.
Căpetenia străjilor spuse:
– Vreau să-i văd pe toți.
Și îi trecu în cercetare, unul câte unul, de mai multe ori, și până la urmă îl alese pe unul care semăna de-a mirările cu Aluniță, și îi spuse temnicerului:
– Acesta are să-mi slujească precum a slujit odinioară berbecul jertfit de patriarhul din vechime, tatăl lui Ismail, în locul fiului său!
Îl luă așadar pe întemnițat și, la ceasul hotărât spânzurării, se duse să-l dea gâdelui, care numaidecât, dinaintea mulțimii fără de număr strânse pe meidan, și după săvârșirea cuvioaselor rânduieli îndătinate, petrecu frânghia pe după gâtul presupusului Aluniță și, dintr-o smucitură, îl și repezi în gol, spânzurat.
După care căpitanul străjilor așteptă întunericul spre a merge să-l scoată pe Aluniță din temniță și să-l ducă la el acasă pe sub mână. Și numai atunci îi dezvălui ce făcuse pentru el și îi spuse:
– Ci, pe Allah! o, fiul meu, pentru ce te-ai lăsat ispitit de lucrurile acelea scumpe, tu, cel în care califul își pusese toată încrederea?
La vorbele acestea, Aluniță se prăbuși leșinat de tulburare; iar când, în urma îngrijirilor, își veni în simțiri, strigă:
– Pe numele cel preasfânt și pe Proroc, o, taică al meu, sunt cu totul străin de furtul acela, și habar n-am nici de dedesubtul lui, nici cine este făptașul!
Iar căpetenia străjilor nu pregetă a-i da crezământ și rosti:
– Mai devreme ori mai târziu, fiul meu, vinovatul are să se dea în vileag! În ce te privește, nu poți să zăbovești o clipită mai mult în Bagdad, întrucât nu-i puțin lucru să ai ca vrăjmaș un sultan. Așa că am să plec

cu tine, lăsând-o aici, cu nevastă-mea, pe soția ta Zobeida, până ce Allah, în înțelepciunea sa, are să schimbe starea aceasta a lucrurilor!

Apoi, fără nici baremi să-i lase răgaz lui Aluniță să-și ia bun-rămas de la soția sa Zobeida, îl luă cu sine spunându-i:

– Avem să ne ducem drept în port la Aias, pe Marea Sărată, ca de acolo să ne suim pe vreo corabie ce pleacă spre Iskandaria, unde ai să aștepți trecerea vremilor trăind liniștit; întrucât cetatea Iskandaria, o, fiul meu, este tare plăcută de locuit, iar împrejurimile ei sunt verzi și binecuvântate.

Numaidecât purceseră la drum amândoi și în curând ajunseră departe de Bagdad. Dar nu aveau nimica pe ce să călărească, și taman când se întrebau cum ar fi să facă spre a-și rostui ceva, iacătă că se întâlniră cu doi evrei, niște samsari de la Bagdad, inși tare bogați, și cunoscuți de-ai califului. Atunci căpetenia străjilor se temu ca nu cumva aceștia să se ducă să-i spună califului că îl văzuseră pe Aluniță viu. Așa că păși înaintea lor și le strigă:

– Descălecați de pe catâri!

Iar cei doi evrei, tremurând, descălecară, și căpetenia străjilor le reteză capul, le luă banii, și încălecă pe unul dintre catâri, dându-l pe celălalt lui Aluniță; și amândoi își urmară drumul mai departe către mare.

Când ajunseră la Aias, avură grijă să-și dea catârii în seama stăpânului hanului la care traseră să se odihnească, stăruind pe lângă el să-i îngrijească bine; iar a doua zi căutară împreună o corabie gata de plecare spre Iskandaria. Într-un sfârșit, găsiră una care tocmai sta să-și desfășoare pânzele. Atunci căpetenia străjilor, după ce îi dete lui Aluniță tot aurul pe care îl luase de la cei doi evrei, îl povățui stăruitor să aștepte la Iskandaria în deplină liniște știrile pe care nu are să zăbovească a i le trimite de la Bagdad, ba să și aibă nădejdi că are să vină

chiar el la Iskandaria, de unde are să-l ia îndărăt la Bagdad atunci când vinovatul va fi dovedit. Pe urmă îl îmbrățișă plângând, în vreme ce corabia își și umfla pânzele. Iar el se întoarse la Bagdad.

Or, iacătă ce află acolo:

A doua zi după spânzurarea presupusului Aluniță, califul, tare rătutit încă, îl chemă pe Giafar și îi spuse:

– Ai văzut, o, vizire al meu, cum a știut Aluniță acela să fie mulțumitor față de bunătatea mea și de batjocura pe care a săvârșit-o față de mine? Dar cum de poate o făptură așa de frumoasă să ascundă un suflet așa de urât?

Vizirul Giafar, om de înțelepciune minunată, dar care nu avea cum să izbutească a dibăci pricinile unei fapte atâta de anapoda, se mulțumi să răspundă:

– Emire al drept-credincioșilor, cele mai ciudate fapte nu sunt ciudate decât pentru că temeiul lor ne scapă. Oricum, noi nu putem să judecăm decât numai după urmarea faptului. Or, urmarea aceasta a fost aici jalnică pentru făptaș, întrucât l-a ridicat în ștreang! Ci, o, emire al drept-credincioșilor, egipțianul Aluniță avea în ochi o atare strălucire de frumusețe sufletească, încât judecata mea nu vrea să dea crezare faptului ce s-a răzvădit simțului văzului meu!

Califul, la vorbele acestea, cugetă păs de un ceas de vreme, pe urmă îi spuse lui Giafar:

– Oricum, chiar că aș vrea să mă duc să văd cum se leagănă în ștreang trupul vinovatului!

Și se străvesti și ieși cu Giafar și ajunse la locul unde presupusul Aluniță spânzura între cer și pământ.

Leșul era acoperit cu un giulgiu care îl învăluia cu totul. Încât califul îi spuse lui Giafar:

– Dă jos giulgiul!

Și Giafar trase giulgiul jos, iar califul se uită la spânzurat; și se dete îndărăt numaidecât, uluit, și strigă:

– O, Giafar, acesta nu este Aluniță!

Giafar cercetă leșul și se încredință că într-adevăr nu era Aluniță; ci nu lăsă să i se vadă nimic pe chip și, liniștit, întrebă:

– Dar pe ce cunoști, o, emire al drept-credincioșilor, că nu este Aluniță?

El spuse:

– Aluniță era mai degrabă micuț de stat, iar acesta este mult prea mare!

Giafar răspunse:

– Asta nu-i o dovadă. Spânzurătoarea alungește.

Califul spuse:

– Fosta căpetenie a saraiului avea două alunițe pe obraz, iar acesta nu are niciuna!

Giafar spuse:

– Moartea schimbă și pocește chipul!

Și califul strigă:

– Fie! da ia uită-te, o, Giafar, la talpa picioarelor acestui spânzurat: sunt tatuate pe ea, după obiceiul ereticilor din tagma lui Ali[1], numele celor doi mari șeici[2]! Or, știi bine că Aluniță nu era șiit, ci sunit[3]!

La vădirea aceasta, Giafar încheie:

– Singur Allah știe toate tainele!

Pe urmă se întoarseră amândoi la sarai, iar califul porunci să fie înmormântat leșul. Și, din ziua aceea, izgoni din mintea sa până și amintirea lui Aluniță.

Dar cât despre roaba care era cea de a doua soție a lui Aluniță, aceasta fu dusă de către emirul Khaled la Buhăilă, fecioru-său. Și, la vederea ei, Buhăilă, care nici

---

[1] *Ali*, cel de al patrulea calif (656-661), asasinat la Kufa, a fost soțul lui Fatimá și ginerele lui Mahomed.

[2] „Cei doi mari șeici" sunt Abu Bekr, primul calif arab (din 632) și Omar, cel de al doilea calif (634-644), care au pus temeliile Imperiului Arab.

[3] *Suniții* reprezintă ramura ortodoxă a islamului, pe când șiiții, adică partizanii lui Ali, sunt socotiți de către ortodocși ca sectanți.

nu se clintise din pat din ziua vânzării, se ridică gâfâind și vru să se apropie de ea și s-o cuprindă în brațe. Dar roaba cea frumoasă, scârbită și îngrețoșată de înfățișarea hâdă a gămanului, trase deodată de la brâu un jungher și, ridicând mâna, strigă:

– Pleacă ori te omor cu jungherul acesta și pe urmă mi-l înfig și mie în piept!

Atunci mama lui Buhăilă se repezi, cu mâinile înainte, și țipă:

– Cum de cutezi să te împotrivești poftei fiului meu, o, roabă nerușinată?

Dar muierușca spuse:

– O, telpizo, da unde este legea aceea care să-i îngăduiască unei femei să țină de doi bărbați deodată? Și-apoi de când, spune-mi, de când pot câinii să sălășluiască în sălașul leilor?

La vorbele acestea, mama lui Buhăilă spuse:

– A, bine! dacă-i pe-așa, ai să vezi tu ce viață amară ai să duci aici!

Iar muierușca răspunse:

– Mai bine să mor, decât să mă lipsesc de dragostea stăpânului meu, fie el viu ori mort!

Atunci soția valiului porunci să fie dezbrăcată și îi luă hainele cele frumoase de mătase și giuvaierurile, și îi dete pe ea o păcătoasă de rochie de bucătăreasă, din păr de cămilă, și o trimise la bucătărie, spunându-i:

– De-acum înainte slujba ta de roabă aici stă în a curăța ceapa, a face focul sub cratițe, a stoarce zeama de roșii și a frământa aluatul de pâine!

Iar soția cea tânără spuse:

– Mai degrabă fac munca asta, decât să văd chipul fiului tău!

Și, din ziua aceea, trecu la bucătărie, da nu zăbovi a dobândi inimile tuturor celorlalte roabe, care nu o mai lăsau să trudească, ținându-i locul la treabă.

Cât despre Buhăilă, acesta, dacă nu putu să ajungă la roaba cea frumoasă Yasmina, căzu la pat de-a binelea și nu se mai sculă.

Or, se cade să ne aducem aminte că Yasmina, încă din cea dintâi noapte de căsătorie, rămăsese însărcinată de la Aluniță. Încât, la câteva luni de la venirea ei în casa valiului, născu la soroc un copil de parte bărbătească, frumos ca luna, căruia îi puse numele de Aslan[1], plângând întruna, și ea și toate celelalte roabe, cu lacrimi fierbinți, că nu era acolo tatăl băiatului ca să dea el însuși numele fiului său.

Micuțul Aslan fu alăptat vreme de doi ani de maică-sa și se făcu voinic și tare frumos. Și, întrucât și știa să meargă singur, vru ursita lui, într-o zi, pe când maică-sa era prinsă cu treburile, ca micuțul Aslan să suie treptele scării de la bucătărie și să ajungă în odaia în care, depănându-și mătăniile de chihlimbar, sta valiul, emirul Khaled, tatăl lui Buhăilă.

La vederea micuțului Aslan, a cărui asemănare cu taică-său Aluniță era aidoma, emirul Khaled simți cum îi năboiesc lacrimile în ochi, și îl chemă pe copil, și îl luă pe genunchi, și începu să-l mângâie, tare tulburat, și zise:

– Binecuvântat fie acela carele zămislește lucruri atâta de frumoase și le dă suflet și viață!

Estimp, roaba Yasmina băgă de seamă lipsa copilului; îl căută înnebunită peste tot și se hotărî, în pofida tuturor cuviințelor, să intre, cu ochii rătăciți, în odaia în care ședea emirul Khaled. Și îl văzu pe micuțul Aslan pe genunchii valiului; și copilul se juca înfigându-și degetele în preacinstita barbă a emirului. Dar, când o văzu pe maică-sa, micuțul se repezi înainte; iar emirul Khaled îl ținu mai departe și îi spuse Yasminei:

[1] *Aslan* înseamnă pe turcește „leu".

– Ia vino mai încoace, o, roabo! Au copilul acesta va fi fiind al tău?

Ea răspunse:

– Da, o, stăpâne al meu, este rodul inimii mele!

El o întrebă:

– Şi cine este tată-său? Este vreuna dintre slugile mele?

Ea spuse, vărsând un potop de lacrimi:

– Tatăl lui este soțul meu Aluniță. Dar acuma, o, stăpâne al meu, este fiul tău!

Valiul, tare tulburat, îi spuse roabei:

– Pe Allah! tu ai spus aşa! De-aci înainte este fiul meu!

Şi tot atunci îl şi înfie, şi îi spuse mamei:

– Îți cer dar ca, de astăzi, să-l socoteşti pe fiul tău ca al meu, şi să-l faci să creadă pentru totdeauna, când are să fie la vârsta înțelegerii, că niciodată nu a avut alt tată decât pe mine!

Şi Yasmina răspunse:

– Ascult şi mă supun!

Atunci emirul Khaled se îngriji, ca un adevărat părinte, de fiul lui Aluniță, şi îi dete o creştere aleasă şi îl trecu în seama unui dascăl tare învățat care era un caligraf de mâna întâia şi care îl învăță şi scrierea cea frumoasă, şi *Coranul*, şi geometria, şi poezia. Apoi, când tânărul Aslan se făcu mai mare, tatăl său de suflet, emirul Khaled, îl învăță el însuşi să călărească, să mânuiască armele, să se înfrunte de-a călare cu lancea şi să lupte în întreceri. Şi ajunse în felul acesta, la vârsta de patrusprezece ani, un călăreț desăvârşit, şi fu ridicat de calif la cinstea de emir, ca şi tatăl său valiul.

Or, vru ursita ca într-o zi tânărul Aslan să se întâlnească cu Ahmad-Vicleanul la uşa rateşului evreului Abraham. Şi Ahmad-Vicleanul îl pofti pe fiul emirului să intre să ia o răcoritoare.

După ce şezură jos, Ahmad-Vicleanul începu să bea,

după năravul lui, până ce se îmbătă. Atunci scoase din buzunar fănărașul împodobit cu nestemate, pe care îl furase odinioară, și, cum începuse a se întuneca, îl aprinse. Atunci Aslan îi spuse:

– Ya Ahmad, fanarul acesta este foarte frumos. Dă-mi-l mie!

Căpetenia de agie îi zise:

– Ferească-mă Allah! Cum aș putea să-ți dau un lucru care a dus la pierzanie atâtea suflete? Află că, într-adevăr, fanarul acesta a fost pricina morții fostului cap al saraiului, un oarecare ins din țara Egiptului, pe nume Aluniță!

Și Aslan, tare stârnit, strigă:

– Spune-mi și mie povestea!

Atunci Ahmad-Vicleanul îi istorisi toată jitania, de la început până la sfârșit, fălindu-se, în beția lui, că el însuși fusese făptașul isprăvii.

Când se întoarse acasă, tânărul Aslan îi povesti maică-sii Yasmina povestea pe care tocmai o auzise de la Ahmad-Vicleanul și îi spuse că fanarul se mai afla încă în mâinile aceluia.

La vorbele acestea, Yasmina scoase un țipăt mare și căzu leșinată...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar în cea de a două sute șaizeci și noua noapte

Spuse:

La vorbele acestea, Yasmina scoase un țipăt mare și căzu leșinată. Iar când își veni în simțiri, izbucni în suspine și se aruncă de gâtul fiului său Aslan și îi spuse, printre lacrimi:

– O, copilul meu, Allah iacătă că face să iasă la iveală adevărul. Așa că nu pot să-ți tăinuiesc mai mult taina mea! Află dar, o, Aslan copilul meu, că emirul Khaled nu este decât tatăl tău de suflet; cât despre tatăl tău de sânge, acela este soțul meu mult-iubit, Aluniță, care a fost osândit, precum vezi, în locul celui vinovat. Ești dator, așadar, o, fiul meu, să te duci de îndată la un prieten bun de odinioară al tatălui tău, preacinstitul șeic al străjilor califului, și să-i istorisești ceea ce ai aflat. Pe urmă să-i spui: „O, taică al meu, mă juruiesc ție pe Allah, răzbună-mă asupra ucigașului părintelui meu Aluniță!"

Numaidecât tânărul Aslan alergă la căpetenia străjilor saraiului, chiar acela care îi scăpase capul lui Aluniță, și îi spuse ceea ce îl învățase Yasmina să-i spună.

Atunci căpetenia străjilor, până peste poate de minunat și de bucuros, îi spuse lui Aslan:

– Slăvit fie Allah carele sfâșie vălurile și aruncă lumină în bezne!

Și adăugă:

– De mâine, o, fiul meu, Allah are să te răzbune!

Într-adevăr, în ziua aceea califul orânduise o întrecere mare la care urmau să se înfrunte de-a călare cu lăncile toți emirii și toți călăreții cei mai de frunte din Bagdad, și la care avea să se tocmească și o întrecere în jocul cu mingea și cu măciuca, tot de-a călare. Iar tânărul Aslan era și el din ceata celor ce aveau să joace cu măciuca. Și își îmbrăcase tunica de sârmă și încălecase calul cel mai frumos din grajdurile părintelui său de suflet, emirul Khaled. Și chiar că era strălucitor astfel; și însuși califul fu până peste poate de fermecat de înfățișarea și de tinerețea lui. Încât dori să-l aibă în ceata sa.

Și jocul începu. Și dintr-o tabără și din cealaltă, jucătorii dovediră o măiestrie mare în mișcările lor și o dibăcie

minunată de a trimite mingea cu măciuca drept în mijlocul majei lor, din goana mare a cailor.

Dar deodată unul dintre jucătorii din tabăra potrivnică celei pe care o diriguia însuşi califul slobozi mingea drept spre chipul califului, şi cu o lovitură atâta de iscusită şi de năprasnică, încât negreşit că s-ar fi zis cu ochii şi poate că şi cu viața califului, dacă tânărul Aslan, cu-o sprinteneală de-a mirărilea, nu ar fi oprit, cu o lovitură de măciucă, taman la vreme mingea din zbor. Şi o trimise atâta de cumplit îndărăt, încât îl nimeri în spinare pe călărețul care o aruncase şi îl prăvăli din şa, frângându-i şira spinării!

La fapta aceea strălucită, califul se uită la tânărul Aslan şi îi spuse:

– Trăiască cei viteji, o, fiu al emirului Khaled!

Şi califul coborî pe dată de pe cal, după ce puse capăt întrecerii, şi îşi strânse emirii şi pe toți călăreții care se înfruntaseră la joc. Pe urmă îl chemă pe tânărul Aslan şi, dinaintea tuturor celor de față, îi spuse:

– O, nepreţuitule fiu al valiului Bagdadului, vreau să te aud la cât prețuieşti tu însuți răsplata ce se cuvine pentru o faptă precum a ta! Sunt gata să-ți împlinesc tot ce mi-ai cere. Vorbeşte!

Atunci tânărul Aslan sărută pământul dintre mâinile califului şi îi spuse:

– Cer de la capul drept-credincioşilor răzbunare! Sângele tatălui meu nu a fost răscumpărat, iar ucigaşul mai este viu!

La vorbele acestea, califul rămase până peste poate de nedumerit şi strigă:

– Ce spui tu, o, Aslane, despre răzbunarea tatălui tău? Păi tatăl tău, emirul Khaled, iacătă-l colea lângă mine, viu şi nevătămat, slavă lui Allah Milosârdnicul!

Şi Aslan răspunse:

– O, emire al drept-credincioșilor, emirul Khaled a fost pentru mine cel mai bun dintre toți tații de suflet. Află numai că eu nu sunt fiul sângelui său, întrucât tatăl meu este căpetenia de odinioară a saraiului tău, Aluniță!

Când auzi vorbele acestea, califul văzu lumina cum se preschimbă în neguri dinaintea ochilor săi, și, cu glas sugrumat, spuse:

– Fiul meu, tu nu știi că tatăl tău s-a dovedit ticălos față de emirul drept-credincioșilor?

Dar Aslan strigă:

– Ferească-l Allah pe tatăl meu să fi fost făptașul ticăloșiei! Ticălosul se află de-a stânga ta, o, emire al drept-credincioșilor! Este capul de agie, Ahmad-Vicleanul! Poruncește să fie scotocit și vei găsi în buzunarul lui dovada ticăloșiei!

La vorbele acestea, califul se schimbă la obraz și se făcu galben cum e șofranul, și, cu glas înfricoșător, îl chemă pe capul străjilor și îi spuse:

– Scotocește-l de față cu mine pe căpetenia agiei!

Atunci căpetenia străjilor, bătrânul prieten al lui Aluniță, veni la Ahmad-Vicleanul și îi scotoci buzunarele într-o clipeală de ochi și scose deodată fănărașul de aur furat de la calif!

Atunci califul, de-abia mai izbutind să se stăpânească, îi spuse lui Ahmad-Vicleanul:

– Vino mai încoace! De unde a ajuns la tine fanarul acesta?

El răspunse:

– L-am cumpărat, o, emire al drept-credincioșilor!

Iar califul le spuse străjerilor:

– Numaidecât așterneți-l la ciomăgeală, până mărturisește!

Și pe dată Ahmad-Vicleanul fu înșfăcat de străjeri,

dezbrăcat până la piele, şi vergeluit, şi zdrumicat sub lovituri până mărturisi tot şi istorisi toată jitania, de la început până la sfârşit.

Califul se întoarse atunci către tânărul Aslan şi îi spuse:

– Acuma este rândul tău. Ai să-l spânzuri cu chiar mâna ta!

Şi pe dată străjerii petrecură ştreangul pe după gâtul lui Ahmad-Vicleanul, iar Aslan îl apucă straşnic cu amândouă mâinile şi, ajutat de căpetenia străjilor, îl săltă pe tâlhar în vârful spânzurătorii înfipte în mijlocul meidanului de alergări.

După ce dreptatea se împlini într-acest chip, califul îi spuse lui Aslan:

– Fiul meu, încă nu mi-ai cerut niciun hatâr pentru isprava ta!

Şi Aslan răspunse:

– O, emire al drept-credincioşilor, de vreme ce îmi îngăduieşti a cere ceva, mă rog ţie să mi-l dai îndărăt pe tatăl meu!

La vorbele acestea, califul, tulburat peste fire, începu să plângă, apoi suspină:

– Păi tu nu ştii, fiul meu, că săracul taică-tău, osândit pe nedrept, a murit spânzurat? Ori mai degrabă s-ar putea să fie mort, că lucrul nu este întru totul neîndoielnic. Drept aceea mă juruiesc pe cinstea strămoşilor mei că l-aş dărui cu cel mai mare dintre hatâruri pe acela care mi-ar da de ştire că Aluniţă, părintele tău, nu este mort!

Atunci căpetenia străjilor veni între mâinile califului şi spuse:

– Dă-mi făgăduinţa de iertare!

Şi califul răspunse:

– Ai făgăduinţa! Grăieşte!

Şi căpetenia străjerilor spuse:

– Îţi dau de ştire vestea cea bună, o, emire al dreptcredincioşilor! Slujitorul tău cel credincios de odinioară, Aluniţă, se află în viaţă!

Califul strigă:

– A, ce tot spui tu?

El răspunse:

– Pe viaţa capului tău, mă juruiesc ţie că acesta este adevărul! Şi chiar eu l-am scăpat pe Aluniţă, rânduind să fie spânzurat în locul lui un osândit care i se asemuia precum se asemuieşte un frate cu fratele său. Iar acuma se află la adăpost în Iskandaria, unde trebuie să fie prăvăliaş în suk, pesemne.

La vorbele acestea, califul sări în sus de bucurie şi îi spuse căpeteniei străjilor:

– Trebuie să pleci îndată după el şi să mi-l aduci în cel mai scurt răstimp!

Şi capul străjilor răspunse:

– Ascult şi mă supun!

Atunci califul porunci să i se verse zece mii de dinari pentru cheltuielile de călătorie; iar căpetenia străjilor purcese numaidecât la drum spre Iskandaria, unde va să-l găsească pe Aluniţă, de-o vrea Allah!

Dar cât despre Aluniţă iacătă!

Corabia pe care se suise ajunsese la Iskandaria după o plutire minunată, care îi fusese scrisă de Allah (binecuvântat fie El!), iar Aluniţă coborî pe ţărm numaidecât şi rămase vrăjit de înfăţişarea cetăţii Iskandaria, pe care nu o mai văzuse niciodată, măcar că el se născuse în Cairo. Şi se duse pe dată în suk, unde închirie o prăvălie gata orânduită cu de toate şi pe care telalul sukului o striga de vânzare, aşa cum se găsea. Era, într-adevăr, o prăvălie al cărei stăpân tocmai murise pe neaşteptate; era dichisită, ca de obicei, cu perne, şi era plină de mărfuri, lucruri trebuitoare pentru oamenii mărilor,

precum pânze, frânghii, sfori, lăzi vânjoase, saci pentru mărunțișuri, arme de toate soiurile și de toate prețurile, și mai ales o ditamai grămadă de fierotenii și de vechituri mult prețuite de căpitanii de năvi care le cumpărau de acolo spre a le vinde oamenilor din Apus; întrucât oamenii de prin țările Apusului prețuiesc până peste poate vechiturile din vremurile de demult și își schimbă până și femeile și copiii pe, de pildă, vreo piatră talismanică ori vreo sabie ruginită de cine știe când.

Încât nu e de nicio mirare că Aluniță, în vremea anilor lungi ai surghiunului său departe de Bagdad, izbândise de minune în negutătoria sa, dobândind înzecit; întrucât nimic nu este mai rodnic decât vânzarea de vechituri, care se cumpără, de pildă, cu o drahmă și se vând apoi cu zece dinari.

După ce vânduse tot ceea ce avusese în prăvălie, Aluniță tocmai se pregătea să vândă chiar prăvălia, când, deodată, pe un raft pe care îl știa gol cu totul, zări ceva roșu și sclipitor. Luă lucrul acela și văzu, uluit până peste poate, că era o gemmă talismanică voinică, cu șase fețe șlefuite, și atârnată de un lănțișor de aur vechi; iar pe cele șase fețe erau săpate niște nume cu litere necunoscute, asemănătoare cu niște furnici ori cu alte gângănii la fel ca mărime. Și o tot măsura cu mare luare-aminte, când văzu dinaintea prăvăliei un căpitan de corabie, care se oprise să se uite mai de aproape la gemma pe care o zărise din uliță.

Reizul, după salamalec, îl întrebă pe Aluniță:

– O, stăpâne al meu, poți să-mi lași gemma aceea, ori poate că nu este de vânzare?

El răspunse:

– Aici totul este de vânzare, până și prăvălia!

Reizul întrebă:

– Atunci vrei să-mi vinzi gemma pe optzeci de mii de dinari de aur?

La vorbele acestea, Aluniță chibzui: „Pe Allah! gemma asta trebuie să fie cum nu s-a mai pomenit de prețioasă! Așa că să mă las greu." Și răspunse:

– Fără de îndoială că glumești, o, reizule ! Întrucât, pe Allah! eu am dat pe ea, ca preț de cumpărare, o sută de mii de dinari!

Celălalt spuse:

– Atunci, vrei să mi-o dai cu o sută de mii?

Aluniță spuse:

– Fie! Dar numai din cinstire față de tine!

Și reizul îi mulțumi și îi spuse:

– Nu am la mine atâția bani; întrucât ar fi tare primejdios să umbli prin Iskandaria cu atâta bănet. Dar hai cu mine pe corabie, unde ai să-ți capeți prețul, pe deasupra și cu un peșcheș de două viguri de pânzet, două viguri de catifea și două viguri de bogasiu.

Atunci Aluniță se ridică, încuie ușa de la prăvălie cu cheia și se duse pe corabie cu căpitanul. Și reizul îl rugă să-l aștepte pe punte, și se duse să aducă banii. Dar nu se mai ivi, și deodată pânzele se desfășurară cât erau de mari și corabia spintecă marea, ca o pasăre.

Când se văzu luat prins așa pe apă, uluiala lui Aluniță fu până peste poate. Dar de la cine putea să capete ajutor, cu atât mai mult cu cât nu vedea niciun corăbier de la care să ceară vreo lămurire, iar naia zbura pe mare ca împinsă de cel nevăzut?

Pe când sta el așa năuc și speriat, îl văzu până la urmă pe căpitan cum venea, mângâindu-și barba și uitându-se la el cu un chip șoltic, și care îi spuse într-un sfârșit:

– Ești chiar tu, musulmanul Aluniță, fiul lui Șamseddin din Cairo, și care a fost la Bagdad la saraiul califului?

El răspunse:

– Da, sunt fiul lui Șamseddin!

Reizul spuse:

– Prea bine! peste câteva zile avem să ajungem la Genua, în țara noastră creștinească. Și ai să vezi tu, o, musulmanule, ce soartă te așteaptă acolo!

Apoi plecă.

Și-așa, plutirea dovedindu-se norocită, naia ajunse în portul Genuei, cetatea creștinilor de la Apus. Și numaidecât o femeie bătrână, însoțită de doi bărbați, veni pe corabie să întrebe de Aluniță, care nici nu mai știa ce să socoată despre întâmplare. Da, lăsându-se în seama soartei, bună ori rea, care îl călăuzea, o urmă pe bătrâna care îl duse, de-a lungul cetății, până la o biserică ce ținea de o așezare călugărească.

Când ajunseră la ușa bisericii, bătrâna se întoarse către Aluniță și îi spuse:

– De-aci înainte trebuie să te socoți ca slugă la biserica și la stăreția aceasta. Slujba ta stă în a te scula în fiecare zi de cu zori ca să te duci dintru-ntâi la pădure să faci rost de lemne și să te întorci cât mai degrabă să speli podeaua din biserică și din stăreție, să scuturi preșurile, să mături peste tot; apoi să dai grâul prin ciur, să-l râșnești, să frământi aluatul de pâine, să coci pâinea în cuptor; să iei o merță de linte, s-o zbrobești, s-o gătești, și să umpli cu ea trei sute șaptezeci de străchini pe care trebuie să le dai una câte una fiecăruia din cei trei sute șaptezeci de călugări din mânăstire; apoi să te duci să golești de scârnă țucalele din chiliile călugărilor; pe urmă îți închei treaba cu stropitul grădinii și cu umplerea celor patru butoaie și a hârdaielor rânduite de-a lungul zidului. Și toată treaba aceasta trebuie isprăvită în fiecare zi până în prânz. Întrucât trebuie să-ți dăruiești toate după-amiezele silindu-i pe trecători să intre, de voie de nevoie, în biserică, să asculte predica; iar dacă nu vor, iacătă colea o cârjă împodobită cu o cruce de fier cu care să-i pălești, din porunca domnului țării. În felul acesta, nu au să mai sălășluiască în

cetate decât creştinii cei cucernici, care vor veni aici ca să fie binecuvântaţi de călugări. Şi-acuma apucă-te de treabă şi ia bine seama să nu uiţi spusele mele!

Şi, după ce rosti vorbele acestea, bătrâna se uită la el clipind din ochi şi plecă.

Atunci Aluniţă îşi zise: „Pe Allah! toate astea sunt prea de tot!“ Şi, nemaiştiind ce să facă, intră în biserică, la ceasul acela cu totul goală, şi şezu jos pe un scaun ca să încerce a chibzui la toate întâmplările ciudate câte îl potopiseră una după alta.

Se afla acolo de vreun ceas de vreme, când auzi cum răzbate până la el, pe sub pilaştri, un glas de femeie atâta de duios, încât numaidecât, uitându-şi grijile, Aluniţă începu s-o asculte ca vrăjit. Şi aşa de răpit fu de glasul acela, încât pe dată toate păsăruicile din sufletul lui începură să cânte cu toatele deodată, şi simţi cum pogoară în el răcoarea binecuvântată pe care o stârneşte o cântare singuratică. Şi se şi sculase să caute glasul acela, când glasul tăcu.

Dar deodată, dintre pilaştri, se ivi un chip acoperit de văluri al unei femei care veni până lângă el şi, cu un glas tremurând, îi spuse:

– Oh, Aluniţă, de cât amar de vreme tot visez la tine! Într-un sfârşit, binecuvântat să fie Allah carele a îngăduit să ne găsim! Iacătă! Avem să ne căsătorim numaidecât!

La vorbele acestea, Aluniţă strigă:

– Nu este alt Dumnezeu decât numai unul Allah! Hotărât că tot ceea ce mi se întâmplă nu este decât un vis! Iar când visul are să se risipească, am să mă trezesc iarăşi în prăvălia mea din Iskandaria!

Dar tânăra femeie spuse:

– Ba nu, o, Aluniţă, este aievea! Te afli în cetatea Genuei, unde am pus să fii adus, fără de voia ta, cu mijlocirea reizului de sub poruncile tatălui meu, domnul

cetății Genuei. Află dar că eu sunt domnița Hosn-Mariam, fiica domnului acestei cetăți. Cu ajutorul vrăjitoriei, pe care am învățat-o de când eram copilă, mi s-a izvodit făptura și frumusețea ta, și m-am îndrăgostit așa de tare de tine, încât l-am trimis pe reiz să te caute la Iskandaria. Și ia uite la gâtul meu gemma talismanică pe care ai găsit-o în prăvălia ta, și care fusese pusă pe unul dintre rafturile tale de chiar reizul, anume spre a te ispiti pe puntea corăbiei sale. Și numaidecât ai să vezi și tu ce puteri peste fire îmi dă gemma aceasta. Da mai înainte de toate trebuie să te însori cu mine. Și atunci toate dorințele tale se vor împlini.

Aluniță o întrebă:

– O, domniță, măcar îmi făgăduiești că mă duci îndărăt la Iskandaria?

Ea spuse:

– Este cel mai ușor lucru!

Atunci el se învoi să se însoare cu ea.

Și domnița Mariam îi zise:

– Așadar vrei să te întorci de îndată la Iskandaria?

El răspunse:

– Da, pe Allah!

Ea spuse:

– Să mergem!

Și luă cornalina și o întoarse spre cer cu fața pe care era scrisă închipuirea unui pat, și cu degetul frecă apăsat fața aceea, rostind: „O, cornalina, în numele lui Soleiman, îți poruncesc să-mi rostuiești un pat de călătorie!"

De-abia rosti ea vorbele acestea, că un pat de călătorie, cu toate păturile și pernele lui, se și așternu dinaintea lor. Se suiră amândoi în el și se întinseră în tihnă. Atunci domnița Mariam luă între degete cornalina, o întoarse spre cer cu una din fețe, pe care era zugrăvită o pasăre, și spuse:

– Cornalina, o, cornalina, îți poruncesc, în numele lui

Soleiman, să ne duci întregi și nevătămați la Iskandaria, mergând pe calea cea mai dreaptă!

De-abia fusese rostită porunca aceasta, că patul se și ridică de la sine în văzduh, fără de nicio smucitură, se înălță până la cupolă, ieși pe fereastra cea mare și, mai iute decât pasărea cea mai iute, spintecă văzduhul, lin ca într-o vrajă și, într-un răspas de vreme tare scurt, îi și lăsă jos la Iskandaria.

Or, în chiar clipita în care puneau piciorul pe pământ, văzură cum venea spre ei un om îmbrăcat ca la Bagdad, pe care Aluniță îl și cunoscu: era căpetenia străjilor. Tocmai coborâse și el de pe corabie, tot atunci, ca să purceadă la căutarea osânditului de odinioară. Se repeziră așadar unul în brațele celuilalt, iar căpetenia străjilor îi spuse lui Aluniță știrea despre găsirea culpeșului și despre spânzurarea lui, îi istorisi toate întâmplările câte se petrecuseră la Bagdad de patrusprezece ani încoace, și îi dete astfel de știre despre nașterea fiului său Aslan care ajunsese călărețul cel mai frumos din Bagdad.

Iar Aluniță, la rându-i, îi povesti căpeteniei străjilor toate pățaniile lui, de la început până la sfârșit. Și acestea îl minunară până peste poate pe căpetenia străjilor care, după ce tulburarea i se mai potoli, îi spuse:

– Emirul drept-credincioșilor dorește să te vadă cât mai degrabă!

El răspunse:

– Da, de bună seamă! Dar îngăduiește-mi să merg la Cairo să sărut mâna tatălui meu Șamseddin și a mamei mele, și să-i înduplec să vină cu noi la Bagdad.

Atunci căpetenia străjilor se sui și el în patul care îi și duse într-o clipeală de ochi la Cairo, chiar pe Ulița Galbenă, unde se afla casa lui Șamseddin. Și bătură la poartă. Iar mama coborî să vadă cine bătea așa și întrebă:

– Cine bate?

El răspunse:

– Sunt eu, fiul tău Aluniță!

Bucuria mamei fu fără de margini, pentru ea care de atâta amar de ani îmbrăcase hainele de jale, și căzu leșinată în brațele fiului ei. Iar preacinstitul Șamseddin tot așa.

După ce se odihniră vreme de trei zile acasă la Șamseddin, se suiră cu toții pe patul care, la porunca domniței Hosn-Mariam, îi duse întregi și nevătămați la Bagdad, unde califul îl întâmpină pe Aluniță îmbrățișându-l ca pe un fiu, și îl potopi cu huzmeturi și cu hatâruri, și pe el, și pe tatăl său Șamseddin, și pe fiul său Aslan.

După care Aluniță își aduse aminte că, la urma urmei, temeiul dintâi al norocului său fusese Mahmud-Deandosulea, care dintru-ntâi îl stârnise așa de năstrușnic să călătorească și apoi îl culesese, despuiat de toate, de pe acoperișul fântânii de pe uliță. Încât puse să fie căutat peste tot și, până la urmă, îl găsi stând jos într-o grădină, înconjurat de niște băieți cu care cânta și bea. Și îl rugă să vină la sarai, unde rândui să fie ridicat, așa deandosulea cum era, căpetenie a agiei în locul lui Ahmad-Vicleanul.

După ce își împlini și datorința aceasta, Aluniță, bucuros că își găsise un fiu așa de frumos și de viteaz cum era tânărul Aslan, mulțumi lui Allah pentru milele sale. Și trăi până peste poate de huzurit, la Bagdad, înconjurat de cele trei soții ale sale, Zobeida, Yasmina și Hosn-Mariam, vreme de ani și ani, până ce veni să-l caute Spărgătoarea de desfătări și Despărțitoarea de prieteni! Mărire fie înălțată Aceluia pururea Neschimbător, spre carele se adună toate câte sunt zămislite!

Iar Șeherezada, isprăvind de povestit istoria aceasta, se simți oleacă ostenită și tăcu.

Atunci sultanul Șahriar, care șezuse nemișcat în luare-aminte toată vremea aceasta, strigă:

– Povestea cu Aluniță, o, Șeherezada, chiar că este nemaipomenită, iar Mahmud-Deandosulea și misitul Sesam, cu leacul lui de încălzit ouăle care s-au răcit, m-au desfătat până peste poate. Dar se cere să-ți mărturisesc uimirea mea de a vedea așa de puține versuri în povestea aceasta, când tocmai mă deprinsesem cu niște stihuri minunate! Și-apoi trebuie să-ți spun că faptele lui Deandosulea încă mai au pentru mine oarecare întunericime, și aș fi bucuros să te aud că-mi dai o lămurire mai limpede, dacă firește îți este cu putință!

La vorbele acestea ale sultanului Șahriar, Șeherezada zâmbi a râde ușurel și se uită la soră-sa Doniazada, pe care o văzu înveselită până peste poate; pe urmă îi spuse sultanului:

– Acuma, o, norocitule sultan, cum micuța aceasta poate să asculte orice, am să-ți istorisesc vreo două din *Pățaniile poetului Abu-Nowas*, cel mai desfătător, și cel mai vrăjitor, și cel mai duhliu dintre toți poeții Iranului și ai Arabiei!

Iar micuța Doniazada se ridică de pe chilimul pe care sta ghemuită și dete fuga să se arunce în brațele suroră-sii, pe care o sărută cu drag și îi spuse:

– Uf, mă rog ție, Șeherezada, începe numaidecât! Fii așa de bună, o, sora mea!

Iar Șeherezada spuse:

– Cu toată voioșia inimii și ca o cinstire adusă sultanului acesta împodobit cu purtări alese!

Dar întrucât văzu că se luminează de ziuă, Șeherezada, tot sfioasă, amână povestitul pe a doua zi.

Când fu cea de a două sute șaptezecea noapte

Spuse:

Micuța Doniazada așteptă ca Șeherezada să-și isprăvească treaba ei cea de rând cu sultanul Șahriar și, ridicând capul, strigă:

– O, sora mea, mă rog ție, ce mai aștepți ca să ne istorisești snoavele despre poetul Abu-Nowas, prietenul califului, cel mai vrăjitor dintre toți poeții Iranului și ai Arabiei?

Iar Șeherezada zâmbi către sora ei și îi spuse:

– Nu aștept decât îngăduința sultanului ca să istorisesc câteva dintre pățaniile lui Abu-Nowas, care era într-adevăr un poet fără de seamăn, da și un mare dezmățat!

Atunci micuța Doniazada sări în sus și dete fuga s-o sărute pe soră-sa spunându-i:

– Oh! mă rog ție, ce-a pățit? Grăbește de ne spune!

Ci sultanul Șahriar, întorcându-se către Șeherezada, îi spuse:

– Chiar că, Șeherezada, nu aș fi supărat să te ascult cum ne istorisești vreo două, trei asemenea pățanii pe care le prepun desfătătoare. Și se cade să-ți spun că în noaptea aceasta mă simt ispitit spre niște gânduri mai înalte, și stau gata să aud din gura ta niscaiva parimii înțelepte. Așa că, dacă știi vreo poveste care ar putea să mă îmbogățească în cunoașterea povețelor chibzuite și să-mi sporească mintea cu învățătura celor înțelepți și a celor cărturari, să nu care cumva să crezi că nu m-ar ispiti! Ba dimpotrivă! Pe urmă vei putea, dacă răbdarea mea nu va fi ajuns la capăt, o, Șeherezada, să mă veselești și cu pățaniile acelea ale lui Abu-Nowas.

La vorbele acestea ale sultanului Șahriar, Șeherezada grăbi a răspunde:

– O, norocitule sultan, chiar că astăzi toată ziua am cugetat la o poveste cu o fetișcană de o frumusețe uluitoare, și învățată de-a mirărilea, și pe care o chema Sympathia[1].

Și sultanul strigă:

– Pe Allah! nu mai zăbovi deloc să-mi împărtășești toate cele despre care mi-ai pomenit acum! Întrucât nimic nu îmi este mai drag să ascult decât spusele pline de învățătură rostite de fetele frumoase. Și tare mai doresc ca povestea făgăduită să mă mulțumească întru totul și să fie totodată un spor și o pildă de învățătură pe care orice musulman adevărat este dator s-o aibă.

Atunci Șeherezada cugetă o clipită și, ridicând un deget, spuse[2]:

---

[1] La M. A. Salie, este păstrat numele original: *Tabaddud*.

[2] O modificare, justificată de unele divergențe dintre textele arabe, se aduce de către traducător, în volumul acesta și în cele următoare, față de ordinea în care își propusese să facă să se urmeze poveștile. Astfel *Povestea cu Sindbad* a fost plasată aici, pe câtă vreme inițial ea nu trebuia să apară decât în volumul al IX-lea al traducerii (Nota lui Mardrus).

POVESTEA CU MULT ÎNVĂȚATA SYMPATHIA

Se povestește – ci Allah este cel mai știutor a toate – că era la Bagdad un negustor tare bogat, cu o deverea nemaipomenită. Se bucura de cinstiri, de fălnicii, de huzmeturi și de hatâruri de toate soiurile, da nu era fericit deloc, întrucât Allah nu își așternuse asupra-i binecuvântarea sa până la a-i dărui și un copil, măcar de-ar fi fost el chiar și de parte femeiască. Încât îmbătrânise întru alean, și își vedea zi de zi oasele cum i se fac străvezii și spinarea cum i se gârbovește, fără ca să poată dobândi de la vreuna dintre soțiile lui cele multe un câștig alinător. Da într-o zi, după ce împărțise pomeni multe și după ce trecuse și pe la sfinții schivnici și se rugase cu evlavie, se culcă cu cea mai tânără dintre roabele sale și, de data aceasta, din mila celui Preaînalt, o lăsă plină pe clipă și pe dată.

În cea de a noua lună, zi la zi, soția negustorului născu norocit un copil de parte bărbătească atâta de frumos de era ca o bucată de lună.

Încât negustorul, în datorința sa față de cel Atoatedătătorul, nu uită a-și îndeplini juruințele făgăduite, și făcu daruri mari celor săraci, și văduvelor, și orfanilor, vreme de șapte zile în șir; apoi, în dimineața celei de a șaptea zile, se gândi să-i dea un nume fiului său, și îi dete numele de Abul-Hassan[1].

Copilul fu crescut pe brațele doicilor și pe brațele roabelor cele frumoase și fu îngrijit ca un odor scump

[1] La M. A. Salie, numele este *Abu-li Husn.*

până ce ajunse la vârsta învățăturii. Atunci fu dat în seama dascălilor cei mai cărturari, care îl învățară să citească vorbele cele dumnezeiești din *Coran*, și îl deprinseră scrierea cea frumoasă, poezia, socotitul și mai ales dibăcia de a trage cu arcul. Încât învățătura lui întrecea ca întindere pe cea a celor de vârsta lui și pe a celor din veacul lui; și aceasta nu fu încă totul!

Într-adevăr, el adăuga la toate acele felurite învățături și un farmec vrăjitoresc, și era desăvârșit de frumos, încât iacătă cu ce stihuri poeții de pe vremurile lui i-au zugrăvit nurii cei tinerești, frăgezimea obrajilor, florile buzelor și pufușorul cel proaspăt care le împodobeau:

Na vezi cum iată-i stau să dea în floare
Bobocii trandafirilor lui scumpi
De pe obrajii-i care râd în soare
Când primăvara-n crânguri pune bumbi?

Și nu te miri că trandafirii iară
Mai ard așa, când iată-n crugul gurii
Ca toporașii-n umbrele pădurii
Stă puful bărbăției să răsară?

Tânărul Abul-Hassan fu așadară bucuria tatălui său, desfătul luminii ochilor lui, atâta vreme câtă îi menise ursitoarea dintru început. Da când bătrânul simți că se apropie sorocul care îi fusese hotărât, îl chemă pe fiul său să șadă jos între mâinile sale, într-o zi ca toate zilele, și îi spuse:

– Fiul meu, iacătă că vadeaua mea este aproape, și nu mi-a mai rămas decât să mă gătesc a mă înfățișa dinaintea Domnului și Stăpânului nostru. Îți las ca moștenire averi mari, multe bogății și moșii, sate întregi cu pământuri frumoase și cu livezi mănoase, care să vă ajungă, și încă din prisos, și ție și copiilor tăi și copiilor copiilor tăi. Te povățuiesc numai să știi a te bucura de

ele fără de risipă, mulțumindu-i Atoateîmpărțitorului și trăind în cinstirea care i se datorează!

Pe urmă bătrânul negustor muri de boala lui, iar Abul-Hassan rămase până peste poate de mâhnit și, după ce datorințele înmormântării se împliniră, își puse semnele de jale și se încuie cu durerea lui.

Da în curând prietenii săi izbutiră să-l înveselească și să-l smulgă din jelaniile sale, și o făcură atâta de temeinic, încât îl înduplecară să intre la hammam ca să se împrospăteze, apoi să-și schimbe hainele; și îi spuseră, spre a-l alina întru totul:

– Cel ce se răsplămădește pe sine în copiii ca tine, acela nu moare! Alungă-ți așadar jalea și cugetă cum să te folosești de tinerețea și de bunurile tale!

Încât Abul-Hassan uită încet, încet povețele tătâne-său, și până la urmă se amăgi că norocul și bogăția ar fi fără de capăt. De-atunci nu mai conteni a-și împlini toate poftele, a se deda tuturor desfătărilor, a-și petrece cu cântărețele și cu lăutăresele, a mânca în toate zilele o grămadă de pui, întrucât îi plăceau puii, a se veseli despecetluind olurile cele bătrâne cu băuturi îmbătătoare și a asculta chinchetul pocalelor ciocnite, a chirfosi ceea ce putea chirfosi, a părădui ceea ce putea părădui, și a irosi ceea ce putea irosi, cât până la urmă se trezi într-o zi fără nimica în mâini, afară poate doar de sine însuși. Și, din toate câte i le lăsase de moștenire răposatul tătâne-său, ca slujitori și femei, nu îi mai rămase nimica, decât numai o roabă dintre roabele cele multe.

Da iarăși trebuie să ne minunăm de la bun început de urmarea cea norocită a soartei care vroise ca roaba aceea să fie taman chiar minunea dintre toate roabele de pe toate meleagurile Răsăritului și ale Apusului, și care mai rămăsese în casă, acuma fără de strălucire, a risipitorului de Abul-Hassan, fiul răposatului negustor.

Într-adevăr, roaba aceea se numea Sympathia, și chiar

că niciodată nu se potrivise un nume mai bine cu harurile făpturii care îl purta. Roaba Sympathia era o fetișcană dreaptă precum litera *alef*, cu un mijlocel bine întocmit și atâta de subțire și de gingaș, încât soarele nici nu ar fi izbutit să-i aștearnă umbra pe pământ; frumusețea și frăgezimea feței sale erau de-a minunelea; chipu-i era întru totului tot pecetluit limpede cu semnul binecuvântării și al bunei vestiri; gura-i era parcă pecetluită cu pecetea lui Soleiman, ca spre a străjui comoara cea scumpă de mărgăritare pe care o închidea; dinții ei erau ca două șire de salbe aidoma; cele două rodii ale sânilor ei erau despărțite prin mejdina cea mai vrăjitoare, iar buricul ei era atâta de scobit și de adânc, încât ar fi putut să cuprindă în el o uncie de unt muscat. Cât despre șerteața ei cea falnică, d-apoi aceea încheia taman cum se cuvine gingășia mijlocelului și lăsa tipărite adânc pe sofale și pe saltele groapa întocmită de falnicia greutății sale. Și despre ea era vorba în cântecul acesta al poetului:

E precum soarele-n tărie,
Ca luna-n noaptea sinilie,
Și luminoasă-i și mlădie
Precum un fir de trandafir!
Și-i toată numai bucurie,
Ca viul soarelui potir,
Ca luna-n ceruri argintie,
Ca blânda floare zoroclie
Ce-și leagănă gingașu-i fir!

I-i cerul scris în raza feței,
Iar pajiștile verzi din rai,
Cu dulcele izvor al vieții,
Sclipesc sub strălucitu-i strai;
Și-i însăși lumea frumuseții
Izarul ei ca un sarai.

Toate culorile le-mbină:
Al rozei roșu, alb de-argint,
Și alb de santal, și lumină
De mură neagră strălucind;
Iar vraja ei mereu senină
O apără de răul jind.

Slăvit să fie-acela care
Asupra ei a revărsat
Atâta slavă stătătoare!
Și fericit acel bărbat
Căruia-i fi-va desfătare
Duiosu-i glas înfiorat!

Așa era roaba Sympathia, singura comoară pe care o mai avea risipitorul de Abul-Hassan.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfioasă.

Dar când fu cea de a două sute șaptezeci și doua noapte

Spuse:

... Așa era roaba Sympathia, singura comoară pe care o mai avea risipitorul de Abul-Hassan.

Așadar, dacă băgă de seamă că toată clironomia părintească se irosise fără de întoarcere, Abul-Hassan se cufundă într-o stare de deznădejde care îi răpi și somnul, și pofta de mâncare; și rămase așa trei zile și trei nopți fără să mănânce, fără să bea, fără să doarmă; încât roaba lui Sympathia ajunse să socoată că are să-l vadă cum moare și se hotărî să-l scape cu orice preț.

Se împodobi cu hainele ei cele mai potrivite spre a fi scoase ia iveală și cu giuvaierurile și odoarele câte îi mai rămăseseră, și se înfățișă stăpânului ei, cu un zâmbet de semn bun pe buze, spunându-i:

– Allah are să-ți curme zbuciumările prin mijlocirea mea. Pentru aceasta, nu ai decât să mergi dinaintea stăpânului nostru, emirul drept-credincioșilor, Harun Al-Rașid, cel de al cincelea dintre coborâtorii din Abbas, și să-i ceri pe mine, ca preț de vânzare, zece mii de dinari. Dacă are să găsească prețul acesta prea ridicat, să-i spui așa: „O, emire al drept-credincioșilor, fata aceasta prețuiește încă și mai mult, lucru de care ai să-ți dai mai bine seama dacă ai s-o pui la încercare. Ea atunci are să crească cu mult în ochii tăi, și vei vedea că nu-și are pereche și asemuire, și că este cu adevărat vrednică să-l slujească pe Stăpânul nostru califul!" Apoi îl povățui, stăruind îndelung, să se păzească de a scădea cumva prețul.

Abul-Hassan, care până la ceasul acela nu se ostenise, din nepăsare, să ia aminte la însușirile și la harurile roabei lui cele frumoase, nici baremi nu mai era în stare să prețuiască însuși darurile ce se puteau afla în ea. Cugetă numai că gândul nu era rău și că avea putință de izbândă. Se sculă așadar pe clipă și, luând-o după el pe Sympathia, o duse dinaintea califului, căruia îi înșiră vorbele pe care ea îl povățuise să le spună.

Atunci califul se întoarse înspre ea și o întrebă:

– Cum te cheamă?

Ea spuse:

– Mă cheamă Sympathia.

El îi spuse:

– O, Sympathia, oare ești dăscălită întru învățătură și poți să-mi înșiri numele feluritelor ramuri ale cunoașterii pe care le-ai adâncit?

Ea răspunse:

– O, stăpâne al meu, am învățat sintaxa, poezia, pravilele de rând și canunele cele sfinte, muzica, astronomia, geometria, aritmetica, legile moștenirilor, și taina de a pătrunde cărțile de vrăjitorie și de a citi însemnele

cele din vechime[1]. Ştiu pe de rost *Cartea Cea Sfântă* şi pot s-o citesc în cele şapte osebite chipuri[2]; cunosc întocmai numărul suralelor[3], al verseturilor, al despărţămintelor[4], al feluritelor părţi şi al împerecherilor lor; ştiu câte rânduri, câte cuvinte, câte litere, câte consoane şi câte vocale cuprinde; ştiu de şart care surale au fost izvodite şi scrise la Mecca, şi care altele au fost răzvedite la Medina[5]; cunosc sunnaua şi canunurile, ştiu să le deosebesc după datină şi să le rânduiesc după temeiurile lor netăgăduite; nu îmi sunt străine nici logica, nici arhitectura şi nici filozofia, precum nici elocinţa, rostirea cea frumoasă, retorica şi întocmirea stihurilor, pe care ştiu să le orânduiesc şi să le cadenţez fără a ocoli nicio greutate de întocmire a lor; ştiu să le fac line şi curgătoare, precum şi încâlcite şi întortocheate pe pofta numai a celor care se pricep; iar dacă uneori pun în ele şi nişte inceţoşări, aceasta-i anume spre a stârni mai tare luarea-aminte şi spre a desfăta mintea celui care izbuteşte să le dezlege ţesătura cea aleasă şi gingaşă; într-un sfârşit, am învăţat multe şi mi-am întipărit tot ceea ce am învăţat. Încât peste toate acestea ştiu să cânt şi ştiu să dănţuiesc ca o pasăre, şi să mânuiesc alăuta şi naiul, la fel cum ştiu să cânt cu toate instrumentele cu strune, pe cincizeci de glasuri osebite. Încât, atunci când cânt ori când dănţuiesc, cel care mă vede ori mă aude îşi

---

[1] La M. A. Salie, în loc de „însemnele cele din vechime" se traduce: „poveştile despre cei dintâi oameni".

[2] Pentru modul de citire a *Coranului* au fost stabilite mai multe feluri adoptate de către una sau alta dintre şcolile de citeţi. De obicei se consideră canonice şapte citiri.

[3] *Surà* în limba arabă este numele dat fiecăruia dintre cele 114 capitole ale *Coranului*.

[4] Prin „despărţăminte" se înţeleg grupurile de surale ce se citesc împreună, ca un fel de lecţie, de către musulmani.

[5] Denumire suralelor „din Mecca" sau „din Medina" se datorează locului unde au fost scrise de către Mahomed respectivele capitole – la Mecca, oraşul de baştină al lui, Mahomed, sau la Medina, unde acesta s-a mutat în anul 622 (mutare numită *hegiră*).

vinde și sufletul; dacă, gătită și împarfumată, pășesc legănată, ucid; dacă îmi scutur șoldurile, pun omul la pământ; dacă numai clipesc din ochi, înjunghiu; dacă îmi scutur brățările, orbesc privirile; dacă ating, dau viață; și dacă plec de undeva, în urma mea las moarte! Mă pricep la toate măiestriile, și mi-am desăvârșit priceperea în această privință până peste marginile firii, încât nu ar izbuti să-i întrezărească vânătările decât cei mult rari care și-ar fi pritocit anii în învățarea înțelepciunii!

Când auzi spusele acestea, califul Harun Al-Rașid rămase uimit și minunat văzând atâta har de vorbire și atâta frumusețe totodată, atâta știință și tinerețe în aceea care ședea dinaintea sa, cu ochii plecați cuviincios. Se întoarse înspre Abul-Hassan și îi spuse:

– Am să dau poruncă numaidecât să fie chemați toți dascălii cei cărturari, ca s-o pună pe roaba ta la cercare și să mă încredințez, printr-o cercetare de față cu toți și hotărâtoare, dacă este chiar atâta de învățată pe cât este de frumoasă. În împrejurarea că are să iasă biruitoare din cercetare, nu numai că am să-ți dau cei zece mii de dinari, da am să te și potopesc cu cinstiri că mi-ai adus o minune atâta de aleasă. Dacă nu, nu are să fie nimica, iar ea rămâne în stăpânirea ta!

Apoi, atunci pe loc, califul puse să fie adus cel mai mare învățat de pe vremea aceea, Ibrahim ben-Saiar[1], cel care adâncise toate cunoștințele omenești: asemenea puse să fie aduși toți preoții, toți grămăticii, toți cititorii din *Coran*, și hakimii, și astronomii, și filozofii, și dascălii de pravili, și științorii dreptei-credințe. Și cu toții dădură zor să vină la sarai și se adunară în sala de divan, fără a ști pentru care pricină fuseseră chemați.

La porunca dată de calif, șezură jos roată cu toții pe

---

[1] *Ibrahim ben-Saiar* (mai corect: *Ibrahim ibn Saiiar-an-Nazzam*) a fost un mare teolog islamic; a murit în anul 845.

chilim, pe când la mijloc, pe un jeţ de aur aşezat acolo după porunceala califului, sta tânăra Sympathia, cu obrazul acoperit cu un iaşmac subţire, iar ochii-i străluceau şi dinţii-i zâmbeau cu zâmbetul lor cuminte...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a două sute şaptezeci şi patra noapte

Spuse:

... zâmbind cu zâmbetul lor cuminte.

Când asupra acelei adunări se statornici o tăcere atâta de deplină, încât s-ar fi putut auzi până şi sunetul unui ac căzând pe jos, Sympathia le făcu tuturora un salamalec plin de gingăşie şi de evghenie şi, într-un chip chiar că tare ales, îi spuse califului:

– O, emire al drept-credincioşilor, porunceşte! stau gata să răspund la toate întrebările pe care vor vrea să mi le pună preaînvăţaţii şi preacinstiţii cărturari, cititorii din *Coran*, cunoscătorii de legi, doctorii, arhitecţii, astronomii, geometrii, grămăticii, filozofii şi poeţii!

Atunci califul Harun Al-Raşid, şezând în scaunul său de domnie, se întoarse înspre toţi aceia şi le spuse:

– Am poruncit să fiţi aduşi aici ca să cercetaţi atât felurimea, cât şi adâncimea cunoştinţelor acestei fete, şi să nu precupeţiţi nimic spre a dovedi şi cărturăria voastră şi ştiinţa ei totodată!

Şi toţi învăţaţii răspunseră, temenindu-se până la pământ şi ducându-şi mâinile la ochi şi la frunte:

– Ascultăm şi ne supunem lui Allah şi ţie, o, emire al drept-credincioşilor!

La vorbele acestea, tânăra Sympathia şezu câteva clipite cu capul plecat, cugetând, pe urmă ridică fruntea şi spuse:

– O, stăpânii mei, mai întâi care este dintre voi toți cel mai învățat întru ale *Coranului* și întru datinele lăsate de Profet? (Asupra-i fie pacea și rugăciunea!)

Atunci unul dintre cărturari, arătat de către toate degetele, se sculă și spuse:

– Eu sunt omul acela!

Ea îi spuse:

– Întreabă-mă așadar tot ce poftești din învățătura ta!

Și învățatul cititor al *Coranului* întrebă:

– O, copilă, de vreme ce ai adâncit temeinic *Cartea Cea Sfântă* de la Allah, pesemne că știi numărul suralelor, al cuvintelor și al literelor pe care le cuprinde, precum și daturile credinței noastre! Spune-mi dară, pentru început, cine este Domnul tău, cine este Prorocul tău, cine este imamul tău, care este kâblaua ta[1], care este orânduirea vieții tale, care este călăuza drumurilor tale și cine sunt frații tăi?

Ea răspunse:

– Allah este Domnul meu; Mahomed (asupra-i fie rugăciunea și pacea!) este Prorocul meu; *Coranul* este pravila mea, așadar el este imamul meu; Kaaba, casa lui Allah cea ridicată de Abraham la Mecca, este kâblaua mea; pilda sfântului nostru Proroc este orânduirea vieții mele; sunnaua[2] îmi este călăuza la drumuri; și toți drept-credincioșii sunt frații mei!

Cărturarul urmă, pe când califul începea să se minuneze de limpezimea și de temeinicia acelor răspunsuri din gura unei copile atâta de gingașe:

– Ia spune-mi: Cum știi că este un Dumnezeu?

Ea răspunse:

– Cu ajutorul judecății!

---

[1] *Kâbla* este direcția înspre care își îndreaptă fața musulmanul când își face rugăciunea.

[2] *Sunnà*, în limba arabă, însemnează „obicei", „datină", „regulă"; sub numele acesta sunt cuprinse, în religia mahomedană, toate regulile de viață ce se desprind din viața și obiceiurile lui Mahomed.

El întrebă:

– Ce este judecata?

Ea spuse:

– Judecata este de două feluri: înnăscută și dobândită. Judecata înnăscută este cea pe care Allah a pus-o în inima celor pe care și i-a ales de slujitori, spre a-i face să umble pe calea adevărului. Iar judecata dobândită este cea care, la un om întreg, este rodul învățăturii și al muncii statornice.

El urmă:

– Minunat! Da unde este izvorul judecății?

Ea răspunse:

– În inima noastră! Și de acolo își ridică ea îndemnurile înspre mintea noastră, în care își statornicește lăcașul.

El spuse:

– Preabine! Da ai putea să-mi spui cum ai învățat să-l cunoști pe Proroc? (Asupra-i fie rugăciunea și pacea!)

Ea răspunse:

– Prin citirea *Cărții* lui Allah, prin învățăturile care se cuprind în ea, prin dovezile și mărturiile acestui har dumnezeiesc!

El spuse:

– Strălucit! Da ai putea să-mi spui care sunt datoriile de temelie ale credinței noastre?

Ea răspunse:

– În credința noastră sunt cinci datorii de temelie: mărturisirea de credință: „Nu este alt Dumnezeu, decât numai unul Allah, iar Mahomed este trimisul lui Allah!"; rugăciunea; milostenia; postirea în luna ramadanului; hagialâcul la Mecca, atunci când se poate face.

El întrebă:

– Care sunt faptele de evlavie cele mai vrednice de cinstire?

Ea răspunse:

– Sunt în număr de șase: rugăciunea; milostenia; postirea; hagialâcul; lupta împotriva relelor porniri și a lucrurilor nelegiuite; și, într-un sfârșit, războiul sfânt!

El spuse:

– Tare bun răspuns! Da cu ce scop te rogi?

Ea răspunse:

– Numai spre a-i înfățișa Domnului temeneaua închinăciunii mele, a-i așterne preamăririle și a-mi înălța cugetul înspre tărâmurile cele senine!

El se minună:

– Ya Allah! strălucit răspuns! Da rugăciunea nu presupune oare mai întâi niște pregătiri temeinice?

Ea răspunse:

– Hotărât! Trebuie ca trupul să fie curățat întru totul prin spălările cele îndătinate, să se îmbrace niște haine pe care să nu se afle nici baremi urma vreunei pete de murdărie, să se caute un loc curat și neted de stat pe el, cu partea trupului dintre buric și genunchi bine acoperită, cu gânduri neprihănite, și întors înspre Kaaba de la Mecca cea sfântă!

– Care este însemnătatea rugăciunii?

– Ea este sprijinitoarea credinței, căreia îi stă de temelie!

– Care sunt roadele rugăciunii? Care îi este folosul?

– Rugăciunea cu adevărat frumoasă nu aduce niciun folos pământesc. Ea este numai legătura duhovnicească dintre făptură și Domnul său! Ea poate să dea zece feluri de roade neaievea și cu atâta mai frumoase: luminează inima, strălumineazǎ chipul, place Preaîndurătorului, stârnește supărarea Celui rău, alungă farmecele, păzește de rele, apără de vicleșugurile vrăjmașilor, întărește mintea șovăielnică și îl apropie pe rob de Stăpânul său!

– Care este cheia rugăciunii? Și care este cheia acestei chei?

– Cheia rugăciunii este spălarea cea sfântă, iar cheia spălării este rostirea vorbelor de început: „În numele lui Allah cel fără de margini Îndurător și Milostiv".

– Care sunt datorințele de împlinit la spălare?

– După ritul ortodox al imamului El-Șafiy ben-Idris[1], sunt șase: gândul bine lămurit de a te curăța numai ca să-i fii plăcut Atoatefăcătorului; spălarea mai întâi a feței; apoi spălarea mâinilor până la coate; frecarea unei părți a capului; spălarea picioarelor, de la călcâie până deasupra de glezne; și păstrarea unei rânduieli neabătute în împlinirea acestor fapte felurite. Or, rânduiala aceasta prepune împlinirea a douăsprezece lucruri limpede hotărâte, și anume: dintru-ntâi să rostești vorbele de început: „În numele lui Allah!"; să-ți speli palmele până a nu le cufunda în vas; să-ți clătești gura; să-ți speli nările luând apă în căușul mâinii și trăgând-o pe nas; să-ți freci tot capul și să-ți freci urechile și pe dinafară și pe dinăuntru cu altă apă; să-ți prefiri barba cu degetele; să-ți tragi degetele de la mâini și de la picioare până ce trosnesc; să pui piciorul drept înaintea piciorului stâng; să repeți de câte trei ori fiecare spălare; să rostești după fiecare spălare mărturisirea de credință; și, într-un sfârșit, odată spălările isprăvite, să procitești pe deasupra și rugăciunea aceasta cucernică: „O, Dumnezeul meu! socoate-mă în rândul celor ce se pocăiesc, al slujitorilor tăi neprihăniți și credincioși! Mărire Dumnezeului meu! Mărturisesc că nu mai este alt Dumnezeu decât numai tu! Tu ești mântuirea mea; numai de la tine cer, plin de căință, iertarea păcatelor mele! Amin!" Aceasta este rugăciunea pe care chiar Prorocul (asupra-i fie rugăciunea și pacea!) ne-a povățuit cu stăruință s-o procitim, spunând: „Voi deschide larg dinaintea celui care o va rosti cele opt porți ale raiului;

[1] *Muhammed El-Șafiy ben-Idris* a fost un teolog, întemeietorul uneia dintre școlile de interpretare a canoanelor islamice (mort în anul 820).

iar el va putea să intre pe poarta care îi va plăcea!"
Cărturarul spuse:
– Răspunsul chiar că este dat cu strălucire! Da ce fac îngerii şi diavolii în preajma celui care îşi face spălările?
Sympathia răspunse:
– Când omul începe a se pregăti să-şi facă spălările, îngerii vin să stea de-a dreapta sa, iar diavolii de-a stânga; da de îndată ce el rosteşte vorbele de început: „În numele lui Allah!", diavolii o iau la fugă, iar îngerii se apropie de el şi-i întind deasupra capului un cort pătrat, de lumină, pe care îl țin atârnat la cele patru colțuri; şi cântă slăvirile lui Allah şi se roagă pentru iertarea păcatelor acelui om. Da dacă uită să rostească numele lui Allah, ori dacă încetează de a-l mai rosti, diavolii se întorc...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a două sute şaptezeci şi cincea noapte

Spuse:

... diavolii se întorc de-a valma şi îşi dau toate silințele să arunce tulburarea în sufletul lui, să-i strecoare îndoiala şi să-i îngheţe cugetul şi evlavia! Este de datorinţa insului care îşi face spălările să lase să curgă apa pe tot trupul său, pe tot părul, atât cel văzut cât şi cel tainic, şi pe mădularele ruşinii, şi să se frece bine peste tot şi să nu se spele pe picioare decât la urmă!
Cărturarul spuse:
– Bine răspuns! Poţi acuma să-mi spui care sunt rânduielile de urmat la spălarea numită *tayamum*?
Ea răspunse:
– Spălarea numită tayamum este curăţirea cu nisip şi cu ţărână. Această spălare se face în următoarele şapte

împrejurări, întemeiate pe deprinderile Prorocului. Și se săvârșesc urmând cele patru îndrumări care se vădesc chiar din învățăturile din *Coran*. Cele șapte împrejurări care îngăduiesc asemenea spălare sunt: lipsa de apă; teama de a nu prăpădi zestrea de apă; nevoia de această apă pentru băut; frica de a nu se pierde vreo parte din ea pe drum; bolile care opresc folosirea apei; ruperile de oase care cer odihnă spre a se vindeca; rănile care nu îngăduie a fi atinse. Cât despre cele patru cerințe care trebuiesc îndeplinite neabătut la spălarea cu nisip și țărână, ele sunt: mai întâi să fii de bună credință; apoi să iei nisipul sau țărână cu mâinile și să faci schima de a te freca pe față cu ele; pe urmă să faci schima de a-ți freca mâinile până la coate; apoi de a-ți șterge mâinile. Mai sunt încă două datine vrednice de urmat, întrucât se află arătate în sunnà: să-ți începi spălarea cu vorbele: ,,În numele lui Allah!" și să-ți faci spălarea pe toate părțile de pe dreapta trupului înaintea părților de pe stânga.

Cărturarul spuse:

– E prea bine! Da, ca să ne întoarcem la rugăciune, poți să-mi spui cum se cuvine s-o săvârșești și ce anume lucruri cere?

Ea răspunse:

– Lucrurile ce se cer pentru a face rugăciunea sunt totodată și stâlpii pe care ea se sprijină. Acești stâlpi ai rugăciunii sunt: mai întâi gândul cel curat: apoi procitirea *takbirului*, adică rostirea vorbelor: „Allah este cel mai mare!"; al treilea este procitirea *fatihàlei* care este suraua cu care se deschide *Coranul*; al patrulea, să te pleci cu fața până la pământ; al cincilea, să te ridici; al șaselea, să faci mărturisirea de credință; al șaptelea, să te așezi pe călcâie; al optelea, să te închini pentru Proroc, rostind: „Asupra-i fie rugăciunea și pacea lui Allah!"; al

nouălea este tot a păstra gândul acela neprihănit. Alte îndatorințe pentru săvârșirea unei rugăciuni temeinice sunt scoase numai din sunnà, și anume: a ridica amândouă mâinile, cu palmele întoarse în sus, îndreptate înspre Mecca; a prociti încă o dată fatihaua; a prociti încă o surà din *Coran*, de pildă Suraua Vacii[1]; a rosti alte felurite ticluituri evlavioase și a încheia cu vreo rugăciune întru Prorocul nostru Mahomed. (Asupra-i fie rugăciunea și pacea!)

Cărturarul spuse:

– Într-adevăr, s-a dat un răspuns desăvârșit! Poți acuma să-mi spui cum se cere a fi împlinită dijma milosteniei?

Ea răspunse:

– Poți împlini dijma milosteniei în patrusprezece chipuri: în aur, în argint, în cămile, în vaci, în oi, în grâu, în orz, în mălai, în mei, în bob, în năut, în orez, în stafide și în curmale. În ceea ce privește aurul, dacă nu ai decât mai puțin de douăzeci de drahme de aur de la Mecca, nu ai de plătit nicio dijmă; dacă ai mai mult, dai trei la sută. Tot așa și cu argintul, se face socoteala la fel. În ceea ce privește vitele, cel care are cinci cămile, plătește cu o oaie; cel care are douăzeci de cămile, dă una ca dijmă, și tot așa mai departe, se socotește la fel. În ceea ce privește oile și mieii, se dă una din patruzeci. Și tot așa și pentru celelalte.

Cărturarul spuse:

– Desăvârșit! Vorbește-mi acuma despre postire!

Sympathia răspunse:

– Postul este ținerea de la mâncare, de la băutură și de la desfătările trupești, de-a lungul zilei, până la

---

[1] *Suraua Vacii* este cea de a doua surà din *Coran*, intitulată astfel pentru că, printre altele, se pomenește în ea și despre vaca pe care Moise le poruncise izraeliților s-o jertfească („Amintiți-vă de ziua când Moise a spus poporului său: «Dumnezeu vă poruncește să jertfiți o vacă...»" v. 63).

apusul soarelui, toată luna ramadanului[1], de îndată ce s-a ivit luna nouă. E bine să te lipsești asemenea de orice vorbărie deșartă și de citirea oricărei alte cărți decât a *Coranului*.

Cărturarul întrebă:

– Da oare nu sunt niscaiva lucruri care, la întâia vedere, ar părea că fac postul fără de folos, da care, după învățătura *Cărții*, nu-i răpesc de fapt nimica din însemnătate?

Ea răspunse:

– Sunt într-adevăr câteva lucruri care nu fac nicidecum postul fără de folos. Acestea sunt: irurile, balsamurile și unsorile; kohlul de ochi și colirurile; praful de pe drum; faptul de a-ți înghiți scuipatul; scăparea fără de voie a seminței bărbatului fie ziua, fie noaptea; privirile aruncate asupra unei femei străine nemusulmane; luarea de sânge și punerea de zbanțuri obișnuite ori cu sângerare. Acestea toate sunt lucrurile care nu iau nimica din foloasele postului.

Cărturarul spuse:

– E strălucit! Da despre cufundarea în cuget ce socoți?

Ea spuse:

– Cufundarea în cuget se săvârșește prin șederea îndelungată într-o geamie, fără a ieși afară decât pentru împlinirea nevoilor, și ferindu-te de orice atingere cu vreo femeie, precum și de folosirea graiului. Ea nu este decât un îndemn pe care îl dă sunnaua, ci nicidecum o îndatorire cerută de canunuri.

---

[1] Luna ramadan este cea de-a noua lună din calendarul lunar musulman. În *Coran* (cap. II, v. 181) se spune: „Luna ramadanului, în care *Coranul* a coborât de sus spre a sluji de îndrumar oamenilor, de lămurire limpede a preceptelor, și de distincție între bine și rău, este timpul în care trebuie să se postească. Oricine va zări această lună se va pregăti îndată să postească".

Cărturarul spuse:

– Strălucit! Aş dori acuma să te aud vorbindu-mi despre hagialâc!

Ea răspunse:

– Călătoria la Mecca sau hagialâcul este o datorie pe care tot musulmanul trebuie s-o îndeplinească măcar o dată în viața lui, atunci când a atins vârsta judecății. Pentru a o îndeplini, sunt de urmat anumite cerințe. Trebuie să îmbraci haina de hagiu numită *ihram*, să te păzeşti de orice atingere cu femeile, să-ți razi părul, să-ți tai unghiile şi să-ți acoperi capul şi fața. Alte cerințe asemenea se află în sunnà.

Cărturarul spuse:

– Prea bine! da să trecem la războiul sfânt!

Ea răspunse:

– Războiul sfânt este războiul care se face împotriva necredincioşilor atunci când Islamul se află în primejdie. El nu trebuie să fie decât un război de apărare, şi niciodată nu trebuie să fie spre a năvăli peste alții. De îndată ce drept-credinciosul se află sub arme, el este dator să nu dea îndărăt niciodată!

Cărturarul întrebă:

– Poți să-mi dai câteva amănunte despre vânzare şi cumpărare?

Sympathia răspunse:

– Şi la vânzare, şi la cumpărare, amândouă părțile trebuie să se înțeleagă de bunăvoie, iar în împrejurările mai de seamă să întocmească un senet de învoire şi de târguire. Da sunt unele lucruri pe care sunnaua le opreşte de la vânzare ori cumpărare. Aşa de pildă...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a două sute şaptezeci şi şaptea noapte

Spuse:

... Aşa de pildă, este cu desăvârşire oprit să se schimbe curmale uscate pe curmale proaspete, smochine uscate pe smochine proaspete, carne uscată şi carne sărată pe carne proaspătă, unt sărat pe unt proaspăt, şi, îndeobşte, orice merinde proaspătă pe merinde veche ori uscată, atunci când ele sunt de acelaşi soi.

Când cărturarul cel priceput la tâlcuirea *Sfintei Cărţi* auzi răspunsurile acestea ale iscusitei Sympathia, nu putu a se opri să cugete că ea ştia tot atâtea cât şi el, da nu vroi să se mărturisească neînstare s-o prindă cu vreo greşeală. Se hotărî aşadar să-i pună nişte întrebări mai dibace şi o întrebă:

– Ce însemnează, ca grai, cuvântul spălare?

Ea răspunse:

– A te curăţi spălându-te de toate necurăţeniile de pe dinlăuntru şi de pe dinafară.

El întrebă:

– Ce însemnează cuvântul „a posti"?

Ea spuse:

– A te stăpâni de la ceva.

El întrebă:

– Ce însemnează cuvântul „a da"?

Ea spuse:

– A te îmbogăţi.

El întrebă:

– Da a merge în hagialâc?

Ea răspunse:

– A-ţi împlini gândul!

El întrebă:

– Şi a purta război?

Ea spuse:

– A te apăra.

La vorbele acestea, cărturarul se ridică drept în picioare și strigă:

– Chiar că întrebările și iscodirile mele sunt la capăt! Roaba aceasta este uluitoare ca știință și ca strălucire, o, emire al drept-credincioșilor!

Da Sympathia zâmbi a râde și îi curmă vorba:

– Aș vrea, îi spuse ea, să-ți pun la rându-mi o întrebare. Poți tu, o, învățatule cărturar, să-mi spui care sunt temeliile Islamului?

El cugetă o clipită și spuse:

– Sunt patru ca număr: credința luminată de judecata cea sfântă; dreptenia; cunoașterea datoriilor și a drepturilor întocmai, precum și taina; îndeplinirea juruințelor făcute.

Ea urmă:

– Îngăduiește-mi să-ți mai pun o întrebare! Dacă nu vei izbuti s-o dezlegi, voi avea dreptul să-ți iau mantia de cărturar priceput la citirea *Cărții*!

El spuse:

– Primesc! Pune întrebarea, o, roabo!

Ea întrebă:

– Care sunt stâlpările Islamului?

Cărturarul șezu o vreme să cugete și până la urmă nu știu ce să răspundă.

Atunci însuși califul grăi și îi spuse Sympathiei:

– Răspunde tu la întrebare, și mantia cărturarului va fi a ta!

Sympathia se temeni și răspunse:

– Stâlpările Islamului sunt douăzeci ca număr: păstrarea neabătută a învățăturii *Cărții*; trăirea după datinele și învățătura prin viu grai ale sfântului nostru Proroc; a nu săvârși niciodată nedreptatea; a mânca numai cele îngăduite; a nu mânca ceea ce este oprit; a-i pedepsi pe răufăcători, spre a nu vedea cum sporește răutatea celor răi ca urmare a îngăduinței celor buni; a

te căi de greșalele tale; a trudi întru cunoașterea credinței; a face bine vrăjmașilor tăi; a trăi cu smerenie; a-i ajuta pe slujitorii lui Allah; a te feri de orice înnoire și de orice schimbare; a dovedi bărbăție la potrivnicii și tărie la necazuri; a ierta atunci când ești tare și când ești puternic; a fi răbdător întru nenorocire; a cugeta la Allah; a cugeta la Prorocul (asupra-i fie rugăciunea și pacea!); a nu te lăsa ispitit de Cel-rău; a nu te lăsa ispitit de patimi și de pornirile cele urâte ale sufletului tău; a te închina cu totul slujirii lui Allah, din tot sufletul și cu supunere deplină!

Când auzi răspunsul acesta, califul Harun Al-Rașid porunci să i se ia pe dată mantia cărturarului și să i se dea Sympathiei; ceea ce se săvârși numaidecât, spre năucirea învățatului, care ieși din sală cu capul plecat.

Atunci se ridică un al doilea învățat, care era vestit pentru priceperea lui la cunoașterea dreptei-credințe, și pe care toți ochii îl arătau vrednic de a o cerceta pe copilandră. Acela se întoarse înspre Sympathia și îi spuse:

– Eu, o, roabo, nu am a-ți pune decât niște întrebări scurte și puține. Poți să-mi spui, dintâi, care sunt datorințele de păstrat la vremea de masă?

Ea răspunse:

– Trebuie mai întâi să te speli pe mâini, să chemi numele lui Allah și să-i aduci închinări de mulțumire. Apoi să șezi jos pe șoldul stâng, să te slujești pentru a mânca de degetul arătător și numai de cele două degete de lângă el, să nu iei decât îmbucături mici, să mesteci bine îmbucătura și să nu te uiți la vecinul tău, de teamă ca nu cumva să-l stânjenești ori să-i tai pofta de mâncare.

Învățatul întrebă:

– Poți să-mi spui acuma, o, roabo, ce este *ceva, ce este jumătate de ceva și ce este mai puțin decât ceva*?

Ea răspunse fără a șovăi:

– Drept-credinciosul este *ceva*, fățarnicul este *jumătate*

de ceva, iar necredinciosul este *mai puţin decât ceva*!

El urmă:

– Întocmai aşa-i! Spune-mi: unde se află credinţa?

Ea răspunse:

– Credinţa sălăşluieşte în patru locuri: în inimă, în cap, în limbă şi în cele două mâini şi două picioare. Astfel, tăria inimii stă întru bucurie, tăria capului întru adevăr, tăria limbii întru rostirea neviclenită, iar tăria mâinilor şi a picioarelor întru supunere!

El întrebă:

– Câte inimi sunt?

– Sunt multe: inima drept-credinciosului, care este o inimă curată şi sfântă; inima necredinciosului, care este întru totul potrivnică celei dintâi...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a două sute şaptezeci şi opta noapte

Spuse:

... inima necredinciosului, care este întru totul potrivnică celei dintâi; inima legată de lucrurile pământeşti şi inima legată de bucuriile cugetului; şi inima stăpânită de patimi, ori de ură, ori de zgârcenie; şi inima fricoasă, inima arsă de iubire, inima umflată de făloşie; apoi inima luminoasă, ca inima soţilor sfântului nostru Proroc; şi, într-un sfârşit, chiar inima sfântului nostru Proroc, inima Celui Ales!

Când auzi răspunsul acesta, învăţatul ulema strigă:

– Ai dobândit adeverirea mea, o, roabo!

Atunci frumoasa Sympathia se uită la calif şi spuse:

– O, căpetenie a drept-credincioşilor, îngăduieşte-mi să pun la rându-mi numai o întrebare cercetătorului meu şi să-i iau mantia dacă nu va putea să răspundă!

Şi, după ce i se dete îngăduința, îl întrebă pe cărturar:
– Poți să-mi spui, o, preacinstitule şeic, care este datoria ce se cere împlinită mai înaintea tuturor datoriilor, măcar că ea nu este cea mai de seamă?
La întrebarea aceasta, cărturarul habar nu avu ce să spună, iar copilandra grăbi a-i lua mantia şi dete ea însăşi răspunsul:
– Este datoria spălării; întrucât stă scris limpede: să te cureți înainte de a săvârşi fie şi cea mai măruntă datorie de credință şi înainte de orice lucru cerut de *Sfânta Carte* şi de sunnà.
După care Sympathia se întoarse înspre adunare şi o întrebă cu o privire roată, la care răspunse un cărturar care era unul dintre oamenii cei mai vestiți ai veacului şi care nu îşi avea seamăn la cunoaşterea *Coranului*. Acesta se ridică şi îi spuse Sympathiei:
– O, copilă plină de minte şi de miresme desfătătoare, de vreme ce cunoşti *Cartea* lui Allah, ai putea să ne dai o pildă despre temeinicia ştiinței tale?
Ea spuse:
– *Coranul* este alcătuit din o sută patruzeci de surale sau capete, dintre care şaptezeci au fost izvodite la Mecca şi patruzeci şi patru la Medina. Este împărțit în şase sute douăzeci şi una de părți numite *aşar*, şi în şase mii două sute treizeci şi şase de versete. Cuprinde şaptezeci şi nouă de mii patru sute treizeci şi nouă de cuvinte şi trei sute douăzeci şi trei de mii şase sute şaptezeci de litere, la fiecare dintre ele fiind adăugate zece însemne aparte. Se află pomenite în el numele a douăzeci şi cinci de proroci: Adam, Nuh, Ibrahim, Ismail, Issac, Yacub, Yussef, El-Yosh, Yunus, Lut, Salih, Hud, Şuaib, Daud, Soleiman, Zul-Kifl, Edris, Idris, Ilias, Iahia, Zakaria, Ayub, Mussa, Harun, Issa şi Mahomed. (Asupra lor a tuturora fie rugăciunea şi pacea!) Se află în el numele a nouă păsări sau vietăți cu aripi: țânțarul,

albina, musca, pupăza, corbul, lăcusta, furnica, pasărea ababil[1] şi pasărea lui Issa (asupra lui fie rugăciunea şi pacea!) care nu este alta decât liliacul.

Şeicul spuse:

– Ştiinţa ta este minunată! Încât aş vrea să aud de la tine care este versetul în care Prorocul nostru îi judecă pe necredincioşi!

Ea răspunse:

– Este versetul în care se află cuvintele: „Evreii spun despre creştini că sunt în greşeală, iar creştinii mărturisesc că evreii nu cunosc adevărul. Să ştiţi că amândouă părţile au dreptate în ceea ce spun!"

După ce auzi vorbele acestea, şeicul se mărturisi tare mulţumit, da tot mai vioi s-o iscodească. O întrebă aşadar.

– Cum a venit *Coranul* din cer pe pământ? A coborât dintr-odată şi întreg, zugrăvit aidoma după tablele ce se păstrează în cer, ori poate că a coborât în mai multe dăţi?

Ea răspunse:

– La porunca Stăpânului lumilor, îngerul Gabriel l-a adus Prorocului nostru Mahomed, emirul trimişilor lui Allah, şi anume în versete, după împrejurări, într-un răspas de vreme de douăzeci de ani.

El întrebă:

– Care sunt soţii lui Mahomed care au avut grijă să adune laolaltă toate versetele cele împrăştiate ale *Coranului*?

Ea spuse:

– Aceştia sunt patru: Abi ben-Kaab, Zeid ben-Tabet, Abu-Obeida ben-Al-Gerrah şi Othman ben-Affan. (Aibă-i Allah pe câteşipatru întru milele sale!)

[1]*Pasărea ababil* este pomenită în suraua 105, denumită *Elefantul* (deci un animal pe care răspunsul Sympathiei nu-l include!) Unii interpreţi cred că această „pasăre" ar fi cea care provoacă pustulele de variolă sau că este chiar variola.

El întrebă:

– Cine sunt cei care ne-au învățat și ne-au lăsat de moștenire felul de a citi cum se cuvine *Coranul*?

Ea răspunse:

– Sunt patru: Abdallah ben-Massud, Abi ben-Kaab, Moaz ben-Giabal și Salem ben-Abdallah.

El întrebă:

– Cu care prilej a coborât din cer versetul următor: „O, drept-credincioșilor, nu vă lipsiți de bucuriile pământești în toată deplinătatea lor!"

Ea răspunse:

– Atunci când câțiva dintre soții lui Mahomed, vrând să împingă cucernicia mai departe decât se cuvine, hotărâseră să se scopească și să îmbrace haine de păr de cămilă...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a două sute șaptezeci și noua noapte

Spuse:

... hotărâseră să se scopească și să îmbrace haine de păr de cămilă.

După ce auzi răspunsurile acestea ale Sympathiei, cărturarul nu se putu opri să nu strige:

– Mărturisesc, o, emire al drept-credincioșilor, că această copilă este fără de asemănare ca știință!

Atunci Sympathia ceru învoire a-i pune o întrebare șeicului, și îi spuse:

– Poți să-mi spui care este versetul din *Coran* în care se află de douăzeci și trei de ori litera *kaf*, care este cel în care se află de șaisprezece ori litera *mim*, și care este cel în care se află de o sută patruzeci de ori litera *ain*?

Cărturarul rămase cu gura căscată, fără a putea să

dea nici cel mai mic răspuns; iar Sympathia, după ce îi luă mantia, grăbi să arate versetele cerute, spre uluirea tuturor celor de față.

Atunci din mijlocul adunării se ridică un doctor vestit pentru întinderea cunoștințelor sale și care scrisese niște cărți foarte prețuite. Se întoarse înspre Sympathia și îi spuse:

– Ai vorbit strălucit despre lucrurile sufletești; este vremea să cercetăm și cele trupești. Înfățișează-ne, o, preafrumoasă roabă, trupul omului, alcătuirea, nervii oasele și vertebrele sale, și pentru ce Adam a fost numit Adam!

Ea răspunse:

– Numele de Adam vine de la cuvântul arab *adim* care însemnează pielea, fața pământului, și i-a fost dat celui dintâi om, care a fost plămădit dintr-o grămadă de lut alcătuită din pământ din osebite locuri ale lumii. Așa capul lui Adam a fost făcut din pământ adus de la Răsărit, pieptul din pământ de la Kaaba, iar picioarele din pământ de la Apus. Allah a întocmit trupul dăruindu-l cu șapte porți de intrare și cu două porți de ieșire: cei doi ochi, cele două urechi, cele două nări și gura, iar de cealaltă parte una dinainte și una dindărăt. Apoi Zămislitorul, spre a-i da lui Adam și o fire, a îngemănat în el cele patru stihii: apa, pământul, focul și văzduhul. Într-acest fel, trupul galben și slab are firea focului, care este fierbinte și uscat; trupul sprinten și oacheș are firea pământului, care este rece și uscat; cel albicios și molatic are firea apei, care este rece și umedă; iar cel rumen și gras are firea văzduhului, care este cald și uscat. După care Allah a desăvârșit întocmirea trupului omenesc. A pus în el trei sute șaizeci de vine și două sute patruzeci de oase. Și i-a dăruit trei imbolduri: imboldul de a trăi, imboldul de a se înmulți și imboldul de a mânca. Apoi i-a pus o inimă, o splină, doi bojogi,

şase maţe, un ficat, doi rărunchi, un creier, două ouă, un vânar şi o piele. L-a înzestrat cu cinci simţuri călăuzite de şapte duhuri ale vieţii. În ceea ce priveşte rânduiala acestor măruntaie, Allah a pus inima în piept la stânga, iar dedesubtul ei burta, apoi bojogii spre a sluji de vânturare inimii, ficatul de-a dreapta spre a sluji de pază inimii, şi încolăcitura maţelor, şi coşul pieptului. În ceea ce priveşte capul, pe acesta l-a alcătuit din patruzeci şi opt de oase; în ceea ce priveşte coşul pieptului, acesta este alcătuit din douăzeci şi patru de coaste la bărbat şi din douăzeci şi cinci la femeie; coasta aceasta adăugită se află de-a drepta şi slujeşte spre a adăposti copilul în pântecele mamei şi spre a-l sprijini ocolindu-l.

Doctorul cel cărturar nu putu a-şi stăpâni uluirea, apoi adăugă:

– Poţi să ne vorbeşti acuma despre semnele bolilor?

Ea răspunse:

– Semnele bolilor sunt de două feluri: cele de pe dinafară şi cele de pe dinlăuntru, şi slujesc spre a ne da de ştire despre felul boalei şi despre cât este ea de primejdioasă. Hakimul iscusit în meseria lui poate într-adevăr să ghicească boala chiar şi numai după bătăile sângelui în vinele bolnavului; într-acest chip el află starea de uscăciune, de fierbinţeală, de înţepeneală, de răceală şi de umezeală; asemenea ştie că un om care are ochii galbeni trebuie să aibă ficatul bolnav, că un altul care are spinarea încovoiată trebuie să aibă pieptul picnit rău de răceală. Cât despre semnele cele lăuntrice care călăuzesc cercetarea hakimului, acelea sunt: vărsăturile, durerile, umflăturile, scaunele şi udurile.

El întrebă:

– Care sunt pricinele durerilor de cap?

Ea răspunse:

– Durerea de cap se datoreşte mai întâi mâncărurilor, atunci când sunt ghiftuite în pântece până a nu fi

fost mistuite cele de dinainte; se mai datoreşte de asemenea şi meselor luate fără a-ţi fi foame. Lăcomia la mâncare este pricina tuturor bolilor care bântuie pământul. Acela care vrea să-şi lungească viaţa se cuvine aşadar să fie cumpătat la mâncare şi, pe deasupra, să se scoale de dimineaţă, să se ferească a-şi pierde nopţile, să nu se lăcomească la femei, să nu se dedea peste măsură la sângerări şi la zbanţuri cu sânge, şi, într-un sfârşit, să-şi vegheze pântecele. Pentru aceea, trebuie să-şi împartă pântecele în trei părţi, pe una s-o umplă cu mâncare, pe alta cu apă, iar pe cea de a treia cu nimic-nimica, spre a-şi lăsa răsuflarea slobodă şi pentru ca sufletul să se poată lăfăi în voie. Asemenea va face şi cu maţele, a căror lungime este de optsprezece palme.

El întrebă:

– Care sunt semnele de gălbinare?

Ea răspunse:

– Gălbinarea, care este o boală cu fierbinţeli, se vădeşte prin gălbejeala pielei, amăreala gurii, ameţeli, sporirea bătăilor sângelui în vine, vărsături şi silă de femei. Acela care este atins de ea se află în prada unor necazuri mari, ca sângerări de maţe, încingere de plămâni, dropică şi umflături, precum şi o lâncezeală alimănită care, după ce slăbănogeşte trupul, poate să stârnească racul ori lepra.

El spuse:

– Este desăvârşit! Da cum se împarte învăţarea meseriei de hakim?

Ea răspunse:

– Se împarte în două părţi: cercetarea bolilor şi cercetarea leacurilor.

El spuse:

– Văd că ştiinţa ta nu lasă nimica de dorit. Da ai putea să-mi spui care este apa cea mai bună?

Ea răspunse:

– Este apa curată și proaspătă, păstrată în vase răcoroase îmbibate cu vreo mirosnă plăcută ori numai înmiresmată cu aburi de tămâie. Nu trebuie a fi băut decât la un răspas de vreme de la masă. Te ferești astfel de tot soiul de metehne și pui în fapt spusa Prorocului (asupra-i fie rugăciunea și pacea!) care a spus: „Pântecele este sălașul tuturor bolilor, lipsa de scaun este pricina tuturor bolilor, iar curăția este temeiul tuturor leacurilor.

El întrebă:

– Care este mâncarea cea mai bună dintre toate mâncărurile?

Ea răspunse:

– Este cea gătită de mâna unei femei și care nu a cerut osteneli prea scumpe și pe care o mănânci cu inima mulțumită. Mâncarea numită *tharid*[1] este de bună seamă cea mai gustoasă dintre toate bucatele, întrucât Prorocul (asupra-i fie rugăciunea și pacea!) a spus: „Tharidul este de departe cea mai bună dintre bucate, așa cum Aișa[2] este cea mai cinstită dintre femei!

El întrebă:

– Ce gândești despre poame?

Ea spuse:

– Acestea, ca și carnea de oaie, sunt hrana cea mai sănătoasă. Da nu trebuie să le mănânci după ce le-a trecut vremea.

El zise:

– Vorbește-ne despre vin!

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfielnic.

---

[1] *Tharid* (mai corect sarid) este o fiertură de carne în care s-a fărâmițat pâine.

[2] *Aișa* a fost una dintre soțiile lui Mahomed, fiica discipolului său, viitorul calif Abu-Bekr.

Dar când fu cea de a două sute optzecea noapte

Spuse:

Sympathia răspunse:

– Cum poţi să mă întrebi despre vin, când *Cartea* este atâta de lămuritoare în privinţa lui? În pofida multelor lui virtuţi, vinul este oprit pentru că tulbură minţile şi înfierbântă patimile. Vinul şi jocurile de noroc sunt două lucruri de care drept-credinciosul trebuie să se ferească, de teama celor mai rele năpaste![1]

El spuse:

– Răspunsul tău este înţelept. Poţi să ne vorbeşti acum despre luarea de sânge?

Ea răspunse:

– Hărăcsirea este de nevoinţă pentru toţi oamenii care au sânge prea mult. Ea trebuie să se facă după o ajunare, într-o zi de primăvară, fără de nori, fără vânt şi fără ploaie. Când ziua aceea cade într-o zi de marţi, luarea de sânge îşi are cele mai de folos urmări, mai ales dacă ziua este cea de a şaptesprezecea din lună. Chiar că nimica nu poate să fie atâta de bun ca hărăcsirea – pentru cap, pentru ochi şi pentru sânge. Da nimica nu este mai rău ca luarea de sânge dacă ea se va face la vreme de arşiţă mare ori de geruri mari şi dacă, totodată, mănânci lucruri sărate ori acre şi dacă mai e şi într-o miercuri ori sâmbătă.

Cărturarul cugetă un răstimp şi spuse:

– Până aici ai răspuns desăvârşit, da aş vrea acuma

[1] La M. A. Salie, se adaugă următoarele versuri :

O, tu, cel ce bei vin, nu ţi-e ruşine?
Allah nu-ngăduie să bei, ştii bine!
Deci lasă vinul şi fii înţelept –
Beţia-i pedepsită, şi-i pe drept!

Iar un altul a spus tot aşa:

Băui şi eu otrava păcătoasă –
Beţia-i rea, că fără minţi te lasă!

să-ți pun o întrebare de căpătâi, care va să ne dovedească dacă știința ta se întinde asupra tuturor lucrurilor de temei ale vieții. Poți dară să ne vorbești limpede despre împreunarea bărbatului cu femeia?

Când auzi atare întrebare, copilandra se înroși toată și lăsă capu-n jos; ceea ce îi dete a crede califului că nu era în stare ce să răspundă; da ea nu zăbovi a sălta capul și, întorcându-se înspre calif, îi spuse:

– Pe Allah, o, emire al drept-credincioșilor, tăcerea mea să nu fie socotită cumva ca datorită neștiinței mele în această privință, căci răspunsul se află pe vârful limbii mele, da se împotrivește a-mi ieși de pe buze, din cinstire față de stăpânul nostru califul!

Ci el îi spuse:

– Aș avea o desfătare până peste poate să aud răspunsul acela de pe buzele tale. Fii, așadară, fără de teamă și vorbește limpede!

Atunci preaînvățata Sympathia spuse:

– Împreunarea este fapta prin care se împreunează bărbatul cu femeia. Ea este un lucru minunat și multe sunt binefacerile și virtuțile ei. Împreunarea ușurează trupul și despovărează mintea, alungă mâhnirea, potolește fierbințeala patimii, stârnește dragostea, mulțumește inima, alină sărăcia și aduce îndărăt somnul pierdut. E vorba, firește, despre împreunarea dintre un bărbat și o femeie tânără, da e cu totul altceva dacă femeia este bătrână, întrucât nu se află prăpăd pe care să nu-l aducă atare împreunare. A te împreuna cu o femeie bătrână însemnează a te primejdui la beteșuguri fără de număr, precum, printre altele, durerea de ochi, durerea de rărunchi, durerea de șolduri și durerea de spinare. Într-un cuvânt, e de spaimă! Se cuvine, așadar, să te păzești de ea ca de o otravă fără de leac. Mai bine-i să cauți a găsi pentru lucrul acesta o femeie isteață, care

pricepe dintr-o ochire, care grăiește cu picioarele și cu mâinile și care îl scutește pe stăpânul ei de a mai avea trebuință de o grădină și de straturi de flori[1]. Orice împreunare deplină este urmată de umezeală. Această umezeală izvorăște la femeie din tulburarea pe care o trăiesc preacinstitele ei părți, iar la bărbat este apa pe care o revarsă cele două ouă ale lui. Apa aceea urmează o cale tare întortocheată. Într-adevăr, bărbatul are o vână groasă din care pornesc toate vinele celelalte. Sângele care udă acele vine, în număr de trei sute șaizeci, se adună până la urmă într-un scoc ce se afundă în oul din stânga. În oul acesta stâng, sângele, silit să se tot rotească, ajunge într-un sfârșit de se limpezește și se preface într-o zeamă albă care se încheagă din pricina căldurii oului și a cărui mireasmă seamănă cu cea a laptelui de palmier...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a două sute optzeci și doua noapte

Spuse:

... o zeamă albă care se încheagă din pricina căldurii oului și a cărui mireasmă seamănă cu cea a laptelui de palmier.

Cărturarul strigă:

– Ce răspuns plin de pricepere! Da mai am să-ți pun două întrebări, și atâta tot. Poți să-mi spui care este viețuitoarea care nu trăiește decât închisă și care moare

[1] La M. A. Salie, aceste cuviințe de la urmă sunt exprimate în versuri : „cum a spus poetul despre ea":

Ea doar dintr-o ochire totul știe,
Fără de-ndemn și fără dăscălie;
Iar frumusețea-i caldă e-o grădină
Plină de flori ce tremură-n lumină.

de îndată ce răsuflă aer slobod? Și care sunt poamele cele mai bune?

Ea răspunse:

– Cea dintâi este peștele; iar celelalte sunt chitra și rodia!

Când auzi toate acele răspunsuri ale preafrumoasei Sympathia, cărturarul nu putu a se opri să se mărturisească neînstare a o prinde cu vreo greșeală în știință, și dete să se așeze la locul său. Da Sympathia îl opri și îi spuse:

– Se cade ca la rându-mi să-ți pun și eu o întrebare: poți tu să-mi spui, o, cărturarule, care este lucrul rotund ca pământul și care sălășluiește într-un ochi, și care ba se desparte de acel ochi, ba se afundă în el, care se împreunează fără a avea mădular bărbătesc, care se desparte de soața lui la vremea nopții spre a se îmbrățișa cu ea la vremea zilei, și care își alege de așezare îndeobște marginile?

La întrebarea aceasta, cărturarul degeaba își tot munci mintea, că habar nu avu ce să răspundă, iar Sympathia, după ce îi luă mantia, la îndemnul califului răspunse ea însăși:

– Este nasturele și cheutoarea!

După care, dintre preacinstiții șeici, se ridică un astronom, care era cel mai vestit dintre astronomii din împărăție și la care preafrumoasa Sympathia se uită zâmbind, încredințată de la bun început că el are să găsească ochii ei mai tulburători decât toate stelele din ceruri.

Astronomul veni așadar să șadă dinaintea copilei și, după începutul îndătinat, o întrebă:

– De unde se ridică soarele și unde se duce după ce apune?

Ea răspunse:

– Află că soarele se ridică din apele Răsăritului și

apune în apele Apusului. Aceste ape sunt în număr de o sută optzeci. Soarele este sultanul zilei, aşa cum Luna este sultana nopţilor. Iar Allah a spus în *Carte*: „Eu sunt cel carele am dat soarelui lumina şi lunei strălucirea şi carele le-am tras crugurile cele neschimbătoare ca să vă înlesnesc cunoaşterea socoatei zilelor şi anilor. Eu sunt cel carele am hotărât o măsură rotirii stelelor şi am oprit luna să se ajungă vreodată cu soarele, ca şi nopţii de a întrece ziua! Într-acest chip, ziua şi noaptea, negurile şi lumina, fără ca să-şi amestece vreodată alcătuirea lăuntrică, se asemuiesc statornic!"

Astronomul cel învăţat strigă:

– Ce răspuns minunat de temeinic! Ci, o, copilo, poţi să ne vorbeşti şi despre celelalte stele şi să ne spui despre rosturile lor bune sau rele asupra soartei noastre?

Ea răspunse:

– Dacă ar fi să vorbesc despre toate stelele, ar trebui să închinăm pentru aceasta mai mult de un divan. Aşa că nu am să spun decât câteva vorbe despre ele. În afară de Soare şi de Lună, mai sunt încă cinci: Utared (Mercur), El-Zohrat (Venus), El-Merrikh (Marte), El-Muştari (Jupiter) şi Zohal (Saturn). Luna, rece şi umedă, cu urmări bune asupra soartei, are ca zodie Cancerul, ca zenit Taurul, ca asfinţit Scorpia, şi ca nadir Capricornul. Planeta Saturn, rece şi uscată, cu urmări proaste, are ca zodie Capricornul şi Vărsătorul, zenitul ei este Cumpăna, asfinţitul Berbecul, iar nadirul ei este Capricornul şi Leul. Jupiter, cu urmări binefăcătoare, este cald şi umed, şi are ca zodie Peştele şi Săgetătorul, ca zenit Racul, ca asfinţit Capricornul, şi ca nadir Gemenii şi Leul. Venus, fierbinte, cu urmări binefăcătoare, are ca zodie Taurul, ca zenit Peştii, ca asfinţit Cumpăna şi ca nadir Berbecul şi Scorpia. Mercur, cu urmări când bune, când rele, are ca zodie Gemenii, ca zenit Fecioara, ca asfinţit Peştii, ca nadir Taurul. Într-un sfârşit, Marte,

cald și umed, are ca zodie Berbecele, ca zenit Capricornul, ca asfințit Racul și ca nadir Cumpăna.

După ce auzi răspunsul acesta, astronomul tare se mai minună de adâncimea științelor tinerei Sympathia. Da tot mai dete să încerce a o încurca și îi puse o întrebare mai grea, spunându-i:

– O, copilă, socoți că vom avea ploaie luna aceasta?

La atare întrebare, preaînvățata Sympathia lăsă capu-n jos și cugetă îndelung; ceea ce îl făcu pe calif să prepună ca se mărturisea neînstare să răspundă. Da ea își ridică pe dată capul și îi spuse califului:

– O, emire al drept-credincioșilor, nu voi vorbi decât numai cu o învoire, anume de a spune tot ceea ce gândesc!

Califul, nedumerit, spuse:

– Ai învoirea!

Ea spuse:

– Atunci, o, emire al drept-credincioșilor, mă rog ție să-mi împrumuți o clipită sabia ta spre a-i tăia căpățâna acestui astronom care nu este decât un duh crunt și un necredincios!

La vorbele acestea, califul și toți cărturarii din adunare nu se putură opri să nu râdă. Ci Sympathia urmă:

– Într-adevăr, află și tu, astronomule, că sunt cinci lucruri pe care numai unul Allah le știe: ceasul morții, căderea ploii, dacă plodul din pântecele maicii sale este de parte bărbătească ori de parte femeiască, întâmplările zilei de mâine și locul unde va să moară fieștecare!

Astronomul zâmbi a râde și spuse:

– Întrebarea mea nu ți s-a pus decât spre încercare. Poți oare, și astfel nu avem să ne depărtăm prea tare de ale noastre, să ne spui ce rosturi au stelele asupra zilelor săptămânii?

Ea răspunse:

– Duminica este ziua închinată Soarelui. Când anul

începe într-o duminică, este semn că noroadele vor avea multe de îndurat din pricina asupririi și a jecmănelilor sultanilor, a domnilor și a ocârmuitorilor lor, că are să fie secetă, că mai cu seamă păstăioasele nu vor rodi deloc, că strugurii se vor strica și că au să fie lupte crâncene între crăimi. Da la toate acestea tot Allah este mai știutor!

Lunea este ziua închinată Lunei. Când anul începe cu o luni, este semn bun. Vor fi ploi din belșug, mult grâu și struguri; da are să fie și ciumă, iar pe deasupra inul nu are să crească și bumbacul are să fie prost; și-apoi jumătate din vite vor muri zăticnite de molimă. Ci Allah este cel mai știutor! Marțea, ziua închinată lui Marte, poate să fie început de an. Atunci cei mari și tari vor fi pândiți de moarte, prețul la grâne va crește, ploaia va fi puțină, peștele puțin, mierea se va vinde bine, păstăioasele se vor vinde pe nimic, semințele de in vor fi la preț tare ridicat, recolta de orz va fi minunată; da mult sânge se va vărsa, și are să fie o molimă în măgari, al căror preț va crește până peste poate. Ci Allah este cel mai știutor! Miercurea este ziua lui Mercur. Când anul începe miercurea, aceasta este semn de omoruri mari pe mare, de multe zile cu furtuni și cu trăsnete, de scumpete la grâne și de prețuri ridicate la ridichi și la ceapă, fără a mai socoti o molimă ce va bântui printre prunci. Da Allah este mai știutor! Joia este ziua închinată lui Jupiter. Dacă anul se deschide cu ea, este semn de înțelegere între neamuri, de dreptate din partea ocârmuitorilor și a vizirilor, de cinste din partea cadiilor, și de binefaceri mari asupra lumii, printre altele de belșug de ploi, de poame, de grâne, de bumbac, de in, de miere, de struguri, și de pește. Ci Allah este mai știutor! Vinerea este ziua închinată Venerei. Dacă anul se deschide cu ea, este semn că roua va fi îmbelșugată, primăvara tare frumoasă, da are să se nască o potopenie de

copii, atât de parte bărbătească, precum şi de parte femeiască, şi au să fie mulți castraveți, harbuji, dovlecei, vinete şi roşii, precum şi napi. Ci Allah este mai ştiutor! Sâmbăta este ziua lui Saturn. Vai de anul care începe cu această zi! Vai de anul acela! Are să fie o zgârcenie deplină şi din partea cerului şi din partea pământului, foametea va urma războiului, bolile după foamete, iar locuitorii Egiptului şi ai Siriei vor țipa amarnic sub asuprirea care îi va apăsa şi sub răutatea ocârmuitorilor! Ci Allah este mai ştiutor!

După ce auzi răspunsul, astronomul strigă:

– Cât de întru totul minunat este şi acest răspuns! Da poți tu să ne mai spui şi la ce loc sau la care cat al cerului se află rânduite cele şapte planete?

Sympathia răspunse:

– De bună seamă! Planeta Saturn se află chiar în cel de al şaptelea cer; Jupiter se află ridicat în cel de al şaselea cer; Marte la cel de al cincilea; Soarele la cel de al patrulea; Venus la al treilea; Mercur la al doilea; iar Luna la cel dintâi cer!

Pe urmă Sympathia adăugă:

– La rându-mi acuma să te întreb...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a două sute optzeci şi patra noapte

Spuse:

... La rându-mi acuma să te întreb! Care sunt cele trei feluri de stele?

Cărturarul degeaba se tot cugetă şi îşi tot ridică ochii înspre cer, că nu izbuti să scape de belea. Atunci Sympathia, după ce îi înşfăcă mantia, răspunse singură

la întrebarea pe care o pusese:

– Stelele se împărțesc în trei soiuri, după menirea pe care o au: unele sunt prinse de bolta cerului, ca niște făclii, și slujesc să lumineze pământul; altele sunt așezate în văzduh, ca agățate de ceva nevăzut, și slujesc să lumineze mările; iar stelele de cel de al treilea soi sunt mișcătoare după vroia degetelor lui Allah: se văd cum lunecă la vreme de noapte și slujesc la a-i bate cu pietre și a-i pedepsi pe diavolii care vor să înfrunte poruncile Celui Preaînalt!

La vorbele acestea, astronomul se mărturisi cu mult mai prejos ca știință față de preafrumoasa copilă și ieși din sală. Atunci, la porunca dată de calif, urmă un filozof, care veni să stea dinaintea Sympathiei și o întrebă:

– Poți să ne vorbești despre necredință și să ne spui dacă ea se naște odată cu omul!

Ea răspunse:

– La aceasta vreau să-ți răspund cu chiar cuvintele Proorocului nostru (asupra-i fie rugăciunea și pacea!) care a spus: „Necredința umblă printre fiii lui Adam așa cum sângele umblă prin vine, de îndată ce ei se lasă ispitiți să blesteme pământul și ceasurile de pe pământ. Cea mai mare fărădelege este blestemarea timpului și a lumii: căci timpu-i însuși Allah, iar lumea este lucrarea lui Allah!

Filozoful strigă:

– Cuvintele acestea sunt dumnezeiești și veșnice! Spune-mi acuma care sunt cele cinci făpturi plămădite de Allah și care au băut și au mâncat fără ca să fi ieșit ceva nici din trupul, nici din pântecele, nici din dindărătul lor?

Ea răspunse:

– Cele cinci făpturi sunt: Adam, Simeon (Șumun), cămila lui Saleh, berbecul lui Ismail și pasărea care l-a văzut pe sfântul Abu-Bekr în peșteră!

El îi spuse:

– Desăvârșit! Mai spune-mi și care sunt cele cinci făpturi din grădina raiului care nu sunt nici oameni, nici ginni, nici îngeri?

Ea răspunse:

– Acestea sunt: lupul lui Iacob, câinele celor șapte adormiți, măgarul lui El-Azir, cămila lui Saleh și catârul sfântului nostru Proroc (asupra-i fie rugăciunea și pacea!)

El întrebă:

– Poți să-mi spui care este omul a cărui rugăciune nu se făcea nici în cer, nici pe pământ?

Ea răspunse:

– Este Soleiman, care își făcea rugăciunea pe un chilim atârnat în văzduh, între cer și pământ!

El spuse:

– Lămurește-mi faptul următor: un bărbat se uită dimineața la o roabă, și a și săvârșit un lucru neîngăduit; tot el se uită la aceeași roabă la amiază, și lucrul acuma este îngăduit; se uită la ea după amiază, și lucrul iarăși este neîngăduit; la asfințitul soarelui îi este îngăduit să se uite la ea; noaptea îi este oprit; iar dimineața poate să se apropie de ea pe deplin în toată voia! Poți să mă lămurești cum de se pot urma niște împrejurări așa de osebite atâta de repede într-o zi și o noapte?

Ea răspunse:

– Lămurirea este ușoară! Un bărbat își aruncă privirile dimineața asupra unei roabe care nu este a sa, și, după *Sfânta Carte*, faptul este neîngăduit. De la amiază o cumpără, și atunci poate să se uite la ea cât vrea și să se desfete cu ea; după amiază, dintr-o pricină sau alta, îi dă slobozenia, și pe dată nu mai are îngăduință să-și arunce ochii asupra ei; da la asfințitul soarelui se însoară cu ea și totul îi este îngăduit; noaptea, se hotărăște să se despărțească de soția lui, și nu mai poate să se apropie de ea; da dimineața o ia iarăși de soție,

după datinele obștești, și atunci poate să-și înnoade iarăși legăturile cu ea!

Filozoful spuse:

– Este drept! Poți să-mi spui care este mormântul care a început să umble cu cel ce se afla în el?

Ea răspunse:

– Este chitul care l-a înghițit pe prorocul Iona în pântecele său!

El întreabă:

– Care este valea pe care soarele nu a luminat-o decât numai o dată și pe care nu o va mai lumina niciodată, până la ziua Învierii?

Ea răspunse:

– Este valea care s-a săpat de toiagul lui Moise când a despicat marea spre a lăsa să treacă norodul său când cu fuga!

El întrebă:

– Care este cea dintâi pulpană care s-a târșâit pe pământ?

Ea răspunse:

– Este pulpana rochiei mamei lui Ismael, Agar, atunci când a măturat pământul dinaintea Sarei!

El întrebă:

– Care este lucrul care răsuflă fără să fie însuflețit?

Ea răspunse:

– Este dimineața! Întrucât se spune în *Sfânta Carte*: „Atunci când dimineața răsuflă..."

El spuse:

– Spune-mi ceea ce poți în privința unei socoteli pe care iacăt-o: un stol de porumbei se abate pe un copac; unii dintre ei se opresc pe ramurile de sus, iar ceilalți pe ramurile de jos. Porumbeii care stau în vârful copacului le spun celor de jos: „Dacă unul dintre voi ni se alătură, stolul nostru are să fie de două mai mare decât al vostru; dar dacă unul dintre noi coboară la voi, aveți să ajungeți

cât și noi ca număr." Câți porumbei se aflau acolo?

Ea răspunse:

– Erau doisprezece porumbei cu toții. Într-adevăr, în vârful copacului erau șapte, iar pe ramurile de jos erau cinci. Dacă unul dintre porumbeii de jos s-ar fi adăugat celor de sus, numărul acestora din urmă s-ar fi ridicat la opt, ceea ce înseamnă de două ori patru; dar dacă unul dintre cei de sus ar fi coborât la cei de jos, ar fi rămas câte șase de fiecare parte. Ci Allah este mai știutor!

După ce auzi toate aceste felurite răspunsuri ale copilei, filozoful, de teamă ca fetișcana să nu-l întrebe și pe el, și întrucât ținea la mantia sa, grăbi a-și lua tălpășița și a pieri.

Și atunci se ridică omul cel mai cărturar al veacului, înțeleptul Ibrahim ben-Saiyar, care veni să ia locul filozofului și îi spuse preafrumoasei Sympathia:

– Vreau să socot că te mărturisești biruită dintru început și că este de prisos să te mai cercetez!

Ea răspunse:

– O, preacinstitule cărturar, te-aș povățui să trimiți după alte haine în locul celor pe care le porți, întrucât peste câteva clipite va trebui să ți le iau!

Cărturarul spuse:

– Vom prea bine vedea! Care sunt cele cinci lucruri pe care le-a plămădit Preaînaltul înainte de Adam?

Ea răspunse:

– Apa, pământul, lumina, întunericul și focul!

El întrebă:

– Care sunt lucrurile făurite de chiar mâinile Atotputernicului, pe când toate celelalte lucruri au fost zămislite numai ca urmare a voinței sale?

Ea răspunse;

– Scaunul domnului, Pomul din grădina Raiului, raiul și Adam! Da, aceste patru lucruri au fost plămădite de chiar mâinile lui Allah, pe când, ca să le făurească pe toate celelalte lucruri, a spus doar: „Să fie!" și ele au și fost!

El întrebă:

– Cine este tatăl tău întru Islam și cine este tatăl tatălui tău?

Ea răspune:

– Tatăl meu întru Islam este Mahomed (asupra-i fie rugăciunea și pacea!), iar tatăl lui Mahomed este Abraham, prietenul lui Allah[1]!

– Pe ce se întemeiază credința întru Islam?

Pe mărturisirea de credință: *La ilah ill'Allah, ua Mohammad rassul Allah*[2]!

– Care este lucrul care la început a fost un lemn și pe urmă a ajuns să aibă viață?

– Este toiagul lui Moise și care a fost preschimbat în șarpe. Este acel toiag care putea să se facă, după împrejurări, dacă era înfipt în pământ, fie pom roditor, fie un copac mare și des spre a-l apăra pe Moise de arșița soarelui, fie un câine uriaș care veghea la paza turmei pe vreme de noapte.

– Poți să-mi spui care este femeia zămislită dintr-un bărbat, fără a fi fost purtată în pântecele unei mame, și care este bărbatul care a fost zămislit de o femeie fără de ajutorul vreunui tată?

– Este Eva care s-a zămislit din Adam, și Iisus care s-a născut din Maria[3]!

---

[1] *Patriarhul Abraham* (în arabă: Ibrahim) din *Biblie* este tatăl spiritual al lui Mahomed în temeiul celor ce se o spun în *Coran* (cap. III, v. 61): „Cei ce aparțin cel mai strâns de credința lui Abraham sunt cei care îl urmează. Așa Prorocul (Mahomed) și drept-credincioșii."

[2] În limba arabă în text; în traducere: *Nu există decât un Allah (Dumnezeu), și Mahomed este trimisul lui Allah.*

[3] La M. A. Salie, după răspunsul acesta, urmează:

„Spune-mi care îți este începutul și care sfârșitul?" „Începutul meu este un strop de umezeală ticăloasă, iar sfârșitul un hoit spurcat; începutul îmi este din țărână, iar sfârșitul îmi este în țărână" răspunse copila. Că a spus poetul:

Din lut sunt plămădit. – Orice răspuns
Și orice întrebare-i fără tâlc ascuns:
Țărână-am fost și iar voi fi țărână –
Nimic altceva nu va să rămână!

Cărturarul urmă...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a două sute optzeci și șasea noapte

Spuse:

... Cărturarul urmă:
– Vorbește-mi despre osebitele feluri de foc!
– Este focul care mănâncă, dar care nu bea: focul din lumea aceasta; este focul care mănâncă și care bea: focul iadului; este focul care bea, dar care nu mănâncă: focul soarelui; într-un sfârșit, este focul care nici nu mănâncă, nici nu bea: focul lunii!
– Care este tâlcul acestei cimilituri:

Când beau, îmi curge de pe buze
Graiu-n cuvinte bine-aduse.
Dar mersul meu și vorba mea
Nu le aude nimenea.
Și-n viață n-am de nicio cinste parte,
Și nimeni nu mă plânge după moarte.

Ea răspunse:
– Este pana de scris!
– Da tâlcul cesteilalte cimilituri:

Sunt o pasăre, dar nu am habar
Nici de puf, nici de pene, nici de carne,
nici de sânge măcar.
Și mă puteți mânca oricum:
Fie prăjită, fie fiartă, fie așa cum sunt acum.
Da-i greu să se dea pe față
Dacă am murit sau dacă mai sunt în viață.
Iar la culoare, nu vă mint:
Sunt ca de aur și de argint!

Ea răspunse:

– Chiar că sunt prea multe cuvinte spre a-mi da de înțeles că este vorba de un biet ou. Încearcă-te, așadar, să mă întrebi ceva mai anevoios!

El întrebă:

– Câte cuvinte i-a spus cu totul Allah lui Moise?

Ea răspunse:

– Allah i-a spus lui Moise o mie cinci sute cincisprezece cuvinte!

El întrebă:

– Care este începutul plămădirii?

Ea spuse:

– Allah l-a plămădit pe Adam din humă uscată; huma a fost înmuiată cu spumă; spuma a fost scoasă din mare; marea din neguri; negurile din lumină; lumina dintr-o iasmă din mare; iasma din mare dintr-un rubin; rubinul dintr-o stâncă; stânca din apă; iar apa a fost făcută prin cuvântul atotputernic: „Să fie!"

– Da tâlcul cesteilalte cimilituri:

Mănânc – și n-am nici pântece, nici gură;
Jivine-nfulec, pomi, și-orice făptură.
Bucatele mă țin în viață doară,
Ci orice băutură mă omoară.

– Este focul!

– Da tâlcul acestei cimilituri:

Fără de bucurie strâns lipiți,
Stau noaptea-ntreagă doi îndrăgostiți
De strajă-n lunga lor îmbrățișare –
Și se despart când soarele răsare.

– Sunt cele două caturi ale ușii!

– Care este înțelesul acesteia:

Trag pururea cu trudă după mine
O coadă lungă care-n drum mă ține.

Măcar că am ureche, pot să jur
Că nu aud nimica dimprejur.
Prin truda mea pe alţii îi îmbrac,
Ci eu rămân tot gol şi tot sărac.

– Este acul!

– Care este lungimea şi lăţimea podului Sirat[1]?

– Lungimea podului Sirat, pe care trebuie să treacă toţi oamenii în ziua Învierii, este de trei mii de ani de cale, o mie spre a urca pe el, o mie spre a-i străbate întinsul, şi o mie spre a coborî de pe el. Este mai îngust decât ascuţişul unui paloş şi mai subţire decât un fir de păr!

El întrebă:

– Poţi să-mi spui acum de câte ori are îngăduinţă Prorocul (asupra-i fie rugăciunea şi pacea!) să mijlocească pentru un drept-credincios?

Ea răspunse:

– De trei ori, nici mai mult, nici mai puţin!

– Cine este cel dintâi care a îmbrăţişat credinţa în Islam?

– Este Abubekr!

– Aşadar tu nu socoţi că Ali ar fi fost musulman înaintea lui Abubekr?

– Ali, din mila lui Allah, nu a fost niciodată închinător la idoli; întrucât de la vârsta de şapte ani Allah l-a îndreptat pe calea cea dreaptă şi i-a luminat inima, dăruindu-l cu credinţa lui Mahomed (asupra-i fie rugăciunea şi pacea!)

– Aşa-i! ci aş vrea să ştiu limpede care dintre cei doi este cel mai mare ca vrednicii, în ochii tăi, Ali sau Abbas?

La întrebarea aceasta tare viclenită, Sympathia pricepu că învăţatul căuta să scoată de la ea un răspuns de

[1] Mai corect *As-Sârat* (drumul) – este podul pe care, conform mitologiei islamice, sufletele morţilor trec în lumea de dincolo.

ocară; căci, dacă i-ar fi dat întâietate lui Ali, ginerele Prorocului, l-ar fi nemulțumit pe calif, care era coborâtor din Abbas, unchiul lui Mahomed (asupra-i fie rugăciunea și pacea!). Așa că dintru-ntâi începu să roșească, pe urmă îngălbeni, și, după o clipită de chibzuință, răspunse:

– Află, bre Ibrahim, că nu este nicio întâietate între doi care își au fiecare vrednicii la fel de strălucite!

Când auzi răspunsul acesta, califul rămase până peste poate de încântat și, sărind în picioare, strigă:

– Pe Stăpânul Kaabei! ce răspuns minunat, o, Sympathia!

Ci cărturarul urmă:

– Poți să-mi spui despre ce este vorba în cimilitura aceasta:

E dulce cum o alta nu-i sub cer;
Ca sulița-i, dar fără vârf de fier;
Toți o-ndrăgesc – sărac ori bogătan –
Și-o-nfulecă în seri de ramadan.

Ea răspunse:

– Este trestia de zahăr!

El spuse:

– Mai am să-ți pun câteva întrebări, și am să ți le pun repede. Poți să-mi spui, așadar, fără prea multe vorbe: Ce este mai dulce ca mierea? Ce este mai ascuțit ca paloșul? Ce este mai iute ca urmări decât otrava? Care este bucuria de o clipită? Care este fericirea ce durează trei zile? Care este ziua cea mai fericită? Care este bucuria de o săptămână? Care este datoria pe care până și un ticălos nu poate să n-o plătească? Și care este pacostea ce ne apasă până la mormânt? Care este bucuria inimii? Care este chinul minții? Care este amarul unei vieți? Care este boala fără de leac? Care este ocara

ce nu se mai poate șterge? Care este jivina ce trăiește prin locuri pustii și sălășluiește departe de cetăți, care fuge de om și care îngemănează chipul și firea a șapte viețuitoare?

Ea răspunse:

– Până a vorbi, vreau mai întâi să-mi dai mantia!

Atunci califul Harun Al-Rașid îi spuse Sympathiei:

– De bună seamă că ai dreptate. Da poate că vei binevoi, din cinstire față de vârsta lui, să răspunzi tu mai întâi la aceste întrebări!

Ea spuse:

– Mai dulce ca mierea este dragostea copiilor! Limba este mai ascuțită ca paloșul! Bucuria dragostei nu ține decât o clipită. Fericirea de trei zile este cea pe care o trăiește soțul la vremea soroacelor soției sale, întrucât se mai hodinește și el! Ziua cea mai fericită este cea cu noroc la alișverișuri! Bucuria care ține o săptămână este cea a nunții! Datoria pe care toată făptura trebuie s-o plătească este moartea! Purtarea cea urâtă a copiilor este pacostea ce ne apasă până la mormânt! Bucuria inimii este solia supusă soțului ei! Chinul minții este o slugă ticăloasă! Sărăcia este amarul vieții! Firea cea urâtă este boala fără de leac! Ocara de neșters este necinstirea unei fete! Cât despre jivina care trăiește în locuri pustii și fuge de om, aceea este lăcusta, întrucât ea îngemănează chipul și firea a șapte viețuitoare: are într-adevăr cap de cal, gât de taur, aripi de vultur, picioare de cămilă, coadă de șarpe, pântece de scorpie, și coarne de gazelă[1]!

Față de atâta deșteptăciune și de atâta știință, califul

---

[1] În varianta tradusă de M. A. Salie, Sympathia mai răspunde la următoarele întrebări:

„Care sunt porțile gheenei?"

„Sunt șapte, răspunse fata, și despre ele glăsuiesc versurile:

Djahapiam e una, apoi Laza, și iar:
Ali-Hatâm, și Sair, și mai apoi Sakar;
Pe urmă e Djahim, și-apoi e Haïya –
Acesta e răspunsul la întrebarea ta."

Harun Al-Rașid rămase lămurit peste poate și îi porunci învățatului Ibrahim ben-Saiyar să-și dea tinerei mantia. Cărturarul, după ce se lepădă de mantie, ridică în sus mâna dreaptă și mărturisi de față cu toată lumea că fetișcana îl întrecuse la cărturărie și că ea era minunea veacului.

Atunci califul o întrebă pe Sympathia:

– Știi să cânți din alăute și să le însoțești cu glasul tău cântarea?

Ea răspunse:

– Da, de bună seamă!

Numaidecât califul puse să se aducă o alăută într-un toc de atlaz roșu încheiat cu un ciucure mare de mătase galbenă și închis cu o copcă de aur.

Sympathia scoase alăuta din toc și văzu că de jur împrejurul ei erau scrijelate aceste stihuri în litere înlănțuite și înflorate:

Am fost o creangă verde –
Și păsări cântătoare
Mă învățau duioase
Să cânt și eu ca ele.
Acum, sub mâna dulce
A gingașei fecioare,
Răsună cânt de păsări
În glasul strunei mele[1].

„Vorbește-mi, spuse an-Nazzam, despre ce glăsuiește poetul în versurile acestea:

Ca-n două scoici rotunde stă vișiniu-i sânge;
Urechile-i sunt roșii când gura se răsfrânge;
Stăpânul ei cu pliscul lăuntru-i ciugulește;
Ca preț – o jumătate de dirham prețuiește.

„Aceasta este călimara", răspunse fata.

[1] La M. A. Salie, pe tocul lăutei se află scrise următoarele versuri:

Allah adapă țara în care crește-n vânturi
Copacul ce se umple de cânt și-nfiorare.
Cât timp e verde – păsări îi pun în ramuri cânturi;
Când s-a uscat – el cântă la piepturi de fecioare!

Ea atunci o strânse în braţe, se plecă asupra-i ca o mamă peste sugarul ei, scoase nişte sunete pe douăsprezece glasuri osebite şi, în mijlocul încântării tuturora, cântă cu un glas ce răsună în toate inimile şi stoarse lacrimi de tulburare din toţi ochii[1].

Când isprăvi, califul se sculă în picioare drept şi strigă:

– Sporească-şi în tine darurile sale Allah, o, Sympathia, şi aibă-i întru mila sa pe toţi cei care ţi-au fost dascăli şi pe cei care ţi-au dat zile!

Şi, pe clipă pe dată, puse să i se socotească lui Abul-Hassan zece mii de dinari de aur într-o sută de pungi şi îi spuse Sympathiei:

– Spune-mi, o, copilă minunată, vrei să intri în haremul meu şi să ai un sarai şi o nafaca de trai numai a ta, sau mai degrabă să te întorci cu tânărul acesta, stăpânul tău de mai înainte?

La vorbele acestea, Sympathia sărută pământul dintre mâinile califului...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a două sute optzeci şi şaptea noapte

Spuse:

... Sympathia sărută pământul dintre mâinile califului şi răspunse:

---

[1] La M. A.Salie, se dau şi versurile cântate:

Dă-ncolo despărţirea
Şi neagra supărare!
În sufletu-mi iubirea
Îţi cere alinare,
Îmi arde-n piept suspinul,
De plânsul meu te-mbună –
Prea mare îmi e chinul,
Iubirea prea nebună!

– Allah reverse-și milele asupra stăpânului nostru califul! Da roaba lui ar vrea să se întoarcă în casa stăpânului ei de mai înainte!

Califul, departe de a se arăta supărat de o atare dorință, se înduplecă numaidecât la cererea ei, și porunci să i se verse în dar alți cinci mii de dinari, și îi spuse:

– Deie Allah să fii tot pe atâta de pricepută la dragoste pe cât ești întru ale minții!

Pe urmă gândi să pună vârf mărinimiei sale căftănindu-l pe Abul-Hassan într-o slujbă de seamă la sarai; și îl îngădui printre ortacii săi cei mai de inimă. Pe urmă ridică divanul.

Atunci Sympathia, împovărată cu mantiile cărturarilor, și Abul-Hassan, încărcat cu pungile cele pline de dinari de aur, ieșiră amândoi din sală, urmați de toți cei din adunare care, tot minunându-se de cele ce văzuseră și auziseră, ridicau mâinile spre cer și strigau:

– Unde este pe lume o mărinimie asemenea cu cea a urmașilor lui Abbas?

– Acestea sunt, o, norocitule sultan, urmă Șeherezada, vorbele pe care preaînvățata Sympathia le-a rostit în mijlocul adunării cărturarilor și care, trecute nouă de moștenire prin hronicele domnești, slujesc de atunci încoace ca învățătură pentru toate femeile musulmane.

Pe urmă Șeherezada, văzând că sultanul Șahriar își și încruntase sprâncenele și cugeta în chip înfricoșat, zori a trece la *Pățaniile poetului Abu-Nowas*, și începu pe clipă pe dată povestirea, pe când micuța Doniazada, pe jumătate picotind, se deșteptă dintr-odată, tresărind la auzul numelui de Abu-Nowas, și se pregătea, cu ochii holbați de luare-aminte, să asculte cu toate urechiile ei.

PĂȚANIA POETULUI ABU-NOWAS[1]

Se povestește – ci Allah este mai știutor – că, într-o bună noapte, califul Harun Al-Rașid, cuprins de nesomnie și cu mintea tare frământată, ieși singur din saraiul său și plecă să dea o roată prin grădinile lui, spre a cerca să-și însenineze urâtul. Ajunse așa dinaintea unui kiosc cu ușa deschisă, da cu intrarea tăiată de trupul unui hadâmb arap adormit pe prag de-a curmezișul. Păși peste trupul robului și intră în încăperea care alcătuia acel kiosc, și văzu mai întâi un pat cu perdelele lăsate, luminat la dreapta și la stânga de două făclii mari. Lângă pat se afla o măsuță pe care era o tabla, iar pe tabla o oală de vin acoperită cu o cană mare întoarsă cu fundul în sus.

Califul se miră să găsească asemenea lucruri în kioscul acela de care habar nu avea și, apropiindu-se de pat, ridică perdelele și rămase înmărmurit de uimire față de frumusețea adormită ce i se înfățișă privirii. Era o roabă tânără, frumoasă ca luna în plinătatea sa și pe care nu o acoperea decât vălul părului ei despletit.

La priveliștea aceea, califul, încântat până peste poate, luă cana care acoperea gura oalei, o umplu cu vin și rosti în sinea sa: „Pentru trandafirii obrajilor tăi, copilă!" și o bău încetișor. Pe urmă se plecă asupra chipului feciorelnic și așternu o sărutare pe o aluniță neagră care surâdea în colțul din stânga al buzelor.

---

[1] *Abu-Nowas*, unul dintre cei mai mari poeți ai lumii, a fost un bețiv libertin și sodomit, căruia i se ierta totul pentru marele său talent. A murit pe la 810-812.

Da sărutul acela, cât fu el de ușor, o trezi pe copila care, dând cu ochii de emirul drept-credincioșilor, se ridică iute în capul oaselor, plină de spaimă. Ci califul o liniști și îi spuse:

– O, tânără roabă, iacătă o alăută lângă tine! De bună seamă că știi să scoți din ea niște sunete vrăjitoare. Cum m-am hotărât să-mi petrec noaptea aceasta cu tine, măcar că habar nu am cine ești, nu m-aș mohorî nicidecum să te văd cum o mânuiești, însoțind-o cu glasul tău!

Atunci tânăra luă alăuta și, după ce o struni, scoase din ea niște sunete vrăjite, pe douăzeci și unul de glasuri osebite[1], încât califul se înflăcără până peste marginile înflăcărării, iar fetișcana, luând aminte la aceasta, nu pregetă a trage foloase. Și așa că îi spuse:

– Sufăr, o, cârmuitorule al drept-credincioșilor, de răutățile soartei!

Califul întrebă:

– Da cum așa?

Ea spuse:

– Fiul tău El-Amin, o, cârmuitorule al drept-credincioșilor, m-a cumpărat acum câteva zile pe zece mii de dinari spre a-ți da în dar făptura mea. Ci soția ta Sett Zobeida, luând știre de rostul acesta, i-a întors fiului tău banii pe care îi cheltuise pentru cumpărarea mea și m-a dat pe mâinile unui hadâmb arap ca să mă încuie în kioscul acesta lăturalnic!

Când auzi atare spuse, califul rămase până peste

---

[1] La M. A. Salie, se redau și versurile pe care le cântă tânăra:

Glasul iubirii-n sufletul meu plânge
Și toți îmi văd aleanul ce mă frânge.
Durerea grea îmi șade mărturie
Că sufletul meu se robește ție.
Și nu-mi ascund nemistuitul dor,
Ci-mi plâng iubirea-n ochii tuturor.
Pe nimeni n-am iubit până la tine –
Allah îmi știe lacrimile bine!

poate de supărat şi îi făgădui copilei că are să-i dea a doua zi un sarai numai pentru ea, cu o nafaca vrednică de frumuseţea ei. Pe urmă, după ce o luă o dată în stăpânire, ieşi cu grabă, îl trezi pe hadâmbul adormit şi îi porunci să se ducă numaidecât să-i dea de ştire poetului Abu-Nowas că trebuie să vină pe dată la sarai.

Într-adevăr, califul avea năravul să trimită după poet ori de câte ori avea vreo supărare, ca să-l asculte cum ticluieşte cântece sau să-l vadă cum pune în stihuri vreo întâmplare pe care i-o povestea.

Hadâmbul se duse aşadar acasă la Abu-Nowas şi, negăsindu-l acolo, porni să-l caute prin toate locurile obşteşti din Bagdad şi, până la urmă, îl găsi într-un rateş de pomină rea din fundul mahalalei de la Poarta Verde. Se apropie de el şi îi spuse:

– O, Abu-Nowas, te cheamă stăpânul nostru, califul!

Abu-Nowas izbucni în râs şi răspunse:

– Cum vrei tu, o, taică al albeţelor, să mă mişc de aici, când sunt ţinut zălog de un flăcăiaş prieten cu mine?

Hadâmbul întrebă:

– Unde este şi care este acela?

El răspunse:

– Este un puştan zarif şi cu obrajii fragezi şi gingaş. I-am făgăduit o danie de o mie de drahme; da cum nu am la mine banii, nu pot să plec în chip cuviincios până nu-mi plătesc datoria!

La vorbele acestea, hadâmbul strigă:

– Pe Allah! Abu-Nowas, arată-mi-l pe băiatul acela şi, dacă chiar este aşa de zarif pe cât pari a da tu de înţeles, totul ţi se va ierta, şi cu prisosinţă!

Pe când şedeau ei aşa de vorbă, puştanul îşi arătă capul cel frumos în deschizătura uşii, iar Abu-Nowas oftă întorcându-se înspre el:

– Dacă ramul s-ar clătina, ce cânt de păsări ar mai fi...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a două sute optzeci și opta noapte

Spuse:

... Dacă ramul s-ar clătina, ce cânt de păsări ar mai fi!

Atunci băiatul intră de-a binelea în sală. Era într-adevăr de cea mai mare frumusețe și era îmbrăcat cu trei tunici puse una peste alta și de culori osebite: cea dintâi era cu totul albă, cea de a doua roșie, cea de a treia neagră.

Când Abu-Nowas îl văzu mai întâi îmbrăcat în alb, simți cum izbucnește în mintea lui focul stihuirii, și ticlui în cinstea sa stihurile acestea:

El se ivi în haina-i albă
Ca laptele; cu ochii galeși
Arzând sub pleoapele-i albastre;
Și cu gingașii trandafiri
De pe obrajii-i dulci; și parcă
Înălțând laude în cale-și
Celui ce-a zămislit atâtea
Amăgitoare-nchipuiri!

Iar eu îi strig cu jale multă:
„Cum treci așa pe lângă mine,
Când eu m-aș da de bunăvoie
Și fericit pe mâna ta,
Cum ceea ce-i sortit spre jertfă
Stă cu privirile senine
Sub lovitura celui care
Urmează viața să i-o ia?“
El îmi răspunde: „Nu mai spune

O vorbă, ci privește, iată,
Ce-a zămislit Zămislitorul!
Nimic nu-i veșted și nici calp:
Alb îmi e trupul, haina albă,
Și fața-mi albă-i, fără pată,
Și soarta mi-e la fel de albă –
E alb din alb, și alb pe alb!

Când auzi stihurile acestea, puștiul zâmbi a râde și se dezbrăcă de haina cea albă ca să se arate numai în roșu. La priveliștea aceea, Abu-Nowas simți cum îl potopește cu totul tulburarea poeticească și, pe clipă, ticlui stihurile acestea:

El se ivi în haine roșii
Ca și cruntata-i amăgire!
Iar eu strigai în aiurare:
„Cum poți tu, cel strălucitor
Ca luna, să-ți aprinzi deodată
Obrajii, fără șovăire,
Cu-al nostru sânge să-mbraci haina
Însângeraților bujori?"

El îmi răspunde: „Zorii proaspeți
Mi-au dat veșmânt întâia oară.
Acum în flăcări mă îmbracă
Mărețul soare! Iată cum
De flăcări mi-s obrajii, haina!
Și buzele îmi sunt de pară!
Și-i roșu vinul lor, și roșu-i
Pe roșu, totu-i roșu-acum!

Când auzi stihurile acestea, puștanul își aruncă dintr-o zvâcnire tunica roșie și se ivi îmbrăcat în haina cea neagră pe care o purta de-a dreptul pe piele și care îi închipuia și mai bine mijlocelul cel strâns cu un brâu de mătase. Și Abu-Nowas, la priveliștea aceea, fu cuprins

până peste măsură de aiurare şi ticlui stihurile acestea în cinstea lui:

El se ivi în haine negre
Ca noaptea, neprivind la taina
Din sufletu-mi. Şi-i spun: „Nu vezi
Cum ard de tot şi nu mai pot?
Ah, văd acum: ţi-e negru părul,
Şi ochii negri, neagră haina,
Ca neagra mea ursită! Negru
Pe negru, numai negru, tot!“

După ce îl văzu pe flăcău şi auzi stihurile acelea, trimisul califului îl iertă în sufletul său pe Abu-Nowas şi se întoarse pe clipă pe dată la sarai, unde îi tărăşi califului întâmplarea care i se căşunase lui Abu-Nowas şi îi istorisi cum se zălogise poetul într-un rateş, neputând să plătească banii făgăduiţi puştanului cel zarif!

Atunci califul, tare zădărit, da şi înveselit totodată, îi dete hadâmbului banii de trebuinţă slobozeniei de sub zălog şi îi porunci să se ducă să-l scoată de acolo într-o clipită şi să i-l aducă dinainte, fie cu bună voie, fie cu de-a sila.

Hadâmbul dete fuga să împlinească porunca şi se întoarse curând, sprijinindu-l cu greu pe poetul care se clătina, aburit de băutură. Iar califul îl certă cu un glas pe care se străduia să-l facă mânios; pe urmă, văzând că Abu-Nowas hohotea de râsete, se duse lângă el, îl luă de mână şi porni cu el înspre kioscul în care se afla copilandra[1].

---

[1] La M. A. Salie, califul îi cere poetului: „Prociteşte-mi stihurile în care se spune: «Ah, cine eşti? Ce cauţi?...»“ Şi Abu-Nowas prociteşte:

Se delungise noaptea fără de somn, târziu.
Pustiu mi-era în suflet, şi-n inimă pustiu.
Şi m-am sculat să-mi scutur aleanul fără grai

Când o văzu cum ședea pe pat și învăluită toată numai în mătase albastră și cu chipul coperit cu un văl străveziu de mătase sinilie, pe copila cea cu ochi mari și negri care zâmbea a râde de schimele lui, Abu-Nowas se simți dintr-odată trezit din beție, ba, pe deasupra, îl mai și cuprinse pojarul minunării, încât, stârnit pe clipă, ticlui stihurile acestea în cinstea ei:

Frumoasei cea cu văl albastru-i spune:
„Să-i fie milă de cel ars de chin."
Spune-i: „Mă-nchin la alba ta minune,
Cum nu-i nici trandafir și nici iasmin.

Dă-mi zâmbetu-ți cum nu-s mărgăritare,
Cum nu-s rubine să-l asemuiesc!
Dă-mi ochii-ți fără neagra defăimare
Cu care cei pizmași mă ponegresc!"

Și-am părăsit iatacul și umbra din sarai.
Mergeam de unul singur. Ca într-un vis. Apoi.
Văd niște plete negre pe niște umeri goi.
Erau ca luna plină în slăvile senine.
Ca mlaja unei sălcii stând gata să suspine.
Sorb vinul dintr-o cupă, întârziind cuminte.
Sărut apoi lumina ce-mi strălucea-nainte.
Și-atunci din somn tresare deodată și se-ndoaie
Ca ramura sub greul potopului de ploaie.
Pe urmă, ridicându-și privirile deodată:
„Ah, cine ești? Ce cauți?" întreabă speriată.
Eu îi răspund minunii: „Un oaspete-ți sosi
Și cere-adăpostire până spre zori de zi!"
Iar ea: „Stăpâne-doamne, poftește! Mă supun
Cu văzul, cu auzul, cu tot ce am mai bun!"

Și califul îi spune poetului: „Bătu-te-ar Allah! parcă ai fi fost de față lângă noi!"

[1] La M. A. Salie, aici se intercalează următoarele:

„Și când Abu-Nowas își încheie poezia, roaba îi aduse vin califului, apoi luă alăuta în mâini și, după pestref, cântă stihurile acestea:

Darnic ești numai cu alții, iar cu mine crunt mereu?
Altora le dai iubirea, mie numai chinul greu!
Dacă-n dragoste pe lume s-ar afla judecător,

După ce Abu-Nowas își isprăvi ticluirea, copila îi aduse o tabla cu băuturi califului[1], care, vrând să se veselească, îl pofti pe poet să bea singur tot vinul din pocal. Abu-Nowas se supuse cu bunăvoie și nu trecu mult până ce să simtă asupra minților sale urmările amețitoare ale băuturii. Atunci îi veni o toană califului, spre a-l speria pe Abu-Nowas, să se ridice deodată și, cu spada în mână, să se repeadă asupra lui, prefăcându-se că dă să-i taie căpățâna.

La priveliștea aceea, Abu-Nowas, speriat, o luă la goană prin sală țipând cât îl ținea gura; iar califul fugea după el prin toate colțurile, împungându-l cu vârful spadei. Apoi îi spuse într-un sfârșit:

– Gata! întoarce-te la locul tău să mai bei o cupă!

Și totodată îi făcu semn copilei să ascundă cupa, lucru pe care ea îl și făcu pe dată, ascunzând cupa sub rochie. Ci Abu-Nowas, cu toată beția lui, băgă de seamă și ticlui pe loc stihurile acestea:

Ciudată-ncurcătură
E-ncurcătura mea:
O tânără cuminte
Se schimbă într-o hoață
Și-mi fură dulcea cupă;
Apoi sub fusta-i grea
O pune la fereală –
Să vezi ce boroboață!
La locul tocmai unde
Eu însumi m-aș băga.
Eh, locu-acela nu pot
Și n-am să-l dau pe față
Din dragostea mea pentru
Califul de colea!

Jeluimu-i-aș să-mi deie parte după chin și dor!
De m-alungi și nu mi-ngădui nici să-ți trec pe lângă prag,
Eu din depărtări sărutul tot ți-l mai trimit cu drag!"

Când auzi stihurile acestea, califul se puse pe râs și, cu chip că șuguiește, îi spuse lui Abu-Nowas:

– Pe Allah! din ceasul de-acum m-am hotărât să te căftănesc într-o slujbă înaltă. De-aci vei fi căpetenia evghenită peste codoșii din Bagdad!

Abu-Nowas începu să pufnească și i-o întoarse pe clipă:

– Păi dacă-i pe-așa, o, căpetenie a drept-credincioșilor, mă pun sub poruncile tale și mă rog ție să-mi spui de nu carecumva ai trebuință de codoșlâcul meu?

La vorbele acestea, califul fu cuprins de o mânie mare și răcni la hadâmb să se ducă numaidecât să-l cheme pe Massrur, spătarul, împlinitorul judeţelor sale. Și peste câteva clipite, Massrur și sosi, iar califul îi porunci să-l dezbrace pe Abu-Nowas de toate hainele de pe el...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a două sute nouăzecea noapte

Spuse:

... și califul îi porunci să-l dezbrace pe Abu-Nowas de toate hainele de pe el, să-i așeze un samar pe spinare, să-i pună un căpăstru, să-i înfigă o strămurare în fund, și să-l poarte dichisit așa pe dinaintea tuturor iatacurilor cadânelor și ale celorlalte roabe, ca să poată sluji de batjocură tuturor celor ce sălășluiau la sarai, pe urmă să-l mâie la poarta cetății și, dinaintea întregului norod al Bagdadului, să-i taie capul și să i-l aducă pe o tabla.

Și Massrur răspunse:

– Ascult și mă supun!

Și numaidecât se și apucă de treabă spre a împlini poruncile califului.

Îl luă, așadar, pe Abu-Nowas, care socotea cu totul zadarnic să încerce a mai întoarce mânia califului, și, după ce îl dichisi în chipul poruncit, porni să-l preumble încetișor pe dinaintea felurítelor iatacuri, al căror număr era întocmai cât al zilelor dintr-un an.

Or, Abu-Nowas, a cărui faimă de poznaș era știută de tot saraiul, nu zăbovi a stârni mila tuturor femeilor care, spre a-și arăta mai limpede mila lor, fiecare la rându-i, începură să-l potopească cu aur și cu giuvaieruri, și până la urmă se strânseră și porniră în urma lui, spunându-i tot felul de vorbe bune; până ce vizirul Giafar Al-Barmaki, care tocmai trecea pe acolo spre a se duce la sarai unde era chemat de o treabă de cea mai mare însemnătate, îl zări ba cum plângea, ba cum se jeluia, și îi spuse:

– Au tu ești, Abu-Nowas? Da ce fărădelege ai săvârșit de ești pedepsit așa?

El răspunse:

– Pe Allah! nu am săvârșit nici baremi mireasma unei nelegiuiri! Nu am făcut decât să procitesc câteva dintre stihurile mele cele mai frumoase dinaintea califului, care, în chip de mulțămită, m-a blagoslovit cu hainele lui cele mai frumoase!

Califul, care în clipita aceea se afla aproape de tot, ascuns pe după o ușă de la un iatac, auzi răspunsul lui Abu-Nowas și nu se mai putu ține să nu izbucnească în râs. Îl iertă pe Abu-Nowas, îi dărui un caftan de falã și o grămadă de bani și îl păstră, ca și în trecut, de soț al său nedespărțit la ceasurile lui de urât[1].

---

[1] La M. A. Salie, anecdota se încheie cu mult înainte de finalul acesta, exact la sfârșitul ultimelor versuri spuse de Abu-Nowas, cu următoarele:

„Și cârmuitorul drept-credincioșilor spuse: «Bătu-te-ar Allah, da cum de ai dibăcit toate astea? Ci ne învoim cu cele rostite de tine!» Și porunci să i se dea haine de fală și o mie de dinari, iar Abu-Nowas plecă voios."

După ce Șeherezada sfârși de istorisit pățania aceasta a poetului Abu-Nowas, micuța Doniazada, care fusese cuprinsă de un râs înghesuit pe care și-l tot înăbușea degeaba în chilimul pe care ședea ghemuită, dete fuga la soră-sa și îi spuse:

– Pe Allah! surioara mea Șeherezada, ce duhlie este povestea aceasta și ce nostim era de privit Abu-Nowas străvestit! Tare ai fi dulce de ne-ai mai istorisi câte ceva despre el!

Ci sultanul Șahriar pufni:

– Nu îmi place chiar deloc Abu-Nowas ăla! Dacă ții numaidecât să-ți vezi capul retezat într-o clipită, nu ai decât să urmezi a-i istorisi năzbâtiile. De nu, și ca să izbutim să trecem și noaptea asta, grăbește să-mi spui vreo poveste cu călătoriri; întrucât, din ziua când împreună cu fratele meu Șahzaman, sultanul de la Samarkand Al-Ajam, am drumețit prin țările cele depărtate, în urma pățaniei cu soția mea cea afurisită căreia am pus să i se taie capul, m-a prins cheful de tot ceea ce are vreo legătură cu călătoriile cele pline de învățăminte. Dacă dar vei ști vreo poveste cu adevărat plăcută de ascultat, nu zăbovi s-o începi; căci în noaptea aceasta nesomnia mea este mai amarnică decât oricând!

La vorbele acestea ale sultanului Șahriar, vorbăreața de Șeherezada strigă:

– Chiar că aceste povești de călătorie sunt cele mai uluitoare și mai desfătătoare dintre toate câte le-am povestit! Va să judeci numaidecât, o, norocitule sultan; întrucât chiar că nu se află în nicio carte vreo poveste de asemuit cu cea a călătorului pe care îl cheamă Sindbad Marinarul[1]. Și tocmai cu povestea aceasta aș vrea să te desfăt, o, norocitule sultan, de vreme ce binevoiești a-mi îngădui!

Și pe dată Șeherezada istorisi:

[1] Pronunția arabă a numelui vestitului personaj este *Sindabad*. Păstrăm însă termenul consacrat la noi, adică cel de *Sindbad*.

POVESTEA CU SINDBAD MARINARUL

Mi s-a povestit şi mie că, pe vremea califului Harun Al-Raşid, în cetatea Bagdadului trăia un ins pe care îl chema Sindbad Hamalul. Era un biet om sărac şi se deprinsese, spre a-şi dobândi pâinea cea de toate zilele, să care poveri pe cap. Într-o bună zi, se brodi să care o povară tare grea; şi taman ziua aceea era o zi peste fire de caldă; încât hamalul se chinuia amarnic cu povara şi asuda cumplit. Arşiţa se făcuse de neîndurat, când, într-un sfârşit, hamalul tocmai trecea pe dinaintea unei case care pesemne că era a vreunui negustor bogat, judecând după pământul care, de jur împrejur, era măturat bine şi stropit cu apă de trandafiri. Sufla o adiere tare plăcută; iar lângă poartă se afla o laviţă mare şi albă pe care să tot stai. Încât hamalul Sindbad, ca să se odihnească şi să mai soarbă oleacă de aer curat, îşi puse sarcina pe laviţa cu pricina, şi simţi numaidecât o adiere ce răzbătea pe poarta aceea până la el, curată şi plină de o mireasmă dulce; aşa că se desfătă de toate acestea, şi şezu şi el jos la un capăt al laviţei. Atunci îi ajunse la urechi un zvon de strune şi de alăute care însoţeau nişte glasuri răpitoare ce cântau nişte cântece într-o limbă aleasă; şi-i mai ajunseră la ureche şi nişte glasuri de păsări cântăreţe care îl proslăveau pe Allah Preaînaltul în graiuri vrăjite; şi osebi, printre altele, glasuri de turturele, de privighetori, de mierle, de biulbiulii, de guguştiuci şi de hulubi râzători. Atunci se minună în sufletul său şi, de desfătarea mare pe care o trăia, îşi iţi

capul prin crăpătura porții și văzu, în fund, o ditamai grădină prin care foiau slujitori tineri, și robi, și slugi, și inși de toate cinurile, și se aflau lucruri ce nu s-ar fi putut găsi decât pe la casele de crăimi și de sultani.

După aceea, răbufni înspre el o pală de miresme de bucate minunate și ispitite, pală în care se amestecau tot soiul de aburi îmbietori de la fel de fel de bunătățuri și de băuturi de neam ales. Atunci hamalul nu se mai putu ține să nu ofteze; și își întoarse ochii înspre cer și strigă:

– Slavă ție, Doamne Atoatefăcător și Atoatedătător! Că tu îi dai bunurile tale cui îți place, fără de nicio socotință! O, Dumnezeul meu! dacă strig către tine, nu o fac spre a-ți cere socoteală de faptele tale, întrucât făptura nu are a-l iscodi cu nimica pe Domnul său cel Atotputernic! Da iau și eu așa seama! Mărire ție! Tu dai și bogăția și sărăcia, tu înalți și tot tu cobori, cum ți-s voile, și ești pururea drept, măcar că noi nu putem pricepe! Așa, ia uite la stăpânul acestei case bogate... E norocit până peste marginile fericirii! Trăiește în desfătarea miresmelor acestea vrăjitoare, a aburilor aceștia îmbietori, a bucatelor acestea ispitite, a băuturilor acestea alese fără de seamăn! E fericit și voios și tare mulțumit, pe când alții, eu de pildă, sunt la capătul cel mai de pe urmă al ostenelii și al sărăciei!

Pe urmă hamalul își sprijini obrazul în palmă și, din toate beregățile lui, cântă stihurile acestea, pe care le ticluia tot atunci:

Vreun biet sărac fără de casă
S-a mai văzut ca, într-o zi,
Într-un sarai al lui deodată
Să-i fie dat a se trezi?
Mie mi-e dată doar trezirea
Tot mai sărac, și zi de zi.

Iar sărăcia mea sporeşte
Pe cât i-i dat mai greu să poarte
Poveri sporite pe grumazul
Trudit şi-ncovoiat de moarte –
Pe când voioşi şi-n tihnă alţii
Petrec la sânul bunei soarte!

Schimba-se-va vreodată oare
Şi-ntoarce-mi-se-va spre bine
Ursita care fără preget
Sub grelele-i poveri mă ţine?
Ah, oare ghiftuiţii vieţii
Nu sunt tot oameni ca şi mine?

Ca mine sunt şi ei, aşa e!
Ci tot nu mi se curmă chinul:
Ca ei degeaba sunt, se vede!
Ni se asemuie preaplinul
Aidoma precum oţetul
E asemuitor cu vinul!

O, Doamne, dacă pentru mine
Nu ai nimic din câte toate,
Nu socoti că-ţi fac vreo vină
Sau că vreau să te judec, poate.
Eşti darnic, bun, atotputernic!
Şi ce faci tu – faci cu dreptate!

Când sfârşi de cântat stihurile acestea, Sindbad Hamalul se sculă şi dete să-şi pună iarăşi povara pe cap şi să-şi vadă de drum, când iacătă că pe poarta de la sarai ieşi venind înspre el un rob mititel, cu chip zarif, nurliu la înfăţişare, cu haine tare mândre, care îl luă gingaş de mână spunându-i:

– Hai să vorbeşti cu stăpânul meu, întrucât doreşte să te vadă!

Hamalul, tare fâstâcit, se tot căzni să născocească

vreo pricină care să-l poată scăpa de a-l urma pe robul cel tinerel, da degeaba. Aşa că îşi lăsă povara la portar în tindă şi intră împreună cu copilul în curte.

Văzu o casă strălucită, plină de slugi alese şi cuviincioase, iar în mijlocul casei se deschidea o sală largă în care fu poftit. Dete acolo peste o adunare mare de oameni, alcătuită din nişte inşi cu înfăţişare falnică şi din nişte oaspeţi tare simandicoşi. Băgă de seamă că erau şi flori de toate neamurile, mirosne de toate felurile, bunătăţuri de toate soiurile, zaharicale, peltea de migdale, poame minunate, şi un potop uluitor de tablale pline cu miei rumeniţi şi cu bucate scumpe, şi alte tablale pline cu băuturi făcute din zeamă de struguri. Mai luă seama şi la nişte scule de cântat pe care le ţineau pe genunchi nişte roabe frumoase ce şedeau jos rânduite cum se cere, fiecare după rostul care îi era menit.

În mijlocul sălii, printre ceilalţi meseni, hamalul zări un bărbat cu chip falnic şi luminat, cu o barbă albită de ani, cu trăsături tare alese şi tare plăcute de privit, şi cu o înfăţişare care era întru totul plină numai de cuviinţă, de bunătate, de evghenie şi de măreţie.

Dacă văzu acestea toate, hamalul Sindbad...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a două sute nouăzeci și una noapte

Spuse:

... Dacă văzu acestea toate, hamalul Sindbad rămase năuc şi îşi zise în sineşi: „Pe Allah! locuinţa aceasta este vreun sarai de pe tărâmul ginnilor cei atotputernici, ori palatul vreunui împărat, ori al vreunui sultan!“ Apoi

grăbi să ia înfățișarea pe care o cereau buna-creștere și buna-cuviință, făcu temenelile de bună pace dinaintea tuturor celor de acolo, rosti urările ce li se cădeau, sărută pământul dintre mâinile lor, și la urmă rămase în picioare, cu capul plecat a cinstire și sfială.

Atunci stăpânul casei îi spuse să se apropie și îl pofti să stea jos lângă el, apoi, după ce îi ură bun venit cu un glas tare prietenos, îi dădu să mănânce, îmbiindu-l cu tot ce avea mai acătării, și mai ispititor, și mai cu iscusință gătit din toate bucatele câte umpleau tablalele. Iar Sindbad Hamalul nu pregetă a face cinste îmbierilor, da numai după ce rosti vorbele de preamărire a Celui Preaînalt. Mâncă dară pe săturatele; apoi îi mulțumi lui Allah, spunând:

– Preamărit fie El în toată împrejurarea!

După care se spălă pe mâini și mulțumi tuturor mesenilor pentru bunăvoință.

Numai atunci stăpânul, urmând datinele care nu îngăduie să-l întrebi nimica pe un oaspete decât după ce i-ai dat să mănânce și să bea, îi spuse hamalului:

– Fii binevenit aici! Poartă-te întocmai precum ți-e placul! Fie-ți ziua binecuvântată! Ci, o, oaspete al meu, poți să-mi spui cum te cheamă și ce meserie ai?

El îi răspunse:

– O, stăpâne al meu, mă cheamă Sindbad Hamalul, iar meseria mea stă în aceea de a purta pe cap poveri, în schimbul unei plăți.

Stăpânul locului zâmbi a râde și îi spuse:

– Află, o, hamalule, că numele tău este la fel cu numele meu, întrucât pe mine mă cheamă Sindbad Marinarul!

Apoi urmă:

– Mai află, o, hamalule, că dacă te-am rugat să vii aici, am făcut-o ca să-ți mai aud o dată stihurile cele frumoase pe care le-ai cântat când ședeai afară pe laviță!

La vorbele acestea, hamalul rămase tare încurcat şi spuse:

– Allah fie asupra-ţi! nu mă dojeni prea tare pentru fapta aceea necugetată; că nevoile, truda şi sărăcia, care nu îţi mai lasă nimica în mână, îl învaţă pe om necuviinţa, prostia şi neobrăzarea!

Ci Sindbad Marinarul îi spuse lui Sindbad Hamalul:

– Să nu-ţi fie deloc ruşine de ceea ce ai cântat şi să nu fii stânjenit nicidecum aici, întrucât de astăzi înainte eşti fratele meu. Numai grăbeşte, rogu-te, de-mi cântă stihurile acelea pe care le-am auzit şi care tare m-au mai încântat!

Atunci hamalul cântă stihurile cu pricina, care îl bucurară până peste poate pe Sindbad Marinarul.

Încât, când stihurile se încheiară, Sindbad Marinarul se întoarse înspre Sindbad Hamalul şi îi spuse:

– O, hamalule, află că şi eu am o poveste care este uluitoare şi pe care o ţin ca să ţi-o istorisesc la rându-mi. Aşa că am să-ţi spun toate păţaniile câte mi s-au întâmplat şi toate încercările câte le-am pătimit până să răzbat la fericirea de acum şi să locuiesc în palatul acesta. Şi ai să vezi atunci cu preţul câtor cumplite şi ciudate cazne, cu preţul câtor belele, al câtor necazuri şi al câtor prăpăduri la început am dobândit bogăţiile acestea în mijlocul cărora mă vezi că trăiesc la bătrâneţele mele. Că tu de bună seamă că habar nu ai de cele şapte călătorii nemaipomenite pe care le-am făcut eu şi că fiecare dintre aceste călătorii în parte este un lucru atâta de peste fire, încât, numai de cugeţi la ele, şi rămâi năuc şi uluit până peste poate. Da tot ceea ce va să vă povestesc, ţie şi tuturor preacinstiţilor mei oaspeţi, nu mi s-a întâmplat la urma urmei decât pentru că aşa fusese hotărât dintru început de către ursită şi pentru că tot ceea ce este scris trebuie să se împlinească, fără a fi chip să ocoleşti ori să scapi!

Cea dintâi istorisire dintre istorisirile lui Sindbad Marinarul și care este călătoria lui cea dintâi

Aflați, o, voi toți, domniile voastre, o, prea străluciților, și tu, preacinstite hamal care te numești ca și mine Sindbad, că tatăl meu a fost unul dintre cei mai mari printre semenii săi și printre negustori. Avea la casa lui bogății fără de număr, de care se slujea fără de contenire spre a împărți mile la cei săraci, da cu chibzuință, întrucât la moartea sa mi-a lăsat de moștenire, pe când eram încă la o vârstă fragedă, avuții multe, moșii și sate.

Când am ajuns la vârsta de bărbat, am pus mâna pe toate acestea și mi-a plăcut să mănânc mâncăruri nemaipomenite și să beau băuturi nemaipomenite, să leg chelemet cu tot soiul de tineri și să mă fudulesc cu haine peste fire de scumpe, și să benchetuiesc cu prieteni și cu cei de-o seamă cu mine. În felul acesta am ajuns să mă încredințez că tot așa are să ție mereu, spre marele meu folos. Și urmai să trăiesc mai departe așa un lung răspas de vreme, până ce într-o zi, întorcându-mă din rătăcirea mea și venindu-mi în minți, luai seama că bogățiile mi se fituiseră, starea mi se schimbase și bunurile mi se duseseră. Atunci, trezindu-mă de-a binelea din trândăvia mea, mă pomenii pradă spaimei și năucirii că voi ajunge într-o zi la o bătrânețe în ticăloșie. Și tot atunci îmi veniră în minte niște vorbe pe care răposatului taică-meu îi plăcea să le tot spună, vorbele stăpânului nostru Soleiman ben-Daud (asupra lor a amândurora fie rugăciunea și pacea!): *Trei lucruri sunt mai de dorit decât altele trei: ziua morții este mai puțin amarnică decât ziua de naștere, un câine viu face mai mult decât un leu mort, și mormântul este mai de râvnit decât sărăcia.*

La gândurile acestea, mă sculai pe clipă și, pe dată,

adunai ceea ce îmi mai rămăsese din haine și din lucrurile de casă și le vândui fără de zăbavă la mezat, dimpreună cu toate rămășițele câte se mai aflau sub mâna mea, ca bunuri, acareturi și pogoane. Într-acest chip, strânsei o sumă de trei mii de drahme...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a două sute nouăzeci și doua noapte

Spuse:

... strânsei într-acest chip o sumă de trei mii de drahme, și numaidecât îmi veni în cap să mă călătoresc înspre meleagurile și țările altor oameni, căci îmi amintii de vorbele poetului, care a spus:

E mai frumoasă faima dobândită
Prin trudă grea, căci faima, pasă-mi-te,
Este copila cea nemuritoare
A multor nopți de trudă, nedormite!

Cel dornic de-a avea mărgăritare,
De orice fel, să nu se mai înșele:
Întâi și-ntâi să se scufunde-n mare
Spre-a strânge bogățiile acele!

Zadarnice rămân, până la moarte,
Nădejdile celui ce nu asudă,
Celui ce vrea numai să aibă parte
De faima lumii, fără nicio trudă.

Așa că, fără a mai pregeta, dădui fuga în suk unde făcui cu grijă o grămadă de târguieli de fel de fel de mărfuri și de mărunțișuri de toate soiurile. Cărai de îndată totul pe puntea unei corăbii pe care se și aflau mai

mulți negustori gata de plecare, și, cu sufletul dedat de-acuma cu gândul mării, văzui corabia cum se depărtează de Bagdad și coboară pe fluviu până la Bassra, lângă mare.

De la Bassra, naia își îndreptă pânzele înspre largul mării și apoi, vreme de zile și nopți, plutirăm trecând de la un ostrov la alt ostrov, și dintr-o mare într-altă mare, și de la un pământ la alt pământ! Și la fiecare loc unde coboram, ne vindeam mărfurile ca să cumpărăm altele și izbuteam niște trocuri și niște schimburi tare prielnice.

Într-o zi, pe când pluteam de mai multe zile fără a mai fi zărit pământ, văzurăm cum răsare din mare un ostrov ce ni se păru, după verdeața lui, vreo grădină minunată dintre grădinile raiului. Încât reizul corăbiei binevoi să tragă la țărm și, odată ancora aruncată și scara lăsată, ne îngădui să coborâm pe uscat.

Noi, negustorii toți, coborârăm luând cu noi toate cele de trebuință pentru hrană, precum și sculele de bucătărit. Unii se apucară să aprindă focul și să gătească de mâncare și să spele rufele, în vreme ce alții se mulțumiră să se preumble, să se desfete și să se hodinească de ostenelile de pe mare. Eu fusei dintre cei care râvniră să se preumble și să se bucure de frumusețile verdeței de care erau acoperite țărmurile acelea, uitând cu totul și de masă și de băutură.

Pe când ne lăfăiam noi așa, simțirăm dintr-odată cum ostrovul se cutremură din toate măruntaiele lui și cum ne trage o izbitură atâta de cumplită, încât ne azvârli la câteva picioare în sus de la pământ. Și, într-aceeași clipită, îl văzurăm pe reizul corăbiei că se ivește la capătul de dinainte al naiei, și cu un glas amarnic și cu niște semne înfricoșate țipa înspre noi:

– O, călătorii mei, fugiți! Degrabă! Suiți-vă iute pe punte! Lăsați tot! Lepădați-vă de tot ce aveți acolo și scăpați-vă sufletele! Fugiți de genunea care vă așteaptă!

Dați zor repede! Că ostrovul pe care vă aflați nu e niciun ostrov! E un chit uriaș! S-a pripășit în mijlocul mării acesteia din vremurile de demult; și i-au crescut copacii pe spinare, din nisipurile pe care le-a adus marea! L-ați trezit din somnul lui! I-ați tulburat tihna și i-ați stricat mulțumirea aprinzând focul pe spinarea lui! Și iacătă-l că se mișcă! Fugiți, că are să se scufunde în marea care are să vă înghită fără de întoarcere! Fugiți! Lăsați tot! Eu mă duc!

La vorbele acestea ale căpitanului, călătorii înfricoșați își lăsară acolo toate lucrurile, și haine, și scule, și căldări, și o luară la goană înspre corabia care își și trăsese ancora. Câțiva izbutiră să ajungă taman la țanc; alții nu mai izbutiră. Întrucât chitul se și urnise din loc și, după câteva zvâcnituri înfricoșate, se cufundă în mare cu tot ce se afla pe spinarea lui, iar valurile care se izbeau și se întreizbeau se închiseră la loc deasupra lui și deasupra lor pe totdeauna.

Or, eu fusei din rândul celor ce rămaseră părăsiți pe chitul acela și se înecară!

Ci Allah Preaînaltul mă izbăvi și mă scăpă de la înec punându-mi sub mână o bucată de lemn scobit, o copaie din cele mari pe care le aduseseră călătorii ca să-și spele rufele în ea. Dintru-ntâi mă agățai de copaie, pe urmă izbutii să încalec deasupra ei, cu niște cazne amarnice pe care mă făcură în stare să le săvârșesc primejdia și dragostea de sufletul meu, care îmi era scump! Atunci începui să bat apa cu picioarele precum cu niște vâsle, în vreme ce valurile se jucau cu mine și mă făceau să mă răstorn ba la dreapta, ba la stânga!

Cât despre căpitan, acela dete zor a se depărta, cu toate pânzele în vânt, dimpreună cu cei pe care putuse să-i scape, fără să se mai îngrijeze de cei care mai pluteau încă. Aceștia nu zăboviră a pieri, pe când eu vâsleam cu picioarele, trudindu-mă din toate puterile,

ca să încerc a ajunge corabia pe care o urmai așa cu ochii până ce îmi pieri din vedere, și peste mare se lăsă noaptea, aducându-mi încredințarea pierderii și a părăsirii mele.

Rămăsei să lupt astfel cu genunea vreme de o noapte și o zi întreagă. Până la urmă, vântul și curgerea valurilor mă împinseră până la țărmurii unei insule povârnite, acoperiți cu ierburi agățătoare ce coborau de-a lungul râpelor și se scăldau în mare. Mă agățai de răgăliile acelea și izbutii, ajutându-mă cu picioarele și cu mâinile, să mă cațăr până sus pe mal.

Atunci, scăpat astfel de la o pieire atâta de neîndoielnică, mă gândii să-mi cercetez trupul, și văzui că era plin de vânătăi, iar picioarele îmi erau umflate și pecetluite de urmele de mușcături făcute de peștii care își umpluseră pântecul cu carnea mea. Da eu nu simțeam nicio durere, așa de amorțit eram de truda și de primejdia prin care trecusem. Mă prăbușii așadar pe ostrov, cu burta pe pământ, ca un leș, și leșinai, cufundat într-o năucire deplină.

Rămăsei în starea aceea până a doua zi și nu mă trezii decât datorită soarelui care cădea drept asupra mea. Dădui să mă scol, da picioarele mele umflate și dureroase nu vroiră să mă ajute, și căzui îndărăt la pământ. Atunci, tare înnegurat de starea în care mă vedeam adus, începui să mă târăsc, ba împingându-mă cu mâinile și cu picioarele, ba mergând în genunchi, ca să caut ceva cu ce să mă hrănesc. Într-un sfârșit, izbutii să ajung într-un câmp plin cu pomi roditori și udat de niște izvoare cu o apă curată și minunată. Și mă odihnii acolo vreme de mai multe zile, mâncând poame și bând apă de la izvoare. Încât sufletul meu nu zăbovi a se înviora și a-mi însufleți iarăși trupul vlăguit care putu să se miște mai lesne și să-și capete iar folosința mâinilor și a picioarelor, ci nu chiar întru totul, căci, ca să

merg, fusei silit să-mi întocmesc o pereche de cârje cu care să mă sprijin oleacă. Într-acest chip, putui să mă preumblu încetișor printre pomi, visătorind și mâncând poame, și îmi petrecui ceasuri îndelungi minunându-mă de meleagul acela și preamărind lucrarea Celui Atotputernic.

Într-o zi, pe când mă preumblam pe țărm, văzui ivindu-mi-se în depărtare ceva ce gândii să fie vreo fiară sălbatică ori vreo dihanie dintre dihăniile mărilor. Lucrul acela mă stârni atâta de tare, încât, în pofida simțămintelor amestecate ce se frământau în mine, pornii să mă apropiu de el, aci înaintând, aci trăgându-mă îndărăt. Și, într-un sfârșit, văzui că era o iapă minunată, legată la un pripon. Era așa de frumoasă, încât dădui să mă mai apropiu oleacă de ea ca s-o văd mai de aproape, când deodată un răcnet înfricoșător mă îngheță și mă țintui locului, măcar că nu-mi mai doream decât să fug cât mai iute; și, tot atunci, de dedesubtul pământului, ieși un ins care, cu pași mari, venea asupra mea și-mi țipa:

– Cine ești? Și de unde vii? Și ce pricină te-a îndemnat să te primejduiești pe aici?

Eu răspunsei:

– O, stăpâne al meu, află că sunt un om străin și că mă aflam pe puntea unei corăbii când m-am înecat cu alți mulți călători. Ci Allah m-a miluit cu o albie de lemn pe care m-am încălecat și care m-a slujit până ce valurile m-au aruncat pe țărmul acesta!

După ce auzi vorbele mele, omul mă luă de mână și îmi spuse:

– Haide după mine!

Și pornii după el. Atunci mă îndemnă să cobor într-un bordei de sub pământ, și mă pofti să intru într-o încăpere mare unde mă îmbie să stau jos la locul de cinstire, și îmi aduse ceva de mâncare, întrucât îmi era

foame. Și mâncai până ce mă saturai și îmi fu îndeajuns și până ce sufletul mi se potoli. El atunci mă întrebă despre pățania mea, iar eu i-o istorisii de la început până la sfârșit; și el se minună de-a minunarelea. Pe urmă adăugai:

– Allah fie asupra-ți, o, stăpâne al meu, nu mă dojeni prea tare de ceea ce am să te întreb! Eu iacătă că ți-am istorisit tot adevărul despre pățania mea, și aș vrea acuma să știu tu cine ești și care este pricina șederii tale în încăperea aceasta de sub pământ și pricina care te-a făcut să priponești cârlana aceea singurică pe țărmul mării!

El îmi spuse:

– Află că pe ostrovul acesta suntem mai mulți care, așezați la locuri osebite...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a doua sute nouăzeci și treia noapte

Spuse:

Află dar că pe ostrovul acesta suntem mai mulți care, așezați la locuri osebite, slujim de pază la caii împăratului Mihrajan[1]. La fiecare lună plină, fiecare dintre noi aduce aici o iapă de soi, încă fecioară, o leagă pe țărm și coboară să se ascundă degrabă în hruba de sub pământ. Atunci, ispitit de duhoarea de iapă, iese din valuri un cal dintre caii de mare[2] care se uită și la

[1] Numele de *Mihrajan* provine din pronunția stâlcită a cuvântului *maharadjah* din limba indiană, care însemnează „împărat". Vechii geografi arabi denumeau Insula Java și insulele din arhipelagul Malaysiei cu numele de Insulele Maharadji.

[2] *Caii de mare* ar putea să fie hipopotamii, dar mai degrabă sunt ființe ireale, născocite de fantezia populară.

dreapta și la stânga și care, dacă nu vede pe nimeni, se repede la iapă și o prășește. Apoi, după ce și-a isprăvit lucrarea cu ea, se lasă jos de pe spinarea ei și dă s-o ia cu el. Da ea, legată de pripon, nu poate să se ia după el; el atunci nechează cumplit și o tot îmboldește cu capul și cu picioarele, și forăie tot mai cumplit. Noi atunci îl auzim și pricepem că și-a isprăvit ploditul; ieșim degrabă din toate părțile și dăm fuga la el, aruncându-i răcnete mari, care îl sperie și îl silesc să se întoarcă în mare! Cât despre iapă, d-apoi ea rămâne însămânțată și fată un mânz ori o mânză care prețuiește cât o comoară întreagă și care nu-și poate avea seamăn pe toată fața pământului. Și chiar astăzi are să vină calul de mare. Și îți făgăduiesc că, odată treaba isprăvită, am să te iau cu mine și am să te înfățișez împăratului nostru Mihrajan, și am să-ți arăt țara noastră. Binecuvântat fie așadar Allah carele te-a ajutat să mă întâlnești, întrucât fără de mine ai fi murit de alean în sihăstria aceasta, fără să-i mai fi văzut vreodată pe ai tăi și țara ta, și fără ca să fi știut cineva vreodată ce s-a ales de tine!

La vorbele acestea, îi mulțumii îndelung paznicului iepei și urmai a tăifăsui cu el mai departe, când deodată calul de mare ieși din apă, se repezi asupra iepei și o însămânță. Și când isprăvi ceea ce avea de isprăvit, se lăsă jos de pe ea și vru s-o ia cu sine; or, ea nu putea să se desprindă de la pripon, și săpa pământul cu copita și necheza. Ci paznicul iepei sări afară din hrubă, îi strigă cu țipete mari pe tovarășii săi, și cu toții, înarmați cu paloșe, cu darde și cu scuturi, se repeziră la calul de mare care, cuprins de frică, o lăsă pe cea priponită și se duse să se afunde ca un bivol în mare și pieri sub ape.

Atunci toți ceilalți paznici, fiecare cu iapa lui, se strânseră împrejurul meu și mă potopiră cu fíritiselile și, după ce iarăși îmi deteră să mănânc și mâncară și ei împreună cu mine, mă poftiră să încalec pe o iapă de

soi şi, la îndemnul paznicului dintâi, mă îmbiară să-i însoțesc la împăratul stăpânul lor. Iar eu primii pe dată; şi pornirăm cu toții împreună.

Când ajunserăm în cetate, însoțitorii mei o luară înainte şi se duseră să dea de ştire stăpânului lor despre cele câte mi se întâmplaseră. După care se întoarseră la mine şi mă duseră la palat; şi, cu îngăduința ce mi se dete, intrai în sala împărătească şi ajunsei să mă înfățişez între mâinile împăratului Mihrajan, căruia îi deşternui urările mele de bună pace.

Împăratul îmi întoarse urarea de bună pace, îmi spuse câteva vorbe de bun venit şi dori să audă din gura mea istoria pățaniei mele. Mă supusei numaidecât şi îi istorisii tot ce mi se întâmplase, fără a sări niciun amănunt.

Istorisirea aceasta îl minună cu totul pe împăratul Mihrajan, care îmi spuse:

– Fiul meu, pe Allah! de n-ar fi fost norocul tău de a avea o viață lungă, de bună seamă că la ceasul de-acum te-ai fi prăpădit demult, după atâtea încercări şi nenorociri. Ci mărire lui Allah pentru mântuirea ta!

Îmi mai spuse încă multe alte vorbe binevoitoare, mă îngădui de-aci în preajma lui şi, ca să-mi dea o dovadă de bunăvoia lui față de mine şi de prețuire față de priceperea mea întru ale mărilor, mă căftăni pe loc căpetenie peste schelele şi cheiurile din ostrovul său şi calemgiu al intrărilor şi al plecărilor tuturor corăbiilor.

Ci slujbele mele cele noi nu mă împiedecau a merge în fiecare zi la sarai ca să-i temenesc împăratului urările mele, care se deprinse cu mine până într-atâta, încât mă îndrăgise mai mult decât pe toți cei din preajma sa, lucru pe care mi-l dovedea prin daruri fără de număr şi prin peşcheşuri de-a mirărilea, şi tot aşa în fiecare zi. Încât dobândii atâta înrâurire asupra lui, încât toate jalbele şi toate delele împărăției se judecau prin mijlocirea mea, spre binele tuturor locuitorilor.

Ci toate grijile acelea nu mă făceau să uit nicidecum de țara mea și nici să-mi pierd nădejdea că am să mă întorc vreodată acolo. Așa că niciodată nu pregetam să-i iscodesc pe toți călătorii care soseau pe insulă și pe toți năierii, întrebându-i dacă nu cunosc Bagdadul și în ce parte a lumii se află. Da niciunul nu știa ce să-mi răspundă în privința aceasta; și toți îmi spuneau că nu au auzit vreodată pomenindu-se ceva despre asemenea cetate, nici nu au auzit pe unde s-ar găsi. Și teama mea sporea tot mai tare că am să mă văd osândit să trăiesc așa în țară străină, iar năucirea mea era peste măsură când vedeam că oamenii nici habar nu aveau despre cetatea mea și nu știau nimic despre drumul care să ducă acolo.

Pe vremea șederii mele pe ostrovul acela, am avut prilejul să văd lucruri de-a mirărilea, și iacătă câteva dintr-o sumedenie.

Într-o zi, ducându-mă, după obiceiul meu, la craiul Mihrajan, am găsit la el niște inși din țara Indiei, care, după salamalecurile rostite și dintr-o parte și din cealaltă, binevoiră să-și plece urechea la întrebările mele și îmi povestiră că în țara Indiei sunt o sumedenie de caste, dintre care cele mai de seamă sunt două, casta șatriiților, alcătuită din oamenii drepți și de neam ales care niciodată nu săvârșesc mișelii ori fapte nevrednice, și casta brahmanilor, care sunt oameni neprihăniți, niciodată nu beau vin și îndrăgesc bucuria, blândețea în purtări, caii, pohvala și frumusețea. Tot de la acei indieni învățați am aflat și că cele mai de seamă caste se împart în alte șaptezeci și două de caste care nu au niciun chelemet una cu alta. Fapt care m-a minunat până peste marginile minunării.

Pe ostrovul acela, am avut și prilejul să văd un pământ care se afla sub stăpânia împăratului Mihrajan și

care se numea Cabil[1]. Acolo noapte de noapte se auzeau zvoane de țimbale și de dairale. Și am putut să iau aminte că locuitorii erau tare ageri la judecată și rodnici în gânduri frumoase. De altminteri li se și dusese pomina printre călători și negustori.

În mările acelea îndepărtate, am văzut într-o zi un pește lung de o sută de coți, precum și alți pești care semănau la înfățișare cu bufnițele.

Chiar că, o, stăpânii mei, am mai văzut și alte lucruri tare de pomină și minunății uluitoare despre care, dacă v-aș povesti, aș ajunge prea departe. Mă mulțumesc să adaug că am mai zăbovit pe ostrovul acela vremea trebuitoare spre a afla multe lucruri și spre a mă îmbogăți de pe urma a tot felul de schimburi, vânzări și cumpărări.

Într-o zi, ședeam în picioare pe țărm, îndeplinindu-mi slujbele, cum aveam de obicei, și mă sprijineam ca totdeauna în ghionderul meu, când văzui că intră în schelă o corabie mare plină cu negustori. Așteptai până ce corabia își aruncă temeinic ancora și își lăsă în jos scara, ca să mă sui pe punte și să-l caut pe reiz spre a-i scrie încărcătura. Năierii așternură la pământ dinaintea mea toată încărcătura, pe care o însemnai bucată cu bucată; și, după ce își isprăviră treaba, îl întrebai pe reiz:

– Mai ai și altceva pe corabie?

El îmi răspunse:

– O, stăpâne al meu, ar mai fi niște mărfuri în cala corăbiei, da acelea nu se află acolo decât numai întru păstrare, întrucât stăpânul lor, care pornise la drum odată cu noi, e mult de atunci, s-a înecat și s-a prăpădit. Iar acuma am cam vrea să vindem mărfurile acelea, și banii luați să-i ducem rudelor răposatului, la Bagdad, sălașul păcii!

---

[1] La M. A. Salie: „Un ostrov printre alte ostroave, căruia i se zicea Kasil".

Eu atunci, tulburat până peste marginile tulburării, strigai:

– Şi cum îl chema pe negustorul acela, o, reizule?

El îmi răspunse:

– Sindbad Marinarul!

La vorbele acestea, cătai mai cu luare aminte la căpitan şi cunoscui că era chiar stăpânul corăbiei care fusese nevoit să ne părăsească pe spinarea chitului. Şi strigai cu toată gura mea:

– Eu sunt Sindbad Marinarul!

Apoi urmai:

– După ce chitul s-a trezit din pricina focului aprins pe spinarea lui, eu am rămas printre cei care nu au mai izbutit să ajungă la corabia ta şi s-au înecat. Da am scăpat mulţumită copaiei de lemn pe care o aduseseră negustorii ca să-şi spele rufele. Aşa că am încălecat pe copaia aceea şi am vâslit cu picioarele cum aş fi vâslit cu nişte lopeţi! Şi a urmat ceea ce a urmat, cu îngăduinţa Atoateorânduitorului!

Şi îi istorisii căpitanului cum am izbutit să scap şi prin câte necazuri am răzbătut până la acele slujbe înalte de logofăt de schelă la împăratul Mihrajan.

Când auzi spusele mele, reizul strigă:

– Nu este mântuire şi tărie decât numai întru Allah cel Preaînalt şi Atotputernic!...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a două sute nouăzeci şi patra noapte

Spuse:

... Nu este mântuire şi tărie decât numai întru Allah cel Preaînalt şi Atotputernic! Nu mai este nici cuviinţă,

nici cinste, la nicio făptură pe lumea aceasta! Cum de cutezi tu, o, scribălău viclean, să te dai a fi Sindbad Marinarul, când noi toți l-am văzut cu ochii noștri pe Sindbad cum s-a înecat dimpreună cu toți negustorii! Ce rușine pe tine să minți cu atâta nerușinare!

Eu atunci răspunsei:

– Hotărât, o, reizule, că minciuna este traftirul mișeilor! Ascultă-mă, așadar, întrucât va să-ți dau dovezile că eu sunt chiar Sindbad cel înecat!

Și îi istorisii reizului niște întâmplări știute numai de mine și de el, și care se petrecuseră de-a lungul acelei afurisite de călătorii pe apă. Atunci căpitanul nu mai avu nicio îndoială asupra mea și îi chemă pe negustorii călători, și cu toții laolaltă mă firitisiră pentru mântuirea mea și îmi spuseră:

– Pe Allah! nu ne vine să credem că ai putut să scapi de la înec! Ci Allah ți-a mai dat o viață în dar!

Pe urmă căpitanul zori a-mi da îndărăt mărfurile, iar eu pusei să fie duse pe dată la suk, după ce mă încredințai pe deplin că nu lipsea nimica din ele și că pecetea mea se afla încă pe toate agarlâcurile.

De cum ajunsei în suk, desfăcui legăturile și îmi vândui cea mai mare parte din mărfuri cu un câștig de o sută la unu, da avusei grijă să pun de-o parte câteva lucruri de preț pe care grăbii a le duce peșcheș împăratului Mihrajan.

Împăratul, când îi istorisii despre sosirea reizului și a corăbiei sale, rămase peste măsură de uimit de acea potriveală neașteptată, și, întrucât tare mă îndrăgea, nu vroi să-mi rămână dator ca filotimie, și îmi dărui la rându-i niște peșcheșuri neprețuite care nu întru puțin slujiră a mă îmbogăți de-a binelea. Căci nu pregetai a vinde tot și a încherba astfel o avere mare pe care o adusei pe puntea corăbiei cu care chiar purcesesem în acea călătorie.

După care mă dusei la sarai ca să-mi iau rămas-bun de la împăratul Mihrajan și ca să-i mulțumesc pentru toate filotimiile și pentru ocrotința sa. Își luă bun-rămas de la mine spunându-mi niște vorbe tare tulburătoare, și nu mă lăsă să plec decât după ce iarăși îmi mai dărui niște daruri scumpe și niște odoare pe care nu mă mai îndurai să le vând, de data aceasta, și pe care de altminteri le vedeți dinaintea voastră aci în sală, o, preacinstiți musafiri ai mei! Avusei grijă să iau cu mine, drept tot calabalâcul, mirosnele pe care le mirosiți acum, lemnul de aloe, camforul, tămâia și sandalul, care cresc pe ostrovul acela de departe.

Zorii atunci să sui pe punte, iar naia ridică pe dată pânzele, cu îngăduința lui Allah. Și-așa că fuserăm ocrotiți de noroc și ajutați de soartă de-a lungul acelei plutiri care ținu zile și nopți în șir, și într-un sfârșit ajunserăm într-o dimineață, bine sănătoși, dinaintea Bassrei, unde nu ne oprirăm decât numai tare scurtă vreme, și intrarăm, într-un sfârșit, cu sufletul bucuros, în cetatea păcii, Bagdadul, țara mea.

Ajunsei într-acest chip, încărcat de bogății și cu mâna gata de împărțit daruri, pe ulița mea, și intrai în casa mea, unde îi găsii pe ai mei și pe prietenii mei, toți bine sănătoși. Și îmi cumpărai numaidecât o mulțime de robi, atât bărbați, cât și femei, și mameluci, și femei nurlii de taină, și arapi, și pământuri, și case, și acareturi, mai multe decât avusesem cândva, la moartea tatălui meu.

În viața aceasta nouă, uitai de necazurile trecute, de năpastele și de primejdiile îndurate, de jalea surghiunului, de caznele și de ostenelile călătoriei. Mă înconjurai de prieteni mulți și desfătători, și trăii, într-o viață plină de huzur și de zaiafeturi, și ferită de griji și de supărări, o tare lungă bucată de vreme, bucurându-mă

din tot sufletul de ceea ce îmi era poftă, mâncând bucate minunate și bând băuturi scumpe.

Și-așa cu cea dintâi dintre călătoriile mele!

Ci mâine, de-o vrea Allah, am să vă istorisesc, o, oaspeți ai mei, cea de a doua dintre cele șapte călătorii pe care le-am săvârșit, și care este încă și mai nemaipomenită decât cea dintâi!

Și Sindbad Marinarul se întoarse înspre Sindbad Hamalul și îl rugă să cineze cu el. Pe urmă, după ce îl omeni cu multă cinstire și dragoste, îi dărui o mie de galbeni și, până a se despărți de el, îl pofti să vină și a doua zi, spunându-i:

– Tu pentru mine vei fi o desfătare prin comportarea ta civilizată și o încântare prin purtările tale alese!

Iar Sindbad Hamalul răspunse:

– Pe capul și pe ochii mei! Mă supun cu cinstire! Și necurmată fie bucuria în casa ta, o, stăpâne al meu!

Atunci ieși de acolo, după ce iarăși mulțumi, și luă cu el darul pe care îl primise, și se întoarse acasă la el minunându-se până peste marginile minunării și gândind toată noaptea la cele câte le auzise și le trăise.

Încât, de cum se făcu dimineață, grăbi a se întoarce la casa lui Sindbad Marinarul...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a două sute nouăzeci și cincea noapte

Spuse:

... grăbi a se întoarce la casa lui Sindbad Marinarul, care îl întâmpină cu un chip prietenos și îi spuse:

– Fie-ți prietenia un lucru la îndemână aici! Și bună voia fie cu tine!

Iar hamalul dete să-i sărute mâna, și cum Sindbad nu vroia să-i îngăduiască, îi spuse:

– Lumineze-ți Allah zilele și statornicească-și milele asupra ta!

Și, întrucât ceilalți oaspeți și sosiseră, începură să se așeze roată împrejurul feței de masă întinse, pe care musteau mieii fripți și daureau puii, în mijlocul plăcintelor cele ispitite și al zumaricalelor cu fistic, cu nuci și cu struguri! Și mâncară, și băură, și se veseliră și își bucurară mințile și auzul ascultând cântecele lăutelor sub degetele dibace ale lăutarilor.

Când isprăviră, Sindbad, în mijlocul oaspeților tăcuți, grăi într-astfel:

CEA DE A DOUA ISTORISIRE DINTRE ISTORISIRILE LUI SINDBAD MARINARUL ȘI CARE ESTE CEA DE A DOUA CĂLĂTORIE A LUI

Mă aflam așadar în cea mai huzurită viață când, într-o bună zi, mi se năzări în minte gândul la călătorit înspre meleagurile altor oameni; și sufletul meu se simți cuprins amarnic de jindul de a purcede să se preumble și să se bucure de priveliștile altor pământuri și ale altor ostroave, și de a se minuna de lucrurile cele necunoscute, fără ca totuși să dea uitării vânzarea și cumpărarea prin feluritele țări.

Mă oprii cu hotărâre la acest gând și mă pregătii pe dată să-l duc la împlinire. Și plecai la suk unde, punând la bătaie o sumă de bani destul de mare, cumpărai mărfuri potrivite cu negustoria la care chibzuisem; le întocmii în legături strașnice și le cărai la țărmul apei, unde găsii degrabă o corabie frumoasă și nouă, înzestrată cu pânze de soi bun, și plină de năieri și de o grămadă uluitoare de scripeți de toate chipurile. Înfățișarea ei mă umplu de încredere și îmi încărcai pe ea

numaidecât tot calabalâcul, la fel cum făceau şi mulţi alţi negustori pe care îi cunoşteam şi cu care nu mă supăra să fac călătoria.

Plecarăm chiar în ziua aceea; şi avurăm o plutire minunată. Călătorirăm de la ostrov la ostrov şi de la o mare la altă mare vreme de zile şi nopţi în şir, şi la fiecare popas ne duceam la negustorii din partea locului, şi la oamenii de vază şi la cumpărători, şi cumpăram şi vindeam şi izbândeam nişte trocuri cu bun câştig pentru noi. Şi plutirăm aşa mai departe, şi ajunserăm, călăuziţi de soartă, la un ostrov tare frumos, acoperit cu pomi mari, cu poame din belşug, bogat în flori, sălăşluit de cântec de păsări, scăldat de ape vioare, da cu totul lipsit de orice aşezare şi de orice făptură omenească.

Reizul binevoi a se îndupleca dorinţei noastre şi a poposi acolo câteva ceasuri, şi aruncă ancora lângă mal.

Coborârăm pe dată şi ne duserăm să sorbim aerul cel proaspăt din pajiştile umbrite de pomii printre care se hârjoneau păsările. Eu, căpătuit cu câte ceva de-ale gurii, mă dusei să şed jos lângă un izvor de apă limpede, ferit de soare sub nişte ramuri dese, şi mă bucurai cu o mulţumire peste fire să mănânc oleacă şi să beau chiar din apa aceea desfătătoare. Pe deasupra, o adiere lină aducea un susur molcom şi îmbia la odihnă deplină. Încât mă întinsei pe iarbă şi mă lăsai furat de somn, în sânul acelei reveneli şi al miresmelor dimprejur.

Când mă deşteptai, nu mai zării niciun călător, iar corabia plecase fără ca să fi luat cineva aminte la lipsa mea. Aşa că degeaba mă tot uitai eu ba la dreapta, ba la stânga, ba înainte, ba îndărăt, că nu văzui pe nimeni pe tot ostrovul în afară de mine însumi. În zări, pe mare, o pânză se depărta şi curând îmi pieri din vedere.

Eu atunci rămăsei cufundat într-o buimăceală fără de asemuire şi care nu ar fi avut cum să fie mai mare; iar

de ciudă și de mâhnire simții că fierea sta gata să plesnească în mine. Întrucât ce aveam să mă fac pe ostrovul acela pustiu, când îmi lăsasem pe puntea corăbiei toate lucrurile și toate bunurile? Ce năpaste aveam să mai pățesc oare în sihăstria aceea necunoscută? La atare gânduri deznădăjduite, strigai:

– Pentru tine, orice nădejde e pierdută, Sindbad Marinarule! Dacă ai izbutit întâia oară să scapi de belea, ca urmare a unor împrejurări brodite de soarta cea norocoasă, nu care cumva să crezi că tot așa are să fie mereu, întrucât, cum spune zicala, *urciorul dus prea des la apa, până la urmă tot crapă*!

Și cu asta mă pusei pe plâns și pe gemut, apoi începui să scot niște țipete înfricoșate, până ce deznădejdea se statornici temeinic în inima mea. Atunci mă izbii peste cap cu amândouă mâinile și iarăși răcnii: „Au ce zor aveai, amărâtule, să te călătorești iar, când la Bagdad trăiai în huzururi? Nu aveai tu mâncăruri minunate, băuturi minunate și haine minunate? Ce-i mai lipsea mulțumirii tale? Au călătoria dintâi nu ți-a fost de nicio pildă?" Atunci mă prăbușii cu fața la pământ, plângându-mi de pe acum moartea și spunând: „Ai lui Allah suntem și la el ne întoarcem!" Și în ziua aceea era să înnebunesc.

Da întrucât până la urmă văzui limpede că toate părerile de rău îmi erau zadarnice, iar căința prea târzie, mă lăsai în seama soartei. Mă sculai în picioare și, după ce rătăcii fără de rost o vreme, mi se făcu oarecum frică de vreo întâlnire pârdalnică cu vreo fiară de pradă ori cu vreun vrăjmaș neștiut, și mă cocoțai în vârful unui pom de unde începui să mă uit mai cu luare-aminte la dreapta și la stânga; da nu izbutii să zăresc altceva decât cerul, pământul, marea, copacii, păsările, nisipurile și stâncile. Totuși, cercetând mai cu grijă în zare, mi se

păru că năzăresc o închipuire albă și uriașă. Atunci, îmboldit de nădejdi, mă dădui jos din pom; da, cuprins de frică, nu mă îndreptai decât tare încetișor și cu îndoială într-acolo. Când nu mai rămase decât o depărtare mică între mine și albeața aceea, pricepui că era o boltă grozav de mare, orbitor de albă; largă la poale și tare înaltă. Mă apropiai și mai mult de ea și îi dădui ocol; da nu găsii nicăieri ușa de intrare pe care o căutam. Atunci vrusei să mă cațăr deasupra pe ea; da era așa de netedă și de alunecoasă, încât nu avusei nici dibăcia, nici sprinteneala, nici putința de a mă lipi de ea. Mă mărginii atunci s-o măsor: însemnai pe nisip urma pasului dintâi, și mai dădui un ocol numărându-mi pașii. Găsii astfel că ocolul era taman de o sută cincizeci de pași, mai degrabă mai mult decât mai puțin.

Pe când mă tot chibzuiam în ce chip ar fi să fac ca să dau de vreo ușă de intrare ori de ieșire din bolta aceea, luai seama că deodată soarele pieri și că ziua se preschimbă într-o noapte întunecată. Gândii dintru-ntâi că o fi vreun nour mare care trecea prin dreptul soarelui, măcar că lucrul era cu neputință în toi de vară. Ridicai așadar capul ca să mă uit la nourul acela ce mă minuna, și văzui o pasăre nemăsurată, cu niște aripi năprasnice, care zbura prin dreptul ochiului soarelui, pe care astfel îl acoperea cu totul, revărsând întunericul peste ostrov.

Minunarea mea atunci trecu până peste marginile marginilor, și îmi adusei aminte de ceea ce îmi povestiseră niște călători și niște năieri, pe vremea tinereții mele, în privința unei păsări nemaipomenite, numită *rokh*, care s-ar afla într-un ostrov tare depărtat, și care poate să ridice și un elefant. Pricepui atunci că ceea ce vedeam acolo trebuia să fie acea rokh, și că bolta lângă care mă găseam trebuia să fie vreun ou din ouăle acelei rokh! Ci de-abia apucai eu să cuget la asta, că pasărea se

și abătu asupra oului și se așeză deasupra lui ca spre a-l cloci. Și chiar că își întinse aripile cele nemăsurate asupra oului, își lăsă cele două picioare să se sprijine pe pământ și de-o parte și de cealaltă, și adormi pe el! (Binecuvântat fie Acela carele nu doarme din vecii vecilor!)

Atunci eu, care mă întinsesem cu burta lipită de pământ și mă aflam chiar lângă unul dintre picioare, care mi se părea a fi mai gros decât trunchiul unui copac bătrân, mă sculai repede, desfășai banda de mătase a turbanului...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a două sute nouăzeci și șasea noapte

Spuse:

... mă sculai repede, desfășai banda de mătase a turbanului, îl pusei în două și îl răsucii în așa chip, încât să întocmesc din el o frânghie groasă, mă încinsei cu el bine pe după mijloc, și la urmă îl petrecui cu amândouă capetele pe după unul din degetele păsării, făcând un nod de toată nădejdea. Că îmi zisesem în cugetul meu: „Pasărea aceasta nemăsurată are să-și ia până la urmă zborul și, în felul acesta, are să mă scoată din pustietatea de aici și are să mă ducă în vreun loc unde să dau de ființe omenești. Oricum, locul unde am să fiu lăsat tot are să fie mai de dorit decât ostrovul acesta pustiu pe care sunt singurul locuitor!"

Iacă-așa! Și, cu toate foielile mele, pasărea nici nu mă simți că mă aflam acolo, de parcă aș fi fost vreo musculiță fără de însemnătate ori vreo furnică la preumblare!

Șezui în starea aceea toată noaptea, fără să pot închide un ochi, de teamă ca pasărea să nu-și ia zborul și să mă ridice pe când dorm. Ci ea nici nu se clinti până în revărsat de ziuă. Atunci numai se ridică de pe ou, dădu un țipăt înfricoșat și își luă zborul ducându-mă și pe mine cu ea. Se înălță și se tot înălță, atâta de sus, încât gândeam că am și ajuns la bolta cerului; pe urmă deodată se lăsă în jos cu atâta repeziciune de nici nu-mi mai simțeam greutatea, și ajunse cu mine pe pământ. Se așeză pe un loc prăpăstios, pe când eu, fără a mai zăbovi, dădui zor să-mi dezleg turbanul, cu o spaimă nebună să nu fiu ridicat iarăși până a nu fi avut răgaz să mă desprind din legătura mea. Ci izbutii să mă dezleg fără de necazuri și, după ce mă scuturai și îmi trăsei hainele la loc pe mine, mă depărtai grabnic până ce ieșii din preajma păsării, pe care în curând o văzui cum se ridică iarăși în văzduhuri. De data aceasta, ținea în gheare ceva mare și negru, care nu era altceva decât un șarpe de o lungime nemaipomenită și de o înfățișare îngrețoșătoare. Îndată pieri, îndreptându-și zborul înspre mare.

Eu, tulburat peste poate de toate câte pățisem, îmi aruncai privirile de jur împrejur și rămăsei pironit locului de spaimă. Într-adevăr, mă pomenii adus într-o vale largă și adâncă, împrejmuită din toate părțile de niște munți atâta de înalți, încât, ca să-i măsor cu privirea, trebui să-mi dau așa de tare capul pe spate, că turbanul mi se rostogoli dindărăt pe pământ. Și pe deasupra mai erau și așa de povârniți, încât ar fi fost cu neputință să te cațeri pe ei și socotii că orice încercare în privința aceasta este zadarnică!

La atare încredințare, jalea și deznădejdea mea ajunseră fără de margini, și răcnii: „Oh! cu cât ar fi fost mai bine pentru mine să nu mă fi urnit de pe ostrovul cel pustiu pe care mă găseam, și care era de o mie de ori

mai de dorit decât sihăstria goală şi uscată de aici, unde nu e nimic nici de mâncat, nici de băut. Acolo barem erau plini de poame pomii, şi izvoare cu apă vioară; da aici numai stânci vrăjmaşe şi pleşuve, unde să mori de foame şi de sete! O, prăpădul meu! Nu se află ajutor şi tărie decât numai întru Allah cel Atotputernic! De fiecare dată nu scap de la o nenorocire decât ca să cad într-alta mai rea şi mai deplină!"

Mă ridicai totuşi de unde şezusem şi pornii prin valea aceea ca s-o cercetez oleacă, şi luai seama că era toată cioplită numai în pietre de diamant. Peste tot împrejurul meu, pământul era presărat cu diamante mai mari ori mai mici, desprinse din munte, şi care în unele locuri alcătuiau nişte grămezi înalte cât omul.

Tocmai începusem să mă las ispitit a le privi cu oarecare luare-aminte, când o privelişte mai înfricoşătoare decât toate grozăviile trăite până atunci mă îngheţă ţintuindu-mă de spaimă. Printre stâncile de diamant văzui cum se strecurau paznicii lor, care erau nişte şerpi negri, mulţi fără de număr, mai groşi şi mai mari decât palmierii, şi care negreşit că puteau să înghită, fiecare dintre ei, un elefant din cei voinici. La ceasul acela, începuseră a se trage înspre găurile lor; întrucât la vremea zilei se ascund ca să nu fie înhăţaţi de pasărea rokh, duşmanul lor, şi nu umblă decât noaptea.

Eu atunci, cu grijă nemăsurată, încercai să mă depărtez de acolo, uitându-mă bine unde îmi pun piciorul şi gândind în sinea mea: „Iacătă, dacă ai vrut să te lăcomeşti la mila soartei, o, Sindbad, om cu ochi nesăţios şi pururea gol, ce ai dobândit în schimb!" Şi, pradă tuturor acestor spaime îngemănate, mă strecurai mai departe fără de ţintă prin valea diamantelor, hodinindu-mă din vreme în vreme prin locurile care mi se păreau mai ferite, şi aşa până la căderea nopţii.

În toată vremea aceasta, îmi uitasem cu totul şi de

mâncat şi de băut, şi nu mă mai gândeam decât cum să ies din beleaua aceea şi cum să-mi mântui de şerpi sufletul. Într-acest chip dădui până la urmă, chiar lângă locul unde mă prăbuşisem, peste o bortă cu intrarea tare îngustă, da destulă ca să pot să mă strecor pe ea. Aşa că mă dusei acolo şi intrai în bortă, având grijă să astup intrarea cu o stâncă pe care izbutii s-o rostogolesc până la ea. Liniştit întrucâtva astfel, păşii mai înspre adânc şi mă apucai să caut ungherul cel mai tihnit ca să dorm acolo, în aşteptarea dimineţii, şi gândeam: „Mâine, de cum s-o revărsa de ziuă, am să ies să văd ce mi-a mai hărăzit ursita!"

Tocmai dam să mă tolănesc aşadar, când băgai de seamă că ceea ce dintru-ntâi luasem drept o stâncă mare şi neagră era un şarpe înfricoşător, încolăcit să-şi clocească ouăle. Atunci simţi carnea mea toată grozăvia acelei privelişti, iar pielea mi se zbârci ca o frunză uscată şi se înfioră din tot întinzişul ei; şi mă prăbuşii fără de simţire la pământ şi aşa rămăsei până dimineaţa.

Atunci, pricepând că încă nu fusesem înfulecat, avusei putere să mă târăsc până la ieşire, să dau stânca la o parte şi să mă strecor afară, unde ajunsei ca beat şi fără a mai putea să mă ţin pe picioare, atâta de sfârşit eram de lipsa de somn şi de mâncare, şi de spaima aceea fără de istov.

Mă uitai împrejur, şi deodată, la câţiva paşi de nasul meu, văzui cum cade un hălcoi de carne care se izbi cu plesnet de pământ. Năucit dintru-ntâi, sării în lături, apoi ridicai ochii ca să-l văd pe cel ce vroia să mă strivească astfel; da nu văzui pe nimeni. Atunci îmi adusei aminte de o poveste pe care o auzisem odinioară din gura unor negustori călători şi a unor căutători de nestemate prin munţii de diamant, în care se istorisea că, neputând să coboare în valea cea de neajuns, căutătorii de diamante se slujeau de un tertip tare ciudat spre

a dobândi pietrele cele de preț. Tăiau câteva oi, le hăcuiau în hartane mari și le aruncau în fundul văii unde aveau să cadă în colțurile diamantelor care se înfigeau în ele adânc. Atunci păsările rokh și vulturii cei uriași veneau și se prăvăleau asupra acelei prăzi și o ridicau din vale ca s-o ducă la cuiburile lor, de pe vârful munților, ca să slujească de hrană puilor lor. Atunci căutătorii de diamante se repezeau la pasăre dând din mâini și răcnind amarnic, ca s-o facă să lase prada și s-o silească să-și ia zborul. Ei atunci scotoceau hartanul și luau diamantele pe care le găseau înfipte în el.

Îmi dădu atunci prin gând că tot aș mai putea să-mi scap viața și să ies din valea aceea care tare mi se părea că ar fi chiar mormântul meu. Mă sculai, așadar, și începui să strâng de pe jos o ditamai grămadă de diamante, alegându-le pe cele mai dolofane și mai frumoase. Le pusei peste tot pe mine: îmi umplui buzunarele, mi le strecurai între haină și cămașă, îmi ghiftuii turbanul și șalvarii, și mi le băgai până și prin căptușeala de la haine. După care desfășai banda de mătase a turbanului ca și întâia oară...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfioasă.

Dar când fu cea de a două sute nouăzeci și șaptea noapte

Spuse:

... După care desfășai banda de mătase a turbanului ca și întâia oară, mă încinsei peste mijloc și mă dusei să mă întind sub hartanul de oaie, pe care mi-l legai strașnic pe piept cu cele două capete ale turbanului.

Ședeam așa de o bună bucată de vreme, când deodată mă pomenii săltat în văzduh, ca o pană, între ghearele cele uriașe ale unei păsări rokh, și eu și hartanul de

carne de oaie. Și, într-o clipeală de ochi, eram afară din vale, pe culmea muntelui, în cuibul rokhului, care se și pregătea să sfâșie și carnea oii și carnea mea, spre a-și hrăni puii de rokh. Da deodată izbucni o zarvă ce se apropia și care o înfricoșă pe pasăre și o sili să-și ia zborul și să mă lase acolo. Eu atunci mă desfăcui din legături și mă ridicai în picioare, cu urmele de sânge pe haine și pe chip.

Văzui atunci că se apropie de locul în care mă aflam un negustor care căpătă o înfățișare tare descumpănită și tare înfricoșată când dădu cu ochii de mine. Da când văzu că nu-i vreau niciun rău și că de altminteri nici nu mă mișcam, se plecă peste hartanul de carne și îl cercetă, fără a izbuti să găsească diamantele pe care le căuta. Atunci își ridică larg înspre cer brațele și se jelui, spunând:

– O, ce înșelătorie! O, ce pagubă pe mine! Nu se află ajutor decât numai întru Allah! Mă adăpostesc întru Allah împotriva Procletului și Afurisitului!

Și își plesnea palmele una de alta, cu vădelile unei deznădejdi nemărginite.

La priveliștea aceea, pășii înspre el și îi urai bună pace. Da el, fără a-mi răspunde la salamalec, mă țintui cu mânie și îmi strigă:

– Cine ești? Și cu ce drept ai venit aici să furi bunul meu?

Eu răspunsei:

– Fii fără de teamă, o, vrednice negustor, întrucât nu sunt un hoț, iar bunul tău nu a fost întru nimic zăticnit. Sunt o făptură omenească, și nicidecum un ginn păcătos, cum pari să socoți tu. Ba chiar sunt un om cinstit dintre oamenii cei cinstiți, iar odinioare eram de felul meu negustor, mai înainte de a fi dat de niște belele până peste poate de ciudate. Cât despre pricina venirii mele aici, aceasta este o poveste pe care am să ți-o

istorisesc numaidecât. Da mai întâi vreau să-ți dovedesc gândurile mele bune, dăruindu-ți câteva diamante, pe care le-am cules eu însumi din afundul acelei genuni pe care niciun ochi omenesc nu a scrutat-o vreodată!

Scosei îndată de la brâu câteva mostre de diamante arătoase și i le înmânai, spunând:

– Iacătă un chilipir la care nu ai fi cutezat să nădăjduiești în viața ta!

Atunci stăpânul hartanului de oaie fu cuprins de o bucurie de neînchipuit și îmi mulțumi îndelung și, după un potop de temeneli, îmi spuse:

– O, stăpâne al meu, ești o binecuvântare! Păi da numai un diamant de acesta ajunge să mă îmbogățească până la cele mai adânci bătrânețe! Că eu în viața mea nu am văzut ceva asemenea nici pe la curțile de împărați ori de sultani!

Și iarăși îmi mulțumi și, într-un sfârșit, îi strigă și pe ceilalți negustori care se aflau acolo și care veniră să se strângă împrejurul meu, urându-mi bună pace și bun sosit. Iar eu le istorisii pățania mea cea ciudată, de la început până la sfârșit. Ci nu ar fi de niciun folos s-o mai spunem și noi încă o dată.

Atunci negustorii, dezmeticindu-se din uluiala lor, mă firitisiră îndelung pentru izbăvirea mea, spunându-mi:

– Pe Allah! te-a scos soarta dintr-o prăpastie din care nimenea până la tine nu s-a mai întors!

Apoi, întrucât mă vedeau topit de osteneală, de foame și de sete, grăbiră a-mi da din plin să mănânc și să beau, și mă duseră într-un cort unde îmi vegheară somnul, care ținu o zi întreagă și o noapte.

Dimineața, negustorii mă luară cu ei, pe când eu începeam să simt tot mai pe deplin bucuria că scăpasem din primejdiile acelea ce nu s-au mai pomenit. După o călătorie destul de scurtă, ajunserăm la o insulă tare plăcută, pe care creșteau niște pomi falnici cu umbra

așa de deasă și de largă, încât fiecare dintre ei ar fi putut să adăpostească lesne vreo sută de oameni. Și chiar din pomii aceia se scoate zeama cea albă, cu miros tare și plăcut, care este camforul. Pentru aceasta, se înjunghie pomul în partea de sus, și se prijoane într-un vas zeama care se scurge în chip de picături de clei și care nu este altceva decât mierea pomului.

Tot pe ostrovul acela am văzut și dihania cea de spaimă care se cheamă *karkadan*[1] și care paște pe acolo întocmai cum pasc vacile și bivolii prin pajiștile noastre. Trupul dihăniei aceleia este mai gros decât trupul de cămilă; nasul ei are în vârf un corn lung de zece coți și pe care este scrijelat chipul unei ființe omenești. Cornul acela este așa de tare, încât îi slujește karkadanului să se înfrunte cu elefantul și să-l biruiască, apoi să-l împungă și să-l salte de la pământ, până ce elefantul moare. Atunci grăsimea elefantului mort se scurge în ochii karkadanului, care este orbit astfel și se prăbușește pe loc. Atunci din slava văzduhurilor se năpustește asupra lor a amândurora cumplita pasăre rokh, care îi ia în gheare pe amândoi odată și îi cară la cuibul ei spre a-și hrăni puii.

Văzui de asemenea felurite soiuri de bivoli.

Sălășluirăm acolo o bucată de vreme ca să ne desfătăm de aerul curat; ceea ce îmi dădu răgaz să-mi schimb diamantele pe galbeni și pe arginți buni, mai mulți decât puteau să încapă în stiva unei corăbii. Pe urmă plecarăm de acolo, de la ostrov la ostrov și de la un uscat la alt uscat, și de la o cetate la altă cetate, pe unde mă minunam de fiecare dată de lucrarea cea frumoasă a Atoatefăcătorului, mai izbutind ba ici, ba colo ceva vânzări, cumpărări și schimburi, și ajunserăm într-un sfârșit în țara cea binecuvântată, la Bassra, ca de acolo să urcăm la Bagdad, sălașul păcii!

Atunci grăbii să dau fuga pe ulița mea și să intru în

---

[1] *Rinocer* sau, așa cum i se mai spunea odinioară, *nasicorn*.

casa mea, încărcat de pungi fără de număr, cu dinari de aur și cu diamantele cele mai frumoase pe care nu avusesem inimă să le vând. Încât, după revărsările de bucurie ale întoarcerii printre rudele și prietenii mei, nu pregetai a mă purta cu filotimie, împrăștiind daruri împrejurul meu, fără a uita pe nimenea.

Apoi îmi cheltuii viața cu voioșie, mâncând bucate alese, bând cu poftă, îmbrăcându-mă cu haine bogate și nelipsindu-mă nicidecum de tovărășia oamenilor dezmierdați. Încât în fiece zi aveam o sumedenie de oaspeți de vază care, auzind ce se spunea despre pățaniile mele, mă cinsteau cu venirea lor spre a-mi cere să le istorisesc călătoriile mele și să le zugrăvesc și lor cum merg treburile prin țările cele depărtate. Iar eu chiar că simțeam o mulțumire aievea să-i lămuresc despre toate cele; ceea ce îi făcea pe toți să plece firitisindu-mă că scăpasem dintr-atâtea primejdii cumplite, și minunându-se de povestirile mele până peste marginile minunării. Și iacăașa luă sfârșit cea de a doua călătorie a mea.

Ci mâine, o, prietenii mei...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a două sute nouăzeci și opta noapte

Spuse:

... Ci mâine, o, prietenii mei, de-o vrea Allah, am să vă istorisesc pățaniile din cea de a treia călătorie a mea pe mare, care de bună seamă că este, de departe, cu mult mai de-a mirărilea și mai uluitoare decât cele două dintâi!

Pe urmă Sindbad tăcu. Atunci robii aduseră de mâncat și de băut tuturor oaspeților, care erau uluiți de minunare după câte le fusese dat să audă. Apoi Sindbad

Marinarul porunci să i se aducă o sută de galbeni lui Sindbad Hamalul, care îi luă, mulţumind îndelung, şi plecă chemând asupra capului gazdei sale milele lui Allah, şi ajunse acasă minunându-se de ţoale câte le văzuse şi auzise.

Dimineaţa, hamalul Sindbad se sculă, îşi făcu rugăciunea cea de dimineaţă şi se duse iarăşi la Sindbad cel bogat, precum îi ceruse acela. Şi fu primit cu toată inima, şi întâmpinat cu multe cinstiri, şi poftit să ia parte la ospăţul din ziua aceea şi la zaiafeturile care ţinură toată ziua. După care Sindbad Marinarul, înconjurat de musafirii plini de luare-aminte şi de cuvioşie, îşi începu povestirea în chipul următor:

Cea de a treia istorisire din istorisirile lui Sindbad Marinarul şi care este cea de a treia călătorie

Aflaţi, o, prietenii mei – ci Allah le ştie mai bine decât cel plămădit de el! – că în viaţa cea desfătată pe care o duceam de la întoarcerea mea din cea de a doua călătorie, în mijlocul bogăţiilor şi al huzurului, până la urmă ajunsei să-mi piară cu totul din minte necazurile îndurate şi primejdiile dovedite, şi să mă sastisesc de trândăvia netulburată a traiului meu la Bagdad. Încât sufletu-mi jinduia cu foc o schimbare şi priveliştea lucrurilor călătoritului. Iar eu însumi mă pomenii ispitit iarăşi de dorul de negustorii, de chilipiruri şi de câştiguri. Or, numai ambiţia este pricina nenorocirilor noastre, totdeauna. Aveam să aflu în curând aceasta în chipul cel mai înfricoşat.

Aşadar îmi pusei numaidecât gândul în fapt şi, după ce mă încărcai cu mărfuri bogate din ţară, plecai de la Bagdad la Bassra. Acolo găsii o corabie mare care se şi umpluse cu călători şi cu negustori care toţi erau

oameni de treabă, cinstiți, cu inimă bună, plini de bună-cuviință și în stare să-ți facă un bine și să trăiască între ei în cea mai aleasă înțelegere. Încât nu șovăii să sui lângă ei pe corabia aceea; și, de cum ajunsei pe punte, desfășurarăm pânzele, cu binecuvântarea lui Allah asupra noastră și asupra călătoriei noastre.

Călătoria chiar că începu cu cele mai bune semne. Prin toate locurile pe unde trăgeam la țărm izbândirăm deveruri strălucite, preumblându-ne întruna și îmbogățindu-ne mintea cu toate lucrurile cele noi pe care fără de contenire le vedeam. Și chiar că nimica nu lipsea mulțumirii noastre, și eram până peste măsură de voioși și de bucuroși. Într-o bună zi, ne aflam în larg de mare, departe tare de țările musulmane, când deodată îl văzurăm pe reizul corăbiei că își trage niște lovituri strașnice peste obraji, după ce scrutase zările îndelung, își smulge părul din barbă, își sfâșie hainele și își dă turbanul de pământ. Pe urmă începu să se vaicăre, să geamă și să scoată niște țipete de deznădejde.

La priveliștea aceea, noi cu toții îl înconjurarăm pe căpitan și îi spuserăm:

– Au ce este, o, reizule?

El răspunse:

– Aflați, o, pașnicilor călători, că vântul potrivnic ne-a biruit și ne-a făcut să ne abatem de la drumul nostru ca să ne arunce în marea aceasta a urgiei. Și, spre a adăuga și stropul cel de pe urmă bucluculului nostru, ne mână soarta înspre țărmurii acelui ostrov pe care îl vedeți dinaintea domniilor voastre și de unde nimenea, după ce a ajuns acolo, nu a izbutit să scape cu zile. Ostrovul acela este Ostrovul Maimuțelor! Simt limpede, în adâncul sufletului meu, că suntem pierduți cu toții, fără de mântuire!

Nici nu își isprăvise reizul lămuririle acestea, că ne și pomenirăm cu corabia împresurată de un potop de

făpturi împăroșate ca maimuțele, mai multe decât un stol de lăcuste; alte maimuțe, într-o mulțime de neînchipuit, scoteau niște urlete care ne înghețară pe loc. Iar noi nu cutezam nici să le lovim, nici să le alungăm, nici măcar să împingem vreuna dintre ele, de frică să nu se năpustească toate asupra noastră și, datorită numărului lor, să ne omoare până la unul: întrucât se știe bine că numărul vine totdeauna de hac vitejiei. Așa că nu vrurăm a face nicio mișcare, pe când din toate părțile eram năpădiți de maimuțele acelea care începură să pună gabja pe toate câte aveam. Tare mai erau hâde. Erau chiar mai hâde decât tot ceea ce văzusem eu mai hâd până în ziua aceea a vieții mele. Erau împăroșate și înflocoșate, cu niște ochi galbeni pe chipurile lor negre; erau mici de tot la stat, de-abia de vreo patru șchioape ca înălțime, da strâmbăturile și țipetele lor erau mai cumplite decât tot ce s-ar putea născoci în privința aceasta! Cât despre graiul lor, degeaba ne tot vorbeau și ne suduiau ele clămpănind din fălci, că nu izbuteam să le pricepem neam, măcar că le cinsteam cu cea mai aleasă luare-aminte. Încât le văzurăm cum își pun în fapt socoata cea mai afurisită. Se cățărară pe catarge, desfăcură pânzele, retezară toate parâmele cu dinții și până la urmă smulseră și cârma naiei. Atunci corabia, împinsă de vânt, porni înspre țărm, unde se înnisipi. Iar maimuțele cele mărunte ne înșfăcară pe toți, ne împinseră să coborâm unul câte unul, ne lăsară pe mal și, fără a se mai îngrija de noi, se cocoțară iarăși pe corabia pe care izbutiră s-o împingă spre larg și pieriră toate odată cu ea pe întinsul mării.

Noi atunci, năuciți până peste poate, socotirăm că ar fi zadarnic să mai zăbovim așa pe țărm uitându-ne la mare, și ne afundarăm spre inima ostrovului, unde oblicirăm într-un sfârșit niște pomi roditori și o apă curgătoare: ceea ce ne îngădui să ne mai înviorăm oleacă spre

a întârzia cât mai îndelung cu putință o moarte care ni se părea neîndoielnică tuturora.

Pe când ne aflam în starea aceea, ni se păru că năzărim printre pomi o clădire tare înaltă, care avea o înfățișare de părăsire. Ne prinse ispita să ne apropiem de ea; și când ajunserăm acolo, văzurăm că era un palat...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a două sute nouăzeci și noua noapte

Spuse:

... văzurăm că era un palat tare înalt, în chip de pătrat, împrejmuit cu ziduri strașnice, și care avea o poartă mare de abanos cu două canaturi. Cum poarta aceea era deschisă și cum nu era păzită de niciun portar, intrarăm și ne pomenirăm de-a dreptul într-o sală largă cât o bătătură. În sala aceea nu se aflau alte lucruri decât niște unelte uriești de bucătărie și niște frigări nemăsurat de lungi; pe jos, ca drept preșuri, nu erau decât niște mormane de oase, unele albite de mult, altele încă proaspete. Încât acolo înlăuntru stăpânea o duhoare care ne strâmba nasurile până peste poate. Da cum eram sfârșiți de istoveală și de spaimă, ne lăsarăm să lunecăm la pământ cât eram de lungi și adormirăm adânc.

Soarele amurgise de mult, când un bubuit de tunet ne făcu să tresărim și să ne trezim dintr-odată; și văzurăm cum coboară din tavan dinaintea noastră o făptură cu chip de arap, înalt cât un palmier, care era mai cumplit de văzut decât toate maimuțele laolaltă. Avea niște ochi roșii ca doi tăciuni aprinși, dinții din față lungi și ieșiți ca niște colți de gligan, o ditamai gură

cât o gaură de fântână, niște buze care îi spânzurau până pe piept, niște urechi ce fluturau ca urechile de elefant și care îi acopereau umerii, și niște unghii cârligate ca ghearele de leu.

La priveliștea aceea, începurăm dintru-ntâi să ne zbârcim de spaimă, pe urmă rămaserăm înțepeniți ca morții. Ci el se duse și șezu jos pe o laviță înaltă rezemată de perete și de acolo începu să ne cerceteze tăcut, unul câte unul, cu toți ochii lui. După care păși înspre noi, veni drept la mine, ochindu-mă dintre toți ceilalți negustori, întinse mâna și mă înșfăcă de pielea de la ceafă, cum ai înșfăca o legătură de rufe. Mă suci apoi și mă răsuci în toate chipurile, pipăindu-mă cum face măcelarul cu un cap de oaie. Ci de bună seamă că trebuie să mă fi găsit nu prea pe pofta lui, fleșcăit de spaimă cum eram, și cu grăsimea de sub piele topită de ostenelile călătoriei și de necazuri. Atunci îmi dădu drumul lăsându-mă să mă rostogolesc la pământ, și îl înșfăcă pe vecinul de lângă mine, și îl apipăi precum mă apipăise și pe mine, da spre a-l arunca apoi și a-l înșfăca pe următorul. Îi luă în felul acesta pe toți negustorii, unul după altul, și ajunse la urmă de tot la căpitanul corăbiei.

Or, reizul era om gras și plin de carne, și de altminteri era cel mai teafăr și cel mai zdrahon dintre toți inșii de pe naie. Încât alegerea uriașului cel înfricoșător nu zăbovi a se opri asupra lui: îl luă în gheare cum ar ține măcelarul un miel, îl trânti la pământ, îi puse un picior în gât și, dintr-o smucitură, îi și frânse grumazul. Apucă atunci o ditamai frigare dintre frigările pomenite și i-o înfipse în gură spre a i-o petrece până prin fund. Atunci aprinse un foc mare de lemne în cuptorul de lut care se afla în sală, îl propti în toiul flăcărilor pe reizul înțiglat și începu să-l răsucească încetișor-încetișor până la prăjirea deplină, îl trase atunci din foc și se apucă să-l

rupă în bucăți, cum s-ar face cu un pui de găină, slujindu-se de unghii. După care înfulecă totul într-o clipeală de ochi. Pe urmă supse oasele, le goli de măduvă și le aruncă peste mormanele ce se grămădeau în sală.

Când își isprăvi cina, uriașul cel înfricoșător se duse să se întindă pe laviță, ca să mistuie, și nu zăbovi să adoarmă, sforăind întocmai ca un bivol pe care l-ai sugruma, ori ca un măgar pe care l-ai stârni să ragă. Rămase să doarmă așa până dimineața. Îl văzurăm atunci că se scoală și că pleacă precum venise, lăsându-ne înghețați de spaimă.

Când ne încredințarăm pe deplin că plecase, ne smulserăm din tăcerea îngrozită pe care o păstrasem toată noaptea, ca să ne împărtășim într-un sfârșit unii altora gândurile și ca să suspinăm și să ne tânguim, cugetând la soarta ce ne așteaptă.

Și ne spuserăm cu jale:

– De ce n-om fi murit noi înecați în mare ori mâncați de maimuțe, mai bine decât să fim prăjiți pe jar? Pe Allah! asta-i o moarte tare afurisită! Da ce să faci! Ceea ce vrea Allah aceea va să se întâmple! Nu este mântuire decât numai întru Allah cel Atotputernic!

Ieșirăm atunci din clădirea aceea și toată ziua ne vânzolirăm prin insulă, căutând vreo ascunzătoare unde să ne punem la adăpost, da degeaba; că ostrovul acela era neted și nu avea nici peșteri, nici nimic care să ne scape de căutările uriașului. Încât, cum se lăsa seara, găsirăm că era mai cuminte să ne întoarcem la palat.

Da de-abia ajunsesem noi acolo, că omul cel cumplit își și vădi sosirea cu un bubuit de tunet și cu înșfăcarea unuia dintre negustorii tovarăși ai mei, pe care, după pipăituri și frământături, zori să-l înțigleze, să-l frigă și să-l înfulece în pântecele său, pentru ca apoi să se întindă pe laviță și să sforăie ca o vită cu beregățile tăiate, până dimineața. Se deșteptă atunci și se întinse

grohăind crâncen, și plecă, fără a se mai îngrija de noi, de parcă nici nu ne-ar mai fi văzut.

După ce plecă, și întrucât avurăm vreme să cugetăm la starea noastră ceva jalnică, strigarăm cu toții deodată:

– Haidem să ne aruncăm în mare și să murim înecați, mai degrabă decât să sfârșim fripți și înfulecați! Că atare moarte este tare cumplită!

Cum stam gata să punem în fapt socoata aceasta, unul dintre noi se ridică și spuse:

– Ascultați-mă, fraților! Nu socotiți că ar fi mai bine să-l omorâm noi pe omul cel negru, până a nu ne prăpădi el?

Eu atunci, la rându-mi, ridicai un deget și spusei:

– Ascultați-mă, fraților! În împrejurarea că chiar aveți să vă hotărâți a-l omorî pe omul cel negru, s-ar cădea dintru-ntâi să începem cu a ne folosi de trunchiurile de pomi de care este plin malul ca să ne întocmim o plută cu care să putem fugi de pe ostrovul acesta blestemat, după ce avem să mântuim lumea de varvarul acesta mâncător de musulmani! Avem să răzbatem atunci până la vreo insulă, cu mila soartei care are să ne trimită vreo corabie ca să ne întoarcem în țara noastră! Oricum, chiar dacă pluta noastră are să se scufunde și noi să ne înecăm, tot avem să ocolim frigarea și tot nu vom fi săvârșit o faptă nelegiuită omorându-ne singuri. Moartea noastră are să fie o mucenicie și are să fie ținută la socoteală în ziua Răsplătirii...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a trei suta noapte

Spuse:

... Moartea noastră are să fie mucenicie și are să fie

ţinută la socoteală în ziua Răsplătirii!
Atunci negustorii strigară toţi:
– Pe Allah! E un gând strălucit şi o faptă cugetată!
Numaidecât ne duserăm pe ţărm şi ne întocmirăm pluta cu pricina, pe care avuserăm grijă să punem ceva merinde, precum poame şi nişte bolbotine bune de mâncat; apoi ne întorserăm la dam să aşteptăm tremurând venirea omului negru.
Şi veni, cu un bubuit de tunet; iar nouă ni se păru că vedem intrând un câine uriaş turbat. Trebui să ne îndârjim a mai vedea iarăşi, fără să crâcnim, cum e înţiglat şi prăjit unul dintre soţii noştri, care fu ales pentru grăsimea şi trupeşia lui, după pipăituri şi frământături. Da după ce fiara cea înfricoşătoare adormi şi începu să sforăie cu bufnituri, socotirăm să ne prilejuim de somnul lui spre a-l face neprimejdios pe totdeauna.
Drept aceea, luarăm două dintre frigările uriaşe de fier şi le încinserăm în foc până se făcură albe de roşii; apoi le înşfăcarăm vârtos cu mâinile de capătul cel rece şi, întrucât erau tare grele, ne însoţirăm mai mulţi spre a le ridica pe fiecare în parte. Şi ne apropiarăm încetişor, şi toţi laolaltă împlântarăm cele două frigări dintr-odată în cei doi ochi ai insului cel negru şi cumplit care dormea, şi împinserăm în ele din toate puterile noastre, în aşa chip încât rămase orb pe deplin.
Pesemne că trebuie să fi simţit o durere până peste poate, căci răcnetul pe care îl dădu fu aşa de înfricoşat, încât dintr-odată ne rostogolirăm pe jos cât colo. Şi sări de-a orbişelea şi, întinzându-şi mâinile în gol, încerca, urlând şi bâjbâind în toate părţile, să-l înşface pe vreunul dintre noi. Da noi avusesem răgaz să ne ferim şi să ne aruncăm cu pântecele la pământ, care la dreapta, care la stânga, într-aşa chip încât el nu da decât de gol, de fiecare dată. Încât, dacă văzu că nu poate să izbândească, până la urmă se îndreptă pe pipăitele înspre uşă

şi ieşi dând nişte ţipete înfricoşate.

Noi atunci, încredinţaţi că uriaşul orb are să moară până la urmă de chin, prinserăm a ne mai linişti şi, cu pas agale, ne îndreptarăm înspre mare. Potrivirăm oleacă mai bine pluta, ne aburcarăm pe ea, o desprinserăm de la ţărm şi începurăm să vâslim ca să ne depărtăm, când deodată îl văzurăm pe uriaşul cel orb cum gonea după noi, călăuzit de o muiere uriaşă, încă şi mai cumplită şi mai hâdă decât el. Când ajunseră pe ţărm, scoaseră nişte strigăte năprasnice văzând că ne depărtam; pe urmă fiecare înşfăcă nişte bucăţoaie de stâncă şi începu să ne bată cu ele, aruncându-le asupra plutei. Izbutiră astfel să ne nimerească şi să-i înece pe toţi tovarăşii mei, în afară de mine şi de alţi doi. Şi tustrei dovedirăm într-un sfârşit să ieşim dincolo de bătaia pietrelor aruncate după noi.

Ajunserăm curând în largul mării unde fuserăm luaţi de vânt şi împinşi înspre un ostrov care se află la două zile depărtare de cel pe care era să pierim înţiglaţi şi fripţi. Puturăm să găsim acolo nişte poame care să nu ne lase să ne dăm sufletul; apoi, întrucât se şi făcuse noapte bine, ne căţărarăm într-un copac ca să ne petrecem noaptea acolo.

Când ne trezirăm dis-de-dimineaţă, cel dintâi lucru ce ni se înfăţişă dinaintea ochilor înspăimântaţi fu un şarpe cumplit, gros cât copacul în care ne aflam, şi care îşi suliţa înspre noi nişte ochi ca pojarul, căscând o gură mare cât o şură. Şi deodată se desfăşură, iar capu-i se şi iţi deasupra noastră, în vârful pomului. Îl hăpăi în gură pe unul dintre tovarăşii mei şi îl îmbucă până la umeri, apoi, cu încă o înghiţitură, îl înfulecă de tot. Şi îi şi auzirăm oasele nenorocitului cum trosneau în pântecele şarpelui, care lunecă jos din pom şi ne lăsă zdrobiţi de spaimă şi de jale. Şi gândeam: „Pe Allah! fiecare fel de moarte este mai păcătos decât cel de mai înainte!“

Bucuria că scăpasem de frigarea căpcăunului cel negru se preschimba acuma într-o presimțire încă și mai rea decât toate câte le pătimisem! Nu este mântuire decât numai întru Allah!

Da tot mai avuserăm putere să ne dăm jos din pom și să culegem câteva poame pe care le mâncarăm, și să ne potolim setea cu apa de la izvoare. După care scotocirăm prin ostrov căutând vreun copac mai de temei decât cel din noaptea trecută, și până la urmă dibăcirăm un pom de o înălțime uluitoare care ni se păru că ar putea să ne adăpostească mai cu folos. Ne cățărarăm în el la căderea nopții și, după ce ne așezarăm cât puturăm mai bine, începusem să ațipim, când un șuierat și o zarvă de ramuri frânte ne deșteptă, și, până a avea vreme să facem vreo mișcare ca să ne ferim, șarpele îl și înșfăcase pe tovarășul meu, care rămăsese cățărat ceva mai jos decât mine, și dintr-o înghițitură îl și înfulecase pe trei sferturi. Îl văzui apoi cum se încolăcește împrejurul pomului și cum face să trosnească în pântecele lui oasele celui de pe urmă tovarăș al meu pe care îl isprăvea de înghițit. Apoi, lăsându-mă mort de spaimă, se trase de pe copac.

Și rămăsei mai departe înțepenit în pom până dimineața, și de-abia atunci mă îndemnai să cobor. Cea dintâi pornire a mea fu de a mă duce să mă arunc în mare, ca să isprăvesc cu o viață ticăloasă și plină de spaime care de care mai cumplite; ci mă oprii în drum, întrucât sufletul nu mi se învoia, dat fiind că sufletul este un lucru de preț; ba chiar îmi și oblici un gând de la care mi s-a și tras scăparea.

Mă apucai să caut niscaiva lemne și, după ce le găsii din belșug, mă întinsei pe pământ și luai o butură mare pe care mi-o înțepenii strașnic la tălpile picioarelor, în toată lungimea ei; luai pe urmă alta și mi-o înțepenii pe latura din stânga, o alta pe latura din dreapta, o a

patra peste pântece, şi o a cincea, mai groasă şi mai lungă decât celelalte, mi-o înţepenii la cap. Într-acest chip mă aflam înconjurat de nişte pereţi de ciotârci care, din toate părţile, steteau stavilă dinaintea gurii şarpelui. Când isprăvii, rămăsei întins pe pământ şi aşteptai acolo ce mi se hărăzise de soartă.

La căderea nopţii, şarpele nu zăbovi să se ivească. De cum mă zări, se şi repezi la mine şi dădu să mă înfulece în pântecele lui; da se împiedică în rascote. Atunci începu să se vânzolească şi să se târcolească împrejurul meu ca să încerce să mă înhaţe pe la vreun loc mai prielnic, ci nu dovedi să izbutească în pofida tuturor strădaniilor lui şi măcar că mă hărţui în toate chipurile. Îşi trecu astfel toată noaptea chinuindu-mă, iar eu mă şi vedeam mort şi-i simţeam în faţă răsuflarea împuţită. Până într-un sfârşit mă lăsă acolo, în revărsat de ziuă, şi plecă plin de ciudă asupra mea şi până peste poate de îndârjit şi de mâniat.

După ce mă încredinţai că plecase într-adevăr...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a trei sute una noapte

Spuse:

... După ce mă încredinţai că plecase într-adevăr, întinsei mâna şi mă desfăcui din curpenii cu care mă legasem de crăcane. Da eram aşa de amorţit, că nici nu izbutii dintru-ntâi să-mi mişc mâinile ori picioarele şi, vreme de câteva ceasuri, nici nu mai nădăjduii că am să mai pot vreodată să-mi dobândesc iarăşi folosinţa lor. Da până la urmă tot izbutii să mă ridic în picioare şi, încet, încet, putui să păşesc şi să umblu de colo, colo

prin insulă. Mă îndreptai înspre mare unde, de cum ajunsei, zării în depărtări o corabie, cu toate pânzele în vânt, lunecând cu iuțeală mare.

La priveliștea aceea, începui să-mi vântur mâinile și să țip ca un nebun; pe urmă îmi desfășai banda de mătase a turbanului și, agățându-l de o drughineață dintr-un pom, îl săltai deasupra capului și mă silii să fac niște semne care să se bage de seamă de pe naie.

Se îndură soarta ca strădaniile să nu-mi fie zadarnice. Într-adevăr, văzui curând cum corabia își întoarce puntea și se îndreaptă înspre uscat; și, nu peste mult, eram cules de reiz și de oamenii lui.

De cum ajunsei pe puntea corăbiei, dintru-întâi mi se dădură niște haine ca să-mi acopăr golătatea, dat fiind că încă de mult mi se rupsese cele cu care eram îmbrăcat; pe urmă mi se aduse să mănânc, ceea ce făcui cu mare poftă, după atâtea ajunări pătimite; da ceea ce chiar că îmi vrăji sufletul fu mai cu seamă o apă proaspătă taman cum se cuvine și cu adevărat desfătată, din care băui pe săturate. Încât inima mi se liniști și sufletul mi se potoli, și simții tihna și bunăvoia cum coboară într-un sfârșit în trupul meu istovit.

Începui așadar să trăiesc iarăși, după ce văzusem moartea cu ochii mei amândoi; și îl binecuvântai pe Allah pentru mila lui și îi mulțumii că pusese capăt pătimirilor mele. Într-acest chip, nu zăbovii să mă scutur pe deplin de tulburările și de ostenelile mele, până într-atâta cât nu eram departe de a gândi că toate acele năprăsnicii nu mi se întâmplaseră decât în vis.

Plutirea ne fu minunată și, cu îngăduința lui Allah, vântul ne fu prielnic toată vremea și ne ajută să tragem norocit la țărmurii unui ostrov pe nume Salahata, unde urma să facem popas și la cheiul căruia reizul porunci să se arunce ancora spre a le îngădui negustorilor să coboare și să-și vadă de alișverișurile lor.

După ce călătorii coborâră pe uscat, cum numai eu rămăsesem pe punte, din lipsă de mărfuri de vândut ori de cumpărat, reizul veni la mine și îmi spuse:

– Ascultă ce vreau să-ți spun! Ești om sărac și străin, și ne-ai povestit câte necazuri ai pătimit în viața ta. Încât aș vrea acuma să-ți fiu de oarecare folos și să te ajut să te întorci în țara ta, așa ca, atunci când ai să te gândești la mine, să te gândești cu drag și să chemi asupra-mi milele lui Allah!

Eu îi răspunsei:

– De bună seamă, o, reizule! nu am să preget să mă rog pentru tine!

El îmi spuse:

– Află că, de-atunci sunt câțiva ani, am avut cu noi un călător care s-a pierdut pe un ostrov unde făcusem popas. Și de-atunci încoace nu am mai avut nicio știre despre el și nu știm dacă a murit ori dacă mai este în viață. Cum avem în cala naiei mărfurile rămase de la acel călător, mi-a venit în gând să ți le încredințez pentru ca, oprindu-ți misitia cuvenită din câștig, să le vinzi pe ostrovul acesta și să-mi aduci prețul lor pentru ca eu, când am să mă întorc la Bagdad, să pot să i-l înmânez, dacă o fi izbutit să se întoarcă în cetatea lui.

Iar eu răspunsei:

– Îți datorez ascultare și supunere, o, stăpâne al meu! Și chiar că am să-ți port și mai multă îndatorință pentru ceea ce vrei să mă faci a dobândi în chip cinstit!

Atunci căpitanul le porunci năierilor să scoată mărfurile din stivă și să le ducă pe țărm, pentru mine. Pe urmă îl chemă pe sameșul de pe corabie și îi spuse să le socotească și să le scrie, bucată cu bucată. Și sameșul răspunse:

– Ale cui sunt mărfurile acelea și pe numele cui trebuie să le scriu?

Reizul răspunse:

– Pe stăpânul mărfurilor îl chema Sindbad Marinarul. Acuma scrie-le pe numele acestui călător sărman, şi întreabă-l cum îl cheamă.

La vorbele acestea ale căpitanului, rămăsei uluit de mirare şi strigai:

– Păi eu sunt Sindbad Marinarul!

Şi, privind cu luare aminte la reiz, cunoscui că el era cel care, la începutul celei de a doua călătorii a mea, mă uitase pe ostrovul pe care adormisem.

Încât tulburarea mea fu până peste poate la brodeala aceea neaşteptată, şi urmai:

– O, reizule, au nu mă mai cunoşti? Eu sunt, chiar eu, Sindbad Marinarul, cel născut la Bagdad! Ascultă povestea mea! Adu-ţi aminte, o, căpitane, că chiar eu sunt cel care a coborât pe ostrov, sunt atâţia ani de atunci, şi care nu s-a mai întors. Într-adevăr, adormisem lângă un izvor minunat, după ce mâncasem oleacă, şi nu m-am mai trezit decât ca să văd corabia ce se şi depărtase pe mare. De altminteri, mulţi dintre negustorii de la muntele de diamante m-au văzut şi ar putea să mărturisească că chiar eu sunt Sindbad Marinarul!

Nici nu apucasem eu să isprăvesc lămuririle, că unul dintre negustori, care se întorsese pe punte să-şi ia mărfurile, veni la mine, mă măsură cu luare-aminte şi, de îndată ce sfârşii de vorbit, îşi plesni palmele una de alta a uimire şi strigă:

– Pe Allah! o, voi toţi, nu mă credeaţi când v-am istorisit mai cândva întâmplarea ciudată pe care am trăit-o la muntele de diamante, unde v-am spus că am dat de un ins legat de un hartan de oaie şi ridicat din vale pe munte de o pasăre numită rokh! Ei bine, iacătă-l pe omul acela! Chiar acesta este Sindbad Marinarul, omul cel mărinimos care mi-a dăruit nişte diamante atâta de frumoase!

Şi, după ce vorbi într-acest chip, negustorul veni să mă sărute ca pe un frate pierdut şi găsit.

Atunci reizul corăbiei mă măsură o clipită şi deodată cunoscu şi el că eu sunt Sindbad Marinarul. Şi mă luă în braţe cum l-ar fi luat pe chiar fiul său şi îmi spuse:

– Pe Allah, o, stăpâne al meu, povestea ta este uluitoare şi păţania ta este de-a mirărilea! Ci binecuvântat fie Allah, carele a îngăduit să ne întâlnim iarăşi şi să-ţi găseşti mărfurile şi bunurile!

Pe urmă porunci să fie cărate pe uscat toate mărfurile mele ca să le vând, numai întru câştigul meu de data aceasta. Şi câştigul pe care îl dobândii chiar că fu nemăsurat de mare şi mă despăgubi până peste orice nădejde de toate câte vremurile mă făcuseră să pierd până aci.

După care lăsarăm insula Salahata şi ajunserăm în ţara Sândului, unde vândurăm şi cumpărarăm aşijderea.

În mările acelea depărtate, am văzut lucruri uimitoare şi minunăţii fără de număr despre care nu pot să vă fac o povestire cu de-amănuntul. Da, printre altele, am văzut un peşte care avea chip de vacă, şi un altul care semăna cu măgarul. Asemenea am văzut o pasăre ce se năştea dintr-o scoică de mare, şi ai cărei pui trăiesc la faţa apei, fără ca să zboare vreodată înspre uscat.

După asta ne urmarăm plutirea, cu îngăduinţa lui Allah, şi ajunserăm într-un sfârşit la Bassra, unde nu ne oprirăm decât puţine zile, pentru ca apoi să intrăm în Bagdad.

Pornii atunci înspre uliţa mea, intrai în casa mea, dădui bineţe rudelor, prietenilor şi vechilor mei tovarăşi, şi împărţii danii mari la văduve şi la orfani. Mă întorsesem, într-adevăr, mai bogat ca oricând de pe urma deverurilor pe care le izbândisem vânzându-mi mărfurile.

Ci mâine, o, prietenii mei, de-o vrea Allah, am să vă istorisesc povestea celei de a patra călătorii, care le întrece ca minunare pe cele trei pe care le-ați ascultat.

Pe urmă Sindbad Marinarul puse să i se dea, ca și în zilele de mai înainte, o sută de galbeni lui Sindbad Hamalul, poftindu-l să vină și a doua zi.

Hamalul nu pregetă a-i da ascultare și, în ziua următoare, se întoarse să asculte cele ce, la sfârșitul cinei, avea să istorisească Sindbad Marinarul...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a trei sute doua noapte

Spuse:

... se întoarse să asculte ceea ce, la sfârșitul cinei, avea să istorisească Sindbad Marinarul.

Cea de a patra istorisire dintre istorisirile lui Sindbad Marinarul și care este cea de a patra călătorie

Și Sindbad Marinarul spuse:

Nici huzurile, nici zaiafeturile vieții de la Bagdad, o, prietenii mei, nu au putut să mă fac a da uitării călătoriile.

Dimpotrivă, nu îmi mai aduceam deloc aminte de caznele îndurate și de primejdiile trăite. Iar sufletul cel viclean, care mă îmboldea, nu zăbovi a-mi înfățișa foloasele ce le-aș avea străbătând iarăși meleagurile altor oameni. Încât nu mai putui să mă împotrivesc ispitelor lor și, într-o zi, lăsându-mi casa și averile, luai cu mine

o mare grămadă de mărfuri scumpe, cu mult mai multe decât luasem în celelalte călătorii ale mele, şi de la Bagdad plecai la Bassra, unde mă îmbarcai pe o corabie mare în tovărăşia unor negustori de vază tare bine preţuiţi în târg.

Călătoria noastră pe mare, din mila lui Allah, la început fu strălucită. Treceam de la insulă la insulă şi de la un uscat la alt uscat, vânzând, şi cumpărând, şi izbândind câştiguri tare pricopsite, până ce într-o zi, în larg de mare, reizul porunci să se arunce ancora şi strigă înspre noi:

– Suntem pierduţi fără de scăpare!

Şi deodată o pală de vânt năprasnică rocoşi marea toată, care se năpusti asupra corăbiei, o sparse în toate chipurile şi îi smulse pe călători, cu căpitan, cu năieri şi cu mine cu tot. Şi dintru-ntâi toată lumea se înecă, iar eu aşijderea.

Da eu izbutii, din mila lui Allah, să dau, prin genune, de o bârnă din corabie, de care mă încleştai cu mâinile şi cu picioarele, şi pe care fusei bălăbănit vreme de o jumătate de zi, dimpreună cu alţi negustori care izbutiseră să se agaţe de ea ca şi mine.

Atunci, tot lopătând din mâini şi din picioare, ajunserăm până la urmă, ajutaţi de vânt şi de bătaia apelor, să fim aruncaţi, ca nişte scânduri, pe jumătate ca şi morţi de frig şi de spaimă, pe ţărmul unui ostrov.

Şezurăm o noapte întreagă zdrobiţi, fără de mişcare, pe ţărmul acelui ostrov. Da a doua zi izbutirăm să ne ridicăm şi să pornim înspre lăuntrul ostrovului, unde zărirăm o aşezare către care ne îndreptarăm.

La sosirea noastră, văzurăm cum ieşea pe poarta acelei aşezări o ceată de oameni goi de-a binelea şi negri care, fără a ne spune o vorbă, ne înhăţară şi ne împinseră să intrăm într-o sală unde, pe un jeţ înalt, şedea un sultan.

Sultanul ne porunci să şedem jos, iar noi şezurăm. Atunci dinainte ni se aduseră nişte tablale pline cu nişte bucate de care nu mai văzusem în toată viața noastră nicăierea. Vederea lor mie nu îmi stârni deloc pofta, osebit de tovarăşii mei care le mâncară cu înfulecături, ca să-şi astâmpere foamea ce-i rodea de când cu prăpădul corăbiei noastre. Cât despre mine, nelăcomia de atunci fu pricina ce avea să-mi mântuie viața până astăzi.

Căci, de la cele dintâi îmbucături, o hulpăvie nemăsurată îi potopi pe tovarăşii mei, care începură să hăpăie ceasuri şi ceasuri în şir tot ce li se aducea, cu nişte schime de nebuni şi cu nişte pufnituri de pomină.

Pe când ei se aflau în starea aceea, oamenii cei goi aduseră o oală plină cu un fel de ir cu care îi unseră pe trup, şi a cărui urmare asupra pântecelui lor fu nemaipomenită. Într-adevăr, văzui cum pântecele tovarăşilor mei se umflă treptat, treptat în toate părțile, până ce ajunse mai mare decât un cimpoi umflat: iar pofta le sporea pe măsură, până acolo încât urmară a mânca mai departe fără de contenire, în vreme ce eu mă uitam la ei, speriat de a lua seama că burdihanul nu li se mai umple.

Or eu, dacă văzui urmarea aceea asupra tovarăşilor mei, stăruii a nu mă atinge neam de bucatele acelea şi nu mă înduplecai să mă las uns cu ir. Şi chiar că acea cumpătare îmi fu mântuitoare, întrucât mi se vădi că oamenii aceia goi erau mâncători de carne de om şi că se slujeau de acele felurite mijloace spre a-i îngrăşa pe oamenii ce le cădeau în mână şi spre a le face carnea în felul acesta mai fragedă şi mai mustoasă. Iar cât despre sultanul acelor mâncători, mi se vădi că era căpcăun. I se gătea în fiece zi ca friptură câte un om îngrăşat după tipicul acela; cât despre inşii cei goi, lor nu le plăcea friptura şi mâncau carne de om crudă, fără niciun fel de găteală, aşa cum era.

În acea jalnică încredinţare, spaima de soarta mea şi de cea a tovarăşilor mei ajunse cu atâta mai fără de margini, cu cât în curând băgai de seamă o scădere vădită a judecăţii tovarăşilor mei, pe măsură ce pântecele li se îmburdiha şi făptura li se umfla. Ba până la urmă ajunseră de se îndobitociră cu totul de-atâta mâncare şi, dacă se făcură întocmai ca nişte vite de zalhana, fură daţi în paza unui păstor care în fiecare zi îi ducea la păscut în pajişte.

Cât despre mine, foamea pe de o parte şi frica pe de alta mă prefăcuseră în chiar umbra mea, iar carnea mi se uscase pe oase. Încât dacă mă văzură aşa de jigărit şi de scofâlcit, băştinaşii de pe ostrovul acela nu se mai îngrijară de mine şi mă dădură cu totul uitării, de bună seamă socotindu-mă nevrednic a fi gătit ca friptură pentru sultanul lor, ba nici baremi la grătar.

Lipsa aceea de veghere din partea ostrovenilor cei negri şi goi îmi îngădui într-o zi să mă depărtez de sălaşele lor şi să pornesc înspre altă zare. În drumul meu, dădui peste păstorul care mâna la păscut ciurda alcătuită de nenorociţii mei de tovarăşi, îndobitociţi de pântecul lor. Grăbii a mă afunda în ierburile cele înalte şi de a merge şi de a alerga spre a-i pierde din vedere, atâta de amarnic prilej de chinuri şi de jale îmi era înfăţişarea lor.

Soarele amurgise de mult, da eu nu conteneam să merg. Mersei mai departe tot înainte noaptea toată, fără să mă încerce nevoia de a dormi, atâta de tare mă stăpânea frica să nu cad iarăşi pe mâna negrilor mâncători de carne de om. Şi mersei înainte şi toată ziua următoare, şi tot aşa încă alte şase zile, neluându-mi decât numai răgazul trebuitor pentru vreo odihnă care să-mi îngăduiască a-mi urma drumul înspre neştiut. Şi, drept toată hrana, culegeam ierburi de pe jos şi le

mâncam, atâta numai cât să nu-mi dau sufletul de foame.

În dimineața celei de a opta zile...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a trei sute treia noapte

Spuse:

... În dimineața celei de a opta zile, ajunsei pe țărmul de dincolo al ostrovului și zării oameni ca și mine, albi și îmbrăcați cu haine, și care se îndeletniceau cu culesul boabelor de piper de prin tufărișurile de care era acoperit meleagul acela. Când mă zăriră și ei, se strânseră ciotcă împrejurul meu și îmi grăiră pe limba mea cea arăbească, pe care de atâta amar de vreme nu o mai auzisem.

Mă întrebară cine sunt și de unde vin. Eu răspunsei: „O, oameni buni, sunt om străin și sărman!" Și le istorisii ce necazuri și ce primejdii îndurasem. Povestirea mea îi minună de-a minunelea și mă firitisiră că dovedisem să scap de la înfulecătorii de carne de om, îmi aduseră de mâncat și de băut, mă lăsară să mă odihnesc vreme de un ceas, apoi mă luară în luntrea lor ca să mă înfățișeze sultanului lor a cărui cetate de scaun era pe un alt ostrov din vecinătate.

Ostrovul în care domnea sultanul avea drept cetate de scaun un oraș tare plin de lume, îmbelșugat cu toate cele ale traiului, plin de sukuri și de negustori ale căror prăvălii erau încărcate cu lucruri de preț, străbătut de ulițe frumoase pe care treceau mulțime de oameni călări pe cai strălucitori, da fără de șei și fără de scări. Încât, atunci când îi fusei înfățișat sultanului, după salamalecuri

nu pregetai să-i mărturisesc mirarea în care mă aflam de a vedea oamenii cum călăresc pe deşelate. Şi îi spusei:

– Pentru care pricină, o, stăpâne şi doamne al nostru, nu vă slujiţi aici de şei? Şaua este un lucru tare înlesnitor la mersul călare! Şi-apoi îl face pe călăreţ mai stăpân pe calul său!

Sultanul rămase tare nedumerit de vorbele mele şi mă întrebă:

– Păi da ce vrea să fie o şa? Atare lucru nu am văzut niciodată în viaţa noastră!

Eu îi spusei:

– Nu ai vrea să-mi îngăduieşti a-ţi meşteri o şa spre a putea să-i încerci priinţa şi să-i preţăluieşti mulţumirea?

El îmi răspunse:

– De bună seamă!

Atunci cerui să vină un tâmplar şi îl pusei să tâmplărească, sub ochii mei, tarniţa pentru o şa, aidoma după arătările mele. Şi şezui lângă el până ce isprăvi. Atunci căptuşii eu însumi tarniţa cu straturi de dimie şi cu săftiele, şi la urmă o împodobii de jur împrejur cu chindiseli de aur şi cu ciucuri de felurite culori. Cerui apoi să vină un fierar pe care îl învăţai meşteria de a făuri o zăbală şi nişte scări; iar el meşteri desăvârşit lucrurile acestea, întrucât nu mă dezlipii de lângă el nicio clipită.

Când totul fu îndeplinit fără de cusur, alesei calul cel mai arătos din grajdurile sultanului, îl înşăuai şi îi pusei frâul şi îl dichisii strălucit, fără a uita să-i pun fel de fel de ţarţamuri de podoabă, precum fotaze de cele lungi, canafuri de mătase şi de aur, ciucure în frunte şi gâtar albastru. Şi mă dusei de îndată să i-l înfăţişez sultanului, care aştepta de câteva zile cu mare nerăbdare.

Sultanul încălecă numaidecât şi se simţi atâta de

bine cumpănit şi fu atâta de mulţumit de acea născocire, încât îmi dovedi mulţumirea sa cu nişte daruri straşnice şi cu peşcheşuri mari.

Când văzu şi vizirul şaua şi se încredinţă cu cât este ea mai presus de chipul de a călări de mai înainte, mă rugă să-i fac şi lui una la fel. Iar eu binevoii să mă înduplec. Atunci toţi mai-marii din împărăţie şi toţi dregătorii râvniră să aibă şi ei o şa şi îmi cerură să le-o fac. Şi îmi dădură atâtea daruri, cât în puţină vreme ajunsei omul cel mai bogat şi cel mai de vază din cetate.

Ajunsesem prietenul sultanului şi, când mă dusei într-o zi la el ca de obicei, se întoarse înspre mine şi îmi spuse:

– Ştii bine, Sindbad, că îmi eşti tare scump! Ai ajuns, în saraiul meu, ca unul de-ai mei, şi nu mai pot să mă lipsesc de tine, nici să îndur gândul că ar veni o zi când să ne părăseşti. Doresc, aşadar, să-ţi cer un lucru, fără a te vedea că te împotriveşti!

Eu răspunsei:

– O, Măria Ta, porunceşte! Puterea ta asupra-mi este durată pe milele tale şi pe mulţumita pe care ţi-o datorez pentru tot binele cu care îţi sunt datornic de la venirea mea în această împărăţie!

El răspunse:

– Doresc să te însor la noi cu o femeie frumoasă, nurlie, desăvârşită, bogată şi ca arginţi şi ca haruri, pentru ca ea să te înduplece să rămâi pe totdeauna în cetatea noastră şi la saraiul meu. Aşa că îţi cer să nu care cumva să te lepezi de socoata şi de vorbele mele!

Eu, la spusele acestea, rămăsei tare încurcat, lăsai capu-n jos şi nu putui să dau niciun răspuns, aşa mă sugruma împrejurarea. Încât sultanul mă întrebă:

– Pentru ce nu-mi răspunzi, o, copilul meu?

Eu îngăimai:

– O, sultane al vremilor, socoata este socoata ta, iar eu sunt robul tău!

Numaidecât sultanul trimise după cadiu şi după martori şi îmi dădu pe loc de soţie o femeie hanâmă, de viţă înaltă, tare bogată, stăpână peste multe bunuri, damuri de case şi moşii, şi procopsită cu o frumuseţe mare. Totodată mă milui cu un sarai, plin cu de toate, cu slugile, robii şi roabele lui, şi cu o nafaca într-adevăr împărătească.

Încât trăii într-o tihnă deplină şi ajunsei până peste poate de mulţumit şi de înflorit. Şi mă bucuram de pe acum că am să pot într-o zi să scap din cetatea aceea şi să mă întorc la Bagdad luând-o cu mine şi pe soţia mea; căci tare o îndrăgisem, iar înţelegerea dintre noi era desăvârşită. Da când un lucru a fost hotărât de soartă, nicio putere omenească nu-l mai poate face să se abată. Şi care-i făptura aceea care poate să cunoască cele ce vor veni? Şi, vai! avea să mi se dovedească încă o dată că toate socoatele noastre sunt jocuri de copii faţă de voia soartei.

Într-o zi, soţia vecinului meu, din porunca lui Allah, muri. Cum vecinul îmi era prieten, mă dusei la el ca să-l alin spunându-i:

– Nu te mâhni mai mult decât este îngăduit, bre vecine! Allah are să te despăgubească în curând dându-ţi o soţie încă şi mai binecuvântată! Alungească-ţi Allah zilele!

Da vecinul, uluit de vorbele mele, săltă capul şi îmi spuse:

– Cum de poţi să-mi urezi viaţă lungă când ştii bine că nu mai am decât un ceas de trăit?

Eu atunci rămăsei uluit la rându-mi, şi îi spusei:

– Vecine, pentru ce vorbeşti aşa, şi de unde asemenea presimţiri? Din mila lui Allah, eşti bine sănătos, şi nimica

nu te amenință! Au nu cumva vrei să te omori cu mâna ta?

El răspunse:

– A! văd acuma bine că tu habar nu ai de obiceele din țara noastră. Află dar că datina cere ca tot soțul rămas în viață să fie înmormântat de viu cu soția sa moartă, și ca orice femeie rămasă în viață să fie înmormântată cu soțul ei mort. Este un lucru de neabătut! Și tot acuma am să fiu și eu înmormântat de viu cu soția mea cea moartă! Aici toată lumea, chiar și sultanul, trebuie să se supună acestei pravili stătorite de strămoși!

La vorbele acelea, strigai:

– Pe Allah! datina aceasta este tare ticăloasă! Iar eu niciodată nu aș putea s-o îndeplinesc!

Pe când vorbeam noi într-acest chip, rudele și vecinii prietenului meu intrară și chiar că începură să-l mângâie pentru moartea lui și a soției sale. După care se apucară de pregătirile de înmormântare. Trupul femeii fu pus într-un sicriu descoperit, după ce o îmbrăcaseră cu hainele ei cele mai frumoase și o împodobiseră cu odoarele cele mai scumpe. Pe urmă se alcătui alaiul; și toată lumea, iar eu la fel, se îndreptă înspre locul de îngropăciune.

Ajunserăm afară din cetate la un munte de lângă mare. Într-un anume loc, văzui un fel de puț tare larg de pe care grăbiră a ridica o lespede de piatră. Coborâră în puț sicriul în care se afla femeia cea moartă împodobită cu giuvaierurile ei; apoi îl apucară pe vecinul meu, care nu încercă nicio împotrivire, îl coborâră cu ajutorul unei funii până în fundul puțului, împreună cu un chiup mare de apă și cu șapte pâini, drept meride. Când isprăviră, astupară la loc gaura puțului cu pietrele cele mari care slujeau de capac, și se întoarseră pe unde veniseră.

Or, eu şezusem de faţă la toate, într-o stare de spaimă de neînchipuit, cugetând în sufletul meu: „Asta chiar că este mai rău decât toate câte le-am văzut!“ Şi, de cum mă întorsei la sarai, dădui fuga la sultan şi îi spusei:

– O, stăpâne al meu, am străbătut până astăzi multe ţări, da nu am văzut nicăieri un obicei atâta de varvar ca acesta care cere să fie înmormântat soţul rămas viu lângă soţia lui moartă! Încât tare aş vrea să ştiu, o, sultane al vremilor, dacă şi cel străin este dator acestei pravili la moartea soţiei sale!

El îmi răspunse:

– Păi de bună seamă! Va fi îngropat lângă ea!

Când auzii vorbele acestea, simţii că de amar plesneşte beşica fierii din ficatele meu şi ieşii de acolo nebun de spaimă şi mă dusei acasă la mine, speriat de pe acum ca nu care cumva soţia să-mi fi murit în lipsa mea şi să fiu silit a mă supune caznei cumplite la care fusesem martor. Degeaba încercai să mă alin zicându-mi: „Sindbade, fii liniştit! De bună seamă că tu ai să mori întâi! Şi-aşa că nu tu ai să fii înmormântat de viu!“ Asta nu avea să-mi slujească la nimic, întrucât, peste puţină vreme, soţia mea căzu bolnavă, zăcu la pat câteva zile şi muri, cu toate îngrijirile de zi şi noapte cu care nu contenii s-o oploşesc.

Jalea mea atunci fu până peste fire; întrucât chiar că nu găseam deloc că a fi îngropat de viu ar fi mai puţin amarnic decât a fi înfulecat de mâncătorii de carne de om. Şi-apoi nici nu mă mai îndoii de soarta mea când îl văzui pe însuşi sultanul că vine în casa mea să-mi deştearnă părerile lui de rău în ceea ce privea înmormântarea mea. Ba chiar binevoi, însoţit de toată lumea de vază de la curtea împărătească, să-mi facă cinstea de a fi de faţă la înmormântarea mea, mergând alături de mine în fruntea alaiului, pe urma sicriului în care fusese

pusă soția mea moartă, acoperită cu odoarele și împodobită cu toate dischisurile ei.

Când ajunserăm la poalele muntelui de lângă mare, unde se căsca puțul cu pricina, fu coborât în fundul gropniței trupul soției mele; după care toți cei de față veniră în preajma mea și îmi deșternură părerile lor de rău și rămas-bunul lor. Eu atunci gândii să mai fac o încercare pe lângă cugetul sultanului și al celor de față ca să mă scutească de acea năpastă, și strigai plângând:

– Eu sunt străin, și nu e drept să fiu supus pravilei voastre! Și-apoi am în țara mea o soție care e în viață și copii care au nevoie de mine!

Da degeaba tot țipai și suspinai, că ei mă înhățară, fără a vrea să mă asculte, mă legară cu niște funii pe după subsuori, agățară deasupra mea un chiup cu apă și șapte pâini, după datină, și mă coborâră în afundul zgăului. Când ajunsei jos de tot, îmi strigară:

– Desfă-ți legăturile, ca să tragem afară funiile!

Ci eu nu vrusei să mă dezleg nicicum și tot smuceam de ele ca să-i înduplec să mă tragă afară. Atunci dădură ei drumul funiilor, aruncându-le peste mine, astupară la loc gura puțului și își luară calea fără a mai asculta la țipetele mele jalnice...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a trei sute patra noapte

Spuse:

... fără a mai asculta la țipetele mele jalnice.

În curând, duhoarea din locul acela de sub pământ mă sili să-mi astup nasul. Da asta nu mă împiedică, la o geană de lumină ce venea de sus, să cercetez peștera

aceea a morților, plină cu leșuri și mai vechi și mai proaspete. Era tare largă și se întindea atâta de departe, încât privirea mea nu izbutea să-i scruteze adâncimea. Atunci mă aruncai la pământ și-mi strigai: „Ți se prea cuvine soarta, Sindbade cu suflet nesățios! Și-apoi ce nevoie aveai să-ți iei o soție în cetatea aceasta? Of! de ce nu te-ai fi prăpădit tu în valea diamantelor! ori de ce n-ai fi fost înfulecat de mâncătorii de oameni! De-ar fi dat Allah să fi fost înghițit de mare în vreunul din prăpădurile tale de pe ape, mai degrabă decât să te răpună o moarte atâta de înfricoșată!" Și pe urmă începui să-mi dau cu pumnii în cap și în pântece și peste tot. Ci, îmboldit de foame și de sete, nu putui a mă hotărî să mă las să mor de ajunare, și desprinsei de pe funie pâinile și chiupul cu apă, și mâncai și băui, da cu măsură, chibzuind la zilele ce vor urma.

Trăii în felul acesta vreme de câteva zile, desprinzându-mă treptat cu duhoarea de neîndurat din gropniță, și dormeam pe pământ într-un cotlon pe care îmi dasem osteneala să-l curăț de osemintele de care era năpădit. Da curând luai seama că are să vie ceasul când nu voi mai avea nici pâine, nici apă. Și ceasul acela sosi. Atunci, într-o deznădejde deplină, îmi făcui mărturisirea de credință și stam să închid ochii ca să-mi aștept moartea, când deodată văzui că deasupra capului se deschide gura puțului și e lăsat în jos un om mort într-un sicriu și, după el, soția lui cu cele șapte pâini și cu chiupul cu apă.

Eu atunci așteptai ca oamenii de deasupra să astupe iarăși intrarea și, fără a face nici cel mai mic zgomot, apucai un ditamai ciolan de mort și, dintr-o săritură, mă repezii asupra femeii pe care, cu o izbitură în cap, o și precurmai; și, ca să mă încredințez că murise, îi mai altoii o lovitură, și încă una, în cap, din toate puterile

mele. Pusei apoi mâna pe cele şapte pâini şi pe chiupul cu apă, şi în felul acesta avusei merinde pe încă vreo câteva zile.

După acest răstimp, intrarea se deschise iar şi fu lăsată jos de data aceasta o femeie moartă şi un bărbat viu. Nu pregetai, ca să trăiesc, căci sufletul este scump! să-l precurm pe bărbat şi să-i iau pâinile şi apa. Şi urmai să trăiesc aşa o bună bucată de vreme, omorând de fiecare dată pe cel ce era înmormântat de viu, şi furându-i merindele.

Într-una din zile, dormeam la locul meu obişnuit, când mă deşteptai tresărind la un zgomot ciudat. Era ca o răsuflare de om şi ca o lipăitură de paşi. Mă ridicai şi luai ciosvârta de care mă slujeam spre a-l precurma pe insul înmormântat de viu, şi mă îndreptai înspre partea de unde părea că vine zgomotul. După câţiva paşi, mi se păru că întrezăresc ceva ce o luă la fugă pufnind straşnic. Eu atunci, tot înarmat cu osul meu, pornii după năluca aceea de umbră care fugea, mă ţinui după ea multă vreme şi alergam mereu pe urma ei prin beznă, lunecând la fiecare pas pe oasele celor morţi, când deodată, drept înaintea mea, în fundul peşterii, mi se păru că năzăresc un licăr de lumină care ba strălucea, ba se stingea. Înaintai mai departe şi, pe măsură ce înaintam, vedeam lumina cum creşte şi se întăreşte. Ci nu cutezam nicicum să cred că ar fi acolo vreo deschizătură pe unde să mă strecor afară şi îmi ziceam: „De bună seamă că trebuie să fie vreo altă gură a gropniţei, pe unde oamenii lasă în jos leşurile!“ Încât care nu-mi fu uluiala când văzui umbra cea fugace, care nu era altceva decât o jivină, cum îşi ia vânt şi sare prin deschizătura aceea. Pricepui atunci că acolo era o gaură săpată de jivinele ce veneau să mănânce trupurile morţilor din peşteră. Şi sării şi eu pe urmele dihaniei şi mă pomenii deodată în lumina zilei, sub cer.

La acea privelişte, căzui în genunchi şi îi mulţumii din toată inima Celui Preaînalt pentru izbăvirea mea; şi îmi potolii sufletul şi mi-l liniştii din zbuciumul lui.

Cercetai atunci zările şi văzui că mă aflam la poalele unui munte, la marginea mării; şi băgai de seamă că muntele acela nu putea să aibă nicio legătură cu cetatea, aşa era de prăpăstios şi de netrecut. Şi chiar că încercai să mă caţăr pe el, da degeaba. Atunci, ca să nu mor de foame, mă întorsei în peşteră prin gaură şi mă dusei să iau pâinea şi apa; şi venii să mănânc sub cer: ceea ce făcui cu mai multă poftă decât pe vremea şederii printre morţi.

Urmai a mă duce în fiecare zi în gropniţă să-mi iau pâinile şi apa, precurmându-i pe cei ce erau înmormântaţi de vii. Apoi îmi veni în gând să strâng toate giuvaierurile de la morţi, diamantele, brăţările, salbele, mărgăritarele, rubinele, mademurile meşterite, veşmintele cele de preţ şi toate odoarele de aur şi de argint. Şi de fiecare dată îmi căram prada la ţărmul mării, cu nădejdea că într-o zi voi putea să scap de acolo cu toate bogăţiile acelea. Şi, ca să fie totul gata, le întocmii în nişte legături bine înfăşurate în hainele şi în pânzeturile celor ce, bărbaţi ori femei, se aflau în peşteră.

Şedeam într-o zi cugetând la păţaniile mele şi la starea mea de acum, la marginea mării, când zării o corabie care trecea destul de aproape de munte. Mă sculai grabnic, îmi desfăşai banda de mătase a turbanului şi începui să-l vântur cu fluturări mari şi cu ţipete amarnice, gonind de-a lungul ţărmului. Din mila lui Allah, oamenii de pe naie văzură semnele mele şi sloboziră o luntre care să vină să mă ia şi să mă ducă pe puntea lor. Mă luară cu ei şi binevoiră să se împovăreze şi cu calabalâcurile mele.

Când ajunserăm pe punte, reizul veni la mine şi îmi spuse:

– O, tu, cine eşti şi cum ai făcut să ajungi pe

muntele acesta unde, de-atâta vreme de când plutesc prin aceste meleaguri, nu am văzut vreodată decât dihănii sălbatice și păsări de pradă, da niciodată vreo făptură omenească?

Eu răspunsei:

– O, stăpâne al meu, sunt un biet negustor, străin în aceste locuri. Mă aflam pe o corabie mare care s-a scufundat lângă coasta de aici; și numai eu dintre toți tovarășii mei am izbutit, mulțumită voiniciei și vârtoșiei mele, să scap de la înec și să-mi scap odată cu mine și mărfurile pe care le-am pus pe o scândură mare pe care am putut s-o prind la vreme, când s-a sfărmat corabia! Ursitoarea și soarta m-au aruncat pe țărmul acesta, și a vrut Allah să nu mă lase să mor nici de foame, nici de sete!

Și iaca-așa i-am spus căpitanului, ferindu-mă cu grijă să-i dezvăluiesc adevărul despre însurătoarea și despre înmormântarea mea, de frică să nu se afle pe punte careva din cetatea în care stăpânea datina cea înfricoșată sub care era să cad jertfă!

Isprăvindu-mi spusa față de reiz, scosei dintr-o legătură un odor scump și i-l dădui în dar, ca să mă privească cu ochi buni de-a lungul călătoriei. Ci, spre mirarea mea cea mare, reizul se dovedi de o mărinimie rară, nu vroi nicicum să primească darul și îmi spuse cu glas binevoitor:

– Nu-mi stă în obicei să las să mi se plătească o faptă bună. Nu ești tu cel dintâi pe care îl culegem de pe mare. I-am mai ajutat și pe alții pierduți pe ape și i-am dus până în țara lor, în numele lui Allah; și nu numai că n-am vrut să ne lăsăm plătiți în niciun chip, da, întrucât erau lipsiți de toate, le-am dat să mănânce și să bea, și i-am îmbrăcat; și tot numai în numele lui Allah le-am dat și cu ce să-și scoată cheltuielile de drum! Întrucât oamenii sunt datori față de semenii lor, în numele lui Allah!

La vorbele acestea, îi mulţumii căpitanului şi mă rugai pentru el urându-i viaţă lungă, pe când el poruncea să se desfăşoare pânzele şi pornea corabia la drum.

Plutirăm minunat vreme de zile şi zile în şir, din ostrov în ostrov şi din mare în mare, pe când eu şedeam întins cu desfătare ceasuri la rând cugetând la păţaniile mele cele ciudate şi întrebându-mă dacă am trăit aievea toate acele năpaste ori de nu cumva nu au fost decât în vis. Şi uneori chiar că, gândindu-mă la şederea din gropniţa de sub pământ lângă soţia mea moartă, simţeam că ajung să înnebunesc de spaimă.

Da până la urmă, cu mila lui Allah Preaînaltul, sosirăm bine sănătoşi la Bassra, unde nu ne oprirăm decât numai câteva zile, pentru ca apoi să intrăm în Bagdad.

Eu atunci, încărcat cu bogăţii fără de capăt, luai drumul înspre uliţa şi înspre casa mea, unde ajunsei şi unde îmi găsii rudele şi prietenii; sărbătoriră cu toţii întoarcerea mea şi se bucurară până peste poate, firitisindu-mă că scăpasem cu zile. Atunci îmi încuiai cu grijă comorile în dulapuri, ci fără de a uita să fac pomeni mari săracilor, văduvelor şi orfanilor, şi daruri bogate prietenilor şi cunoscuţilor. Şi de-atunci încoace n-am mai contenit să mă tot dedau la toate desfătările şi la toate poftele, în tovărăşia unor inşi mehenghi.

Da toate câte v-am povestit acuma nu sunt chiar nimic pe lângă cele ce le păstrez să vi le istorisesc mâine, de-o vrea Allah!

Aşa grăi Sindbad în ziua aceea! Şi nu uită a pune să i se dea o sută de galbeni hamalului şi a-l pofti să cineze cu el, în rând cu mai-mărimile care se aflau de faţă. Pe urmă, toată lumea se întoarse acasă, minunată de toate acestea.

Cât despre Sindbad Hamalul...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a trei sute șasea noapte

Spuse:

Cât despre Sindbad Hamalul, d-apoi el se întoarse la casa lui, unde visă toată noaptea la povestea aceea uluitoare. Iar a doua zi, când se întoarse iar în casa lui Sindbad Marinarul, încă tot mai era tare tulburat de înmormântarea gazdei sale. Da cum masa se și afla întinsă, luă loc împreună cu ceilalți, și mâncă, și bău, și îl binecuvântă pe Atoatebinefăcătorul. După care, în mijlocul tăcerii tuturor, ascultă ceea ce povesti Sindbad Marinarul.

Cea de a cincea istorisire din istorisirile lui Sindbad Marinarul și care este cea de a cincea călătorie

Sindbad spuse:

Aflați, o, prietenii mei, că la întoarcerea din cea de a patra călătorie mă afundai în desfăt, în huzururi și în chiolhanuri, și până acolo cât îmi uitai repede patimile trecute și nu îmi mai aminteam decât de câștigurile de-a mirărilea pe care mi le aduseseră pățaniile mele de pomină. Încât să nu vă mirați dacă am să vă spun că nu pregetai deloc să mă supun sufletului meu, care mă îndemna la alte călătorii înspre țările altor oameni.

Mă sculai așadar și cumpărai mărfurile care, din sfetirile de mai înainte, știam că sunt lesnicioase la dever și aduc câștig neîndoielnic și îmbelșugat; pusei să fie strânse în legături și plecai cu ele la Bassra.

Acolo, mă dusei să mă preumblu pe chei și văzui o corabie mare, nouă-nouță, care tare îmi plăcu și pe care

o cumpărai numai pentru mine, atunci pe loc. Luai în slujba mea un reiz bun şi priceput, şi nişte năieri, şi poruncii să se încarce pe corabia mea mărfurile mele de către robii mei care rămaseră pe punte ca să mă slujească. Primii şi călători câţiva negustori cu chipuri plăcute, care îmi plătiră cinstit preţul de călătorie. Astfel, ajungând de data aceasta stăpân pe corabie, puteam, mulţumită priceperii căpătate în treburile năiereşti, să-l ajut pe reiz cu sfaturile mele.

Plecarăm de la Bassra cu inima uşoară şi voioasă, şi urându-ne între noi tot felul de binecuvântări. Iar plutirea ne fu norocită, înlesnită mereu de un vânt prielnic şi o mare blajină. Şi, după ce făcurăm felurite popasuri, ca să vindem şi să cumpărăm, într-o zi traserăm la ţărmul unui ostrov cu totul nelocuit şi pustiu, şi pe care nu se vedea altă locuinţă decât numai o boltă albă. Ci eu, cercetând mai îndeaproape bolta aceea, pricepui că era oul unui rokh. Da nu le spusei nimic călătorilor care, de îndată ce coborâră pe uscat, nu găsiră altceva mai bun de făcut decât să arunce cu pietroaie în coaja oului. Încât până la urmă izbutiră să-l spargă şi, spre marea lor uluire, curse din el multă zeamă, iar peste câteva clipite puiul de rokh îşi scoase un picior din ou.

Când văzură aşa, negustorii sparseră oul mai departe; pe urmă omorâră puiul de rokh, îl tăiară în bucăţi straşnice, şi se întoarseră pe punte să-mi povestească întâmplarea.

Pe mine atunci mă cuprinse o spaimă până peste poate şi strigai:

– Suntem pierduţi! Tatăl şi mama rokhului au să vină asupra noastră şi au să ne dea pieirii! Trebuie dar să ne depărtăm cât mai repede de ostrovul acesta!

Şi numaidecât desfăşurarăm pânzele şi, ajutaţi de vânt, luarăm largul. Estimp, negustorii se apucară să frigă hartanele de rokh; da nici nu prinseră ei să se

înfrupte din ele, că și văzurăm doi nouri groși cum astupă ochiul soarelui cu totul. Când norii aceia ajunseră mai aproape de noi, văzurăm că nu erau altceva decât niște păsări rokh uriești, tatăl și mama celui care fusese omorât. Și le auzirăm cum băteau din aripi și cum scoteau niște huituri mai cumplite ca tunetul. Și în curând le văzurăm chiar deasupra capetelor noastre, da sus de tot, ținând fiecare în gheare câte o ditamai stâncă mai mare decât naia noastră.

La priveliștea aceea, nu mai avurăm nicio îndoială asupra pieirii noastre, ca urmare a răzbunării păsărilor rokh. Și deodată una dintre păsări lăsă din înaltul slavilor să cadă stânca înspre corabie. Ci reizul era tare priceput; cu o răsucitură din pana cârmei, cârmi atâta de iute, încât corabia se plecă pe o latură, iar stâncăraia căzu, trecând chiar pe lângă noi, în marea care se despică într-un chip atâta de căscat, încât îi zărirăm fundul, iar naia săltă și coborî și iarăși săltă înfricoșător. Da tot atunci soarta noastră vru ca al doilea rokh să sloboadă și el stâncăraia care, până să apucăm noi să ne ferim, ajunse să cadă taman pe puntea din spate, sfărâmând cârma în zeci de bucăți și scufundând jumătate din corabie în ape. Din izbitură, negustorii și năierii fură unii stropșiți, iar ceilalți scufundați. Eu fusei din rândul celor scufundați.

Ci izbutii să răzbat o clipită la fața apei, atâta mă zbătusem împotriva morții, înghioldit de imboldul de a-mi izbăvi sufletul cel de preț. Și, din norocire, izbutii să mă agăț de o scândură din corabia mea, care pierise.

Într-un sfârșit, dovedii să mă încălărez pe scândura aceea și, lopătând din picioare, putui, ajutat de vânt și de viitura apelor, să ajung la un ostrov, taman la vreme ca să nu-mi dau suflarea cea de pe urmă, așa de istovit eram de trudă, de foame și de sete. Mă aruncai dintru-ntâi pe mal, unde șezui amețit un ceas de vreme, până ce

sufletul şi inima să izbutească a mi se odihni şi potoli. Mă sculai atunci şi păşii în ostrov ca să cercetez locurile.

Nu fu de trebuinţă să fac un drum lung spre a băga de seamă că, de data aceasta, soarta mă adusese într-o grădină atâta de frumoasă, încât putea să fie asemuită cu grădinile raiului. Peste tot, dinaintea ochilor mei fermecaţi, numai pomi cu poame daurite, izvoare murmuitoare, păsări cu potop de ciripituri şi flori răpitoare. Încât nu pregetai deloc să mănânc din poamele acelea, să beau din apa aceea şi să miros acele flori; şi găsii totul cât se poate de minunat...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a trei sute şaptea noapte

Spuse:

... şi găsii totul cât se poate de minunat. Încât nu mă mai clintii din locul unde mă aflam şi mă odihnii acolo mai departe de trudele mele, până seara.

Da când se lăsă noaptea şi mă văzui singur pe ostrov, nu mă putui opri, în pofida frumuseţii şi a tihnei ce mă împresurau, să mă apuce o spaimă cumplită; încât nu putui să dorm decât cu un ochi, iar somnul îmi fu bântuit de vise amarnic de urâte, în sânul acelei tăceri şi al singurătăţii.

Dimineaţa mă sculai, mai liniştit, şi dusei ceva mai încolo cercetările. Ajunsei astfel la un gâldău în care curgea apa de la un izvor, iar pe marginea gâldăului şedea nemişcat un bătrân falnic, împodobit cu o mantie mare făcută din frunze de copaci. Iar eu cugetai în sufletul meu: „Bătrânul acesta trebuie să fie şi el tot vreun scăpat de la înec care, înainte de mine, şi-o fi găsit adăpost pe ostrovul de aici!“

Aşa că mă apropiai de el şi îi urai bună pace. El îmi răspunse la urare, da numai prin semne, fără să rostească o vorbă. Şi îl întrebai:

– O, preacinstitule şeic, cum se face de te afli în locul acesta?

El nu îmi mai răspunse, ci doar clătină din cap cu o înfăţişare mâhnită şi îmi făcu din mână nişte semne care tălmăceau: „Mă rog ţie să mă iei în cârcă şi să mă treci râul: aş vrea să culeg nişte poame de pe malul de dincolo!"

Eu atunci gândii: „Sindbade, negreşit că vei săvârşi o faptă bună dacă îi vei face binele acesta bătrânului!" Aşa că mă aplecai şi îl luai în spinare, petrecându-i picioarele peste pieptul meu; iar el îmi cuprinse astfel gâtul între armurii lui, şi capul cu braţele. Şi îl cărai peste râu decindea, până la locul pe care mi-l arătase; apoi mă aplecai iarăşi şi îi spusei:

– Coboară încetişor, o, preacinstitule şeic!

Ci el nici nu se clinti. Ba dimpotrivă, îşi strânse şi mai vârtos picioarele pe după gâtul meu şi mi se încleştă de grumaji din toate puterile lui.

La pătărania aceea, rămăsei până peste poate de uluit şi mă uitai mai cu luare-aminte la picioarele lui. Mi se părură negre şi păroase şi aspre ca pielea de bivol, şi mă înfricară de tot. Încât, năpădit deodată de o spaimă fără de margini, dădui să mă desprind din strânsoarea lui şi să-l arunc la pământ; ci el atunci mă strânse atâta de straşnic de beregată de mă şi sugrumă pe jumătate şi văzui lumea cum mi se înnegurează dinaintea ochilor. Mai făcui o sforţare, da cu asta îmi şi pierdui judecata, cu suflarea tăiată, şi căzui leşinat la pământ.

După o bucată de vreme, îmi venii în simţiri şi, în ciuda leşinului, îl găsii pe moşneag tot încleştat pe grumajii mei; doar că îşi mai slăbise olecuţă picioarele ca să

îngăduie răsuflării să-mi pătrundă în gâtlej.

Când mă văzu că răsuflu, îmi trase două lovituri de picior în pântece, ca să mă silească să mă ridic. Durerea mă făcu să mă supun, şi mă sculai iarăşi în picioare, în vreme ce el mi se încleştase de gât mai tare ca până aci. Cu mâna îmi făcu semn să merg sub copaci; iar acolo începu să culeagă poame şi să le mănânce. Şi ori de câte ori mă opream fără de învoirea lui sau dacă mergeam prea repede, îmi ardea nişte lovituri de picior tare vajnice care mă sileau la supunere.

Şezu toată ziua aceea pe umerii mei, mânându-mă ca pe o vită de dârvală; iar când se lăsă noaptea, mă sili să mă întind pe jos cu el, ca să poată să doarmă încleştat întruna de gâtul meu. Iar de dimineaţă mă trezi cu o izbitură de picior în pântece, ca să mă pună să-l car ca şi în ajun.

Rămase încleştat aşa pe umerii mei zi şi noapte, fără contenire. Îşi făcea pe mine toate nevoile, şi udul şi scârna, şi mă îmboldea fără de milă să tot umblu, cu lovituri de picioare şi cu lovituri de pumn.

Încât văzui limpede că nicicând nu îndurasem în sufletul meu atâta umilinţă şi în trupul meu atâtea cazne ca în slujba acelui bătrân mai ager ca un flăcău şi mai nemilos ca un măgărar. Şi nu mai ştiam ce mijloc să folosesc ca să mă scutur de el; şi îmi blestemam îndemnul cel bun care mă făcuse să-mi fie milă de el şi să-l iau în cârcă. Şi chiar că, la ceasul acela, îmi doream moartea din tot adâncul inimii.

Eram de destul de multă vreme în starea aceea nenorocită, când într-o zi, punându-mă să merg pe sub nişte pomi din care atârnau nişte tigve mari, îmi veni în gând să mă slujesc de troacele acelea uscate ca să-mi fac din ele nişte vase. Aşa că ridicai de pe jos o ditamai tiugă uscată, căzută de multă vreme din copac, o golii şi o

curățai cu totul pe dinlăuntru, și mă apucai să culeg de pe niște vițe de vie ciorchinii de struguri cei mai frumoși, pe care îi storșii în tigvă până ce o umplui. O astupai apoi cu grijă și o pusei la soare, unde o lăsai mai multe zile până ce mustul se făcu de ajunse vin curat. Luai atunci tigva și băui din ea atâta cât îmi era deajuns ca să-mi întărească puterile și să mă ajute să îndur ostenelile poverii, da nici atâta totuși cât să ajung la beție. Da tot mă simții înviorat și plin de voioșie, încât începui să țopăi de colo colo, cu povara pe care nici nu o mai simțeam, și să dănțuiesc cântând pe sub pomi. Ba mă apucai să și bat din palme ca să țin hangul danțului și râzând în hohote din toate beregățile mele.

Când mă văzu în starea aceea neobișnuită, și când luă aminte că puterile mi se sporiseră până într-atâta încât îl purtam fără de cazna, îmi porunci prin semne să-i trec lui tigva. Eu rămăsei tare înciudat de cererea lui; da atâta de frică îmi era de el, încât nu cutezai să nu mă supun; așa că zorii să-i dau tigva, măcar că plin de necaz. O luă din mâinile mele, și-o duse la gură, gustă mai întâi ca s-o încerce, și, întrucât găsi ispititoare băutura, o bău pe toată, golind tiuga până la ultimul strop, după care o aruncă hăt încolo.

În curând, aburul vinului începu să-și facă rostul asupra creierului său; și cum băuse destul cât să se îmbete, nu zăbovi a începe să dănțuiască mai întâi în felul său și să se bâție pe umerii mei, pentru ca apoi să se înmoaie, cu toate vinele fleșcăite, și să se clatine ba la dreapta, ba la stânga, ținându-se numai atâta cât să nu cadă.

Eu atunci, simțind că nu mai sunt strâns ca de obicei, cu o mișcare iute îi deznodai picioarele de pe gâtul meu și, dintr-o repezitură de umeri, îl aruncai să bufnească la câțiva pași mai încolo și să se dea de-a dura pe jos,

unde rămase fără de mişcare. Sării atunci pe el şi, apucând de pe sub pomi un cogeamitea pietroi, îi trăsei în cap un potop de lovituri aşa de bine alduite, încât îi zdrobii scăfârlia şi îi mestecai sângele cu carnea. Şi muri! Nu s-ar mai milui Allah nicicând de sufletul lui...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a trei sute opta noapte

Spuse:

... Nu s-ar mai milui Allah nicicând de sufletul lui!

La vederea leşului său, îmi simţii sufletul încă şi mai uşurat decât trupul, şi începui să alerg de bucurie şi ajunsei în felul acesta pe ţărm, chiar pe locul unde mă aruncase marea, când cu prăpădul corăbiei mele. Vru soarta ca, taman la ceasul acela, să se nimerească acolo nişte năieri, coborâţi pe uscat de pe o corabie trasă la ţărm, ca să caute apă şi poame. Când dădură cu ochii de mine, rămaseră până peste poate de minunaţi, şi veniră să mă împresoare şi să mă cerceteze, după salamalecurile de o parte şi de alta. Iar eu le istorisii cele câte le pătimisem, cum mi se scufundase corabia şi cum fusesem adus la starea de vită de povară de către moşneagul pe care într-un sfârşit îl omorâsem.

La auzul istorisirii mele, năierii rămaseră uluiţi şi strigară:

– Mare minune că ai izbutit să scapi de şeicul acela pe care toţi corăbierii îl ştiu pe numele de Bătrânul-mării! Eşti cel dintâi pe care nu l-a sugrumat; că i-a curmat totdeauna între armurii lui pe toţi cei asupra cărora a izbutit să se facă stăpân. Binecuvântat fie Allah carele te-a izbăvit de el!

După care mă duseră pe corabia lor, unde reizul mă primi cu drag şi îmi dădu haine să-mi acopăr golătatea; şi, după ce mă puse să-i istorisesc pătărania mea, mă firitisi că scăpasem şi ridică pânzele.

După mai multe zile şi mai multe nopţi de plutire, intrarăm la schila unei cetăţi cu case bine zidite şi care da înspre mare. Cetatea aceea se chema Cetatea Maimuţelor, din pricina mulţimii uluitoare de maimuţe care sălăşluiau în copacii dimprejur.

Coborâi şi eu pe uscat cu unul dintre negustorii de pe corabie, ca să văd cetatea şi să încerc vreun alişveriş. Negustorul, cu care legasem chelemet, îmi dete un sac de bumbac şi îmi spuse:

– Ia sacul acesta, umple-l cu pietre şi alătură-te locuitorilor care ies dintre zidurile cetăţii. Şi în felul acesta ai să-ţi câştigi din plin cele ale traiului.

Făcui atunci ceea ce mă sfătuise el, îmi umplui sacul cu pietre şi, de cum isprăvii treaba aceasta, văzui că iese din cetate o liotă de inşi tot aşa încărcaţi fiecare cu câte un sac la fel cu al meu. Negustorul, prietenul meu, mă duse la ei şi le spuse cu căldură:

– E un om sărac şi străin. Luaţi-l cu voi ca să-l învăţaţi cum să-şi câştige viaţa aici! Dacă îi faceţi binele acesta, Atoateîmpărţitorul are să vă răsplătească din belşug!

Ei răspunseră cu ascultare şi cu supunere şi mă luară cu ei.

După ce merserăm o vreme, ajunserăm la o vale largă acoperită de nişte pomi aşa de înalţi, cât nimenea nu ar fi putut să se caţere în ei; şi pomii aceia erau plini de maimuţele cu pricina, iar ramurile lor erau grele de poamele cu coaja tare numite cocos indienesc.

Ne oprirăm la poalele acelor pomi, iar tovarăşii mei îşi puseră sacii jos pe pământ şi începură să dea în

maimuțe aruncând cu pietre. Atunci maimuțele, mâniate, răspunseră aruncând în noi de sus din copaci un potop de nuci de cocos. Iar noi, punându-ne din vreme în vreme la adăpost, culegeam nucile de pe jos și ne umpleam sacii.

Când sacii se umplură, îi săltarăm în spinare și băturăm calea îndărăt spre cetate, unde negustorul îmi luă sacul și îmi dădu prețul lui în bani peșin. Și îi însoții tot așa mai departe în fiecare zi pe culegătorii de nuci de cocos, și vindeam în cetate nucile, și-așa până când, încet, încet, tot strângând ceea ce câștigam, încherbai o avere care spori mereu ca urmare a fel de fel de trocuri și de cumpărări, și îmi îngădui să mă sui pe o corabie care pleca înspre Marea cu Mărgăritare.

Cum avusesem grijă să iau cu mine o grămadă de nuci de cocos, nu pregetai, când ajungeam la vreun ostrov, să le schimb pe piper și pe scorțișoară; și vindeam piperul și scorțișoara în altă parte și cu banii pe care îi câștigam ajunsei la Marea cu Mărgăritare, unde năimii pe cheltuiala mea niște scufundători.

Norocul meu la pescuitul de mărgăritare fu de-a mirărilea. Îmi îngădui să dobândesc în scurtă vreme o avere strașnică. Încât nu vrusei să-mi mai tărăgănesc întoarcerea și, după ce cumpărai, numai spre folosința mea, niște lemn de aloe de cel mai „bun soi de la băștinași din țara aceea închinătoare la bozi, mă încărcai pe o corabie care îmi ridica pânzele înspre Bassra, unde ajunsei cu bine după o plutire minunată. De-aci plecai fără de zăbavă la Bagdad, și dădui fuga înspre ulița și înspre casa mea, unde fusei întâmpinat cu revărsări de bucurie de către rudele și prietenii mei.

Cum mă întorceam mai bogat de cum fusesem vreodată, nu pregetai să revărs îndestularea împrejurul meu, făcând danii mari celor ce se aflau în nevoie. Iar

eu însumi trăii într-o tihnă deplină, în sânul veseliei și al huzururilor.

Ci voi ceștilalți, o, prietenii mei, cinați în seara aceasta la mine, iar mâine nu pregetați să veniți iar ca să ascultați povestea celei de a șasea călătorii; întrucât aceea chiar că este uluitoare, și are să vă facă să uitați pățaniile pe care le-ați ascultat acum, orișicât de nemaipomenite or fi fost ele!

Apoi Sindbad Marinarul, când încheie istorisirea aceasta, puse să i se dea, după obiceiul său, o sută de galbeni hamalului fermecat care plecă, după cină, cu ceilalți musafiri. Iar a doua zi, de față cu aceiași prieteni, după un ospăț tot așa de falnic ca și cel din ajun, Sindbad Marinarul grăi într-acest chip:

CEA DE A ȘASEA ISTORISIRE DIN ISTORISIRILE LUI SINDBAD MARINARUL ȘI CARE ESTE CEA DE A ȘASEA CĂLĂTORIE

Aflați o, voi toți, prieteni, tovarăși și oaspeți ai mei dragi, că după întoarcerea din cea de a cincea călătorie, ședeam într-o zi dinaintea porții să iau aer și chiar că mă simțeam până peste măsură de tihnit, când văzui că trec pe ulița mea niște negustori ce păreau că se întorceau din călătorie. La vederea lor, îmi amintii cu drag de zilele întoarcerilor mele, tot așa, din călătorie, de bucuria de a mă întâlni iarăși cu ai mei, cu prietenii și cu tovarășii de odinioară, și de bucuria încă și mai mare de a-mi vedea iar țara în care m-am născut; iar amintirea aceasta îmi îmbia sufletul către călătorii și alișverișuri. Încât hotărâi să mă călătoresc; cumpărai mărfuri bogate și de preț, volnice să înfrunte marea, pusei să mi se încarce calabalâcurile, și plecai din cetatea Bagdadului înspre cetatea Bassrei. Acolo găsii o corabie

mare plină cu negustori şi cu obraze alese care aveau cu ei mărfuri strălucite. Pusei să mi se încarce calabalâcurile lângă ale lor pe puntea corăbiei şi plecarăm în pace din cetatea Bassrei...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a trei sute noua noapte

Spuse:

... şi plecarăm în pace din cetatea Bassrei.

Nu conenirăm să tot plutim din loc în loc şi din cetate în cetate, vânzând, cumpărând şi bucurându-ne de vederea priveliştilor altor ţări cu alţi oameni, ocrotiţi întruna de un vânt prielnic de care ne prilejuirăm spre a ne bucura de viaţă. Ci iacătă că într-o bună zi, pe când ne aflam într-o tihnă deplină, auzirăm nişte ţipete de deznădejde. Cel ce le scotea era chiar căpitanul. Tot atunci îl şi văzurăm cum îşi trânteşte turbanul la pământ, cum se plesneşte peste ochi, cum îşi smulge barba şi cum se lasă frânt taman chiar în mijlocul naiei, pradă unui zbucium de neînchipuit.

Atunci toţi călătorii şi toţi negustorii se strânseră împrejurul lui şi îl întrebară:

– O, reizule, ce belea s-a întâmplat?

Căpitanul răspunse:

– Aflaţi, oameni buni strânşi aici, că ne-am rătăcit cu corabia noastră şi că am ieşit din marea în care eram ca să intrăm într-o mare pe unde nu cunoaştem nicidecum calea. Aşa că dacă Allah nu ne hărăzeşte vreun noroc ca să scăpăm din apele de aici, vom pieri toţi câţi suntem laolaltă. Aşa că trebuie să ne rugăm la Allah Preaînaltul să ne scoată din belea!

Căpitanul, pe urmă, se sculă de pe jos şi se sui pe catarg şi vru să rânduiască pânzele; da vântul deodată suflă răzvrătit şi înclină naia spre îndărăt atâta de amarnic, încât cârma se frânse, pe când noi ne pomenirăm lângă un munte înalt. Atunci reizul sări jos de pe catarg şi strigă:

– Nu este ajutor şi tărie decât întru Allah Preaînaltul şi Atotputernicul! Nimenea nu poate să oprească soarta! Pe Allah! am căzut într-o pierzanie înfricoşată, fără nicio nădejde de mântuire ori de scăpare!

La vorbele acestea, călătorii începură cu toţii să-şi plângă de milă şi să-şi ia bun-rămas unii de la alţii, până a nu-şi vedea zilele încheiate şi nădejdea prăbuşită. Şi deodată corabia se înclină înspre muntele cu pricina şi se sfărâmă şi se împrăştie făcută ţăndări din toate părţile. Şi toate câte se aflau pe ea se scufundară. Iar negustorii căzură în mare. Unii se înecară, iar alţii se încleştară de muntele cu pricina şi izbutiră să scape. Eu fusei din rândul celor care se agăţară de munte.

Muntele acela se afla pe un ostrov tare mare, cu coastele pline de corăbii prăpădite şi de tot felul de sfărâmături. La locul unde puserăm piciorul, văzurăm împrejuru-ne o grămadă uluitoare de tărhaturi aruncate de mare, mărfuri şi lucruri scumpe de toate soiurile. Iar eu începui să colind printre lucrurile acelea împrăştiate şi, după câţiva paşi, ajunsei la un pârâiaş cu apă dulce care, alminteri decât toate celelalte râuri, se vărsa în mare, ieşea din munte şi se depărta de mare spre a se afunda mai încolo într-o peşteră aflată chiar la poalele acelui munte, şi să piară în ea.

Da asta nu era nicidecum totul. Băgai de seamă că malurile râului erau presărate cu pietre de rubin, cu gemme de toate culorile, cu nestemate de toate chipurile şi cu mademuri de preţ. Şi toate acele pietre

scumpe erau fără de număr, ca pietricelele de pe albia unui râu. Încât tot locul dimprejur sclipea şi strălucea de răsfrângerile şi de focurile lor, până într-atâta cât ochii nici nu pluteau să le îndure lucirea.

Asemenea băgai de seamă că pe ostrov se afla cel mai bun soi de aloe chinezesc şi comaresc.

Mai era pe ostrovul acela şi un izvor de ulei de chihlimbar, de culoarea catranului, care curgea ca o ceară topită de arşiţa soarelui; iar peştii cei mari ieşeau din mare şi veneau s-o înfulece; o dospeau în pântecele lor şi o borau după o vreme la faţa apei; atunci uleiul acela se întărea şi îşi schimba firea şi culoarea; iar valurile îl aduceau îndărăt la ţărmul care era îmbălsămat de el. Cât despre chihlimbarul pe care peştii nu-l înfulecau, acela se topea sub bătaia razelor de soare şi revărsa peste tot ostrovul o boare asemuitoare cu mireasma de musc.

Mai trebuie să vă spun că toate acele bogăţii nu puteau să-i folosească nimănuia, dat fiind că nimenea nu putuse să răzbată la acel ţărm şi să mai scape de acolo viu ori mort. Într-adevăr, orice corabie care se apropia de ostrov era zdrobită de muntele acela; şi nimenea nu putea să se caţere pe el, aşa de prăpăstios era.

Încât călătorii care izbutiseră să scape de la prăpădul corăbiei noastre, ca şi mine, rămaserăm tare uluiţi şi şezurăm acolo pe ţărm năuci de toate bogăţiile câte le aveam sub ochi şi de soarta cea ticăloasă care ne aştepta între atâtea străluciri.

Conăcirăm aşadar o bună bucată de vreme pe ţărmul acela, fără a şti încotro s-o luăm; apoi, întrucât găsisem ceva merinde, le împărţirăm între noi cinstit. Or, tovarăşii mei, care nu prea erau deprinşi cu necazurile, îşi mâncară tot tainul dintr-o dată, ori din două dăţi: încât nu zăboviră, după o bucată de vreme, măsurată după

puterea de răbdare a fiecăruia, să-și dea sufletul unul câte unul, din lipsă de hrană. Da eu mă pricepui să-mi drămuiesc cu chibzuială merindele, și nu mâncai din ele decât numai o dată pe zi; și-apoi mai și dibăcisem, numai pentru mine, și alte rosturi de-ale gurii, despre care mă ferii cu mare grijă să le pomenesc fârtaților mei.

Aceia dintre noi care muriră întâi fură îngropați de ceilalți, după ce erau spălați și puși într-un giulgiu din țesăturile găsite pe țărm. La lipsurile acelea se mai adăugă și o molimă de pântecăraie, pricinuită de jilăveala acelui loc scăldat de mare. Încât tovarășii mei nu zăboviră să moară până la unul; și eu cu mâna mea săpai groapa celui din urmă tovarăș al meu.

La ceasul acela, nu-mi mai rămăseseră decât tare puține merinde, în pofida legumelii și a chibzuinții mele; și, văzând că mi se apropie clipa morții, începui să-mi plâng zilele gândind: „De ce nu m-oi fi prăpădit înaintea fârtaților mei care mi-ar fi adus îngrijirile cele de pe urmă, spălându-mă și îngropându-mă! Nu este ajutor și tărie decât numai întru Allah Preaînaltul!“ Și cu asta începui să-mi mușc mâinile...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Șeherezada văzu că se luminează de ziuă și tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a trei sute zecea noapte

Spuse:

... începui să-mi mușc mâinile de deznădejde.

Mă hotărâi atunci să mă scol și mă apucai să-mi sap o groapă adâncă, zicându-mi: „Când am să simt că mi se apropie ceasul cel de pe urmă, am să mă târăsc până aici și am să mă aștern în groapa aceasta unde am să mor. Vântul se va osteni să strângă treptat nisipul peste

capul meu şi să astupe groapa!" Şi, pe când făceam treaba aceea, îmi căinam lipsa de înţelepciune şi plecarea din ţara mea, după toate câte le pătimisem în călătoriile de mai înainte şi câte le păţisem în cea dintâi, în cea de a doua, în cea de a treia, în cea de a patra şi în cea de a cincea, şi fiecare păţanie era mai rea decât cea de dinainte. Şi îmi ziceam: „De câte ori te-ai căit, ca să începi iar! Ce zor aveai să te mai călătoreşti? Au nu aveai tu la Bagdad bogăţii destule şi ce să cheltuieşti fără de socoată şi fără de teamă că ai să-ţi fituieşti vreodată averile care ţi-ar fi ajuns pentru două vieţi ca a ta?"

La gândurile acestea, se urmă în curând o altă cugetare la vederea râului. Îmi zisei într-adevăr: „Pe Allah! râul acesta de bună seamă că trebuie să aibă un început şi un sfârşit. Îi văd bine începutul de aici, da sfârşitul îi e nevăzut! Totuşi râul care se afundă aşa sub munte nu încape îndoială că trebuie să iasă pe cealaltă parte prin vreun loc. Încât, socotesc că singurul gând într-adevăr cu putinţă ca să scap de aici este de a-mi întocmi vreo plută, de a mă sui pe ea şi de a mă lăsa dus de curgerea apei care are să mă bage în peşteră. Dacă aşa mi-o fi scrisa, am să găsesc eu cumva pe acolo calea de scăpare; dacă nu, oi muri în ea, şi tot are să fie mai puţin cumplit decât să mor de foame pe arinişa de aici!"

Aşa că mă sculai, îmbărbătat oleacă de gândul acela, şi mă apucai numaidecât să-mi înfăptuiesc chibzul. Strânsei nişte trupine mari de lemn de aloe comaresc şi chinezesc şi le legai straşnic între ele cu frânghii; pusei deasupra nişte bucăţi mari de scândură adunate de pe ţărm şi care ajunseseră acolo de la corăbiile sfărâmate, şi încherbai totul astfel în chip de plută, lată cât râul, ori mai degrabă oleacă mai puţin lată, da nu cu mult. Când lucrarea fu gata, încărcai pe plută câţiva saci mari plini cu pietre de rubin, cu mărgăritare şi cu toate soiurile

de nestemate, alegându-le pe cele mai mari, acelea care erau ca nişte pietroaie; şi luai de asemenea şi câteva sarcini de chihlimbar cenuşiu, pe care îl alesei cât mai bun şi scuturat de toate murdăriile lui; şi nu uitai să iau şi ceea ce îmi mai rămăsese de-ale gurii. Cumpănii atunci totul bine pe plută, pe care avui grijă s-o înzestrez cu două scânduri în chip de vâsle, şi la sfârşit mă aşezai şi eu deasupra, încredinţându-mă voiei lui Allah şi amintindu-mi de stihurile poetului:

Prietene, fugi repede din țara
În care asuprirea-nfige gheara,
Și lasă să răsune goala casă
De jalea celui ce-o-nălță frumoasă!
Un alt pământ vei mai găsi – bun, rău –
În locu-acestui vechi pământ al tău,
Dar suflet numai unu-i dat oricui,
Nu mai găsești un altu-n locul lui!
Și nu te mai mâhni de ce năpaste
Ți-e dat în pragul nopții să te-adaste,
Căci, cât de mare-ar fi el, nenorocul,
Îi vine pân' la urmă și sorocul.
Și nu uita că, de ți s-a menit
Un colț de lume să-ți găsești sfârșit,
Nu vei putea să-ți sapi nicicând mormânt,
Oricât te-ai strădui, în alt pământ!
Iar de-ai ajuns la greu și la nespor,
Degeaba cauți vreun sfătuitor,
Căci nimeni nu-i să-ți dea un sfat mai bine
Ca inima și sufletul din tine!

Aşa că pluta fu dusă de ape sub bolta peşterii, unde începu să se frece amarnic de pereţi, iar capul mi se izbi şi el în fel şi chipuri de boltă, pe când eu, speriat de bezna deplină în care mă pomenii deodată, aş fi şi vrut să mă întorc la arinişa de pe ţărm. Da nu mai aveam cum să dau îndărăt; apele tare vijelioase mă mânau tot

mai tare spre adânc; iar alvia râului aci se lărgea şi aci se strâmta, în vreme ce negurile se făceau tot mai dese împrejurul meu şi mă munceau mai amarnic ca orice. Eu atunci, lăsând vâslele, care de altminteri nici nu-mi slujiseră la mare lucru, mă aruncai cu pântecele pe plută ca să nu-mi sparg capul de boltă, şi, habar nu am cum, mă pierdui fără de simţire într-un somn adânc.

Somnul meu de bună seamă că o fi ţinut un an ori şi mai bine, dacă ar fi să-l socotesc după chinurile care, fără de îndoială, că îl pricinuiseră. Oricum, când mă trezii, mă aflam în lumina deplină a zilei. Căscai ochii mai bine şi mă văzui întins pe iarbă, într-o câmpie largă; iar pluta mea sta legată la malul unui râu; şi de jur împrejurul meu erau nişte indieni şi nişte abisinieni.

Când mă văzură că mă trezesc, oamenii începură să-mi vorbească; ci nu pricepui nimic din graiul lor şi nu putui să le răspund. Ba chiar începeam să socotesc că toate celea nu erau decât un vis, când văzui că păşeşte înspre mine un ins care îmi spuse pe limba arăbească:

– Pacea fie asupra-ţi, o, fratele nostru! Cine eşti, de unde vii şi ce pricină te-a adus în ţara aceasta? Cât despre noi, suntem nişte plugari şi am venit aici să ne udăm semănăturile şi ogoarele. Am zărit pluta pe care dormeai şi am prins-o şi am priponit-o la mal; pe urmă am aşteptat să te trezeşti singur încetişor, ca să nu te sperii. Aşa că povesteşte-ne prin ce împrejurare te afli în locul acesta?

Şi-i răspunsei:

– Allah fie asupra-ţi, o, stăpâne al meu, dă-mi mai întâi să mănânc, căci sunt înfometat; şi-apoi întreabă-mă cât ţi-o plăcea!

La vorbele acestea, insul grăbi să dea fuga şi să-mi aducă de mâncare; iar eu mâncai până ce mă saturai, şi mă liniştii, şi mă înviorai. Simţii atunci că sufletul meu îşi vine în ori şi îi mulţumii lui Allah pentru noroc şi

firitisindu-mă straşnic că scăpasem pe apa aceea de sub pământ. După care le istorisii celor care mă înconjurau toate câte mi se întâmplaseră, de la început până la sfârşit.

După ce îmi ascultară povestea, rămaseră uluiți de-a mirărilea şi începură să-şi vorbească între ei, iar cel care grăia arăbeşte îmi tălmăci ce-şi ziceau, aşa cum de altminteri le tălmăcise şi lor spusele mele. Vroiau să mă ducă, atâta erau de minunați, la sultanul lor ca să audă şi el pățaniile mele. Eu mă învoii numaidecât; iar ei mă duseră. Şi nu pregetară a-mi căra şi pluta, aşa cum se găsea, cu sarcinile de chihlimbar şi cu sacii cei mari plini cu nestemate.

Sultanul, după ce i se spuse cine sunt, mă primi cu multă dragoste; şi, după salamalecurile cuvenite, mă puse să-i deştern şi lui povestea pățaniilor mele. Numaidecât mă supusei şi îi istorisii toate cât mi se întâmplaseră, fără a sări niciun amănunt. Ci nu ar fi de niciun folos să le mai spunem şi noi încă o dată.

La povestirea mea, sultanul de pe ostrovul acela, care era ostrovul Serendibului, rămase minunat până peste marginile minunării, şi mă firitisi îndelung că scăpasem cu viață în ciuda atâtor primejdii înfruntate. Eu atunci vrusei să-i dovedesc că acele călătorii îmi şi slujiseră totuşi la ceva, şi grăbii să desfac dinaintea lui sacii şi tărhaturile mele.

Atunci sultanul, care era mare ştiutor la nestemate, tare îmi mai lăudă comorile; iar eu, din cinstire față de el, alesei câte o piatră din fiecare soi de nestemate, şi tot aşa mai multe cogeamitea mărgăritare şi câteva daraburi întregi de aur şi de argint, şi i le aşternui în dar. El binevoi să le primească, şi, ca răspuns, mă coperi cu hatâruri şi cu cinstiri, şi mă rugă să locuiesc în chiar saraiul său. Ceea ce şi făcui. Încât din ziua aceea ajunsei prieten cu sultanul şi cu oamenii cei mai de vază de pe ostrov. Şi toți mă cercetau despre țara mea, iar eu le răspundeam;

şi, la rându-mi, îi cercetam şi eu pe ei despre ţara lor, şi ei îmi răspundeau. Aflai în felul acesta că insula Serendibulului avea optzeci de parasanji în lungime şi optzeci în lăţime; că avea un munte care era cel mai înalt de pe tot pământul şi că pe vârful lui a sălăşluit o bună bucată de vreme părintele nostru Adam; că pe ea se găseau multe mărgăritare şi pietre scumpe, mai puţin frumoase, ce-i drept, decât cele din calabalâcurile mele, şi mulţi cocotieri...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a trei sute unsprezecea noapte

Spuse:

... şi mulţi cocotieri.

Într-o zi, sultanul Serendibului mă iscodi şi el despre rânduielile obşteşti de la Bagdad şi despre felul de a ocârmui al califului Harun Al-Raşid. Iar eu îi povestii cât de drept şi cât de plin de dărnicie era califul, şi deşternui îndelung despre volniciile şi despre harurile lui. Iar sultanul Serendibului se minună şi îmi spuse:

– Pe Allah! văd că într-adevăr califul cunoaşte dibăcia şi isteciunea de a-şi oblădui împărăţia. Iar tu chiar că m-ai făcut să prind mare drag de el. Încât tare aş dori să-i pregătesc câteva daruri vrednice de el şi să i le trimit prin tine!

Eu răspunsei numaidecât:

– Ascult şi mă supun, o, stăpâne al nostru! Negreşit! am să-i înmânez cu credinţă peşcheşul tău califului, care are să fie bucuros până peste poate. Şi totodată am să-i spun ce prieten minunat îi eşti şi că poate să se bizuie pe statornicia ta!

La vorbele acestea, sultanul Serendibului dete câteva

porunci cămăraşilor săi care zoriră a le îndeplini. Şi iacătă în ce sta peşcheşul pe care mi-l aduseră pentru califul Harun Al-Raşid: era mai întâi un ol mare tăiat dintr-un singur rubin, minunat la culoare, şi înalt de o jumătate de picior şi gros de un deget. Olul acela, care avea înfăţişare de cupă, era plin ochi cu mărgăritare rotunde şi albe, mari cât o alună fiecare. Într-al doilea rând, era un chilim întocmit dintr-o ditamai piele de şarpe, cu nişte solzi mari cât un dinar de aur, care avea virtutea de a tămădui de toate bolile pe cel ce se culca pe el. Într-al treilea rând, erau două sute de boabe de camfor din cel mai de soi, fiecare boabă de mărimea unui fistic. Într-al patrulea rând, erau doi colţi de elefant, lung fiecare de doisprezece coţi, şi lat, la rădăcină, de doi coţi. Pe deasupra, mai era, încărcată cu nestematele ei, şi o preafrumoasă copilă din ţara Serendibului.

Totodată sultanul îmi înmână şi o scrisoare pentru emirul drept-credincioşilor, spunându-mi:

– Să-l rogi de iertăciune pe calif pentru puţinul pe care i-l trimit în dar. Şi să-i spui că tare îl am drag!

Iar eu îi răspunsei:

– Ascult şi mă supun!

Şi îi sărutai mâna. Atunci el îmi spuse:

– Totuşi, Sindbade, dacă ţi-ar plăcea să rămâi în împărăţia mea, vei fi precum capul şi ochii noştri; şi, în atare împrejurare, aş trimite pe altcineva în locul tău la calif, la Bagdad!

Eu atunci strigai:

– Pe Allah! o, sultane al veacului, bunătatea ta este o bunătate mare, şi m-ai copleşit cu milele; da tocmai s-a nimerit o corabie gata de plecare înspre Bassra, şi tare aş râvni să mă încarc pe ea ca să mă duc să-mi văd rudele, copiii şi ţara!

La vorbele acestea, nu vroi să mă îndemne mai mult

să rămân, şi porunci să fie chemat pe dată căpitanul corăbiei cu pricina, precum şi negustorii care plecau cu mine, şi le dete o sumedenie de sfaturi în privinţa mea, poruncindu-le să se poarte faţă de mine cu toate cinstirile. Plăti el însuşi preţul călătoriei mele, şi îmi dărui o grămadă de lucruri scumpe, pe care încă le mai păstrez, întrucât nu m-am putut îndura să le vând, ca amintire de la acel minunat sultan al Serendibului.

După ce îmi luai bun-rămas de la sultan şi de la toţi prietenii pe care mi-i făcusem de-a lungul şederii mele în ostrovul acela desfătător, mă încărcai pe corabia care îşi şi înălţă pânzele. Plecarăm cu un vânt bun, încredinţându-ne milei lui Allah, şi plutirăm de la ostrov la ostrov şi din mare în mare, până ce ajunserăm, din mila lui Allah, în deplină tihnă la Bassra, de unde plecai degrabă la Bagdad, cu bogăţiile mele şi cu peşcheşul menit califului.

Încât, mai nainte de orice, mă dusei la saraiul emirului drept-credincioşilor, şi fusei poftit în sala de primire. Atunci sărutai pământul dintre mâinile califului, îi înmânai scrisoarea şi darurile, şi îi povestii păţania mea cu toate amănuntele.

După ce califul isprăvi de citit scrisoarea sultanului de la Serendib şi după ce cercetă darurile, mă întrebă dacă sultanul acela era tot aşa de bogat şi tot aşa de puternic pe cât îl vădeau scrisoarea şi peşcheşul.

Eu răspunsei:

– O, emire al drept-credincioşilor, pot să mărturisesc că sultanul de la Serendib nu înfloreşte faptele întru nimic. Ba mai mult, la puterea şi la bogăţia sa mai adaugă şi un simţ de dreptate, şi îşi oblăduieşte norodul cu înţelepciune. Numai el este cadiu în împărăţia sa, unde de altminteri oamenii sunt aşa de paşnici, încât nu au niciodată între ei zâzanii. Într-adevăr, sultanul acela

este vrednic de prietenia ta, o, emire al drept-credincioșilor!

Califul rămase mulțumit de vorbele mele și îmi spuse:

– Scrisoarea pe care tocmai am citit-o și spusele tale dovedesc că sultanul de la Serendib este un om ales care cunoaște pe deplin daturile înțelepciunii și ale buneivietuiri. Fericit norodul peste care domnește!

Pe urmă califul mă cinsti cu un caftan de fală și cu daruri bogate și mă copleși cu milele și cu hatârurile sale, și hotărî ca povestea mea să fie scrisă de calemgiii cei mai iscusiți spre a fi păstrată în dulapurile împărătești.

Eu atunci plecai și dădui fuga înspre ulița și înspre casa mea, unde trăii în potop de bogății și de cinstiri, între rudele mele și între prietenii mei, uitându-mi de izbeliștile trecute și nemaigândind decât cum să storc de la viață toate bunurile pe care putea să mi le dea.

Și-aceasta-i povestea mea de pe vremea celei de a șasea călătorii. Ci mâine, o, oaspeții mei, de-o vrea Allah, am să vă povestesc istoria celei de a șaptea călătorii, care este mai de-a mirărilea, și mai uluitoare, și mai plină de minunății decât toate celelalte șase laolaltă.

Și Sindbad Marinarul porunci să se întindă masa pentru ospăț și să se aducă cina oaspeților săi, printre care și Sindbad Hamalul, căruia puse să i se dea, înainte de a pleca, o sută de galbeni, ca și în zilele celelalte. Și hamalul se întoarse acasă la el, minunându-se de toate câte auzise. Apoi, a doua zi, își făcu rugăciunea de dimineață și se duse iar la sarai la Sindbad Marinarul.

După ce toți oaspeții se adunară și după ce mâncară, și băură, și tăifăsuiră între ei, și râseră, și ascultară cântece și zvoană de alăute, șezură jos roată, chibzuiți și tăcuți. Iar Sindbad Marinarul grăi astfel:

CEA DE A ŞAPTEA ISTORISIRE DIN ISTORISIRILE LUI SINDBAD MARINARUL ŞI CARE ESTE CEA DE A ŞAPTEA CĂLĂTORIE A LUI

Aflaţi că, o, prieteni ai mei, după întoarcerea din cea de a şasea călătorie, am lăsat cu hotărâre la o parte orice gând de a mai face vreo alta de aci înainte; întrucât nu doar vârsta nu îmi mai îngăduia hoinărelile cele îndepărtate, da chiar că nu mai aveam niciun chef să mai încerc alte isprăvi după toate primejdiile înfruntate şi necazurile pătimite. De altminteri, ajunsesem omul cel mai bogat din Bagdad, iar califul adesea mă chema la el ca să audă din gura mea povestirea lucrurilor cele ciudate pe care le văzusem de-a lungul călătoriilor mele.

Într-o zi, califul mă pofti la el, după năravul său, iar eu mă şi pregăteam să-i istorisesc una, ori vreo două, ori vreo trei pătăranii de-ale mele, când el îmi spuse:

– Sindbade, trebuie să mergi la sultanul Serendibului ca să-i duci răspunsul şi darul pe care i le-am menit. Nimenea nu cunoaşte ca tine calea care duce la împărăţia aceea al cărei sultan de bună seamă că are să fie tare mulţumit să te mai vadă! Aşa că găteşte-te să pleci astăzi chiar; căci nu ar fi cuviincios pentru noi să-i fim datornici sultanului de pe ostrovul acela, şi nici vrednic de noi să mai zăbovim răspunsul şi temeneaua noastră!

La vorbele acestea ale califului, lumea se întunecă dinaintea chipului meu şi rămăsei până peste poate de încurcat şi de uluit. Ci izbutii să-mi stăpânesc simţămintele, ca să nu cumva să-l supăr pe calif; şi, măcar că făcusem jurământ că nu am să mai ies niciodată din Bagdad, sărutai pământul dintre mâinile califului şi răspunsei cu ascultare şi cu supunere. El atunci puse să mi se dea zece mii de dinari de aur pentru cheltuielile

mele de călătorie şi îmi înmână o scrisoare scrisă cu chiar mâna sa şi darurile menite sultanului de la Serendib.

Şi iacătă în ce stau acele daruri: era mai întâi un crivat falnic numai din catifea cârmâzie, ce putea să preţuiască mai bine de o grămadă de dinari de aur; era un alt crivat de altă culoare. Erau o sută de caftane din ţesătură aleasă şi înhorboţite, de la Kufa şi de la Alexandria, şi cincizeci de la Bagdad. Era un ol de cornalină albă, lucrat în vremuri străvechi, şi pe fundul căruia era închipuit un luptător cu arcul lui întins împotriva unui leu.

Mai erau încă multe alte lucruri care nu s-ar mai isprăvi de înşiruit şi, pe deasupra, o pereche de cai din neamul cel mai frumos de la Arabia...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a trei sute douăsprezecea noapte

Spuse:

... o pereche de cai din neamul cel mai frumos de la Arabia.

Eu atunci fusei nevoit să plec oricum, împotriva vrerii mele de data aceasta, şi mă încărcai la Bassra pe o corabie gata de drum.

Soarta ne ocroti până într-atâta încât peste două luni, zi la zi, sosirăm la Serendib în bună pace. Şi dădui fuga să-i duc sultanului darurile şi scrisoarea de la emirul drept-credincioşilor.

Sultanul, când mă văzu iar, se înviosi şi se însenină; şi rămase tare mulţumit de curtenia califului. Vru atunci să mă oprească pe lângă el pentru o şedere mai lungă; ci eu nu vrusei să zăbovesc decât numai atâta cât

să mă hodinesc. După care îmi luai rămas-bun de la el, şi, copleşit cu daruri şi cu cinstiri, grăbii să mă încarc pe o naie spre a lua drumul înspre Bassra, precum venisem.

Vântul la început ne fu prielnic, iar cel dintâi loc la care traserăm fu un ostrov cu numele de insula Sinului[1]. Şi chiar că până acolo fusesem într-o stare de mulţumire deplină; şi, pe tot răstimpul drumului, tăifăsuisem între noi şi pălăvrăgisem şi ne împărtăşisem fel de fel de lucruri, într-un chip tare plăcut.

Ci într-o zi, la o săptămână după ce lăsasem insula aceea, unde negustorii izbândiseră felurite trocuri şi deveruri, şi pe când ne tolănisem în tihnă, după tabietul nostru, deodată deasupra capetelor noastre izbucni o furtună cumplită şi ne potopi o ploaie cu găleata. Atunci sărirăm să aşternem cergile de cânepă peste calabalâcuri şi peste mărfuri, ca să le ferim să nu le strice apa, şi începurăm să ne rugăm lui Allah să abată toată primejdia din calea noastră.

Pe când ne aflam în starea aceasta, reizul naiei se sculă, se încinse peste mijloc cu o cingătoare, îşi suflecă mânecile şi îşi sumese caftanul apoi se caţără în vârful catargului, de unde începu să scruteze largul ba la stânga, ba la dreapta. Pe urmă coborî, şofrănit tare la chip, se uită la noi cu o privire de deznădejde deplină, începu să-şi care în tăcere nişte lovituri amarnice peste ochi, şi să-şi smulgă barba. Noi atunci, tare speriaţi, dădurăm fuga la el şi îl întrebarăm:

– Ce este?

El ne răspunse:

– Cereţi de la Allah să ne scoată din genunea în care am căzut! Ori mai degrabă plângeţi-vă zilele şi luaţi-vă bun-rămas unii de la alţii! Aflaţi aşadar că apele ne-au făcut să ne abatem de la calea noastră şi ne-au aruncat

---

[1] La M. A. Salie, nu este vorba de nicio insulă, ci de *cetatea Kitaiului.*

la marginile mărilor lumii!

Apoi, după ce vorbi într-acest chip, căpitanul își descuie sicrinul și trase din el un sac de bumbac pe care îl deznodă și scoase de acolo o țărână ce se asemuia cu cenușa. Înmuie acel praf cu olecuță de apă, așteptă câteva clipite, și pe urmă începu să adulmece amestecul. După care, luă din sicrin o cărțulie, citi din ea câteva foi, mormăind, și într-un sfârșit ne spuse:

– Aflați, o, călătorilor, că această carte năzdrăvană iacătă că îmi adeverește prepunerile. Pământul pe care îl vedeți că se zugrăvește dinaintea voastră, în zare, este pământul cunoscut pe numele de Meleagul Sultanilor. Acolo se află mormântul stăpânului nostru Soleiman ben-Daud. (Asupra lor a amândurora fie rugăciunea și pacea!) Acolo se găsesc niște dihănii și niște șerpi cu chipuri înfricoșătoare. Pe deasupra, marea în care suntem acum este sălășluită de niște iazme de apă care pot să soarbă dintr-o înghițitură corăbiile cele mai mari, cu încărcătura și cu călătorii lor cu tot! Iacătă-vă așadar prevestiți! Uassalam!

După ce auzirăm vorbele acestea ale reizului, rămaserăm năuci până peste poate; și ne întrebam ce prăpăd avea să se întâmple, când ne simțirăm săltați odată cu corabia, apoi coborâți năprasnic, pe când un muget cumplit ca tunetul se ridica din mare. Ne înfricoșarăm atâta de tare, încât ne făcurăm rugăciunea cea de pe urmă și rămaserăm înțepeniți ca morții. Și iacătă că dinaintea noastră, pe apa rocoșită, zărirăm cum venea înspre corabie o hală mare și înaltă cât un munte, pe urmă încă o hală și mai mare, și încă una după ele, mare cât celelalte două la un loc. Aceasta de pe urmă sări deodată peste marea care se crăpă ca un hău, deschise un bot mai nemăsurat ca o genune, și ne și înghiți pe trei sferturi corabia, cu toate câte se aflau pe ea. Eu nu avusei vreme decât numai să sar înspre partea de dindărăt

a naiei şi să mă arunc în mare, pe când iazma isprăvea de înghiţit în foalele ei cel de al patrulea sfert şi se şi afunda în adâncuri dimpreună cu celelalte două soaţe ale ei.

Cât despre mine, izbuti să mă prind de una din scândurile care săriseră din corabie printre dinţii halei şi, după o sumedenie de cazne, dovedii să ajung la ţărmul unui ostrov care, spre norocul meu, era plin de pomi roditori şi scăldat de un pârâu cu apă minunată. Dar luai aminte că râul acela avea o curgere atâta de iute, încât scotea un huiet ce se auzea până departe. Atunci mă bătu gândul, aducându-mi aminte de chipul cum scăpasem de moarte de pe ostrovul cu nestemate, să-mi meşteresc o plută, ca şi cea de dinainte, şi să mă las dus de apă. Aşadar, cu toată dulceaţa de pe acel ostrov, vream să încerc a mă întoarce în ţara mea. Şi îmi ziceam: ,,Dacă izbutesc să scap, totul are să fie cât se poate de bine şi am să mă leg cu jurământ că nu am să mai îngăduiesc niciodată să ajungă pe limba mea vorba «călătorie» şi că nu am să mă mai gândesc niciodată la aşa ceva cât oi avea de trăit. Dacă dimpotrivă, am să mă prăpădesc în această încercare, atunci de asemenea totul are să fie cât se poate de bine; întrucât în felul acesta am să isprăvesc cu patimile şi cu primejdiile, pe totdeauna!"

Aşa că mă sculai pe dată şi, după ce mâncai câteva poame, strânsei o grămadă mare de ramuri, despre care habar nu aveam din ce fel de pom sunt, dar despre care aveam să aflu mai târziu că erau lemn de santal, din soiul cel mai preţuit la negustori, datorită rarităţii lui. Când isprăvii, începui să caut frânghii şi sfori, da nu găsii deloc dintru-ntâi. Ci luai seama că pe copaci erau nişte vrejuri agăţătoare, mlădii şi straşnic de tari, care puteau să-mi fie de folos. Tăiai atâtea câte îmi erau de trebuinţă şi mă slujii de ele ca să leg ramurile cele groase de santal. Meşterii în felul acesta o ditamai plută, pe

care cărai o sumedenie de poame, şi mă încărcai şi eu, grăind: „Dacă voi scăpa, asta-i de la Allah!“

Abia mă suisem pe plută şi de-abia apucai s-o dezleg de la mal, că şi fu luată de ape cu o iuţeală înfricoşătoare, iar pe mine mă cuprinse ameţeala şi căzui leşinat pe grămada de poame pe care o aşezasem acolo, întocmai ca un pui de găină beat.

Când îmi venii în ori, mă uitai împrejurul meu şi rămăsei mai mult ca oricând pironit de spaimă şi asurzit de un vuiet ca de tunet. Râul nu mai era decât o viitură de spume bulbucite care, mai iute ca vântul şi izbindu-se în stânci, se prăvălea înspre o prăpastie căscată pe care mai mult o simţeam decât o vedeam. Fără de nicio îndoială că aveam să mă zdrobesc când aveam să cad în ea cine ştie de la ce înălţime!

La atare gând de groază, mă încleştai din toate puterile mele de ramurile din plută şi închisei ochii fără să vreau, ca să nu mă mai văd în ceasul zdrobirii şi al prefacerii mele într-o stropşitură, şi chemai într-ajutor numele lui Allah. Şi dintr-odată, în loc să se rostogolească în prăpastie, simţii pluta cum se opreşte cu o smucitură pe apă, şi deschisei ochii o clipită spre a vedea pe ce treaptă a morţii mă aflam, da văzui că nu mă sfărmasem deloc între stânci, ci stam prins, cu pluta întreagă, într-un năvod nemăsurat pe care nişte oameni îl aruncaseră peste mine de pe mal. Fusei pescuit într-acest chip şi tras înspre uscat, şi acolo fusei scos, mort pe jumătate şi viu pe jumătate, dintre ocheţii năvodului, pe când pluta era adusă la ţărm.

Cum stam întins acolo, lat şi dârdâind, un preacinstit şeic cu barba albă, care mai întâi îmi ură bun venit şi mă înveli cu nişte haine calde ce-mi făcură cel mai mare bine...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a trei sute treisprezecea noapte

Spuse:

... ce-mi făcură cel mai mare bine.

După ce mă înviorai în urma buşumărilor şi a frământăturilor pe care bătrânul avu bunătatea să mi le facă, putui să mă ridic în capu-oaselor, măcar că încă nu îmi dobândisem la loc folosința graiului. Atunci bătrânul mă sprijini de braț şi mă duse cătinel la hammam, unde puse să mi se facă o scaldă minunată care îmi dete îndărăt pe deplin răsuflarea, apoi mă puse să trag pe nas nişte profumuri alese şi mă stropi cu ele pe tot trupul; apoi mă luă acasă la el.

Când ajunsei în casa acelui bătrân, toți ai lui tare se mai bucurară de venirea mea şi mă primiră cu multă bunăvoință şi cu semne de prietenie. Bătrânul însuşi mă pofti să şed jos în mijlocul divanului din sala de primire şi mă îmbie să mănânc nişte bucate din cele mai alese şi să beau o apă înmiresmată frumos cu flori.

După care arseră tămâie împrejurul meu, iar roabele îmi aduseră apă caldă şi înmiresmată ca să mă spăl pe mâini, şi îmi deşternură nişte ştergare tivite cu mătase ca să mă şterg pe degete, pe barbă şi pe buze. După care bătrânul mă pofti într-o odaie tare bine dichisită, unde mă lăsă singur, şi plecă apoi cu multă gingăşie. Da lăsă la poruncile mele câțiva robi care, din când în când, veneau să vadă dacă nu aveam nevoie de slujba lor.

Vreme de trei zile fusei găzduit aşa, fără ca nimenea să mă fi iscodit ori să-mi fi pus vreo întrebare; şi nu mă lăsau să duc lipsă de nimic, îngrijindu-mă cu multă îndatorință, până ce într-un sfârşit simții că puterile mi se întoarseră pe deplin, iar sufletul şi inima mi se potoliseră şi mi se învioraseră. Atunci, cum era în dimineața celei de a patra zile, bătrânul veni să şadă jos lângă

mine, după salamalecuri, și îmi spuse:

– O, oaspete al nostru, ivirea ta ne-a umplut de bucurie și de drag! Binecuvântat fie Allah carele ne-a scos în calea ta ca să te scăpăm de la prăpastie! Cine ești și de unde vii?

Eu atunci îi mulțumii îndelung bătrânului pentru binele nemăsurat pe care mi-l făcuse, mântuindu-mi viața și apoi dându-mi să mănânc și să beau de minune și înmiresmându-mă de minune, și îi spusei:

– Mă cheamă Sindbad Marinarul! Mă cheamă așa datorită călătoriilor cele lungi pe care le-am făcut pe mare și a pățaniilor de pomină care mi s-au întâmplat și care, dacă ar fi scrise cu iglița în colțul ochiului, ar sluji de învățătură cititorului cu luare-aminte!

Și îi istorisii bătrânului istoria mea de la început până la sfârșit, fără a sări peste niciun amănunt.

Atunci bătrânul rămase uluit de-a mirărilea și șezu vreme de un ceas fără să poată grăi, atâta de tulburat era de cele ce auzise. Pe urmă săltă capul, îmi repeți încă o dată mărturisirea bucuriei sale de a mă fi ajutat și îmi spuse:

– Acuma, o, oaspete al meu, dacă ai vrea să asculți de povața mea, ți-ai vinde mărfurile care negreșit că prețuiesc mulți bani, datorită rarității lor și soiului lor bun!

La vorbele acestea ale bătrânului, rămăsei până peste poate de nedumerit și, neștiind nici ce vrea el să zică, nici despre ce marfă vorbea, dat fiind că mă știam scuturat de toate, tăcui dintru-ntâi vreme de câteva clipite; pe urmă, întrucât nu vroiam să las totuși să-mi scape un prilej atâta de aparte ce mi se înfățișa pe neașteptate, luai o înfățișare chibzuită și răspunsei:

– Asta s-ar cam putea!

Atunci bătrânul îmi spuse:

– Să nu ai nicio grijă, copilul meu, în ceea ce privește

mărfurile tale. Nu ai decât să te scoli şi să mă însoţeşti la suk. Iar eu mă însărcinez cu cele ce au să urmeze. Dacă la strigare are să se ajungă la un preţ care să ne mulţumească într-adevăr, avem să-l primim; de nu, am să-ţi fac binele de a păstra marfa în capanurile mele până la creşterea deverului; şi atunci vom putea să scoatem preţul cel mai bun!

Eu atunci mă simţii în lăuntrul meu tot mai uluit; da nu lăsai să se vadă nimic, căci îmi ziceam: „Mai rabdă oleacă, Sindbade, şi ai să vezi limpede despre ce este vorba!" Şi îi spusei bătrânului:

– O, preacinsite moşule al meu, ascult şi mă supun! Tot ceea ce vei socoti ca bun de făcut va fi plin de binecuvântare! Din partea mea, după toate câte le-ai făcut pentru binele meu, nu aş putea decât să mă potrivesc vrerii tale!

Şi mă sculai pe dată şi îl însoţii la suk.

Când ajunserăm în inima sukului unde se ţinea mezatul, care nu-mi fu mirarea când îmi văzui pluta adusă acolo şi înconjurată de o mulţime de misiţi şi de negustori care o măsurau din ochi cu preţuire şi cu clătinări din cap. Şi din toate părţile auzeam strigăte de minunare: „Ya Allah! ce minunat soi de santal! Nicăieri pe lume nu se află un soi asemenea!" Pricepui atunci că aceasta era marfa cu pricina, şi socotii că e de folos pentru vânzare să iau o înfăţişare mândră şi chibzuită.

Da iacătă că tot atunci bătrânul, ocrotitorul meu, se duse la starostele samsarilor şi îi spuse:

– Începe strigarea!

Şi mezatul fu deschis, ca întâie strigare a plutei la preţul de o mie de dinari! Iar starostele samsarilor strigă:

– La o mie de dinari pluta de sandal, o, cumpărătorilor!

Atunci bătrânul strigă:

– O iau eu la două mii!

Ci un altul strigă:

– La trei mii!

Şi negustorii urmară a ridica strigarea prețului până la zece mii de dinari! Atunci căpetenia samsarilor se uită înspre mine şi mă întrebă:

– La zece mii! Nu se mai dă nimic peste!

Ci eu spusei:

– Nu vând la prețul acesta!

Atunci ocrotitorul meu veni la mine şi îmi spuse:

– Copilul meu, sukul la vremea aceasta nu e prea înfloritor, iar marfa şi-a pierdut oleacă din preț. Aşa că ar fi mai bine să primeşti cât ți s-a dat. Ci eu, dacă vrei, am să mai ridic pe seama mea, şi adaug încă o sută de dinari! Vrei dară să-mi laşi totul la zece mii de dinari şi încă o sută de dinari?

Eu răspunsei:

– Pe Allah! moşule al meu bun, numai pentru tine primesc târgul, ca să-ți mulțumesc pentru facerile tale de bine! Mă învoiesc să-ți las lemnul la suma aceasta!

La vorbele acestea, bătrânul le porunci robilor săi să care tot sandalul la capanurile cu prisoase, şi mă luă acasă la el, unde îmi numără pe loc cei zece mii de dinari şi încă o sută de dinari, şi îi încuie într-un sicrin straşnic, dându-mi mie cheia şi mulțumindu-mi iarăşi pentru ceea ce făcusem pentru el.

Pe urmă puse să se aştearnă masa, şi mâncarăm, şi băurăm, şi lăfuirăm cu voioşie. După care ne spălarăm pe mâini şi pe gură; apoi bătrânul îmi spuse:

– Copilul meu, am a-ți face o cerere cu care tare aş vrea să văd că te învoieşti!

Eu răspunsei:

– Moşule bun al meu, mă învoiesc cu dragă inimă la orice fată de tine!

El îmi spuse:

– Cum vezi, o, fiul meu, am ajuns un om tare înaintat în vârstă şi nu am niciun copil de parte bărbătească şi care să-mi poată moşteni într-o zi averile. Da trebuie să-ţi spun că am o fată, copilă încă, plină de nuri şi de drăgălăşie, care are să fie tare bogată la moartea mea. Încât îmi doresc să ţi-o dau de soţie, cu învoiala să primeşti a te aşeza în ţara noastră şi de a trăi viaţa noastră. Vei fi astfel stăpân peste toate câte le am şi peste toate câte le diriguieşte mâna mea. Şi vei trece pe locul meu în slujbele mele şi în stăpânia averilor mele!

Când auzii vorbele acestea ale bătrânului, lăsai capul jos tăcut, şi şezui aşa fără să rostesc un cuvânt. El urmă atunci:

– Crede-mă, o, fiul meu, împlineşte-mi ceea ce îţi cer! Că are să-ţi aducă binecuvântarea! Aş adăuga, ca să-ţi linişteşti sufletul, că după moartea mea vei putea să te întorci în ţara ta luând-o şi pe soţia ta, fiica mea, cu tine. Nu îţi cer să zăboveşti aici decât numai vremea câtă mi-a fost menită pe pământ!

Răspunsei atunci:

– Taică şeicule al meu, îmi eşti ca un părinte şi, faţă de tine, nu pot să am alt gând şi nici să iau altă hotărâre decât cele care îţi sunt pe voie; că eu, ori de câte ori am vrut în viaţa mea să înfăptuiesc vreun gând, nu am avut decât necazuri şi amăgiri. Aşa că sunt gata să mă supun vrerii tale!

Pe dată bătrânul, îmbucurat până peste poate de răspunsul meu, le porunci robilor săi să dea fuga după cadiu şi după martori, care nu zăbovină să sosească...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfielnic.

Dar când fu cea de a trei sute patrusprezecea noapte

Spuse:

... după cadiu și după martori care nu zăboviră să sosească. Și bătrânul mă însură cu fata lui, și ne dete un ospăț peste poate și ne făcu o nuntă strălucită. După care mă luă și mă duse la fiică-sa, pe care încă nu o văzusem. O găsii desăvârșit de frumoasă și de drăgălașă, gingașă la statură și la boiu. Și mai era și împodobită cu odoare și cu giuvaieruri, cu mătăsuri și cu atlazuri, cu dichisuri și cu nestemate; iar ceea ce purta pe ea prețuia mii de mii de galbeni, și chiar că nimenea nu ar fi izbutit să le prețăluiască întocma.

Încât, când ajunsei lângă ea, îmi plăcu. Ne îndrăgirăm unul de celălalt. Și rămaserăm împreună lungă vreme, desfătându-ne fericiți până peste poate.

După un răstimp, bătrânul, părintele soției mele, se săvârși întru tihna și mila Celui Preaînalt. Îi făcurăm înmormântare frumoasă și îl îngroparăm. Iar eu pusei mâna pe toate câte le stăpânise, și toți robii și toate slugile lui ajunseră robi și slugi la mine, sub puterea mea numai. Pe deasupra, negustorii din cetate mă aleseră căpetenie a lor, în locul lui, și atunci chiar că putui să cercetez obiceiele locuitorilor din cetatea aceea și felul lor de trai.

Ca urmare, băgai de seamă într-o zi, spre uluirea mea, că oamenii din cetatea aceea sufereau în fiecare an o năpârlire, la vremea primăverii: năpârleau de la o zi la alta, schimbându-și făptura și înfățișarea; le creșteau niște aripi pe umeri și se făceau zburători. Puteau atunci să zboare până la bolta cea mai de sus a văzduhurilor; și se foloseau de starea lor cea nouă ca să-și ia cu toții zborul din cetate, nelăsând acolo decât femeile și copiii, care nu aveau și ei virtutea de a dobândi aripi.

Atare ispravă mă minună în cele dintâi vremi; da pe urmă mă deprinsei cu acele schimbări ce se petreceau statornic. Numai că veni și o zi când începui să mă rușinez de a fi singurul bărbat fără de aripi, și de a fi

nevoit să rămân în cetate numai eu cu femeile şi cu copiii. Da degeaba îi tot iscodii eu pe locuitori în ce chip ar fi să fac ca să-mi crească şi mie aripi la umeri, că nimenea nu putu ori nu vru să-mi dea vreun răspuns în această privinţă. Iar eu tare mai rămăsei necăjit că nu eram decât Sindbad Marinarul, fără a putea să-mi adaug la poreclă şi însuşirea de zburător.

Într-o zi, cum pierdusem orice nădejde că voi putea ajunge vreodată să-i fac să-mi mărturisească taina aceea a creşterii aripilor, îl ochii pe unul dintre ei căruia îi făcusem fel de fel de înlesniri, şi, trăgându-l de-o parte, îi spusei:

– Pe Allah, asupra-ţi fie El! fă-mi şi tu măcar o dată, în temeiul a câte am făcut eu pentru tine, binele de a mă lăsa să mă agăţ de tine şi de a zbura cu tine în rotirea ta prin văzduhuri. Că aceasta-i o călătorie care tare mult mă mai ispiteşte, şi pe care aş vrea s-o adaug la şirul celor pe care le-am făcut pe mări!

Dintru-ntâi omul nici nu vru să mă asculte; dar, de sila rugăminţilor, până la urmă îl înduplecai să se învoiască. Atâta de încântat fusei de treabă, încât nici baremi nu îmi mai făcui vreme s-o vestesc şi pe soţia mea şi pe cei din casa mea; mă încleştai de el cuprinzându-l pe după mijloc, iar el mă duse în văzduhuri luându-şi zborul, cu aripile larg desfăcute.

Goana noastră prin văzduhuri sui dintru-ntâi în linie dreaptă, un răstimp destul de lung. Aşa că până la urmă ajunserăm atâta de sus sub bolta cerească, încât putui să aud limpede până şi îngerii cum îşi cântau psalmii sub coviltirul cerurilor. Ascultând cântările acelea minunate, mă cuprinse un val de cucernicie şi strigai şi eu:

– Mărire lui Allah în slava cerurilor! Binecuvântat fie El şi preamărit de toată făptura!

De-abia rostisem vorbele acestea, că purtătorul meu

cel cu aripi trase o sudalmă înfricoşată şi, scurt, după o fulgerătură amarnică, într-o bubuitură de tunet, coborî atâta de iute, încât îmi pierdui răsuflarea şi eram gata să leşin şi să mă desprind de el cu primejdia de a mă prăbuşi în genunea cea fără de fund. Şi, într-o clipeală de ochi, ajunserăm pe vârful unui munte unde purtătorul meu, aruncându-mi o uitătură diavolească, mă părăsi şi pieri luându-şi zborul iarăşi înspre nevăzut.

Eu atunci rămăsei singur pe muntele acela pustiu; habar nu mai aveam nici ce să mă fac, nici încotro s-o iau ca să mă întorc la soţia mea, şi strigai, uluit până peste fire: „Nu este ajutor şi tărie decât numai întru Allah Preaînaltul şi Atotputernicul! Ori de câte ori scap de la o belea, o iau de ia cap cu alta şi mai rea! La urma urmei, mi se şi cade ceea ce păţesc!“

Şezui atunci jos pe o stâncă spre a chibzui la vreun mijloc de a îndrepta ponosul, când deodată văzui că veneau înspre mine doi băieţei de o frumuseţe vrăjită, care semuiau cu două lune. Fiecare ţinea în mână un toiag de aur roşu în care se sprijineau în mers. Eu atunci mă ridicai iute, mă dusei să-i întâmpin şi le urai bună pace. Ei îmi răspunseră cu gingăşie la urare: ceea ce îmi dete curaj să le îndrept cuvânt, şi le spusei:

– Pe Allah, asupra voastră a amândurora, o, băieţaşi vrăjiţi, spuneţi-mi cine sunteţi şi ce faceţi aici?

Ei îmi răspunseră:

– Suntem închinători la Dumnezeul cel adevărat!

Pe urmă, unul dintre cei doi îmi făcu un semn cu mâna într-o parte, ca spre a mă pofti să-mi îndrept paşii într-acolo, lăsă în mâinile mele toiagul lui de aur şi, luându-l de mână pe tovarăşul său cel frumos, pieri cu el din privirile mele.

Luai atunci toiagul de aur şi nu pregetai să mă îndrept înspre partea care îmi fusese arătată, tot minunându-mă

cu gândul la cei doi băieți atâta de frumoși. Cum mergeam așa de o bună bucată de vreme, văzui deodată cum iese de după o stâncă un șarpe urieșesc care ținea în gură un om înghițit pe trei sferturi și din care nu vedeam decât capul și brațele. Brațele se zbăteau cu deznădejde, iar capul țipa:

– O, trecătorule, scapă-mă din gura acestui șarpe și nu vei avea să te căiești de fapta ta!

Eu atunci o luai la fugă după bală și îi alduii pe la spate cu toiagul meu de aur roșu o lovitură așa de bine altoită, încât bala rămase fără de suflare pe clipă și pe dată. Și întinsei mâna către omul înghițit și îl ajutai să iasă din pântecele șarpelui.

Când mă uitai mai bine la chipu-acelui om, rămăsei până peste poate de uluit cunoscând în el zburătorul ce mă luase să fac călătoria aceea a mea prin văzduh și care până la urmă se prăvălise cu mine, cu primejdia de a mă prăpădi, din slava boltei cerului, pe vârful muntelui, unde mă părăsise în primejdia de a muri de foame și de sete. Ci nu vrusei totuși să-i arăt că-i port vreo pică pentru fapta lui cea rea, și mă mulțumii să-i spun cu dulceață:

– Oare așa se poartă prietenii cu prietenii lor?

El îmi răspunse:

– Am mai întâi a-ți mulțumi pentru ceea ce ai făcut pentru mine. Numai că tu habar nu ai că tu ești cel care, din pricina proslăvirilor tale când ai rostit Numele, și fără de voia mea m-ai prăvălit din vânătaia văzduhurilor! Că Numele are asupra noastră a tuturor această putere! Încât noi nu-l rostim niciodată!

Atunci, pentru ca să mă scoată din muntele acela, îi spusei:

– Iartă-mă și nu mă certa, întrucât chiar că nu aveam de unde să ghicesc urmările cele prăpăditoare ale

închinăciunii mele de laudă faţă de Numele! Îţi făgăduiesc că nu am să-l mai rostesc de-a lungul zborului, dacă mai vrei acuma să te învoieşti a mă căra îndărăt acasă!

Atunci zburătorul se plecă, mă luă în spinare şi, într-o clipeală de ochi, mă lăsă jos pe terasa casei mele, şi plecă la el.

Când văzu că vin de pe terasă, şi că intru în casă după o lipsă atâta de îndelungată, soţia mea pricepu tot ce se petrecuse şi îl binecuvântă pe Allah carele mă mai scăpase încă o dată de la pieire. Apoi, după revărsările de bucurie ale întoarcerii, îmi spuse:

– De-acuma nu se cuvine să te mai încârduieşti cu locuitorii din cetatea aceasta; sunt fraţi cu diavolii[1]!

Eu îi spusei:

– Da oare părintele tău cum de-a trăit cu ei?

Ea îmi răspunse:

– Tatăl meu nu se ţinea de tagma lor şi nu făcea nicidecum ca ei şi nu trăia deloc traiul lor. Oricum, dacă am un sfat a-ţi da, nu avem nimica mai bun de făcut, de vreme ce tatăl meu a murit...

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a trei sute cincisprezecea noapte

Spuse:

... nu avem nimica mai bun de făcut, de vreme ce tatăl meu a murit, decât să lăsăm cetatea aceasta

[1] Episodul cu oamenii zburători (de altminteri ca şi alte episoade din *O mie şi una de nopţi*) a prilejuit amatorilor de speculaţii pe tema lumilor dispărute sau a extratereştrilor multe supoziţii. Cititorul atent va găsi, fără îndoială, destule asemenea relatări stranii în cele ce i s-au *izvodit* multiscusitei Şeherezada.

păgânească, după ce firește avem să ne vindem bunurile, casele și acareturile. Vei săvârși totul cum vei putea mai bine, vei cumpăra niște mărfuri frumoase cu o parte din banii pe care îi vei căpăta, și vom pleca amândoi la Bagdad, în țara ta, să-ți vezi rudele și prietenii, și să trăim în pace și la adăpost și cu cinstirea datorată lui Allah Preaînaltul!

Eu atunci răspunsei cu ascultare și cu supunere.

Numaidecât mă apucai să vând, cum mă pricepui mai bine, bucată cu bucată, și fiecare lucru la vremea lui, toate bunurile socrului meu șeicul, părintele soției mele, răposatul pe care aibă-l Allah întru mila și milostivirea sa! Și preschimbai într-acest chip toate câte le stăpâneam, și lucruri de casă și avuții, în galbeni de aur; și dobândii astfel un câștig de o sută la unul.

După care, îmi luai soția și mărfurile ce mă îngrijisem să le cumpăr, năimii pe socoteala mea o naie care, cu voia lui Allah, avu o plutire norocită și rodnică; așa încât, din ostrov în ostrov și din mare în mare, ajunserăm într-un sfârșit cu bine la Bassra, unde nu ne oprirăm decât numai puțină vreme. Suirăm pe fluviu în sus și intrarăm în Bagdad, cetatea păcii.

Mă îndreptai atunci, cu soția și cu bogățiile mele, înspre ulița și înspre casa mea, unde rudele ne primiră cu mari revărsări de bucurie și o îndrăgiră tare pe soția mea, fiica șeicului.

Cât despre mine, grăbii a-mi pune rânduială pe totdeauna în alișverișuri, îmi așezai la magazii mărfurile cele frumoase, îmi încuiai bogățiile, și putui, într-un sfârșit, să primesc în tihnă firitiselile prietenilor și ale apropiaților mei care, socotind vremea cât lipsisem, găsiră că această a șaptea călătorie, cea de pe urmă din călătoriile mele, durase, de la un cap la altul, douăzeci și șapte de ani, tocmai pe tocmai! Iar eu le istorisii pe de

şart păţaniile mele din vremea acelei lipse îndelungi; şi făcui jurământul, de care mă ţin neabătut, precum vedeţi, că niciodată, câte zile voi mai avea de trăit, nu voi mai purcede la nicio călătorie, pe mare fie, ori fie şi numai pe uscat. Şi nu pregetai să dau mulţumire lui Allah Preaînaltul că, în atâta de multe rânduri şi în pofida zăticnelilor mele repeţite, mă scosese din atâtea primejdii şi mă adusese îndărăt în sânul alor mei şi al prietenilor mei!

Şi-aşa a fost, o, oaspeţi ai mei, această cea de a şaptea călătorie şi cea din urmă care fu leacul deplin al jindurilor mele după isprăvuri nemaipomenite!

Când Sindbad Marinarul îşi sfârşi în felul acesta istorisirea, în mijlocul musafirilor tăcuţi şi minunaţi, se întoarse înspre Sindbad Hamalul şi îi spuse:

– Şi acum, o, Sindbad pământeanule, măsoară muncile câte le-am îndurat şi necazurile câte le-am pătimit din mila lui Allah, şi spune-mi dacă soarta ta de hamal nu a fost cu mult mai prielnică unei vieţi tihnite decât cea care mi-a fost menită mie de la ursitoare? Tu, e adevărat, ai rămas sărac, iar eu am agonisit bogăţii fără de socoată; da oare nu e aşa că fiecare dintre noi a fost răsplătit după truda sa?

La vorbele acestea, Sindbad Hamalul veni să-i sărute mâna lui Sindbad Marinarul şi îi spuse:

– Pe Allah, asupra-ţi fie El, o, stăpâne al meu, iartă-mi nechibzuinţa cântecului!

Atunci Sindbad Marinarul puse să se aştearnă masa pentru musafirii săi şi le dete un ospăţ care ţinu trei nopţi. Pe urmă binevoi a-l păstra pe lângă sine, în slujba de chivernisitor al casei sale, pe Sindbad Hamalul. Şi trăiră amândoi într-o prietenie desăvârşită şi huzuriţi peste poate, până ce veni să-i caute aceea care face să se

spulbere desfătările, cea care rupe prieteniile, care năruieşte saraiurile şi înalţă mormintele, moartea cea amară. Mărire celui Viu, carele nu moare niciodată!

După ce Şeherezada, fiica vizirului, isprăvi de istorisit povestea lui Sindbad Marinarul, se simţi cam ostenită şi, cum de altminteri vedea că se apropie dimineaţa şi nu vroia, sfioasă după obiceiul ei, să treacă peste îngăduinţa dată, tăcu zâmbind.

Atunci micuţa Doniazada, care ascultase minunată şi cu ochii bulbucaţi povestea aceasta uluitoare, se sculă de pe chilimul pe care şedea ghemuită şi dete fuga s-o sărute pe suroră-sa, spunându-i:

– O, Şeherezada, sora mea, ce dulci sunt vorbele tale şi gingaşe, şi curate, şi desfătătoare la gust, şi înmiresmate în prospeţimea lor! Şi ce grozav e, şi uluitor, şi cutezător Sindbad Marinarul!

Iar Şeherezada îi zâmbi a râde şi spuse:

– Da, sora mea! Da ce este aceasta pe lângă cea pe care am să v-o istorisesc la amândoi noaptea următoare, dacă voi mai fi în viaţă din mila lui Allah şi din bunul plac al sultanului!

Şi sultanul Şahriar, care găsise călătoriile lui Sindbad cu mult mai lungi decât cea pe care o făcuse el însuşi dimpreună cu fratele său Şahzaman în câmpia de pe ţărmul mării, acolo unde li se ivise ginnul cel împovărat cu lada, se întoarse înspre Şeherezada şi îi spuse:

– Chiar că, o, Şeherezada, nu văd ce poveste ai putea să-mi mai istoriseşti! Oricum, aş vrea una care să fie împănată cu stihuri! Mi-ai făgăduit-o mai de mult şi nu pari că te-ai îndoi cumva că, dacă tot zăboveşti aşa să-ţi îndeplineşti făgăduiala, capul tău are să se adauge la capetele celor de dinaintea ta!

Iar Şeherezada spuse:

– Pe ochii mei! Chiar aceea pe care ţi-o păstrez, o, norocitule sultan, are să-ţi dea mulţumire deplină, şi, pe deasupra, este şi peste măsură de ispititoare pe lângă toate cele câte le-ai ascultat! Poţi s-o şi judeci de pe acum după numele ei, care

este: *Povestea cu frumoasa Zumurrud* [1] *și cu Alișar, fiul lui Glorie.*

Atunci sultanul Șahriar zise în cugetul său: „Nu am s-o omor decât după!“ Pe urmă o luă în brațe și își petrecu ce mai rămăsese din noapte cu ea.

Dimineața se sculă și plecă la divanul dreptăților. Și sala se umplu de mulțimea de viziri, de emiri, de dregători, de străji și de slugi de la sarai. Iar cel mai de pe urmă care intră fu vizirul cel mare, părintele Șeherezadei, care veni sub braț cu giulgiul menit fiicei sale, pe care, de data aceasta, o și socotea pierită de-a binelea. Da sultanul nu-i spuse nimic în privința aceasta, și preurmă a judeca, a căftăni în slujbe, a mazili, a oblădui și a isprăvi treburile aflate în chibz, și tot așa până la sfârșitul zilei. Apoi divanul fu ridicat și sultanul se întoarse în sarai, pe când vizirul cel mare rămânea nedumerit și până peste poate de minunat.

Apoi, când se făcu noapte, sultanul Șahriar intră la Șeherezada și făcură împreună treaba lor obișnuită.

[1] *Zumurrud*: smarald

CUPRINS